

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Edna O'brien

YALNIZ KIZ

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Oku yayınevi

Dizgi, tertip : ERENLER Matbaası
Baskı : Yaylacık Matbaası

EDNA O'BRIEN

YALNIZ KIZ

Türkçesi :
SEÇKİN SELVİ

OLUŞ YAYINEVİ

Babıali Cad. No: 54

Cağaloğlu — İSTANBUL

YALNIZ KIZ

BÖLÜM : I

Yağışlı bir Ekim günüydü. Akşam üstü, kurşuni kaplı büyük muhasebe defterinden Eylül hesaplarını temize çekiyordum. Dublin'in kuzey mahallelerinden birindeki bakkal dükkanında çalışıyordum. Tam iki yıldır aynı dükkandaydım.

Dükkanın sahibi ile karısı da, benim gibi taşradan gelmişlerdi. İyi yürekli insanlardı; ama beni öldüresiye çalıştırmaktan da geri kalmazlardı. Yılbaşından sonra ücretimi arttıracaklarına söz vermişlerdi. Yılbaşından sonra orada olmayacağımı, bambaşka bir yaşantıya sürüklenmiş olacağımı, düşümde görsem hayra yormazdım.

Yağmur yüzünden dükkana pek gelen giden olmuyordu. Hesapları çabucak toparlayıp, kitabımı okumaya koyuldum. Kitabı, muhasebe defterinin içine saklıyor, yakalanma korkusu olmadan rahatça okuyabiliyordum.

Kaçamak okuduğum Gece Güzeldir isimli kitap hüznünlü olaylarla örülü bir aşk romanıydı. Çabuk okuyacağım diye, kelimelerin çoğunu atlayıp geçiyordum. Adam kadını bırakacak mı, bırakmayacak mı diye merakımdan nerdeyse çatlayacaktım. Dünyada ne kadar hoş erkek varsa, değişik, karmaşık; romantik ne kadar erkek varsa, benim hayran ol-

duğum ne kadar erkek varsa, hepsi de romanlardaydı.

Bay Centilmen'den başka onlara benzeyen kimseyle karşılaşmamıştım hiç. Onu da iki yıldır gördüğüm yoktu. Artık o bir düş haline gelmişti ve insan çok sevdiği, ama kendisine küçük gelen bir elbiseyi nasıl anımsarsa, Bay Centilmen'i de öyle anımsıyordum.

Saat dörtbuçukta ışıkları yaktım. Dükkan, ışıklar yanınca daha da pejmürde bir görünüş kazanıyordu. Raflar toz içindeydi, ben çalışmaya başladığımdan beri tavana hiç boya vurulmamıştı. Her yanı çatlak içindeydi. Aynada saçıma başıma bir göz attım. O akşam, arkadaşım Baba ile bir yere gidecektik. Yüzüm, aynada, toparlacık ve düzgün görünüyordu. Daha ince görünsün diye avurtlarımı içime çektim. En büyük isteğim, Baba gibi incecik olmaktı.

Bir akşam önce, geceliğimi giyerken, Baba bana uzun uzun bakmış; sonra da, «Gebelere benziyorsun.» demişti.

«Saçmalama.» diye cevap vermiştim. Böyle bir şeyin şakası bile beni sinirlendirmeye yetiyordu. Bay Centilmen'le öpüşmekten öte hiçbir cinsel oyuna girmedığimi bildiği halde, Baba bana takılmaya bayılırdı.

Baba, bir yandan demir karyolalarımız arasındaki boşlukta hayalî birisinin kollarında vals yaparken, bir yandan da bana laf yetiştiriyor; «Senin gibi taşralılar hep böyledir,» diyordu. «Biriyle

dans etmeye görün, ertesi gün gebe kalırsınız.» Sonra o gülme nöbetlerinden birine tutulmuş; kahkahalar atarak, yatağın başucundaki masada duran saydam plastik bardağa cin doldurmuştu.

Baba, son zamanlarda çantasında cin şişesiyle dolaşmaya başlamıştı. Cin—toniğin tadından pek birşey anladığımız yoktu. Ama görünüşü hoşumuza gidiyordu. Yatağımıza uzanıp, içip sarhoş oluyormuş özentisi içinde, elimize cin bardaklarını almaya, cinin o soğuk mavimsi rengine bayılıyorduk.

Baba, sanatoryumdan dönünce yine Joanna'nın pansiyonuna gelmişti. Herşey eskisi gibiydi. Tek değişen, bu kez ikimizin de erkeksiz oluşumuzdu. Arada bir erkeklerle buluştuğumuz oluyordu. Ama bunların hiçbirisi sürekli arkadaşlıklar değildi ve bu yüzden de tehlikeliydi.

Baba, geçen Pazar, makyaj malzemesi satan birisiyle buluşacaktı. Adam, onu almaya, her yanı «Genç kız tazeliğinizi korumak için Güzelim Pembe Losyonunu kullanın» sloganıyla dolu bir arabayla geldi. Mavi bir arabaydı. Yazılar yaldızla yazılmıştı. Baba, korna sesini duyunca, adamın arabasını görmek için pencereden baktı. Sonra, «Aman yarabbi!» diye haykırdı. «Bu sirk arabasıyla şurdan şuraya adım atmam. Çabuk aşağı koş, hemoraj geçirdiğimi söyle.»

Hemoraj sözünden nefret ediyordum. Bu, Baba'nın bilgiçlik taslamak için son günlerde diline taktığı bir sözdü. Aşağı indim, adama Baba'nın başı ağrıdığı için gelemeyeceğini söyledim.

«Onun yerine siz gelmek ister misiniz?» diye sordu.

Hayır dedim.

Arabanın arka koltuğunda «Güzelim Pembe Yüz Losyonu» nun reklam broşürleriyle, ufak kutularda örnekler vardı. Belki örneklerden bir tane de bana verir diye umdum, ama adam hiç oralı olmadı.

«Sinemaya gitmek istemez misiniz?» dedi.

Gidemeyeceğimi söyledim.

Adam, bir tek söz daha söylemeden arabayı çalıştırdı, geri geri giderek yola koyuldu.

Yukarı çıktığım zaman, «Çok üzüldü adamcağız.» dedim.

«Akli başına gelir. Losyondan bir örnek koparamadın mı? Hiç değilse bacaklarımı yakmak için, bir yağlı losyon filan uyduraydın.»

«Adam arabanın içinde oturup dururken, nasıl alaydım?»

«Oyalardın. Aklını başka yere çekerdin. Göğüslerine, yada güneşin batışına filan dikkatini çevirirdin, becerirdin.»

Baba'ya laf anlatılmaz. İnsanları, olduklarından daha da aptal sanır. Mal satan, dükkan sahibi olan koca göbekli adamlar, en azından sayı saymasını, toplama yapmasını biliyorlardır, ama gel de bunu Baba'ya anlat.

«Adamla doğru dürüst iki kelime bile konuşmadık.» dedim.

Baba suratını asarak, «Üstelik konuşkan da değil ha!» dedi. «Böyle bir adamla geçirilecek akşa-

mın nasıl birşey olacağını düşünebiliyor musun? Hadi, kürkünü giy, şöyle bir hava almaya çıkalım.» Üzerime hafif birşeyler giydim. Her Pazar düzenlenen dansa gittik.

Baba, «Kafaları türbanlı Hintlilerden sigara alayım deme sakın.» diye uyardı beni. «İçine esrar filan koyarlar.»

Geçen hafta iki kıza esrarlı sigara içirtip, sonra da dağa kaldırdıkları dedikodusu dolanıyordu şehirde.

Esrarlı sigara! Bir tek kişi olsun, gelip de dansa kaldırmadı bizi. Salondaki kızlara yetecek kadar erkek yoktu. Birbirimizle dans edebilirdik, ama Baba, böyle birşey yapmanın sonumuz demek olacağını söyledi. Kollarımızı kavuşturup öylece oturduk. Salonun öteki ucunda dikilen, uzun taburelerdeki kızları gözlerine kestirmeye çalışan adamlara bakıp gevezelik ediyorduk. Müzik başlayınca kadar, hiçbir kızın yanına yaklaşmıyorlardı. Müzik başlayınca da, en yakındaki kız hangisiyse, gidip onu dansa kaldırıyorlardı. Salonun o ucuna gittik, ama orada da talihimiz gülmedi.

Baba, bir daha danslara gitmememizi, bundan böyle yeni kişilerle, diplomatlarla yada onlar gibi birileriyle tanışmamız gerektiğini söyledi.

Ben de hep bunu isterdim. Bazı sabahlar kalktığımda, o gün yeni, değişik, mükemmel bir erkekle tanışacakmışım gibi bir duyguya kapılırdım. Özenle yüzümü boyar ve duyacağım heyecana kendimi hazırlamak için kesik kesik soluk alırdım. Oysa, dükkana gelen müşterilerden, yada Baba'nın tanı-

dığı öğrencilerden başka hiç kimseyle tanışmazdım.

Bir yandan üç aydır ödenmemiş faturalara kırmızı bantlar yapıştırıp adres yazıyor, bir yandan da bunları düşünüyordum. Faturaları postayla göndermezdik; çünkü Bayan Burns, bunları dağıtmak için Willie'yi tutmanın daha ucuza geldiği kanısındaydı. Ben tam bunları düşünürken, Willie, sırlı sıkılam olmuş bir halde içeri girdi.

«Nerdeydin?»

«Hiçbir yerde.»

Her akşam üstü yaptığımız gibi, dükkan kalabalıklaşmadan önce karşılıklı bir iki lokma birşeyler atıştırdık. Kırılmış bisküvilerden, kuru üzümle eriklerden yedik. Willie'nin elleri soğuktan kızarıp morarmıştı.

Yeni beyaz ayakkabılarıma bakıp yüzünü buruşturunca, «Beğendin mi Will?» diye sordum. Ayakkabının burnu öylesine uzun ve sivriydi ki, merdiven çıkarken yan basmak zorunda kalıyordum. O akşam Baba ile bir şarap partisine gideceğimiz için yeni pabuçlarımı giymiştim. Partinin yapılacağını gazetelelerde okumuştuk. Baba, çağırılmasak da buraya gidelim demişti. Bundan önce de iki yere çağırılmadan gitmiştik — biri moda defilesi, öteki İrlanda hakkında turistik bir filmin özel gösterisiydi. (Filmde gerçeğe uygun hiçbir şey yoktu tabii. Connemara'da piyasaya çıkan kırmızı iç eteklikli, siyah saçlı kızlar — baştan aşağı yalan olduğu için, özel gösteri yapımlarına hiç şaşmamak gerek).

Saat beşte, işlerinden çıkan müşteriler birer

ikişer gelmeye başladılar. Altıya doğru da Bayan Burns, benim yerimi almaya geldi.

Willie'ye döndü, «Pek bunaltıcı olmuş burası.» dedi. Gaz sobasını yakmamamız gerektiğini ima ediyordu. Bunaltıcıymış! Her yan akıyordu oysa, üstelik döşemenin bittiği yerle süpürgelik arasında da kocaman bir yarık vardı.

Holde boyandım. Ruj sürdüm, gözlerimi boyadım. Gül - Kurusu parfümünden süründüm. Gül - Kurusu adı, içimi gıcıkliyordu. Willie, ayakkabılarımı koyayım diye, içerden bir şeker torbası uydurdu getirdi. Botlarımı geçirdim ayağıma. Dışarlarını sel götürüyordu. Yağmur, üst katın pencerelerine kamçı gibi iniyordu.

Willie, beni kapıdan uğurladı. Birkaç metre ötedeki otobüs durağına koşarken, arkamdan ısıklık çalarak, «Benim yapmayacağım birşeyi yapma sakın.» diye seslendi. Bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu.

Akşamın o saatinde şehrin merkezine pek giden olmadığı için, otobüs boştu. Sinema zamanı gelmemişti daha. Yerde kese kâğıtları, sigara paketleri vardı ve otobüsün içini ter kokusu kaplamıştı. Buraları yoksul mahallelerdi.

Yanımdaki boş koltukta bırakılmış gazeteyi okumaya koyuldum. Papazın biri, uzun uzadıya kendisine Çin'de nasıl işkence edildiğini yazmıştı. İşkence konusunda çok şey bilirdim; çünkü okuduğum manastır okulundaki rahibe, Cumartesi akşamları bize bu tür hikâyeler okurdu. Arada bir de değişiklik olsun diye *Standard* adında bir dergi

okunurdu. Bu dergide, ayak tırnakları sökülen papazlarla, karanlık odalarda farelerle bir araya kapatılan rahibelerle ilgili hikâyeler olurdu.

İranda'lı papazın yazısına öylesine dalmışım ki, az kaldı ineceğim durağı geçiyordum.

Baba, otelin önünde beni bekliyordu. Donatılmış Noel ağaçlarından kopma bir süse benziyordu. Yeni bir kürk manşonu vardı. Saçlarına parlak tokalar takmıştı.

«Aman Yarabbi, bu botlarla nereye gidiyorsun böyle?» diye sordu.

Ayaklarıma baktım ve yeni pabuçlarımı otobüste unuttuğumu farkettim.

Karşı kaldırıma geçip, otobüsün geri dönmesini beklemekten başka yapılacak birşey yoktu. Durağın üstü açıktı. Baba'nın özenle kabartılmış saçları yağmuru yiyince yamyassı oluverdi. Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, ayakkabılar otobüste yoktu, biletçi de değişmişti. Yeni gelen, öteki biletçinin ayakkabıları «Bulunan Eşya» bürosuna vermiş olacağını söyledi.

«Sabah ondan sonra hangi saatte isterseniz gidip sorabilirsiniz.» dedi. Baba, bunu duyunca kalayı basıp karşıya koştu. Ben de, canım sıkıla sıkıla peşinden gittim.

Baba, kapıdaki kıza gazeteci olduğumuzu söylediği halde, şölen salonuna girmekte zorluk çektik. Baba, çantasını araştırdı, sonra çağrı kartlarımızı unutmuş olduğumuzu; kenarları yaldızlı, pembe kartlar olduğunu söyledi. Doğru söylüyordu, çünkü kapıdaki kızın elinde, kenarları yaldızlı, pembe kart-

lardan bir deste vardı. Kız, sabırsızlıkla yaldızlı uçları büküp duruyordu. Baba, çağrılarını ararken elleri titriyor, yanakları al al oluyordu. Yanaklarındaki allıklar yağmurda akmış, yüzüne yayılmıştı.

Kız, «Hangi gazeteden geliyorsunuz?» dedi. Arkamızdan gelenler kuyruk olmuş, bekliyorlardı.

Baba, «*Kadının Gecesi*». dedi. Bunu daha önceden tasarlamıştı. Bu adda dergi yoktu tabii.

Kız öfkeyle, «Geçin» dedi. İçeri attık kendimizi.

Cırtlı döşemede yürürken, lastik botlarımız gıcır gıcır ötüyordu. Sanki herkes bana bakıyormuş gibi geliyordu. Zengin döşenmiş bir salondur. Her yanda avizeler yanıyor, ortalığı gündüz gibi aydınlatıyordu. Dört bir yana kadife perdeler asılmıştı. Hafiften dans müziği çalıyordu.

Baba, arkadaşımız Tod Mead'i gördü, yanına gittik. Tod, büyük bir yün firmasının halkla ilişkiler servisinde çalışıyordu. Birkaç hafta önce, bir moda defilesinde tanışmıştık. Bizi kahve içmeye götürmüş, Baba'ya asılmıştı. Dünyasından usanmış bir tavır takınıyordu. Ama bu sadece yapmacıktı; çünkü masaya bir oturdu mu, reçelli ekmekleri peşpeşe yuvarlıyordu. Evli olduğunu biliyorduk. Fakat karısıyla tanışmamıştık.

Baba, yüksek ökçelerinin üzerinde seke seke, «Tod!» diye seslendi. Tod, onun elini öptü ve bizi, yanındaki iki kişiyle tanıştırdı. Birisi, kocaman siyah şapkalı bir kadın gazeteci; öteki asık suratlı bir adamdı. Adı Eugene Gaillard'dı. «Tanıştığımıza sevindim.» dedi, oysa hiç de sevinmiş benzemiyor-

du. Üzgün bir hali vardı. Tod, onun film yöneticisi olduğunu söyledi. Baba, hemen kırıp sırtıtmaya; gamzelerini, altın dişini, ne hüneri varsa tümünü göstermeye başladı.

Tod, hiç duymadığım bir film den söz ederek, «Onu çevirdi.» dedi.

Kadın gazeteci, «Klasik bir belgesel film, tam bir klasik.» diye atıldı.

Bay Gaillard, içtenlikle ona baktı ve «Evet, gerçekten bir harika, yürek parçalayıcı, gerçekçi bir yoksulluk.» dedi. Konuşurken, uzun yüzünde tuhaf bir güven belirliyordu.

Kadın, «Şimdi ne yapıyorsunuz?» diye sordu.

Adam, «Çiftçilik yapıyorum artık.» dedi.

Tod, «Çiftçilik dediğine bakmayın, koskoca bir arazisi var.» diye atıldı.

Kadın gazeteci bir gün çiftliğe gidip, onunla bir röportaj yapmaktan dem vurdu. Güzel giyinmiş, pahalı kokular sürünmüştü, ama ellisini de bir hayli aşmıştı.

«Biraz kırmızı mürekkep yuvarlasak fena olmayacak.» diye Baba söze karıştı. Erkeklerin ikisi de, ona şarap getirmeye gönüllü olmayınca Baba bozuldu. Salonun boyunca uç uca dizilmiş uzun masaların arasından yürüdü; ben de peşinden. Her masaya beyaz örtüler serilmişti. Arkalarında garsonlar duruyor, kırmızı ve beyaz şarap dağıtıyorlardı.

«Pek yakınlık göstermediler.» dedi Baba.

Bu sırada ötekilerin sesini duydum. Tod, «İşte

sana sözünü ettiğim edebiyat düşkünü şişko kız bu.» diyordu.

Eugene Gaillard, meraksız bir sesle, «Hangisi?» diye sordu.

«Uzun saçlı, lastik botlu olanı.» Tod gülmeye başladı.

Koştum, kendime bir içki aldım. Tabak tabak bisküvi vardı. Uzanamıyordum; oysa acıkmıştım. Akşam üstü çay bile içmemiştim.

«Edebiyat düşkünü şişko kız!» Bu söz beni derinden yaralamıştı.

Birden arkamda Eugene'in sesini duydum. «Orijinal bir moda izliyorsunuz lastik bot, üstünde detüylü şapka.» Yumuşak bir sesi vardı, okşar gibi konuşuyordu. O olduğunu anlamam için, başımı çevirip bakmam bile gereksizdi.

«Seni gözü pek korkak seni!» dedi. Uzun boyluydu. Hemen hemen babam kadar uzundu.

«Gülecek birşey yok bunda.» dedim. «Ayakkabılarımı kaybettim.»

«Lastik botlarla buraya gelmeniz gerçekten pek orijinal.» dedi. «Bundan bir moda bile yaratabilirsiniz. Hiç duydunuz muydu, bazı erkekler sadece plastik şosonlu kızlarla sevişebilir.»

Bu denli bilgisiz ve görgüsüz olduğumdan utanç duyarak, «Hayır, duymadım.» dedim.

«Bana kendinizden söz edin.» diye devam etti. Birden aramızdaki buzlar kırılıverdi; neden bilmem, kendimi ona son derece yakın buldum. Tanıdığım kişilerin hiçbirine benzemiyordu. Yüzü uzundu. Kül benizliydi. Bana, her Pazar kilisede gördüğüm,

gri taştan yontulmuş bir ermişin yüzünü anımsatıyordu.

«Kimsiniz, ne iş yaparsınız?» diye sordu. Ama benim utandığımı görünce, kendisi konuşmaya başladı. Grafton Sokağında Tod Mead'e rastlamış; o da buraya sürükleyince, zorla gelmiş.

Yaldızlı sütunlara, parıl parıl yanan perdelere, pencerenin yanında yalnız başına duran, siyah küpeli, uzun boylu kadına göz gezdirerek, «Ben şarap için değil, çevreyi seyretmek için geldim.» dedi. «İlginç birşeyler bulup söyleyebilmeye can atıyordum, ama nerde!»

«Kırmızı şarpla beyaz şarap arasındaki ayırım nedir?» diye sordum. O içmiyordu.

Gülerek, «Biri kırmızıdır, öteki de beyaz.» dedi.

Tam o sırada bir elinde beyaz kürk manşonu, öteki elinde cipslerle Baba yanımıza geldi.

«Gözü yaşlı bebeğimiz, acılarla dolu çocukluktan mı söz ediyordu?» diye sordu. Beni kastediyordu.

Eugene, «Herşeyi anlattı. Başından başlayıp, ne var ne yoksa bir bir anlattı.» dedi.

Baba kaşlarını çatacak gibi oldu, sonra o yapmacık kahkahalarından birini salıverdi. Ellerini gözlerinin önünde sallamaya başladı. «Bilin bakalım, bu nedir?» diye sordu. Aynı hareketi üç kez tekrarladı, ama Eugene bilemedi.

«Göz açıp kapayıncaya kadar geçen nedir -süt-pastörize süt. Ha, ha, ha!» Eugene Gaillard'a, «Kadının Gecesi» dergisinde yalnız kalpler sütununu

yönettiğini ,gelen mektupları okuyarak eğlendiğini anlatmaya koyuldu.

«Daha dün, Ballinasloe'da bir kadıncağızdan mektup aldım. «Sayın Bayan,» diyordu. «Kocam benimle sadece Pazar geceleri sevişiyor. Oysa ben Pazartesi günleri çamaşır yıkıyorum ve bu yüzden de yorgunluktan ölüyorum. Kocamı incitmeden bu duruma nasıl bir çözüm bulabilirim?» Ben de, «Sayın Bayan çamaşırı Salı günleri yıkayın.» diye cevap verdim.» Baba, günlük yaşamdaki sorunları nasıl da kolay çözümlediğini vurgulamak istercesine ellerini iki yana açıp güldü. Gaillard da gülmek zorunda kaldı.

Sonra bana döndü, «Baba hoş kız.» dedi. Halâ gülümsüyordu. Benim de bu söze gülmemi bekler gibiydi. Oysa, bu benim yakaladığım bir espriydi. Dişimi doldurmak için klinikte iki saat beklemek zorunda kaldığım bir gün, oradaki dergilerden birinde okumuştum. Eve gelince de Baba'ya anlatmıştım. O gün bugün, Baba her önüne gelene bu espriyi anlatıp duruyordu. Baba, şu son yıl içinde gösterişe düşmüştü iyiden iyiye. Şarap çeşitlerini ezberliyor, eskrim dersi alıyordu. Eskrim dersinde bir yığın pantolonlu kadın olduğunu, hepsinin de kendisini kahve içmeye evlerine çağırdığını söylüyordu.

Tam o sırada, Tod Mead elindeki boş kadehi sallayarak geldi.

«Burada içki bitiyor.» diyerek Eugene'e döndü. «Neden hep beraber kalkıp bir başka yere gitmiyoruz?»

Eugene, «İki tane cici kız bulmuşsun.» dedi.

Baba, bunu duyar duymaz atıldı, «Cici bici ama beş parasız kızlar.»

Eugene, «Pekala,» dedi. «Hadi yemeğe gidelim.»

Çıkarken, Baba, Joanna'ya, ev sahibemize oniki şişe şarap gönderilmesini söyledi. Şarap tatma partisine gidenlerin, şarap ısmarlaması gerektiği inancındaydı. Joanna'nın öfkesinden küplere bineceğini biliyordum.

Kapıya doğru yürürken, Eugene, «Joanna kim?» diye sordu. Gazeteci hanıma ve daha birkaç kişiye el sallayarak veda ettik.

Baba, «Yemekte anlatırım.» dedi.

Dirseğim, Eugene'inkine dokundu. Bay Centilmen'den ayrıldığımdan beri duymadığım bir karın-calanma sardı bacaklarımı.

BÖLÜM II

Yemeği otelde yedik. Eugene, telefonla kendisini ararlarsa yemek salonunda olduğu söylemeleri için garson çocuklardan birine tenbih etti. Bütün yemek boyunca bir türlü yerimde duramadım; hep telefondan arasalar, arasalar da gitse, sonra yeniden yanımıza gelse diye bekledim. Söylemem gereksiz, arayacak olanın bir kadın olduğundan kuşku yoktu.

Çorba içtik. Ardından domuz pirzolası ile patates kızartması yedik. O fazla yemiyordu. Ceke-tinin kollarını bileklerine çekip duruyordu. Bilekleri ve elleri kıllıydı. Siyah ve çok kıllıydı. Baba hiç durmadan konuşuyordu. Ben susuyordum. Aynı anda hem onu görmenin tadına varmayı, hem de konuşmayı beceremiyordum. Yüzümün, İrlanda paralarının üzerindeki kıza benzediğini söyledi.

Baba, «Üzerindeki resme bakacak kadar uzun süre para tutmam elimde.» dedi.

Eugene, «Öyleyse gelecek sefere dikkat edersin.» diye cevap verdi. Sonra garson geldi, kadehlerimize yeniden şarap doldurdu. Çok mutluydum. Yemekler de çok güzeldi.

Komilerden biri, «Bay Gaillard, Bay Gaillard!» diye seslendi. Yüreğim bir yandan sevinç, bir yandan acıyla yerinden hopladı.

«Sizi arıyorlar, sizi, sizi!» dedim. Baba, böyle-

sine heyecanlanıp, kendimi gülünç düşürmeyeyim diye masanın altından tekme atıp duruyordu. Eugene, bizden izin isteyerek, son derece ağır adımlarla salondan çıktı.

Arkadan çok güzel görünüyordu. İnce, uzundu. Tam tepesinde, saçları dökülmüştü.

Baba, «Çarpıcı adam!» dedi.

Tod, «Üstelik zengin!» diye ekleyerek tuhaf tuhaf gülümsedi. Kışkırdığını farkettilim.

Baba sözünü sürdürdü: «Kolay kolay bulunmaz bir parça!»

«Vay, vay, vay!» Diye dalga geçti Tod; oysa ufak, boncuk gibi gözlerinden birşeyler gizlediğini anlıyordum. Belki de Eugene nişanlı, yada evliydi.

Eugene geri geldiğinde, onun hakkında konuşmamışız gibi davrandık.

«Çok üzgünüm.» dedi. «Maalesef sizlerden ayrılmak zorundayım. Havaalanına gidip, Amerika'ya bir yolcu geçirmem gerekiyor. Çok önemli olmasa, böyle birşey yapmazdım.»

Yüreğim yumruk gibi çöktü göğsüme. Baba da, elindeki dondurma dolu kaşığı cam tabağın üzerine düşürüverdi. Yanılmıyorsam bu arada, «Ah!» dedi.

Tod ayağa kalktı. Üzgün, düşünceli bir hali vardı. Hesabı ödemek zorunda kalacağı için bu hale geldiğini sezdim.

«Benim de gitmem gerek zaten, Eugene.» dedi. «Sally'cik çaya bekler beni.» Konuşurken boynu kıpkırmızı kesiliyordu. «Seni havaalanına bırakırım, nasılsa yolumun üstünde.»

Bir an, hesabı ödemek için önümüzdeki on-onbir yıl burada Baba ile bulaşık yıkamak zorunda kalacağımızı düşündüm. Ölecek gibi oldum. Neyse Eugene ödedi.

Elimizi sıktı. Tekrar özür diledi ve kahvelerimizle birer kadeh içki içmek üzere bizi orada bırakıp gittiler. Garsonlar şaşkına dönmüşlerdi. Adamların gidişi, benim ayağımdaki lastik botlar, bizim fazlasıyla egzantrik kişiler olduğumuz izlenimini uyandırmıştı onlarda.

Onlar gidince Baba «Hey yarabbi, şu şansa bak.» dedi.

«Sanırım, pek çok kadın ölmüştür onun için.» dedim.

«Adamın klası var şekerim. Onunla çıkmak isterim doğrusu.»

Ben ise, onu bir daha görüp göremeyeceğimizi düşünüyordum.

Baba, «Mektup yazarız.» dedi. «Sen yazarsın, ben de imzalarım.»

«Peki ne diyeceğiz?»

«Ne bileyim ben.» Omuzlarını silkti, menüyü okumaya koyuldu. Listenin altında, müşterilerin istedikleri takdirde mutfak gezebileceklerini belirten bir yazı vardı.

«Hava olsun diye bir gezelim.» dedi Baba.

«Hayır, olmaz.» Orada öylece oturup kahvemiyudumlamaktan ve bittiği zaman yenisini söylemek için şaşkın şaşkın bakan garsonu çağırmaktan başka birşey yapmaya niyetim yoktu. Onu bir daha görecektiydik acaba?

Baba durdu durdu, sonunda, «Müthiş bir fikir geldi aklıma. Bayılacaksınız.» dedi. Balo bileti alıp onu da çağırmanızı öneriyordu. Biletleri parasız almışsınız, yada piyangoda kazanmışsınız gibi yaparız diyordu.

«Sana da bir kavalie buluruz. Tod'u veya Titiz'i çağırırız.» diye işi çözümlledi. Titiz, Baba'nın yakın bir arkadaşıydı. Blanchardstown'da av köpeği yetiştiriyordu. Asıl adı Bertie Counihan'dı, ama hemen hiç yıkanmadığı için Titiz diye ad takmıştık. Yıkanmanın, insanın cildini yıprattığını söyler dururdu. İri yarı, geniş omuzlu, siyah kıvrırcık saçlı bir çocuktü. Kanlı canlı yüzünde hep bir mutluluk göze çarpardı.

Herşey Baba'nın tasarladığı gibi oldu. Hafta sonunda (ben haftalıgımı alınca) Ekim ayında Cleary salonunda yapılacak olan bakkallar balosu için bilet aldık. Sonra Tod'dan Eugene'in adresini öğrenip mektup yazdık. O hafta ikimiz de Joanna'ya para vermedik.

Heyecanla Eugene'in cevabını bekliyorduk. Mektup geldiğinde neredeyse ağlayacaktım. Baba'ya hitaben yazdığı mektupta, yıllardır dans etmediğini ve böylesine neşeli, coşkulu bir gecede can sıkıcı bir kavalie olacağını söylüyor; büyük bir nezaketle çağırmanızı reddediyordu.

Baba, «Aman yarabbi, şimdi bittik işte!» diyerek mektubu bana uzattı. Yazısı da okunaksızdı.

Umduğumdan daha büyük bir düş kırıklığına uğrayarak, «Ne yapacağız?» dedim. Bütün umudumu o baloya, onu tekrar görebilmeye bağlamıştım.

«Bu bizimki de yaşamak mı?» diye söylendim. «Elimizde balo bileti ve ne kavalitemiz var, ne paramız, ne de giyecek tuvaletimiz.»

Baba, «Ne olursa olsun gideceğiz.» dedi. «Biletleri yakacak değiliz ya!»

«Kürk mantomuz yok ki, nasıl gideriz?» diye sordum. Arada bir geceleri şehre iner, balolara gidenleri seyrederdik. Kadınların hemen hepsi uzun tuvaletlerinin üzerine kürk mantolar giyerler, yada omuzlarına kürk etoller alırlardı.

Baba buna da bir çözüm buldu: «Dame sokagındaki dükkândan elbise kiralarız.»

«Hiç hoş değil bu.»

«Dört tane bileti göz göre göre boşa yakmak pek mi hoş?»

«Elbise kiralayacak paramız yok.» Bunu söylerken, iyi bir kaçamak yolu bulduğuma seviniyordum. Bu durumda canım baloya pek gitmek de istemiyordu.

«Kendimizi Tıp Fakültesine satarız!» diye atıldı Baba. «Öldüğün zaman gelip cesedini alıyorlar, öğrenciler, çırlı çıplak bir masanın üzerine uzatıp seni parça parça kesiyorlar.»

Böyle birşeyi ciddi olarak düşünemeyeceğini söyledim. Baba, «Para için herşeyi yaparım» diye cevapladı beni.

Eugene'i düşündüm. Kocaman evinde, başıma za açtığı belâların farkında olmadan rahat rahat oturuyor olmalıydı. Üzerinde sayısız kalem ve özel hokkalara konulmuş iki renk mürekkep bulunan

büyük, maroken kaplı bir çalışma masasının başında oturduğunu düşünüyordum.

«Çalıştığın yerden birkaç kuruş yürütüver. Nasıl olsa az ücret veriyorlar.»

«Günahtır, yapamam.»

«Neden günah olacaktı? Aquinas, patronunuz size az para veriyorsa, onun parasını çalmak günah değildir diyor.»

«Aquinas da kimmiş?»

«Bilmiyorum, ama önemli din adamlarından biri olmalı.»

Sonunda işi ayarladık. Çeşitli kişilerden ödünç alıp, onbeş şilin denkleştirdik. Uzun etekli tuvaletler ve lame pabuçlar kiraladık. Baba'nın tuvaleti beyaz tül, benimkisi ise eflâtundu. Koskoca dükkânda bana uyan sadece eflâtun tuvalet olmuştu.

Balo akşamı heyecandan yerimizde duramıyorduk. İkiyüzelli gram kokulu sabun tozu aldık, ikimiz aynı suda yıkandık. Baba'nın çillerini örtmek için sırtına pudra sürdüm. O da benim sırtımı pudraladı. Sonra elbisemin arkasını ilikledi. Doğru dürüst soluk alamıyordum. Tuvalet, nerdeyse patlayacak kadar dardı.

Saat tam dokuzda Titiz'in arabasını kornası duyuldu: «Bi-biip, bi-biip» eteklerimizin ucu kirlenmesin diye, yukarı kaldırarak merdivenlerinden indik. Titiz, av köpeklerini veterinerine taşıdığı mavi kaptıkaçtıyla gelmişti. Araba köpek kokuyordu.

Sonra, benim kavalıem olacak olan Eamonn White'ı aldık. Eamonn bir kimyagerin yanından çalışıyordu. Fena çocuk değildi. Bir de süreli yerli

yersiz «büyük hava», «büyük stil», büyük matrak», «büyük araba», «büyük numara» demekten vazgeçse daha iyi olacaktı.

Baloya gitmeden önce bir iki kadeh içmek için North Frederick sokağındaki bir meyhaneye uğradık. Bütün müşteriler dönüp dönüp Baba ile benim uzun tuvaletlerimize ve üstümüzdeki tüvit mantolara bakıyorlardı. Baba, kürk kiralayamadığı için hırsından kendi kendini yiyordu.

Titiz, Eamonn'un sırtına vurarak, «Sen hangi zehiri içeceksin?» diye takıldı.

Eamonn yeşilhaççıydı. Günlük giysileriyle takığı kocaman yeşilhaç rozetini, bu kez de kiralık kostümün yakasına iliştiirmişti. Domates suyu içeceğini söyledi. Titiz buna fena halde bozulduysa da, Baba, «Biz çok içip arayı kapatırız.» diyerek işi tatlıya bağladı.

Kavalyem olduğu için, hemen hemen bütün gece Eamonn'la dansettim. «Büyük hava, büyük hava» dedi durdu. İlk kez baloya geliyordu. Yerin kayganlığına, pembe ışıklara, salonda iki orkestra birden oluşuna, tavandan sarkan kâğıttan güller ve donatılmış yemek masalarına şaşkınlık içinde aval aval bakıyordu. Tuvaletim askısızdı. Eamonn'un pembe, sıcak, yumuk elleri, bütün gece sırtımdan ayrılmadı. Saçları da kirpikleri de sarıydı ve teninin pembeliği, bana köyümüzdeki domuz yavrularını anımsatıyordu.

Oysa Titiz başka türlü biriydi.

Geç saatlerde, kiralananmış lame pabuçlarla ona ayak uydurmaya çalışarak dans eder ve Eugène

Gaillard'la vals yapıp yapamayacağımı düşünürken, bana «Sen soylu bir kadınsın.» dedi. Gaillard'ın gelmediğine seviniyordum. Beni bu eteği düşük elbise içinde, başkalarını eğlendirmek için saçma sapan konuşurken görmesini istemezdim hiç.

Yemekte şarap içtik. Titiz, her zamanki gibi içkiyi fazla kaçırıp kafayı buldu ve bağırıp çağırmaya başladı. Yemek listesini boru gibi kıvrırıp,

«Yaşasın Cumhuriyet! Yaşasın Noel Browne, Yaşasın Castro, Yaşasın Titiz!» diye haykırıyordu.

Eamonn'un akli başından gitti, hemen masadan sıvıştı. Bir daha da gelmedi. Yeşilhaççı olduğu için, içkinin getirdiği coşkuyu, çılgınlığı, mutluluğu bir türlü anlayamıyordu.

Saat ikide, herkesin neşelendiği, cazdakilerin kotyonları dağıtmağa başladığı sırada Baba ile birlikte Titiz'i eve taşımak zorunda kaldık. Araba kullanamayacak kadar sarhoş olduğu için, mavi kapıkaçtıyı orada bırakıp, taksî tuttuk. Nerede oturduğunu bilmiyorduk. Bir yıldır tanıştığımız halde, evinin nerede olduğunu bilmememiz tuhaftı doğrusu. Dublin böyledir işte. Her zaman gittiği meyhaneyi biliyorduk da, evini bilmiyorduk. Titiz'i bizim eve getirdik. Joanna'nın oturma odasındaki kanapeye uzattık.

«Baba, Caithleen, size birşey söyliyeyim mi, söyliyeyim mi ha? İkiniz de soylu kadınlarsınız, iki soylu kadın, evet evet, soylu... Ve Parnell kibirli bir adamdı, hem kibirli, hem sinirli, hem fikirli bir adam. Ne de şirin, ne de güzel bir adam, içkileri veriniz madam. Hey garson, buraya bak oğlum, hanımlara içki...»

Halâ baloda olduğunu sanıyor, bir yandan sayıklar-ken, bir yandan elindeki parayı sözümona garso- na uzatıyordu.

Baba, «Hadi, bir güzel uyu şimdi.» dedi, lam- bayı söndürdü. Işığın kararmasıyla, Titiz'in sesinin kesilmesi bir oldu. İki dakika sonra sızmıştı bile.

Joanna'nın saati yedide çalmadan önce Titiz'i evden çıkarabilmek için, altıda kalkmak zorunda olduğumuzun farkındaydık.

Baba elbisemin arkasını çözüp, soyunmama yardım ederken, «Topu topu üç saat uyuyacağız.» dedi. Yeni aldığım balenli sütyen canımı acıtmış, cildimi kıpkırmızı yapmıştı.

Baba, kızarıkları görünce, «dükkanı dava eder- riz.» diye çıkışını yaptı. Yüzümüzü bile yıkamadan kendimizi yataklara attık. Uyandığım zaman, pud- ra yüzümde çamur gibi olmuştu.

Daha gözümü açarken aşağıdan Titiz'in «Hey kızlar, kızlar, «Baylara» yok mu burada? Bu ne biçim servis böyle? Tuvalet nerde? Nereye gireyim ben?» diye bağırđını duydum. «Aman yarabbi» di- yerek Baba'ya döndüm.

İkimiz birden, Titiz'i susturmak için merdiven başına koştuk. Ama Joanna bizden önce davran- mıştı.

Joanna, kırmızı geceliğı, kırçıl saç örgüleriyle merdivenleri atlaya atlaya inerken, Baba, mırılda- nıyordu. «Tanrım sen bize yardımcı ol.»

Joanna, «Hırsız var! Hırsız var!» diye haykırı- yordu. Biz daha ne olup bittiğinin farkına varma- dan, Joanna duvara asılı yangın söndürücüsünün.

düğmesine bastığı gibi, içindekileri Titiz'in üstüne boca etmişti bile...

Titiz, durumu açıklamaya çalışıyor, çırpınıyordu. Ama, Joanna'nın «Çabuk, polis çağırın! Hırsız var!» çığlıklarından Titiz'in sesini duymasına imkân yoktu ki.

Baba, koşarak merdivenlere atıldı: «Saçmalamayın, o bizim arkadaşımız.» dedi.

Titiz tepeden tırnağa, şampuana benzeyen yapış yapış, beyaz sıvı ile kaplanmıştı. Smokini de berbat olmuştu. Sırılsıklam olan saçları, yağlı bukleler halinde alnına dökülüyordu.

Baba, üzgün, pişman bir tavırla, «Bizim arkadaşımız o.» diye tekrarladı. «Tanrı bizi arkadaşlarımızın şerrinden korusun.»

Joanna, «Buna arkadaşımız diyorsunuz ha?» diye parladı. Titiz ,elini tarbzona attı. Yukarı çıkmaya niyetlendi. Joanna, yulunu kapayıp geçmesine engel oldu.

Titiz, yüzünü mendiliyle kurularak;

«Bir köpek hakkında birisini görecektim.» dedi.

«Ne köpeği? Benim köpeğim filan yok. Köpeğim yok diyorum size.» Joanna yeniden bağırmaya başladı. Titiz, onu itip yukarı fırladı.

Joanna, «Gustav, Gustav!» diye seslendi. Oysa o ödleğ Gustav'ın ortaya çıkmaya cesaret edemeyeceğini biliyordum.

Titiz, kahverengi muşambadaki bir yırtığa takılıp düştü. «Tanrının ayağı sürçtü.» diyordu bir yandan da.

Baba yukarı koştu, onu ayağa kaldırdı. Sonra

ikimiz birden Titiz'i banyoya sürükleyip, saçını başını temizlemeye çalıştık.

Titiz, banyonun aynasında kan çanağına dönmüş gözlerini, yağ içindeki buklelerini gözden geçirirken, «Kim o dışardaki inek? Kim o Allahın belâsı cadı?» diye sordu. Sonra aynaya iyice yaklaştı: «Şu çeneye bakın bee, şu çeneye bakın kızlar. Hey Baba, Caithleen, ben artist yada boksör olmalıymışım bee! Düşünün, ben ve Jack Doyle aynı filmde. Bir de Movita. Ah Movita, ah Movita, benim güzel sevgilim... O dışardaki inek kim dedim size?»

Joanna banyonun kapısını vurmaya başladı. «Çabuk evimden defolun. Ben namuslu bir Avusturyalı ailenin kızıyım. Kardeşlerimden biri koskoca doktor, öteki yüksek kademede bir memur. Çabuk çıkın buradan!»

«Atma şimdi.»

«Neyi atıyormuşum?»

Baba, Titiz'i susturmak için, elindeki beyaz havluyu ağzına tıkadı. O havlunun arasından mırıldanmaya devam ediyordu: «Melekler İsa'nın yüzünü siliyorlar.»

Baba, «Hadi, yolda konuşuruz.» dedi ve allem edip kallem edip Titiz'i tuttuğu gibi evden çıkardı. Otobüse bindirip geldi. Saat yedibuçuk olmuştu.

Joanna, gaz ocağının üstündeki tencerede oniki yumurta buldu. Hiç kuşkusuz Titiz, kahvaltı için yumurta kaynatmak istemişti. Biz olup bitenlere dalınca da tenceredeki su bitmiş, dibi kararmıştı. Joanna, tencerenin yandığını görünce yeniden küplere bindi.

«Bugünden tezi yok, evimden çıkacaksınız.» diye belirtti. «En güzel tenceremi yaktınız. Gustav'vesin diye aldığım bir düzine taze taze köyden gelmiş yumurtamı ziyan ettiniz. Yangın söndürme aracımı kullanılmaz hale getirdiniz. Ben parayı sokakta toplamıyorum. Parasız kalmaktansa öleyim daha iyi.» Yanmış yumurtalarla dolu tencereyi bize uzatıp gösterirken nerdeyse ağlayacaktı.

Baba, «Peki, gideriz.» dedi. Merdivenlere yürüdü. Ama Joanna, Baba'nın sabahlığının kuşağına yapıştı.

«Beni bırakmazsınız, değil mi? Ben size öz çocuğum gibi davrandım. Analık ettim. Söküğünüzü diktim, çamaşırlarınızı ütülerdim.»

Baba, «Gidiyoruz.» dedi.

«N'olur gitmeyin.» Joanna'nın gözleri doluverdi birden.

Baba, «Pekalâ, bir düşünelim bakalım.» diye cevapladı. Tam o sırada Joanna, Baba'nın bana göz kırptığını gördü ve gitmeyeceğimizi anladı. Yeniden sertleşti.

Kendimi yatağa atmaktan başka birşey istemiyordum. Oysa sabah olmuştu ve giyinip, boyanmam gerekiyordu.

BÖLÜM III

Allahtan o gün Çarşamba'ydı ve her zaman olduğu gibi, dükkan öğleden sonra kapalıydı.

Tuvaletlerle, lame pabuçları, kiraladığımız dükkana götürdüm. Sonra bir hafta önce bir sokak fotoğrafçısının çektiği resimlerimi aldım. Uykusuzluktan ve karışık içki içmekten bitkinim. Sinirlerim de bozuktu. Zengin olsaydım, akşama kadar fincan fincan kahve içer, yada sıkıntımı dağıtmak için kendime yeni elbiseler alırdım, diye düşünüyordum.

Her hafta gittiğim ve bedava kitap okuduğum, Dawson Sokağındaki kitapçıya gittim. Hiç rahatsız edilmeden, «*Hizmetçinin Kızı*» romanından yirmisekiz sayfa okudum. Sonra çıktım. O'Connell Sokağında Baba ile buluşacaktım.

Kitapçının taş merdivenlerinden inerken, birden bire onunla burun buruna geldim. Daha o beni görmeden, ben onu gördüm ve öylesine afalladım ki, nerdeyse arkama bakmadan kaçacaktım.

«Aaa, siz miydiniz?» diye hayretle başını kaldırdı. Adımı unutmuştu herhalde.

«Merhaba, Bay Gaillard.» dedim. Heyecanımı gizlemeye çalışıyordum. Gün ışığında yüzü bambaşka görünüyordu. Sanki daha uzun gibiydi. Üs-

telik melankolik bir havası vardı. Bizi, yağmur buluşturmuştu. O, birden boşanan sağnaktan korunmak için merdiven aralığına sığınmıştı. Ben de yanında durdum. Yağmurun dinmesini bekledik. Onun yanında durmak, o güzelim kokusunu içime çekmek eritip bitiriyordu beni. Yağmurdan çamurdan kararmış olan beyaz pabuçlarımin uzun, gülünç burunlarına bakıp duruyordum.

«Görüşmeyeli, danslara gitmenin ötesinde neler yaptınız?» diye sordu.

«Dün akşam baloya gittik.» dedim. «Harikaydı, harika bir caz vardı, yemekler harikaydı, herşey harikaydı.» Bir yandan da, aman yarabbi, ne budalaca sözler ediyorum böyle, diye düşünüyordum. Neden ilgi çekici, heyecan uyandırıcı birşeyler söyleyemiyorum? Neden onun hakkında duyduklarımı anlatamıyorum?

Yapmacık bir tavırla, «Yağmur, kahverengi kaldırımlarda kıvılcımlanıyor.» dedim.

«Kıvılcımlanıyor mu?» diyerek tuhaf tuhaf gü-lümsedi.

«Evet, güzel bir kelime.»

«Gerçekten öyle.» Başını sallayarak beni doğruladı. Canının sıkıldığını farkediyordum. Bir tu-far oluverse, hep burada, yanyana kalıversek diye dua ediyordum. Suyun santim santim yükselişini, yolu, kaldırımı, merdivenleri, bileklerimizi, bacak-larımızı, gövdemizi kaplayışını, bizi bir düşler dün-yası içinde çevremizden koparıp birbirimize sarmaş dolaş duruma getirişini düşlüyordum.

Hava kararmaya başlamıştı. Dublin şehrinin

üstüne çöken kurşuni bulutları göstererek, «Gittikçe daha çok bozuyor.» dedim.

Benim bütün çılgın düşlerimi bir anda dağıtarak, «Sığnak bu, şimdi geçer.» dedi. Sonra, «Ne dersiniz, birer fincan çay içer miydik?» diye sordu.

«Tabii.» Yağmurun altında caddeyi geçtik, bir pastahaneye girdik.

Neler konuştuğumuzu unuttum. Mutluluktan dilimin tutulduğunu ve bizi tanrının yada bir başka gücün bir araya getirdiğini düşündüğümü anımsıyorum şimdi. Tam üç pasta yedim. Dördüncüyü de yemem için ısrar etti. Ama ayıp olur diye yemedim. Sonra adımı sordu. Demek gerçekten unutmuştu.

«Söyleyin bakalım, neler okuyorsunuz?» dedi. Ne zaman göz göze gelsek gülümsüyordu. Gözlerinde hüznü bir anlatım olduğu halde, güzel gülüyordu.

«Çehof, James Joyce, James Stephens...» Birden sustum. Gösteriş yapıyorum sanır diye çekindim.

«Birgün benim kitaplarımdan birini vereyim de okuyun.» dedi.

Birgün? Birgün dediği ne zamandı acaba? Fincanının dibindeki çay yapraklarına bakarken, bunları düşünüyordum. Garson kızın getirdiği süzgeci kullanarak, onun fincanına yeniden çay koydum. Çay, ince delikli süzgeçten ağır ağır boşalıyordu.

«Aman, bırakın şu mızımız şeyi.» dedi. Süzgeci bir tabağın içine koydum.

Baba'nın beklediğini, gitmem gerektiğini bili-

yordum. Biliyordum da, bir türlü ayağa kalkamıyordum, onu bırakıp gidemiyordum. Uzun, üzgün yüzünü, güçlü ellerini seviyordum.

«Sizin gibi genç kızların ne düşündüğünü merak ederim hep. Şimdi ne düşünüyorsunuz?» diye sordu. Birkaç saniye, gözlerini ayırmadan bana baktıktan sonra sormuştu bunu.

Seni düşünüyorum, diye aklımdan geçirdim ve biraz kızardım. Sonra, renksiz, donuk bir sesle, «Ben pek fazla düşünmem.» dedim. «Yeni elbiseler almayı tatilde gideceğim yerleri yada öğle yemeğinde ne yiyeceğimi düşünürüm.»

İçini çektiğini; benim de utancımı gizlemek için saçma sapan birşeyler söyleyip kıkırdadığını anıyordum. Sonra, bazı kızların zengin erkeklerle evlenmeyi düşündüklerini, bir başka arkadaşımın ise, saçından başka birşey düşünmediğini söyledim. Saçını nasıl her akşam yıkadığını, her hafta ne kadar uzadığını ölçtüğünü ve altın gibi saçlarının beline kadar indiğini anlattım. Ama, hemen hemen başının belâsı haline geldiği için, kızcağızın bu güzel saçların keyfini sürmediğini söyledim.

«Tatilde nereye gidiyorsunuz?» diye sordu. İçimi çektim. Bir otele gitmeyi, yatakta kahvaltı etmeyi istiyordum. Manastırda okurken hastalandığım bir iki günün dışında, hiç yatakta kahvaltı etmemiştim. O zaman da kahvaltıdan önce, bir bardak kaynar nane limon içiriyorlardı. Hemşire Margaret başımızda durur, nane limonun bedenimize olduğu kadar ruhumuza da yarar getireceğini söyleyerek içinceye kadar beklerdi.

«Eve gidiyorum.»

«Eviniz nerede?»

Söyledim.

Babam lojmandan çıkmış, kendi evimize geçmişti. Halamla beraber oturuyorlardı. Dilimin dön-
düğü kadar anlattım evimizi.

«Evinizi sever misiniz?»

«Bir yığın ağaç var. İnsanın içine hüznün veriyor.»

«Ben ağaçları severim.» dedi. «Hep ağaç dikerim. Binlerce ağacım var.»

«Ya, öyle mi?» Atıyor diye düşündüm. Yalan söyleyenlerden hiç hoşlanmazdım.

Saatine baktı. Gitme zamanı gelmişti.

«Özür dilerim, saat dörtte birisiyle buluşacaktım.» dedi.

Kalkarken, «Size engel olduğuma üzıldüm.» dedim. Hesabı ödedi. Kapının arkasındaki abanoz tah-
tasından yapılmış şapkalıktan kadife beresini aldı.

Taş merdivenlere çıktığımız zaman, «Teşekkür ederim. Görüştüğümüze çok sevindim.» dedi. Ben de ona teşekkür ettim. Beresini çıkarıp selâm verdi ve yürüdü gitti. Yürüyüşünü seyrettim. Bana arkasını dönmüş, esmer tenli bir tanrı olarak görüyordum onu. Onu tutmak için elimi uzattım, avucuma yağmurdan başka birşey gelmedi. Yağmur hiç dinmeyecekmiş, hep böyle sessiz sessiz yağacakmış gibi geliyordu. Saat beşi geçtiği için otobüsler tıklım tıklımdı. Randevuya bir saat geç gittiğim için Baba'yı öfkeden ne yapacağını şaşırmış bir halde buldum.

«Şuna bak, bir de utanmadan gülüyor!» dedi. Onu gördüğümü Baba'ya söylemedim.

Kahve içtik. Sonra, önceden kararlaştırdığımız gibi, Titiz geldi. Yeniden kahve içtik. Titiz, yaptıkları için özür diledi. Balo biletleri için bize beş sterlin verdi. Sonra bizi taksiyle Harold's Cross'taki av köpekleri sergisine götürdü.

Ertesi Çarşamba yine Dawson Sokağına gittim. Kitapçının önünde tam iki saat dikildim bekledim. Ama Eugene Gaillard gelmedi. Ondan sonraki Çarşamba da gelmedi, bir sonraki Çarşamba da.

Tam dört Çarşamba peşpeşe bekledim. Astragan yakalı, uzun siyah paltosu içinde görüveririm diye her yana bakındım durdum. Robert'in kahvesinde oturmuş, siyah saçlı kızlara baktığını düşünüyordum. Siyah saç, siyah göz ve beyaz tenli kızlardan hoşlandığını söylemişti. Bu niteliklerde, sevdiği bir sakinliğin, bir rahatlığın, bir yumuşaklığın olduğundan söz etmişti. Ben de Robert'in kahvesine gidiyor, onu düşünüyordum. Patates yiyerek, yemekte sadece su içiyordu. Ben de yemeklerde sudan başka birşey içmemeye başladım. Joannanın evindeki musluk suyu, ne istediğim kadar soğuk, ne istediğim kadar duruydu; ne var ki, onun yaptığı birşeyi yapmak hoşuma gidiyordu.

Bekliyordum. Dolaşıyordum. Ona raslayacağıma emindim. Bu coşkulu umut beni canlandırmaya yetiyordu. Nerdeyse kokusunu duyuyordu. Oysa koskoca bir ay onu göremedim. Bir keresinde Molesworth Sokağında park edilmiş arabasını gördüm ve kapalı bir yüncünün önünde saatlerce bekledim.

Sonunda aılıktan ölecek gibi olup eve koştum. Ertesi gün, ona bir mektup yazıp, Çarşamba günü birlikte çay içmeye çağırdım.

Beklediğim gün geldi. Pastahaneye giderken, ya gelmemişse korkusundan yüreğim duracak gibi oluyordu. Gelmişti. Kapının hemen arkasında bir masaya oturmuş, gazete okuyordu.

Ben içeri girince, «Caithleen.» dedi. İlk kez adımı söylüyordu.

Tir tir titreyerek, «Merhaba.» dedim. Mektup yazdığım için özür dilemem gerekip gerekmediğini düşünüyordum. Sırtımda eski mantom, boynumda mavi şifondan yeni eşarbımla oturdum.

«Mantonuzu çıkarın.» dedi. Hemen kollarımı sıyırdım, sandalyenin arkasına atıverdim.

Yüzümü dikkatle inceleyerek, «Sizi tekrar görünceye dek, ne denli şirin olduğunuzu unutuyorum.» dedi. «Gençlik tabii, toparlacık yanaklarınıza bayılıyorum.»

Ne kadar pudra sürersem süreyim, yanaklarım hep pespembeydi. Sandviç, pasta, kek ve bisküvi söyledi. Birden içimi sıkıntı kapladı. Bütün bu istediklerinin parasını ben vermek zorundaydım. Öyle ya, onu çağıran bendim. Oysa çantamda on şilinden başka metelik yoktu. Dirseklerini masaya dayadı. Ellerinini çenesinin altında kenetledi. Böyle dururken, göz kapakları hafifçe kapanıyordu ve gözlerini kaldırdığı zaman, bu iri, kahverengi gözlerdeki yumuşaklık insanı şaşırtıyordu. Yüzünün çizgileri keskin ve sertti. Oysa gözlerinde yumuşak, sıcak duygulu bir anlatım vardı.

Gülümseyerek, «Eh, işte buluştuk.» dedi. Çenesinde, traş olurken kestiği yerde kurumuş kan izi vardı.

«Sizi çağırdığıma kızmamışsınızdır inşallah.» dedim.

«Yoo, kızmadım. Aksine sevindim. Geçtiğimiz haftalar boyunca ara sıra sizi düşündüm.»

«Beş.» diye atıldım.

«Beş ne?»

«Beş hafta. Beni beş haftadır tanıyorsunuz.» Güldü. Sonra, günlük tutup tutmadığımı sordu. Sinsi ve küstah bir adam diye aklımdan geçirdim.

Kremalı bisküviyi ısırp, dudaklarımı yalayarak temizlerken, «Günlük yaşantınızdan biraz daha söz edin.» dedi.

İçimden geldiği gibi konuştum. «Sizi görmek istiyordum.» dedim.

«Biliyorum, ancak...» Durdu. Şeker maşası ile oynamaya başladı. «Bilmem anlatabiliyor muyum, bu biraz zor. Sizinle açık konuşayım. Başımı derde sokmak istemiyorum. Bunu düşünmek benim için en doğal, en yerinde tedbir olmalı. Çünkü Baba da, siz de cici kızlarsınız ve ben ne olacağınızı kestirecek kadar yaşıyım.»

«Başınızı derde sokmak derken ne kastediyorsunuz?» diye sordum. Bir yandan da içimden, «Baba'yı bu işe karıştırma» diye geçiriyordum. Sesim boğazımda düğümlenmişti. Yüreğim göğsümü delemek gibi çarpıyordu.

«Sen iyi bir kızsın.» dedi. Elini uzattı, bileğimi

okşadı. Arada bir buluşup, birlikte çay içip içeme-yeceğimizi sordum.

Gümüş çaydanlığı işaret ederek, «Şimdi içiyoruz ya.» dedi. «Hatta yemek bile yiyebiliriz.»

«Yemek mi?»

«Yemek ya!» Benim soluk soluğa, şaşkın tavrımı taklid ediyordu.

Akşam beraber yemek yedik. Sonra arabayla Clontarf'a gittik. Sisli, ılık bir Kasım gecesiydi. Bull Duvarı boyunca yürüdük. Elimi tuttu. Parmaklarımı sıkıştırmadı, kendi parmaklarının arasına da geçirmedi, öylece tuttu. Çocuğunun yada anasının elini tutar gibi.

Amerika'dan söz etti. Orada birkaç yıl kalmıştı. New York'ta ve Hollywood'da oturmuştu.

Deniz çarşaf gibiydi. Ufak dalgalar, hiç ses çıkarmadan taşları okşayıp çekiliyorlardı. Havada keskin ve hoş olmayan bir ozon kokusu vardı. Sular yükseliyor muydu, alçalıyor muydu anlayamıyordum. Gel-git'in başlangıcında bunu anlamak zordur.

«Sular çekiliyor.» dedi. İnandım. Ne derse inanıyordum.

Beton duvarın üstünde yürürken sigara içtik. Aynı sigarayı ikimiz içiyorduk. Uzaklardan sis düdükleri duyuluyor, limanı bir gerdanlık gibi saran bir dizi ışık sisin ötesinde kayboluyordu. Her yanda fenerler bir yanıp bir sönüyor, sinyal veriyordu. Denizin ortasında yapayalnız kalmış gemilere göz kırpan bu ışıkların yanıp sönüşündeki uyumu seyretmek hoşuma gidiyordu. Bu ışıklar bana, dünya-daki insanları, öteki insanların kendilerine gelme-

sini bekleyen insanları düşündürüyordu. İlk kez yalnız değildim. Çünkü yanımda, beraber olmayı istediğim biri vardı. Dalgakıranın sonuna kadar yürüdük, oradaki kayaları seyrettik, suyun kayaların arasındaki oyuklara doluşuna, her yanı kaplayan yosunlara baktık. Bir başka denizden, taa uzaklardaki Pasifikten söz etti.

«Los Angeles'e dayanamayacak hale geldiğim zamanlar, hafta sonları oraya giderdim. Kalifornia'da gökyüzü her zaman mavidir. İnsanın gözünü alan bir mavilik. Kaldırımlar sıcaktan tüter. Ve güneşten yanmış yüzler, anlamsız bakışlarla dolanırlar dört bir yanda. Ben yağmuru ve yalnızlığı severim...» Yavaş sesle konuşuyor, konuşurken sürekli el hareketleri yapıyordu. Yüzünü hayal meyal seçebiliyordum. Ay ışığında yeşilimtrak bir renk almıştı. Ortaklaşa içtiğimiz sigaranın ateşi yüzünü aydınlatıyordu.

«Demek oraya giderdiniz?» diye, rasgele yada bilerek özel yaşantısından söz eder umuduyla sordum.

«Oraya gider, uçsuz bucaksız, bembeyaz Pasifik kumsalında yürürdüm. Sahilin bir yanı mazotla, öteki yanı mazot depolarıyla çevriliydi. Boş bira tenekelerini tekmeler ve eve dönmekten başka birşey istemezdim.»

Anılarında başka hiç kimseden söz etmeyişiini tuhaf buluyordum. Sadece gittiği yeri, beyaz kumsalı, bira tenekelerini, yolun kıyısındaki olgun portakal yüklü ağaçları anlatıyordu.

«Sanki sizden başkası yokmuş gibi, hep gittiği-niz yerleri anlatıyorsunuz.» dedim.

«Öyle, ben keşiş olmalıymışım.»

«Ama siz Katolik değilsiniz.» diye atıldım.

Kahkahayla güldü bu sözüme. Kıyıya vuran dalgaların ve kayalar arasında sevişen iki kişinin soluklarını bastıran kahkahası, tuhaf bir huzursuzluk getiriyordu. Katoliklerin, dünyanın en inatçı insan-ları olduğunu, onların dediğim-dedik tavırlarından ürktüğünü söyledi.

Dalgakıranın ucuna geldiğimiz zaman durduk, suyun beton duvara çarpıp dönüşünü seyrettik. Ço-cukluğunda yüzme yarışlarında kupalar, madalyalar aldığını söyledi. Ömrünün büyük bölümü Dublin'de geçmişti. Annesinin yanında büyümüş, oniki onüç yaşına gelince de çalışmaya başlamıştı. Babası, o daha ufacakken onları bırakıp bitmişti. Eugene, ço-cukluğunu kıyıda döküntü toplamakla geçirmişti.

«Çoğunlukla para bulurdum. Şanslıydım. Her zaman birşeyler bulurdum.» dedi. «O koskocaman, lemur (*) gözlerinle seni bile buldum. Lemurun ne olduğunu biliyor musun?

«Evet.» diye yalan söyledim. Sonra ne olduğunu sorarsa korkusu içinde hemen bir başka konuya atladım.

Eve dönerken, «Çok uzun zamandır, böyle cici bir kızla buluşmamıştım.» dedi.

«Evet, devam edin.» dedim. Düzgün profilini

(*) Lemur, Madagaskar'da yaşayan bir cins may-mun. (Ç.N.)

seyrediyor, seviştiği kadınları, o kadınların süründükleri kokuları, söylediklerini ve aşklarının nasıl bittiğini öğrenmek istiyordum. Film operatörlüğü, bahçıvanlık, elektrikçilik gibi çeşitli işlere girip çıktığı sırada, yirmibeş yaşına gelinceye kadar, kızlara sadece uzaktan bakabildiğini, tıpkı çiçeklere yada Dun-Laoghaire rıhtımındaki yatlara bakar gibi uzaktan baktığını anlattı.

Sonra gülümseyerek bana döndü ve «Bütün anlattıklarım gerçek.» dedi.

Çok güzel gülümsüyordu. Ona yaklaştım. Yanağımı, gri, tüylü paltosuna dayadım.

O gece beni öpmedi.

BÖLÜM IV

Ondan sonra hafta üç akşam buluşmaya başladık. Görüşmediğimiz günlerde bana kartpostal atıyordu. Zamanla mektup yazmaya başladı. Caithleen adını sevmeyişi, ona pek Kiltartan bir ad —bu Kiltartan'ın ne olduğunu da bir türlü öğrenemedim— geldiği için, bana Kate diyordu.

Her Pazartesi, Çarşamba ve Cumartesi, arabasıyla dükkanın önünde beni bekliyordu. Her sefer yanına otururken, sevinçten içim titriyordu. Bir akşam Harcourt Sokağında bir otelde kaldı ve ertesi gün bana manto almak için öğlen buluşmamızı söyledi. Noel yaklaşıyordu. Zaten eski yeşil mantom giyilecek halden çıkmıştı. Bana beli dar, etekleri geniş, kırmızı kadife yakalı gri bir astragan aldı.

Mantoyu giydim, mağazada dolaşmaya başladım. O da arkamdan bakıyor, mantoyu inceliyordu. «İşte şimdi tutuldum sana.» dedi. Bana böyle dikkatli bakmasın istiyordum. Çünkü, oldum olası hep kazık gibi yürür ve birileri arkamdan baktığı zaman da müthiş utanırdım.

«Çok yakıştı.» dedi. Oysa, beni daha şişman gösterdiğini düşünüyordum.

Mantoyu aldık. Tezgahtar kıza, eski mantomu paket etmesini söyledim.

Çok havalı bir kızdı. Saçlarına gümüş rengi meç yaptırmıştı. Sirtında soluk lavanta çiçeği renğinde, boynuna kadar düğmeli bir önlük vardı. Sonra Eugene, bana altı çift çorap aldı. Bir çift de ikramiye olarak bedava verdiler. Altı çift alacak paramız olduğu için, bir çift de bedavadan almanın erdemsizlik olduğunu söyledi, ama ben sevincimden uçuyordum.

Annemi düşündüm. Böyle birşeye nasıl sevineceğini; Shannon gölündeki soğuk mezarından kalkma olanağı olsa, bu kazançlı alış veriş kaçtırmamak için çıkıp geleceğini aklımdan geçirdim. Annem, ben oniki yaşındayken boğulmuştu. Zaman zaman bir suçluluk duygusuna kapılıyordum. Çünkü Eugene'in yanında çok mutluydum; oysa annemi hiç mutlu, hiç gülerken görmemiştim. Bu şık mağazada olmak, onu anımsatıyordu bana. Boğulmasından birkaç hafta önce, alış veriş yapmak için Limerick'e gitmiştik. Toprağımız geniş olduğu halde, elimizde her zaman hazır para bulunmadığından, annem birkaç hafta boyunca yumurta paralarını biriktirmişti. Babam çok içerdi, onun için de evde para bulunmazdı. Annem, yumurta paralarından başka, eskiciye de birşeyler satmıştı. Limerick'de dudak boyası almıştı. Elinin üstünde çeşitli renkleri deneyişini ve karar vermeden önce uzun uzun düşünüp taşındığını anımsıyordum. Siyah ve yaldızlı kabı olan turuncuya çalar bir dudak boyası almıştı.

Paranın üstünü beklerken, «Annem öldü.» de-

dim. Başka birşey söylemek istiyordum. Onun nasıl canını feda ettiğini, tavuk yemi dolu kovaları taşımaktan eğilmiş omzunu, babamdan yada fırtınadan korkarsam yeyip avunayım diye sakladığı çukulataları anlatmak istiyordum.

«Zavallı anneciğin.» dedi. «Herhalde iyi bir kadındı.»

Dükkanın karşısındaki lokantada yemek yedik. İşe geç kalıyorum diye canım sıkılıyordu.

Arabayı park ettiğimiz, paket taşı döşeli dar yolda yürürken, arkamdan baktı baktı, sonra, «Bu mantıyla Anna Karenina'ya benziyorsun.» dedi.

Ya sevgililerinden biri, yada bir artist olmalı bu Anna Karenina diye düşündüm.

Dönüşte, «Bu akşam gelip, benim oturduğum pansiyonda bir çay içer misiniz?» diye soruverdim. Baba, onunla flört edebilsin diye, eve çağırmam için dayatıp duruyordu.

Eugene, saat yedide geleceğini söyledi.

Ben dükkana koşarken arkamdan seslendi, gülererek yeni mantoma dikkat etmemi söyledi. Elimle öpücük gönderdim.

«Popon büyüyor.» diye bağırdı. Utancımдан yerin dibine geçtim. Dükkanın önünde müşteriler vardı, hepsi de duydu.

Bayan Burns müşterilerle uğraşırken, Joanna'ya gizlice bir not yazdım; çay için özel birşeyler hazırlamasını rica ettim. O gün Cumaydı. Her Cuma puding olurdu. Her hafta aynı günlerde aynı şeyleri yedik. Joanna buna «Yeni sistematik» diyordu.

Willie yazdığım notu götürdü ve soğuktan morarmış, açlıktan titreyen dudaklarında şu cevapla geri döndü: «Hey yarabbi, elin zengin adamı için lüks olsun diye fazladan bir kuruş harcayacak değilim.»

Bizim dükkandan iki kapı ötedeki pasta fırınından bir pasta aldım. Üzeri hindistancevizi rendesiyle süslenmiş pahalı bir pastaydı. Pastanın yanına bir kutu bisküvi ile bir de ağaççileği jölesi katarak eve gönderdim. Willie paketi götürüp geldi ve Joanna'nın pastayı teneke bir kutuya koyduğunu haber verdi. Bu, pastanın Noel için saklanması demek oluyordu. Noel'e daha beş hafta vardı. Bütün öğleden sonra yüreğim heyecandan gümbür gümbür atıyordu. Bir mutluluk duyuyordum, sonra birden mutsuzluğa yuvarlanıveriyordum. İki kez müşterilere paranın üstünü verirken hesabı yanlış yaptım. Bayan Burns hasta olup olmadığını sordu. Sonunda öyle bir karamsarlığa kapıldım ki, keşke hiç gelmese diye dua etmeye başladım. Yüzü, hüznü gözleri ve şakağında kabaran damar hiç gözümün önünden gitmiyordu. Sonra yeniden paniğe kapıldım. Oturduğum evi gördükten sonra, bir daha benimle buluşmak istemez diye korkuyordum bu sefer de.

Joanna'nın evi temiz olmasına temizdi, ama köhneydi. Önünde terası olan kargir bir yapıydı. Baştan aşağı muşamba kaplıydı. Alt kattaki holde, (bir yerden ucuza düşürdüğü) ufak bir kilim parçası yayılıydı. Eşyalar karanlık suratlı, hantal şeylerdi. Ön oda çini biblolarla, süslerle, bir yığın

avır zıvırla tıklım tıkış doluydu. Piyanonun üzerinde kauçuk saksısı dururdu.

Eve gittiğim zaman, Baba'yı çoktan süslenip püslenmiş hazır bekler buldum. Joanna, onun geleceğini söylemiş olmalıydı. Ayağına pantolon geçirmiş üzerine, eski kadife bluzunu önünü arkasına çevirerek giymişti. Bluzun V yakası ve düğmeleri sırtına gelmişti.

Odaya girerken, Joanna'nın, «İnce topuklu pabuçlarla muşambalarımı berbat ediyorsunuz.» dediğini duydum.

Gerçekten de, iğne gibi sivri topuklarımız muşambanın üzerinde yer yapmıştı.

Baba, küfreder gibi bir sesle, «Bundan başka pabucum yok ki.» diye cevap verdi.

«Hey yarabbi, yukarısı ayakkabı dolu. Yatakların altı, tuvaletin arkası, nereye baksam ayakka-bıdan başka bir şey görmüyorum.»

İkisi de öncelikle yeni mantomu bir bakışta farkettiler.

Baba, «Nerden kaldırdın bunu?» diye sordu.

Joanna, «Yeni bir manto! Hem de arstragan!» diyerek, kürkümün kollarına dokundu. «Zenginliğe bakındı hele. Sen zengin kızsın. Dokuz yıl önce kendi memleketimden çıktığımdan bu yana yeni bir manto görmemiştin.» Sanki ben sayı saymasını bilmiyormuşum gibi dokuz parmağını açarak gösterdi.

Sırıtarak, «Eski mantonu bana verirsin artık, değil mi?» diye sordu.

F. : 4

«Çaya ne var?» dedim. Bir an önce eve varmak için öylesine acele etmişim ki, soluk soluğa kalmıştım. Nerdeyse gelecekti.

Joanna, «Bir de çaya ne var diye soruyor! Bilmiyor musun ne olduğunu?»

«Ama dinle beni Joanna. Bu bambaşka birisi. Zengin, herşeyi var. Film artistlerini tanıyor. Joan Crawford'la bile tanışmış; Joanna, n'olursun, n'olursun.» Onu etkilemek için durumu büsbütün abartıyordum.

Joanna, kelimeyi ağzında eze büze, «Zengin ha!» dedi. «Bak sana ne söyleyeceğim, ben zengin değilim. Ama iyi bir ailenin kızıyım. Saygıdeğer bir Avusturyalı aileden geliyorum ben. Üstelik vatanımdan sürgün edilmişim.»

Onu yumuşatmak umuyla, «O da oralarda bir yerde doğmuş.» dedim.

Joanna, sanki ona hareket etmişim gibi bir terslikle, «Nerede?» diye sordu.

«Bavyera'da mı, Romanya'da mı, işte bir yerde.»

«Yoksa Yahudi mi, ha?» Gözlerini kıstı. «Yahudileri hiç sevmem. Kötü olur Yahudiler.»

«Nenin nesi olduğunu bilmiyorum, ama kötü insan değil. Dürüst, namuslu biri.» Nerdeyse, mantoyu da onun aldığını kaçıracaktım ağzımdan.

Leb demeden leblebiyi anlayan Baba, «Nerden buldun o mantoyu?» diye atıldı.

«Babam para yolladı.» deyiverdim hemen.

«Şu işçilik yapan baban ha!» Sütyen giymemiş-

ti. Beyaz bluzunun altından göğüslerinin ucu olduğu gibi biçimleniyordu.

Tekrar sordum: «Çaya ne var?»

Baba, «Puding» derken kapının zili çalındı. Yüzümü pudralamak için doğru yukarı fırladım.

Baba onu karşıladı.

Açık mavi bir elbise geçirdim sırtıma. Soluk renkler iyi gidiyordu bana. Elbisenin gümüş renğinde, kristal biçiminde bir de eni vardı. Sanki kumaşın üzerine kar yağıyormuş gibiydi. Yakası da açıktı. Aslında yazlık elbiseydi ama ona güzel görünmek istiyordum.

Yemek odasının kapısının önünde durdum. Tüyleri diken diken olmuş kollarımı ovuşturdum. Bir yandan da neler konuştuklarını duymaya çalışıyordum. Onun alçak sesle birşeyler söylediğini duydum. Baba, daha şimdiden senli-benli oluvermişti. Utana sıkıla içeri girdim.

Ayağa kalkıp elini uzatırken, «Merhaba.» dedi.

Baba onun yanında oturuyordu. Dirseğini, onun oturduğu koltuğun arkasına dayamıştı. Alçak tavan, boyunu büsbütün uzun gösteriyordu. Odanın ufaklığından utandım. O içinde olunca, oda yoksul, daha acınacak biçimde görünüyordu. Dantel perdeler, dumandan kararmıştı. Büfenin üzerinde sırtan köpek biblolarının budalaca bir görünüşü vardı.

Utandığımı belli etmemeye çalışarak, «Evi kolay buldunuz mu?» diye sordum. Ne tuhaf, insan dışardayken utanmıyor da, kendi evinde birisini

ağırlarken yerin dibine geçesi geliyor. Sokaktayken onunla rahatça konuşabiliyordum: oysa evde dili mi bağlayan bir utanca kapılmıştım.

Joanna, elinde pudingle odaya daldı. Puding kasesini bir beze sarmıştı. Gustav'ın muşamba artıklarından kestığı nihalelerden birinin üzerine tabağı yerleştirirken, «Aman yarabbi, bir sıcak ki.» diye söylendi.

Baba, Eugene'e göz kırparak, «Sıcak servis.» dedi. Pudingin beyaz, yağlı bir görüntüsü vardı. Baktıkça, bir cesedi hatırlatıyordu bana.

Joanna, övünçle, «Ben yaptım.» dedi. «Evde yapılan başka yerdekine benzemez.» Pudingi kesmeye başladı. O kestikçe, pudingin katları arasındaki sıcak reçel tabağa akıyordu. Joanna, pudingi tabaklara pay etti, üzerine de reçelden koydu.

Önce tabağı ona uzattı. «Yeni konuğum buyursun.» dedi. Eugene, tatlıyla başının hiç hoş olmadığını söyleyerek almadı.

Joanna, «Ama bu bildiğiniz tatlılardan değil.» diye dayattı. «Avusturya yemeklerinden.»

Eugene yarı şakayla, «Çilek reçelinin çekirdekleri dişime kaçıyor.» dedi.

Joanna, «Öyleyse dişlerinizi çıkarın da yiyin.» diye cevabı yapıştırdı.

Eugene güldü. «Kendi dişlerim.» dedi. «Şöyle güzelce bir fincan çay içsem nasıl olur?»

«Elimle pişirdiğim şeyi yemiyorsunuz demek?» Joanna'nın yüzüne öylesine zavallı bir anlatım çökmüştü ki demeyin gitsin. Aptal aptal sırtarak Eugene'e bakıyordu.

«Midem rahatsız.» diye açıklamak gereğini duydu Eugene. «Midem delik. Tam şurası işte.» Elini siyah kazağının üzerine götürdü, midesini işaret etti. Az önce Joanna'dan izin isteyerek ceketini çıkarmıştı. Siyah kazak çok yakışıyordu ona. Daha ince gösteriyor, dinsel bir hava veriyordu.

Joanna, «Kabız mısınız?» diye sordu. «Yukarıda ilâç var. Kendi memleketimden getirdim. Adı neydi, durun bakayım.»

Baba, «Aman yarabbi!» diye atıldı. «Bırak da çayını içsin adamcağız.»

«Sadece sancılanıyorum. Sıkıldığım, üzüldüğüm zamanlar...»

Joanna, «Sıkılmak mı, sizin gibi bir zengin de sıkılır mıymış hiç?» diye söze girdi. «Zenginin ne derdi olur ki?»

«Dünyanın derdi bitmez.»

«Dünyanın derdi ha!» Joanna kendini tutamamış, haykırmaya başlamıştı. «Siz biraz kafadan kontaksınız galiba.» Sonra birden fazla ileri gittiğini farkedip, gafını düzeltmeye kalkıştı. «Midenize pek üzüldüm, pek yazık size.» Elini uzattı, Eugene'in saçının açılmış olduğu yeri şefkatle okşadı. Sanki onu bütün ömrünce onu tanıyormuş gibi bir davranışı vardı. İki dakika koştu, turşu, salam, zeytin, tütsülenmiş domuz eti, bir tabak da erişte hazırlayıp getirdi.

Baba pek keyiflenmişti. «Vay vay vay.» diye bir zeytine uzandı. Parmaklarının ucuyla tutup öptü zeytini.

Joanna, «Hayır, yanlışın var.» dedi. «Bunları

Bay Eugene için özel hazırladım.»

Bunun üzerine Eugene, «Hakkınız Joanna,» dedi. «Biz yabancılar birbirimize destek olmalıyız.» Oysa Joanna çayı getirmek için dışarı çıkar çıkmaz, ikimize de birer etli sandviç yaptı.

«Kızlar pek nazlı yemek yer diye nerden girmiş aklıma?» diyerek reçel tabağına göz atınca, Baba makaraları koyuverdi. Baba, son günlerde yapmacık yeni bir gülme şekli çıkarmıştı. Çok yüksek sesle kahkahalar atıp duruyordu. Eugene'e döndü, «Kültürlü bir erkek kadar başka hiçbir şeyden hoşlanmam.» dedi.

Eugene oturduğu yerden eğilerek teşekkür etti ve Baba'ya gülümsedi. Gülümsemesinde bir kınama bir aşağılama vardı.

O akşam Baba'nın bütün güzelliği üstündeydi. Baba'nın esmer, ufak, düzgün bir yüzü vardır. Gözleri de ufaktır. Boncuk gibi parıl parıl, felfecri okur. Baba'nın gözleri, insana bir daldan ötekine konan kuşları anımsatır. Düşünceleri de öyledir. Boyuna bir konudan bir başka konuya atlar. Son derece enerjik bir görünüşü vardır.

Eugene, Baba'ya, «Bir zamanlar sana benzeyen bir kız tanıdım.» dedi. Baba, boyuna gülümsüyordu.

Joanna bir elinde gümüş demlik, ötekinde emaye çaydanlıkla içeri girerken, «Çay çok güzel.» dedi. Daha Eugene, fincanı ağzına götürmeye fırsat bulamadan, «Nasıl, beğendiniz mi? İyi mi?» diye sordu.

«Soluk kesecek kadar güzel.» dedi Eugene.

Sonra Joanna'ya ülkesi, ailesi, tekrar oraya dönmek isteyip istemediği konularında çeşitli sorular sordu. Joanna, Baba ile benim belki beşbin kez dinleyip ezberlediğimiz şeceresini sayıp döktü; nasıl soylu bir aileden geldiğini, ağabeylerinin nasıl önemli kişiler olduklarını uzun uzadıya anlattı.

Baba, Eugene'in getirdiği şarap şişesini başıyla işaret ederek, «Şu zıkkımı açsana.» dedi.

«Joanna biraz daha içlenir içlenmez açar, hiç merak etme.» dedim. Joanna kendisini öylesine konuşmaya kaptırmıştı ki, söylediklerimizi duymadı.

Baba, «Tamam, oldu.» dedi. «Ağabeysi dört yaşındaymış da, bu da iki yaşındaymış; oğlan nasıl bunun bezini değiştirmiş. Oraya geldi işte.»

Joanna, «Ağabeylerim beni bir gece operaya götürmüşlerdi, hiç unutmam...» diye anlatmaya devam ediyordu. Baba, onun dirseğine dokunarak şarap şişesini gösterdi: «Adamcağıza bir içki versene.» dedi.

Joanna'nın suratı asıldı. Ne yapacağını şaşırdı. «Çayı sevdiniz, değil mi?» diye sordu.

Eugene, «Evet. Aslında ben şarap içmem.» dedi.

Joanna'nın gözleri parladı. «Aferin, iyi ediyorsunuz. Akıllı adamın hali başkadır. Zaten pek hoşlandım sizden.»

Baba, derinden göğüs geçirdi.

Joanna, sözünü sürdürdü: «Sakin ha, İrlanda'dan bir tezgahtar kız bulup evleneyim demeyim. Kendi memleketinizden biriyle, bir kontesle filan

evlenin.» Joanna, bu sözlere alınacağını düşünemeyecek kadar bön ve aptaldı. Çıplak kolundaki tüylere sigaramın ucuyla dokundum.

«Aman yarabbi, beni yakıyorsun.» diye ayağa fırladı.

«Affedersin.»

Tam o sırada, öteki kiracı Gianni içeri girdi. Onu Eugene ile tanıştırma telaşı arasında, uzun boylu özür dilemeye vakit bulamadım.

Joanna, Gianni'nin fincanını getirmek için kalktığı zaman, şarap şişesini köpek biblolarından birinin arkasına gizledi.

«Al işte.» diyerek Baba kendine soğuk çay koydu.

Gianni, «Lütfen» diye Baba'dan şekerliği istedi. Gösteriş yapıyordu. Gereksiz el hareketleriyle konuşuyor, yüzünü biçimden biçime sokuyordu. On-
dan hiç hoşlanmazdım. Bay Centilmen'le Viyana'ya gitmeyi düşlediğim gün Gianni pansiyona gelmişti. Başlangıçta ona İngilizce dersleri vermiştim. *Bisiklet Hırsızları*'nı beraber seyretmiştik. Sonra bana bir kolye armağan etmişti. Bu armağan yüzünden, fazla ileri gitmeyi kendine hak saymıştı. Bir akşam, sahanlıkta onu öpmek istemeyince, tepesi atmış, kolyeye bir avuç para verdiğini söylemişti. Kolyeyi geri vermeye kalkmıştım, oysa o kolyenin parasını isterim diye tutturmuştu. O günden sonra da aramıza bir soğukluk girmişti.

Eugene, «İşte pis, yabancı kanlı biri daha.» diye takıldı.

Gianni bu söze alındı. «Ben Milano'luyum.»

diye çıktı. Ömrümde gördüğüm en şakadan anlamaz insandı.

Eugene bana bir sigara daha uzatınca, Baba, «İçine çekemiyor.» dedi. Ona aldırmadım. Sigarayı aldım.

Eugene sigaramı yakmak için eğilince, kulağıma fısıldadı: «Gözlerin, her yerin parlıyor.» Göz kapaklarıma kondurduğu nemli öpücükleri ve yalnız kaldığımız zaman bana söylediği sözleri düşündüm.

Tam o sırada Gianni, «İtalya'yı bilir misiniz?» diye sordu.

Eugene döndü, kibriti, Gustav'ın bir yerlerden yürüttüğü cam tablada söndürdü. «Bir zamanlar Sicilya'da çalıştım.» dedi. «Balıkçılarla ilgili bir film çekiyorduk. Birkaç ay Palermo da kaldım.»

Gianni, yüzüne çocuksu, mızımız bir anlattım vermeğe çalışarak «Sicilya güzel değildir.» dedi.

Onun ağzına sosisleri tikişına bakarken, bencil sersemin biri diye aklımdan geçirdim. Erkek kiracı olduğu için, sosis yemeye hakkı vardı. Nedense, Joanna, erkek kiracıların daha iyi yemesi gerektiğine inanıyordu. Tam dalmış, onun sosis yiyişini seyrederken olanlar oldu. Sigara, elbisemin açık yakasından içeri düştü. Nasıl oldu bilmiyorum, ama oldu işte. Parmaklarımin arasından kaydığı gibi göğsümde bir yanmadır başladı. Çeneme doğru yükselen dumanları görünce bir çığlık attım.

«Yanıyorum, yanıyorum.» diye ayağa fırladım. Sigara sütyenimin içine sıkışmıştı. Canımın acısından yerimde duramıyordum.

Joanna bir yandan elbisemin yakasını çekiştiriyor, bir yandan da, «Aman yarabbi, kurtarın kız!» diye feryadı basıyordu.

Baba, «Hay allah» diyerek kahkahayı koyuverdi.

Joanna, «Durmayın, birşey yapın, kurtarın.» diye bağırdı. Eugene bana döndü ve hemen gülümsemeye başladı.

Baba, sütlüğü aldı. Elbisemin yakasından içeri boşaltmaya niyetliydi. «Dikkati çekmek için yaptı canım.» diyordu bir yandan da.

Joanna, «Ah o canım süte dokunma.» dediyse de geç kaldı. Kasedeki sütün yarısı içime boşalmıştı bile. Tabii bu arada sigara da söndü.

Eugene, «Doğrusunu istersen, şaka yapıyorsun sandım.» dedi.

Ben alınır üzülürüm diye kendini tutmaya, gülmemeye çalışıyordu.

«Amaaan, deli kız.» Joanna bunu Baba'ya mı söyledi, bana mı bilmiyorum. Elbisemi değiştirmek için odadan çıktım.

Baba, holde önümü testi, «Ne diye öyle dalıp kendinden geçiyorsun kuzum? Sen adamakıllı üşüt-müşsün.»

«Düşünüyordum.» dedim. Gerçekten de, nasıl etsem de Eugene beni bir yere götürse, bunların yanından kaçsak, sonra arabada beni öpse diye düşünüyordum.

«Ne düşünüyordun, sorabilir miyim?» Söylemedim. Beni ilk öptüğü geceyi düşünüyordum. Yağmurlu bir akşamdı. **Gümrük depolarının önünden**

şehre doğru yürüyorduk. «Seni hiç öptüm mü?» diye sormuştu. Sonra, sinemadan çıkan bir alay insanın önünde, birden öpüvermişti. Bayılacak gibi olmuştum, başım dönüyordu. Kısacık bir öpücük müydü, uzun uzun mu öpmüştü şimdi bile anımsamıyorum. Dublin'in yöresini ilk kez işte o akşam sevmiştim. Halâ da severim. Çünkü yarattığım düşse dudaklarımı ilk orada değdirmiştim. Gümrük deposunun üstüne konup kalkan güvercinler, merdivenlerin ve avlunun, eski, kara taşlarını aydınlatan beyaz çiçeklere benziyorlardı. Sonra arabaya bindiğimiz zaman, dilinin tadını duymuştum. Sokakta karşılaşan köpeklerin birbirini süzmesi gibi, bakışmıştık. Sonra bana, «Ahlaksız.» demişti. Ben bütün bunları düşünürken, Baba sigaranın ne zarar yaptığını anlamak için yakamdan içeri bakıyordu. Sigara buruşmuş, kararmış oracıkta duruyordu. Göğsüm yanmıştı.

«Hadi çık yukarı da, üstüne değiştir.»

«Sen de gel.» dedim. Onun Eugene'in yanında kalmasını istemiyordum. Eugene'in her ağzından çıkan söze «Tastamam öyle» demesine ve gamzelerini çukurlaştırıp çukurlaştırıp gülümsemesine zaten deli oluyordum.

«Ölürüm de gelmem» diyerek bir eliyle siyah saçlarını düzeltirken, öteki eliyle kapının tokmağını çevirdi ve bir an önce onun yanında olabilmek için kendini içeri dar attı. Önü arkasına giyilmiş hırkası, sırtındaki düğmeleri ve esmer teninin görüldüğü V biçimindeki yakası ile arkadan pek gülünç bir görünüşü vardı.

Onun parfömünden süründüm. Yeniden pudralandım. Başka bir elbise giydim.

Aşağı indiğimde, odadakiler konuşmaya başlamışlar, seslerini iyice yükseltmişlerdi. Gianni, eski piyanonun başına geçmiş, sararmış tuşlarda parmaklarını gezdiriyor ve konuşmalar arasında kaybolan birşeyler mırıldanıyordu. Masayı pencerenin önüne itmişlerdi. Baba, hep birlikte şarkı söyleyeceğiz dedi. Büfenin köşesine yaslandı ve çocuksu, berrak, tiz sesiyle başladı :

*«Ah ne kadar, ne kadar, ne kadar
İsterdim yeniden çocuk olmayı,
Oysa ancak gerçekleşebilecek
Balıklar öğrenince kavağa çıkmayı»*

Daha bizim alkışlamamıza fırsat kalmadan, inanılmaz ölçüde güzel ve hüznü yeni bir şarkıya başladı. Şarkı da, çocukken ormanda bir kız gören ve onun hayalinin peşi sıra dünyayı dolaşan bir adamın öyküsü anlatılıyordu. Şarkının nakaratı da, ««Beni hatırla, beni hatırla, bütün ömrünce hatırla» diye sürüyordu. Şarkının sonuna doğru, sanki sözler kendisi için özel bir anlam taşıyormuş gibi Baba'nın sesi titreyip boğuklaştı. Eugene, bir muhabbet kuşu gibi şarkı söylediğini belirterek övdü onu. Baba biraz kızardı. Kollarını dirseklerinin üzerine kadar sıyırdı. Oda iyice ısınmıştı. Altın rengi tüylerle kaplı çıplak kolunu büfeye dayadı, sıcaktan bunaldığını söyledi. Bu haliyle çok zarifti. Eu-

gene'in ona bakışını gördüm ve Baba'nın şarkısını sık sık anımsayacağını farkettim.

Gustav geldi. Joanna şarabı açtı ve hemen bitmesin diye likör kadehlerine koydu. Bir Baba şarkı söylüyordu, bir Gianni. Sonra Baba, şarkı söylemesini beceremediğime göre benim de şiir okumam için diretti.

«Okuyamam.» dedim.

«Hadi, n'olur Kate.»

Eugene, «Hadi.» dedi. Kendisi de tatlı, uyumsuz sesiyle «Johnnie seni tanımayacaktım nerdeyse» şarkısını söylemişti.

Bildiğim tek şiir olan Patrick Pearse'in «Anne» sini okudum. O ufakık, sıcacık oda için aşırı duygusal bir şiirdi. Tam,

«Tanrım, annelere haşinsin,

Dünyaya gelişlerinde de gidişlerinde de acı çekiyoruz.» dizelerini söylerken, Baba kıkırdarak «Çocukları yağlamayı unutma.» dedi. Herkes gülmeye başladı. Kendimi birden gülünç buldum. Eugene, «Bravo, bravo» dediği halde, ötekilerle beraber güldüğü için ondan da nefret ediyordum.

Baba birkaç şarkı daha söyledi. Eugene, şarkıların sözlerini bir kağıda yazıp cüzdanına koydu. Baba'nın yanakları al al olmuştu. Allıktan değil, mutluluktan gelen bir renklenmeydi bu.

Eugene, «Sıcakta kaldın.» diyerek sobanın önüne geçti ve Baba'yı ısıdan korumaya çalıştı.

O Baba ile bakışırken, ben dünyada hiç kimse bundan büyük sevgi yaşamamıştır diye düşünüyor-

dum. Joanna ile Gustav bir düet söylemeye başlamışlardı. Eugene, Baba'ya sırtarak onların şarkısı ile alay ediyordu.

Gece bana bitmez tükenmez gibi göründü. Bütün umutlarım yıkılmıştı. Eugene onbire doğru gitti. Giderken de beni ne öptü, ne de gönlümü alacak birşeyler söyledi.

Uykumda bile onu yitirmenin acısını yaşadım. Uyandığım zaman ilk anımsadığım şey, Baba'nın «Kırmızı Kurdeleler'i söyleyişi ve Eugene'in ona gülümseyişi oldu. Hava soğuktu. Hemen giyindim. Cam buz tutmuştu. Pencerenin çerçevesinden buz parçaları sarkıyordu.

Günlerden Cumartesiydi; yani bizim dükkanda işlerin en çok olduğu gün. Onun için işe erken gittim. Rafları düzelteyim, el altında gerekli olanları hazırlayayım istiyordum.

Dükkana girdiğim zaman, Bayan Burns, «Ah şekerim.» dedi. Tezgahın arkasındaki mermer rafta duran sosisleri almaya gelmişti. Benim sırtımda Eugene'in aldığı manto vardı. Bayan Burns mantoya bayıldı. Eugene Gaillard'ın aldığını söyledim; tepeden tırnağa süzdü beni, sonra, «Ne! O mu aldı?» diye haykırdı.

O daha ağzını açmadan neler söyleyeceğini biliyordum. Eugene'in evli olduğunu, ayağımı tetik atmamı, Allah bilir kaç saf kızı yoldan çıkardığını söyledi.

Saf kız diye birşey yoktur dedim içimden. Saf dediğin kızların hepsi de Baba gibi malın gözüdür. Eugene'in gerçekten evli olup olmadığını sordum.

Birkaç yıl önce gazetede böyle birşey okuduğunu söyledi. O zaman Bayan Burns hastahane ameliyat olmuş. Yanındaki yatakta yatan kadın gazetede ki haberi ona gösterip, Eugene'i delik pabuçla dolaştığı zamandan tanıdığını anlatmış.

«Bir Amerikalıyla evlenmiş.» diye devam etti Bayan Burns. «Ressam mıymış, artist miymiş, öyle birşey.» Mantoyu sıyırdım, yerde kümelendi kaldı. O anda mantodan da nefret ediyordum.

Bayan Burns, tezgahıtan alacaklarını alıp içeri giderken, «Sana bunları anlatmakla iyi ettim.» dedi.

Gözlerimi kapadım. İçimde birşeyler kayıyor, boşluğa yuvarlanıyor gibiydi. Artık herşey anlaşılyordu. Neden bu denli ölçülü davrandığı, neden bir çiftliği olduğu, California plajlarında bira tene-kelerini tekmeleme hikayeleri, çürümüş portakallar ve büyük yalnızlığı, bir bütün içindeki yerlerini aldılar kafamda.

Bir acı bir başka acıyı da peşinden sürüklüyor. Yerde duran mantonun yanında ayaktaıydım. Düşünürken birden annemin boğulduğu geceyi anımsadım. Hep bir yanlışlık olmuştur, şimdi kapı açılacak annem içeri giriverecek diye düşünüyor ve evdekilere yas tutmaları için bir neden olmadığını söylüyordum. Eugene'in evli olmamasına dua ediyordum.

«Tanrım, tanrım, n'olur evli olmasın. Evli değildir, değil mi?» diye yakarıyordum; oysa sözlerimin boşuna olduğunu ben de biliyordum.

Bir robot gibi hiçbir şeyin farkına varmadan rafları düzelttim, kutuları yerleştirdim. Yumurta-

ları ıslak bir bezle silerek yerlerine koymaya başladım. Yumurtaları «Taze köy yumurtası» yazılı bir kartona yerleştiriyordum.

Yumurtalardan ikisini elimde çatladı. Bozulmaya yüz tutmuşlardı. O günden beri kafamda çürük yumurta kokusu ile yıkıntı, perişanlık hep birbirine bağlıdır.

Zaman zaman avazım çıktığı kadar haykırmak geliyordu içimden; oysa Burnsler mutfakta yemek yiyorlardı ve elimden hiçbir şey gelmezdi.

Eugene, saat onbirde beni telefonla aradı. Dükkan ağzına kadar doluydu. Burns'ler karı koca tezgaha geçmişler, servisi yetiştirmeye çalışıyorlardı. Eugene'in sesi pek neşeliydi. Ertesi gün beni evine çağırmak için aramıştı. Daha önce de birkaç kez beni evine çağıracağından söz etmişti.

«Karinizla tanışmayı çok isterim.» dedim. «Bugüne kadar evli olduğunuzu söylememenize çok şaşıtm doğrusu.»

«Sormadım ki söyliyeyim.» diye cevap verdi. Özür dileyen bir tavrı yoktu. Sesi sertti. Herhalde telefonu yüzüme kapatacak diye düşündüm.

«Yarın gelmek istiyor musun?» diye sordu. Bacaklarım titremeye başladı. Arkamdan müşterilerin bana baktıklarını, söylediklerime kulak misafiri olduklarını biliyordum. Erkekler konusunda hep si de bana takılmaya bayılırdı.

«Bilmem... belki... Kariniz da orada olacak mı?»

«Hayır.» Durdu. «Orada değil artık.»

«Ya.» Birden bir umut dalgası kapladı içimi.
«Öldü mü, yoksa?»

«Hayır, Amerika'da.»

Arkamdan kasanın zilini duyuyordum. Biraz daha konuşsam, Bayan Burns bütün gün surat asardı.

«Kapatmam gerek, çok işimiz var.» dedim. Sesim sinirli ve tizdi.

İstersem, ertesi sabah dokuzda beni alacağını söyledi.

«Peki, dokuzda bekliyorum.» dedim.

Telefonu benden önce kapattı.

Akşama kadar ikide bir tuvalete gidip gidip ağladım. Eugene'in evliliği konusunda birşeyler öğrenmek için Tod Mead'i aradım; ama yerinde yoktu.

B Ö L Ü M : V

Pazar sabahı erkenden yola koyuldum. Dublin'in bütün kilise kulelerinden duru gökyüzüne çan sesleri yükseliyordu. Sokaklar kalabalıktı. Herkes Pazar töreni için kiliselere gidiyordu. Ben ise onun evine. Kiliseye gitmediğim için bir günah, bir suçluluk duygusu taşı mıyordum. Daha saat çok erkendi, üstelik saçımı yeni yıkamıştım. Şehir buz tutmuş sokaklarıyla bembeyaz görünüyordu. Yollar yer yer kaygandı.

Onu beklemek için sokağın köşesine gittim. Joanna, Gustav'ın beni götürmesini söylediği için, bir an önce oradan uzaklaşmak istiyordum.

«Sana göz - kulak olacak birisi gerek.» demişti Joanna. Yabancı bir erkekle, evde tek başıma kalmam doğru olmazmış. Adam bir casus, yada manyak olabilirmiş. Daha neler de neler.

«Yalnız gidiyorum, işte o kadar.» dedim. Evlilik hikâyesini öğrenmek istiyordum.

«Gustav seni rahatsız etmez.» dedi. Joanna benim adıma gerçekten endişeliydi. Gustav'ın kahverengi botlarını cilaladı, sobanın yanına, gri yün çoraplarıyla birlikte koydu. Gustav, çoraplarıyla ayak-kabılarını hep sobanın başında giyer, önceden ayaklarını ısıtırdı.

«Peki, peki öyleyse.» dedim ve kilisedeki ilk törene katılacağımı bahane edip evden fırladım.

Eugene on dakika gecikti. Uykusuz kalmış gibiydi. Yüzünde çizgiler belirmiş, benzi solmuştu. Bana şöyle bir baktı ve hoş-geldin yerine yüzüme solugunu üfledi.

Başımda geniş kenarlı hasır şapkaya, bir «Vay!» çekti. Aslında yazlık bir şapkaydı bu. Üzerinde koca bir demet de yapma gül vardı.

«Çocuk gelinlere benziyorsun.» dedi. «Şapka bu izlenimi uyandırıyor olmalı...» Şapkama bakıp sırtıttı. Anlamsız, gülünç bulduğu belliydi. Uzun, temiz, parlak saçlarım iki yandan omuzlarıma dökülüyordu. Çok hafif makyaj yapmıştım. Gustav'ın da bizimle gelme hikâyesini anlattım. Sadece gülümsedi. Gülümseyişinde bir tuhafılık sezdim ve acaba yanıma birisini alsam daha mı doğru olurdu diye düşündüm. Koruyucu meleğime beni koruması için dua ettim.

Kahvaltı edip etmediğimi sordu. Etmediğimi söyledim. Heyecandan yemeyi aklıma bile getirememiştim. Eugene arka koltuğa uzandı. Kalın yün bir atkı aldı, omuzlarıma sardı. Atkıyı düğümlerken uzandı beni öptü. Sonra yola koyulduk.

Şehrin içinden geçtik. Dış mahalleleri geride bıraktık. İki yanı ağaçlıklı bir yolda ilerlemeye başladık. Arada bir köylerden geçiyorduk. Köyler hep birbirine benziyordu; evler, bir iki dükkân, bir su tulumbası, bir kilise.

Kiliseden çıkanlara yol vermek için yavaşladığımız zaman, «Genellikle kiliseye giderim.» dedim.

«Evde bir yerlerde dua kitaplarıyla mumlar filan olacaktı. Onları yakıp, dua ederek kiliseye git-

miş gibi olursun.» dedi. Güldüm. Manzaranın güzelliğinden söz ettim. Soğuk, duru gökyüzünü, incecik kara dallardan örülü bir tünel perdeliyordu. Geçen yaz eve gittiğimden beri hiç kırlara çıkmamıştım. Birden babamla halamın, o sırada Pazar gazetelerini okuduklarını, öğle yemeğinden sonra da Pazar keyfi çıkarmak için yatıp uyuyacaklarını düşündüm. Babama halam bakıyordu. Bizim eski evde oturuyorlardı. Ama o koskoca, nemli, kasvetli odalardan ancak bir ikisini kullanıyorlardı.

Dağlara yaklaşırken bir tepeye tırmanmaya başladık. «Bak şimdi kulakların uğuldayacak.» dedi. Etrafta hiç ağaç kalmamıştı. Seyrek çalılıklar ve kocaman granit kütleler vardı. Üzeri cilalanmış gibi parlayan kayaların arasında koyunlar dolaşıyordu. Dediği gibi, kulaklarımın uğuldamaya başladığını farkettim. Saat onbire doğru evine vardık. Buzlar çözülmüştü. Evi çeviren defneden çit parlak, koyu bir yeşildi. Ev bembeyazdı. Alt katta, terasa açılan balkonlar vardı. Çevresi ağaçlarla donanmıştı.

Büyük bir çoban köpeği bize doğru koştu. Anna kapıyı açtı. Ondan söz etmişti daha önce. Eugene'in işlerini görüyor, alt katta ,arkadaki ufak bir odada yatıp kalkıyordu. Evliydi, bir de çocuğu vardı.

«Hele şükür, gelebildiniz.» dedi.

«Merhaba Anna.» Arabadaki paketleri ona uzattı, sonra beni tanıştırdı. Pirzola vardı, köpek için kelle almıştı. Bir şişe cin, bir de yeni kahvelik getirmişti.

Saçları yağlı, düz ve uzundu. Hırpani bir görünüşü, uykulu, sarhoş gibi bir hali vardı.

Kış olduğu halde bahçede çiçekler açmıştı. Beyaz taşların üzerinden ufacık mavi çiçekler sarmış, bir bulut gibi örtmüştü kayayı. Bana evini göstermekten heyecan duyduğunu sezinledim. Taş merdivenlerden sokak kapısına çıkarken bir şarkı mırıldanıyordu.

Hol, krem rengi duvarlarıyla aydınlık ve temiz bir görünüşteydi. Kara ağaçtan antika möbleler ve kocaman çini bir şemsiyelikte sıra sıra bastonlar duruyordu.

Anna önümüze düştü. Mutfığa doğru yürürken, «Burasını temiz tutmak mesele.» diye söyleniyordu. Biz mutfığın bir kapısından girerken, kocası da öteki kapıdan sıvıştı. Utangaçmış meğer.

Anna, reçel almak için dışarı çıktığında, Eugene «Geldiğine memnun değil misin?» diye sordu. Bana kahve pişirdi.

Gözlerimi mutfığın taş döşeli tabanında, raflardan birinin üzerinde yıllardır unutulmuş gibi duran bir dizi ufaklı büyüklü yeşil çanda, kocaman mutfığın bir köşesinde kurumaya bırakılmış kütüklerde ve derin derin iç geçiren çaydanlıkta dolaştırarak, «Evet, burası çok güzel.» dedim. Gerçekten güzel, sevimli, sıcak bir mutfaktı.

Anna, Denis'in sürüyü sayacağını, çiti onaracağını ve akşama kadar dönmeyeceğini söyleyince, Eugene ceketini değiştirip odun kesmeye çıktı. Onun arkasından gitmeye can atıyordum. Oysa Anna, hemen ateşin karşısına bir sandalye çekti, beni

oturttu. Konuşmaya başladık. O, bir yandan büyük masanın üzerinde lahana doğruyordu. Siyah pamuklu eteği, biçimsiz gri kazağıyla hantal bir görünüşü vardı. Kafasına bir erkek şapkası geçirmiş, kahverengi, lekeli kurdelesinin kenarına da ördek tüyü ilıştirmişti.

Yalnız kalır kalmaz, «Artist misiniz?» diye sordu.

«Hayır.»

«Pek çok artist tanır da...»

Eugene'in getirdiği şişeden kendisine cin koydu ve aslında hizmetçi olmadığını, öyle düşünmemem gerektiğini söyledi. Kendi oturduğu ve o anda çocuğunun uyumakta olduğu arka tarafı işaret ederek, bir çeşit kahyalık, bekçilik yaptığını anlattı. Dokuz aylık bir çocuğu vardı. Sonra rahimindeki rahatsızlıktan, kocasından söz etti.

Gözlerimin içine baka baka, içinin kaynadığı tek kadının Bayan Gaillard, yani Laura olduğunu söyledi. Gözleri parlak, itici bir sarı renkteydi.

«Yukarıda mavi bir taş var. Karısına saklıyor. Dağda gezerken bulmuş.»

Laura'nın zamanındaki güzel günlerden, partilerden söz etti. Ön odaların konuklarla dolu olduğunu düşündüm. Abanoz masaların üzerinde şamdanlar, bahçe yollarını çevreleyen ağaçlarda asılı fenerler. O ana kadar Laura'nın gerçekten varolduğuna tam anlamıyla inanamıyordum. O zaman inandım, çünkü Anna öyle diyordu. «Laura bambaşkaydı. Muhteşem bir kürkü vardı. Sonra kendi arabası,

herşeyi herşeyi vardı.» Biraz daha cin koydu kadehine, sonra içine limon sıkıttı.

Lahananın ayıkladığı yerlerini bıçağın ucuyla ateşin içine fırlatıyordu.

Eugene, el arabasına odun doldurmuş geldi. Anna, hemen yukarıda işim var bahanesiyle yanımızdan ayrıldı.

«İçiyor mu?» diye sordu Eugene. Cin şişesiyle yarısından kesilmiş limon masanın üzerinde duruyordu. Şişeyi kaldırdı. Sonra yeni bir testere aldığını, bana göstermek istediğini söyledi. Odunu yeni kesmişti. Kütüklerin damarlarının arasında yer yer reçine göze çarpıyor, burnuma keskin bir reçine kokusu geliyordu.

Makinelerden hiçbir şey anlamadığım halde, «Aman ne iyi olur.» dedim. Yaklaştı, beni öptü. Birşeye canımın sıkılıp sıkılmadığını sordu. Yüzümün çok gergin olduğunu, sıkılmış göründüğümü söyledi.

«Yoksa sana bir yığın masal mı anlattı?» diye sordu.

Başımı sallayarak doğruladım.

«Bir tek sözüne bile inanma. Peri masalları icat etmekte üstüne yoktur. Rolce Royce arabamız, bir de uşağımız olduğunu da söyledi mi?»

Yine başımı salladım. Bir kulağının yanından kabaran saçına bakıp gülümsedim. Şapkasını yana eğmişti, saçları kenarından fışkırıyordu. Odun kesmeye giderken giydiği eski ceketiyle halsiz, renksiz bir görünüşü vardı.

«Sonra hepsini anlatırım sana.» dedi. Anlatacak-

larından bir yandan korkuyor, bir yandan da herşeyi zaman kaybetmeden öğrenmek istiyordum. Herşeyi bilmek istiyordum ki, Anna' yeni birşeyler anlatıp da beni şaşırtmak fırsatını bulamasın.

Yemeği, çalışma odasındaki ufak, yuvarlak bir masada yedik. Vakit oldukça geçti. Çünkü Anna cini içip kafayı tutunca, sebzeleri ancak saat ikide ateşe koyabilmişti.

Elinde tabaklar odaya girerken, bir yandan da şarkı mırıldanıyordu. Erkek şapkası hâlâ başındaydı. Acaba başında saçkıran mı var diye düşündüm. Tabaklarımıza et koydu, yanına da kızarmış patates.

«Et güzelmiş.» diye göz kırptı. Eugene de onun solgun yüzüne bakarak gülümsedi. Gözlerine mor boya sürmüştü. Ancak boya görünüşünde bir değişiklik yapmamıştı; çünkü gözlerinin altında zaten koyu halkalar vardı. Eugene, «hanımının» bıraktığı ne kadar boya varsa, Anna'nın sahip çıktığını söyledi. Laura'nın adını hiç anmıyordu.

Odaya hayranlıkla göz gezdirdiğimi görünce, «sekreterliğimi yapar mısın?» diye takıldı. Duvarlar açık maviydi. Tahta olan yerler krem rengine boyanmıştı. Terasa açılan kapılarda perde yoktu. Sadece ardına dek açılmış pancurlar vardı. İçeriye bol ışık giriyor ve Anna'nın abanoz möbleler üzerinde bezi şöylece bir dolaştırıp, yarı yarıya tozlu bıraktığı yerleri ortaya çıkarıyordu. Pencereden görünen manzara insanı büyüleyecek gibiydi. Çitin hemen arkasında bir tarla, onun ötesinde bir orman vardı. Uzaklardaki vadi, insanı düşlere saran mor bir sise

gömülmüştü. Eugene, vadide huş ağaçları olduğunu, bu ağaçların dallarının kışın kırmızıya çalan bir mora döndüğünü anlattı. Yemekten sonra arabayla oraya gitmemizi önerdiyse de ben gitmek istemedim. Bu güzel görüntüyü bozmak istemiyordum.

Lahanayı karıştırıp bana hardalı uzatırken, «Hangi yemekleri seversin?» diye sordu. Evde, hardalı yumurtalıkların içinde ezip karıştırırdık.

«Ben yemek seçmem, herşeyi severim.» dedim.

«Herşeyi mi?» şaşırmış görünüyordu.

Belirli bir zevkim olmadığına o anda üzüldüm. İşlerinden söz etti. Dünyanın açlıktan ölen insanlarıyla ilgili bir senaryo yazıp bitirmişti. Bütün dünyayı gezmişti. Hindistan, Çin, Sicilya, Afrika, gezip görmediği yer kalmamıştı. Hep bu senaryo için bilgi toplamıştı. Masasının üzerinde yıkık dökük kasabalar, gecekondu mahalleleri, kapıların önünde bir deri bir kemik çocuk resimleri vardı. Onlara bakarken bile karnım acıkiyordu.

«Bengal, Honolulu, Tanganika.» Ben de onunla beraber sayıyordum. Düşler dünyasında gibiydim. Gezip gördüğü bütün bu yerleri aklıma getirdikçe inanamıyordum. Üstelik bu şehirlerin, ülkelerin nerede olduklarını da bildiğim yoktu.

«Çok film çeviriyor musun?» diye sordum.

«Hayır. Ben değişik, kısa filmler yapıyorum. Maori'li bir çocukla ilgili bir film çektim. Sanırım seveceksin.»

Başparmağıyla işaret parmağını biraz aralayarak, «Şu kadar birşey yazılıyor. Pek göze çarpmaz,

pek de okuyan çıkmaz. Hollywood'da *tek* film çevirdim. Bir aşk filmiydi. Bu evi de oradan gelen parayla aldım.»

O filmi Laura'nın zamanında çevirmiş olmalı diye düşündüm. Bu sırada Eugene, kanalizasyon şebekeleriyle ilgili bir filmi anlatmaya koyulmuştu.

«Kanalizasyon mu?»

«Evet, suların dağıtımıyla ilgili. Çok ilginç bir şey.»

Yüzüne baktım. Çok ciddiydi. O zaman, Eugene'den halama hiçbir zaman söz edemeyeceğimi anladım.

«Çok güzel filmlerdir bunlar. Bir zamanlar başarıya ulaşamadığımı, ömrümü boşa geçirdiğimi düşünürdüm... İnsan yaşı ilerleyip, dünyada olan bitenlerin farkına varınca bu saplantıdan kurtuluyor. Şimdi biliyorum ki, yaşam sorunu, başarıyla değil başarısızlıkla çözülebiliyor. Uğraşıp didineceksin, birşeyler becereceksin yada beceremeyeceksin. Sonra yeniden aynı şeyler, böyle sürüp gidiyor işte.» Son sözleri kendi kendine mırıldanır gibi bir hali vardı.

Anlattıkları bana eskiden gördüğüm bir filmi anımsattı. Deniz kaplumbağasının yumurtalarını kuma bıraktıktan sonra, bitkin, tükenmiş bir durumda denize doğru ağır ağır yürüyüşünü göstermişti filmde.

«Filmlerini görmek isterim.» dedim.

«Görürsün.» Ama ne zaman göreceğim konusunda birşey söylemedi. Odada üzerine kilim serilmiş bir karyola vardı. Birisi hastalandığı zaman

yukarıdan indirdiklerini, o zamandan beri de burada kaldığını söyledi. Ama hastalananın kim olduğundan söz etmedi.

Hava kararmadan ormanı göreyim diye, beni yürüyüşe çıkardı. Omzuma, içi bal rengi kürkten astarlı bir pardesü, bir de merdiven altından çıkardığı kadın şosonlarını verdi. Şosonları ayağıma geçirmeden önce başaşağı ettim. Çünkü bir seferinde böyle bir şosonun içinden fare ölüsü çıkmıştı. Şosonlardan mısır tohumları açıldı.

«Ayağına oldu mu?»

«Evet, teşekkür ederim.» Biraz sıkıyorlardı ayağımı. Herhalde ötekinin ayakları benimkilerden ufaktı. Zaten Baba, ayaklarımın İrlanda'nın bütün kızlarından daha büyük olduğunu söyler durur.

Yağmurdan sakınmak için evin arkasındaki koruya yürüdük. Her çeşit ağaç vardı. Yerler çürümüş yapraklarla örtülmüştü. Eugene, yazın bu korda kocaman kocaman, allı morlu mantarlar türediğini söyledi. Yağmurun ve ayaklarımızın kırılan dallar üzerinde çıkardığı sestten başka herşey suskundu. Kış olduğu halde, orman yemyeşildi ve altına sığınabilecek dallar vardı. Çünkü çevremiz bir sürü Noel ağacıyla doluydu.

«Demek evli olduğumu duydun.» dedi. Tam o sırada yılbaşı çiçeği açmış bir ağaca hayranlıkla dalmıştım.

«Evet, patronun karısı söyledi.»

Gülümsedi. Özel yaşantısını bilen birinin çıkmasından hoşnut olmuş gibi bir hali vardı.

«Peki, sen bunu çok mu kötü buluyorsun?»

İki bacağına ayırmış bir dev gibi duran meşeye gözlerimi diktim, «Yoo, hayır.» diye cevap verdim.

«Evet, Amerika'dayken bir Amerikalıyla evlendim.» diye sürdürdü. «Güzel, akıllı uslu bir kızdı. Ama birkaç yıl sonra benden usandı. Onun aradığı eğlenceli, gürültülü patırdılı yaşantıyı ben veremiyordum. Kendisinin herkesten başka olduğu inancı içinde büyütülen, üstelik pek çok üstünlükleri olan bir kız, yetersiz gördüğü kocasını, banyo sabununu değiştirdiği rahatlıkla değiştirebilir. Bu tip kızlar, mutluluğun kendilerinin hakkı olduğuna inanırlar.»

«Ne yazık.» dedim. Çok aptalca bir sözdü bu. Ağlayacak gibi olmuştum. Kendimi tutmak için birşeyler söylemek zorundaydım.

«Başarısız bir ressamdı. Hollywood'da bir pansiyonda oturduk. Son yıllarda ucuz pansiyon bulunabiliyor orada.» Ağaçlarla konuşuyormuş gibi, başını bana çevirmeden sözlerini sürdürüyordu. Hollywood'un bitmez tükenmez açık havaları, güneşi, gökyüzünün maviliği beni çıldırtıyordu neredeyse. İnsanları de öyle... «N'aber Joe, n'aber Al, n'aber Art» Başka laf bilmezlerdi sanki. Sonunda İrlanda'ya gelip bu evi aldık. Benim filmden aldığım param vardı. Onun da belirli bir geliri. Altın yıldızlarla süslü bir Rolce Royce'la okula gitmiş genç kızlığında. Onun için herkesten nefret eder. herkese tepeden bakardı.»

Kendisi farkında olmasa da, karısının Rolce Royce'larda gezmiş olmasından gizli bir övünç duyduğunu sezdim.

«Büyük tasarıları vardı. Av partileri düzenle-

yecekti. Film yönetmenlerini, yazarları buraya çağırıp ağırlayacağımızı kuruyordu. Çağırmasına çağırdık ta. Ama gelmediler. Sürekli yağış vardı. Romatizmalarım yeniden başlamıştı.» Boyununu iki yana çevirdi. Sanki romatizmasını sürekli kontrol etmek zorundaydı. «Uzun paçalı külotlar giyiyor, asık suratla dolaşıyordum. Bir kere sinde bahçeden odun getirmesini rica ettim diye, kadınlara karşı feodal bir tavrım olduğunu söyledi. Bir gün ben Denis'le ot biçmeye çıktığımda evi terketti... Masanın üzerine iki satırlık bir not bıraktı ve...» Durdu. Söylemekten vazgeçti.

«Çok üzüldüm.» dedim. Gerçekten üzülmüştüm.

«Teşekkür ederim.» Elini uzattı. Dallardan düşen yağmur damlalarını tutmaya çalıştı. Onu ilk olarak utanmış, tedirgin görüyordum.

Noel ağaçlarının koyu yeşil yaprakları yüzüne yeşilimsi bir solgunluk getirmişti. Hasta gibi görünüyordu. Onu kollarımın arasına almak, teselli etmek istiyordum. Yürüdük.

Korunun sonuna geldiğimizde bir setin üzerine tırmandı. Manzarayı göstermek için beni de yanına çekti.

Çevremizi saran sessizliği, yalnızlığı derin bir solukla içine çekerek «Oh!» dedi. «Evli olduğuma üzülme.»

«Üzülmiyorum.» diye yalan söyledim.

«Nasıl olsa birgün söyleyecektim sanâ. Bazı şeyleri pek o kadar kolay anlatamam ben. Suçluluk ve başarısızlık, tatsız, insana acı veren konulardır.

İnsan yaşlandıkça, bunları kafasından atmaya çalışır.»

Hafifçe ürperdim. Neden bilmiyorum. Kolu nu omuzuma attı. Yükseklikten başımın döndüğünü sanmıştı..

Aşağıda, alçak tepelere uzanan sararmış otların üzerinde koyunlar geziniyordu. Bir yerlere ateş yakmışlardı. Kararmaya yüz tutmuş akşam alacasında yanık dallar iskeletlere benziyordu. Manzara içimi karartıyor, beni büsbütün karamsarlığa sürüklüyordu.

Yavaş sesle, «İşte bu yüzden başlangıçta seninle ilgi kurmak istemedim.» dedi.

«Şimdi anlıyorum.» dedim. Birden döndü. Ağlıyor muyum diye baktı.

Sonra gülümsedi. «Ne yabanisin sen. Ormanda, dağda büyümüş olmalısın.»

Evimizi, bahçedeki ağaçların dibindeki su birikintilerini, evin önündeki tarlayı düşündüm. Kendimi birden yapayalnız buldum.

«Yüzünde esrarlı bir anlatım var.» dedim.

O solgun, durgun hali birden kayboldu, gülmeye başladı. Bu sözü nerden çıkardığımı sordu. Bir yanlışlık yaptığımı farkettim. Bir kitapta okumuştum, çok da hoşuma gitmişti.

«Canım çocuğum, kitap okumaktan vazgeçmelisin.» dedi. Elimi tuttu, koşarak korudan aşağı inmeye başladık. Yeni diktiği çam fidanlarına şöyle bir göz attık. Tavşanlarla geyikler fidanlığa girmesin diye, tellerle çevirmişti. Telin üzerinden elini uzattı, fidanlardan birinin tepesine dokundu ve be-

nim gelmem şerefine yeni bir fidan dikmesi gerektiğini söyledi. Karısı için de fidan dikip dikmediğini merak ettim. Onu halâ seviyor muydu acaba?

Çaydan sonra, Anna ile kocası iskambil oynamaya gittiler. Eugene, soğukta zatürree kapar diye direttiye de, çocuklarını da yanlarına aldılar.

O kocaman evde onunla yalnız kalmak bana tuhaf bir tedirginlik veriyordu. İki tane lamba yak-tı. Pancurları kapadı. «Biraz müzik dinleyelim.» dedi.

Yerde üstüste yığılmış plaklar ve her yanda kitaplar vardı. Odayı tuhaf bir müzik sarsı. Eugene, tempoya ayak uydurarak geziyor, hoşlanıp hoşlanmadığını anlamaya çalışıyordu. Şarkısı yoktu.

«Nasıl buldun? Sana ne anımsatıyor?» Gök-yüzünde V biçiminde uçan bir kuş sürüsünü anımsıyordum.

«Kuşları.» dedim.

«Kuşları mı?» Ne demek istediğimi anlamadı. Bir plak daha koydu. Bu da ötekine benziyordu.

«Yine mi kuşlar?» diye güldü. Başımı salladım. Sanırım düş kırıklığına uğrattım onu. Çünkü o akşam başka plak çalmadı.

«Yukardaki ocağa bir bakalım.» dedi. Oysa yukarı çıkmak istemiyordum. Beni yatak odasına sürüklemek için bir plan olduğundan korkuyordum. Şöminenin arkasındaki duvarda nem olduğu için, ateş yakmış olduğunu anlattı.

«Ben burada beklerim.» dedim. Pirinç bir şamdan alarak çıktı. Şamdanın mumu daha hiç yakılmamıştı. Masasına baktım. Onun hakkında birşeyler

öğrenmek istiyordum. Masanın üzeri muktuplar, kâğıtlar, uçak zarfları, çiçek tohumu üzerlerinde komik resimler olan kül tablalarıyla doluydu.

«Körüğü getirir misin lütfen?» diye seslendi.

Yatak odasındaki ocak sönmüştü. Koyu abanoz möbleli, iki ayrı karyolası olan büyük bir yatak odasıydı burası. Yatağın üzerinde, iki başında ikişer taneden dört yastık olduğu gözüme ilişti.

«Bazen bir uçta yatıyorum, bazen öteki uçta. Değişiklik oluyor.» Düşüncelerimi okuyor gibiydi.

Körüğünü işletirken, «Gitme.» dedi. Ocaktan yükselen küller, duvarda asılı çıplak kadın resmine doğru uçuşuyordu.

Resmi davranmaya çalışarak, «Gitmem gerek.» dedim. Her gece karşısına bir çıplak kadın resmi alıp yatmak hiç de hoş birşey değildi. Bacadan duman geri tepti. Öksürdü.

«Lütfen pencereyi açar mısın?» dedi. Öksürükten soluğu kesiliyordu. Pencere sıkışmıştı. İtmek zorunda kaldım. Birden açılıverdi. İçeriye dolan rüzgâr mumu söndürdü.

El yordamıyla kapıya doğru yürürken, hafifçe titreyen bir sesle, «Artık gitmem gerek. Saat sekiz oldu.» dedim.

«Git.» dedi. «Ama daha seni baştan çıkarmadım sevgili çocuğum.» Güldü. Alt kattaki portresini düşündüm birden. Orada da yüzünde sinsi bir anlatım vardı. Rüzgâr kapıyı çarpıp kapatmıştı. Karanlıkta kapının tokmağını aradım. Ama bir türlü çeviremiyordum. Ellerimin gücü tükenmişti. Mumu yaktı. Elinde şamdan, şöminenin önünde duruyordu.

«Öyle tir tir titremeyi bırak.» dedi. Sonra korkulacak birşey olmadığını, sadece şaka ettiğini söyledi. Gülünç duruma düştüğümü farkettim. Ağlamaya başladım.

«Hadi, hadi bırak şimdi.» diyerek yanıma geldi. Beni okşamaya başladı. «Aptal bir çocuksun sen.» Eğildi, gözyaşlarıyla ıslanmış dudaklarımı öptü. Öpüşünde, o güne kadar olmayan bir sevgi ve şefkat vardı.

Aşağı indik, çay pişirdik. Sonra beni eve götürceğini söyledi. Beni öperken bozulan saçlarımı taradım.

Dışarda ayaz vardı. Yıldızlar ürkütücü bir soğuklukla parlıyorlardı. Yerler donmuştu. Çam ağaçlarının tek iğnesi kımıldamıyordu. Herşey çok güzeldi. Yeşile çalan ay ışığında ona döndüm. Bu denli enken gitmek istemediğimi söylemek istiyordum. Çevre, buzlar içindeki haliyle insanı büyüleyici bir görünüm kazanıyordu. İçerde, çalışma odasında ateş yanıyordu. Lambanın alevi kısılmıştı. Son çaldığımız plâk, suskun bir boynu büküklük içinde gramofonun yeşil kuması üzerinde yatıyordu.

«Canım hiç gitmek istemiyor.» dedim. Oysa pantolarımızı giyinmiştik. O da arabayı evin önüne çekmişti. Dokuz haberlerinde bildirilen don yüzünden nasıl olsa yavaş gitmek zorunda olduğumuzu, onun için yola çıkmamızın yerinde olacağını söyledi.

«Evli evine, köylü köyüne.» Beni ne zaman eve götürse, hep bu sözü söylerdi.

BÖLÜM VI

Ondan sonra Pazarları çoğunlukla oraya gitmeye başladım. Sonra bir Pazar gecesi orada kaldım.

Yerlerin ve duvardaki tahtaların yeni cilalandığı konuk odasında yattım. Nereye dokunsam, cila yüzünden biraz yapış yapıştı.

Bütün gece gözümü kırpmadım. Onu düşünüyordum. Saat üçü geçtiği halde aşağı katta dolaşıyordu. Okumam için bir dergi vermişti. İçinde bir alay resim vardı. Sivri burunlu insanlar, insanların kulaklarından çıkan merdivenler. Hiçbir şey anlamıyordum. Anna, Eugen evi almadan az önce bu odada bir kadının öldüğünü söylediği için ışığı söndürmedim. Uyku hapi alan bir albay karısıymış.

Sabaha karşı dalmışım. Yedide çalar saatin ziliyle uyandım. Kalkıp işe yetişmem gerekiyordu.

«Uyuyabildin mi?» diye sordu. Merdivenlerde karşılaşmıştık. Esnemiş ve sendeliyormuş gibi yapmıştı.

«Pek iyi uyuyamadım.» dedim.

«Ne saçma, değil mi? Evin iki ucunda uyuyamayan iki insan!» Beni öptü. «Bir dahaki sefere birbirimize arkadaşlık eder, yatağın ortasına da bir çit koyarız.» dedi. Başımı çevirdim. Bunun hiç sözü edilmeyecek birşey olduğunu, bir kadının ko-

casını hoşnut etmek için kendisinin hoşlanıyor gibi davranması gereken birşey olduğunu öğretmişlerdi bana.

Dizlerime bir battaniye örttü. Kahvaltı edecek vaktimiz olmadığı için arabada içeyim diye termosla çay getirdi.

Ertesi Pazar yine orada kaldım ve yine kendi odama gittim. Onun yatağında yatmak istemiyordum. Bunun hiç de önemi olmadığını söylemişti, yine de istemiyordum. Korkuyordum. Ertesi sabah erkenden kapımı vurdu. Uyanık olduğum için hemen kalktım. Koruda yürüyüşe çıktık.

Yaşamımızda hiç unutamadığımız anlar vardır. O sabahı, sisin içinden uzanan huş ağaçlarının beyaz dallarını, dünyanın ilk kurulduğu günmüş gibi bir ihtişamla tepelerin ardından doğan güneşi hep anımsıyorum. Herşeyin nasıl birden bire aydınlığa boğuluşunu, çığın kaybolup gidişini, altından yemyeşil otların çıkışını, sanki renk biçiminde enerji saçıklarını unutamıyorum.

Kolu boynumda, «Beraber yaşayabilmeyi istedim seninle.» dedi.

«Olabilecek mi?» diye sordum.

«Artık bu öyle doğal, öyle kaçınılmaz görünüyor ki. Eskiden otomobillerde öpüşüp koklaşmanın sözünü bile ettirmezdim. Bu bana son derece yanlış, sağlıksız birşey olarak gelirdi.»

Öpüşmek, yada onun deyişiyle «öpüşüp koklaşmak» benim işime geliyordu, ama bunu ona söyleyemezdim.

Ancak Noel'e kadar erteleyebildim olacakları.

Onun arkadaşlarından ürküyordum. Tedirginlik duymamam için Noel yemeğine Baba'yı, Joanna'yı, Gustav'ı da çağırdı. Eugene'in dostları, hep başka başka ülkelerden gelmiş, tuhaf şakalar yapan insanlardı. Bana, konukları eğlendirmek için oraya getirilmiş bir garip yaratık gözüyle baktıkları duygusundaydım.

Masanın üzerindeki kırmızı mumlar ve Noel ağacına herkes için yerleştirilmiş armağanlarla, şölenin hiçbir eksik yanı yoktu. Joanna'nın keyfi yerindeydi. Yıldızlı bir resim çerçevesi armağan almıştı. Bir de oturma odasındaki ocakta yakmak üzere bir yığın kütük. Baba, yemekten sonra gramofon çalarken Eugene ile vals yaptı. Herkes bol bol içki içiyordu.

Gece yarısı olunca konuklar evlerine dağıldılar. Ben kaldım. Bunun çirkin bir yanı da yoktu. Çünkü Eugene'in annesi de kalıyordu. Ufak tefek, geveze bir kadındı. Yüzü kırış kırıştı. Alnı da Eugene'inki gibi genişti. Boyuna öksürüp duruyordu.

Eugene annesini yukarıya, konuk odasına (benim her zaman kaldığım odaya) çıkardı. Ona sıcak viski hazırladı ve takma dişlerini koymasına için de bir kase getirdi. Sonra aşağıya indi. Soğuk hindiyle sandviç yapıp yedik.

Ocağın önündeki koyun postunun üzerinde sandviçlerimizi yerken, «Bütün gün doğru dürüst göremedim seni. Yemekte de çok güzeldin.» dedi. Bana Lorca'dan anlamadığım şiirler okudu. Anlamasına anlamıyordum ama, çok güzel okuyordu. Benim de okumamı istedi. Utandım. Bazen onun yanın-

«dayken çok utangaç oluyordum. Yüzümün bir yanı al al yanmaya başladı. Kırmızı fener biçimindeki küpelerimden birini çıkardım. Gözlerini kitaptan kaldırdı. Kıp kırmızı kesilmiş kulak mememin küpe- nin ucuz tenekesinden siyaha boyandığını gördü, kızdı.

«Kulağın mikrop kapabilirdi.» dedi. Bir yan- dan da, ona güzel görünmek için Noel akşamı al- dığım kırmızı küpeleri elinde evirip çeviriyordu.

Sonra fırlattı ocağa attı. «Hong Kong malı!» Maşayla çekip küpeleri kurtarmaya çalıştım. Ama olan olmuştu. Korların arasında kaybolmuşlardı bi- le.

Suratımı astım. Bana altın küpeler alacağını söyledi.

«Sana ilgi duymasam, kulaklarınla da ilgilen- mem.» dedi. Güldüm. Komplimanları da bir tuhaf- tı.

Yeşil olduğunu söylediği gözlerimin içine ba- karak, «Seni gidi tatlı, cici, ahlâksız seni. Bakışını beğenmiyorum senin. Yeşil gözler, bakır rengi saç- lar. Annem sana güvenmeyecektir.» Annesinin ma- vi, soğuk gözleri vardı. İnsanı delip geçen bakış- ları felfecri okuyordu. Yanına yaklaşıncı, insanın burnuna birokalıptüs kokusu çarpıyordu.

Uzun tüylü postun üzerine uzandım. Kızar- mış yüzümü öptü.

Bir süre sonra, «Yatalım Bayan Potts?» dedi. Orada öylece yatmaktan, onunla öpüşmekten hoş- nuttum. Yatak herşeyin son noktası demekti benim

için. Kalktım. Kollarımı dizlerime dolayıp oturdum.

«Daha çok erken.» dedim. Oysa sabahın ikisini bulmuştuk.

«Gidip dişlerimizi fırçalayacağız.» dedi. Yukarı çıktık, dişlerimizi fırçaladık. «Dişlerini iyi fırçalamıyorsun.» dedi. «Yalnız sağa sola değil, yukardan aşağı da fırçalamam gerek.»

Sanırım ,bunları sadece beni rahatlatmak için söyledi. Dilim tutulmuştu sanki. Gözlerim baykuş gözüne dönmüştü. Korktuğum zaman hep öyle olur. Korkunç birşey yapmak üzere olduğumu seziyordum. Cehenneme, sonsuza dek ateşlerde kavrulmaya inanıyordum. Bu ertelenebilirdi.

Yatak odası soğuktu. Genellikle Anna oradaki ocağı yakardı. Ama o akşam bir yandan yemek hazırlama telâşı, öte yandan armağanların sevinci ile ateşi yakmayı unutmuştu.

Eugene çabucak soyundu. Elbiselerini sandalyenin arkasına astı. Ben durmuş onu seyrediyordum. Yerimden kıpırdayamayacak ölçüde utanmış, donup kalmıştım. Dişlerim birbirine çarpıyordu. Korkudan mı, soğuktan mı bilmem.

Dolaptan birşey alırken, «Üşümeden gir yatağa.» dedi. Arkasında, çilek renginde bir leke vardı. Koltuk altlarından koyu renk tüyler fışkırıyordu. Lambanın ışığında, gövdesinin tüysüz yerleri bal rengi görünüyordu.

Yatağa girdi, başını yumruğuna dayayarak beni beklemeye koyuldu.

«Bana bakma.» dedim.

Ellerini gözlerinin üzerine kapattı. Parmakları aralık duruyordu. Ben soyunurken, o da bir tekerleme tutturdu:

«Gecenin yarısında
Direğin tepesinde
Yemek yiyen hayaleti görünce.
Ödü patladı Bayan White'ın»

Lambayı söndürmemi söyledi. Üzerindeki karpuzu çıkarınca, yeni losyon sürdüğüm elime yağ damladı.

Yatağa yaklaşırken, «Sen ne güzel bir tombul kızsın.» dedi. Işığın tamamen sönmesi birkaç saniye aldı.

Sabahlık yerine giydiğim mantoyu çıkardım. Yorganı açtı, beni yanına aldı.

Titriyordum. O, soğuktan titrediğimi sanıyordu. Beni ısıtmak için her yanımlı ovuşturuyor, dizlerimin buz gibi olduğunu söylüyordu. Beni rahatlatmak için elinden geleni yapıyordu.

Karnımı parmaklarıyla okşarken, «Göbeğinde tüy mü var?» diye sordu. Bu tüylerden çok utanırdım. Daha Eugene'in sözü bitmeden korkudan kası kesiliverdim.

Sıkı sıkıya kapattığım dudaklarımı öperken, «N'oldu, nen var?» diye sordu. «Pişman mısın?»

Duyduğum pişmanlık değildi. Evlenmiş olsam bile yine korkardım.

«Neyin var sevgilim? Benim küçücük, yumuk sevgilim.» O kadar müşfik olmasaydı, ben de belki biraz daha yürekli olabilirdim. Çıplak omuzuna başımı dayayıp ağlamaya başladım.

Umutsuzluk içinde, «Bilmiyorum.» dedim. Yaktakta ağlamakla gülünç olduğumun farkındaydım. Hele bütün gün gülüp söylemiş, tasasız, mutlu olduğum kanısını uyandırmışken şimdi ağlamam iyiden iyiye anlamsızdı.

«Daha önce başından geçen birşeylerin korkusunu mu atamıyorsun? Travmatik bir deney mi var yaşantında?»

Travmatik mi? O da ne demekti acaba? Daha önce hiç duymamıştım, ne cevap vereceğimi şaşırtmıştım.

«Bilmiyorum, bilmiyorum.» dedim. Umutsuz beynimin biçimleyebildiği tek cümle «Bilmiyorum» oluyordu.

Beni yatıştırmaya, korkulacak birşey olmadığını anlatmaya çalıştı. Kendisinden korkmamam gerektiğini söyledi. Yavaş yavaş okşuyordu beni. Halâ korkuyordum. Daha önceleri, koltukta otururken, otomobilde, lokantada ellerine dokunur, bileklerindeki tüyleri okşar, uzun parmaklarıyla bana dokunsun isterdim. Oysa şimdi herşey değişmişti.

Kendisine anlatmamı, beni ürküten şeyin ne olduğunu söylememi istedi. Bunu yapamıyordum. İstiyordum ki, uyuyayım uyandığımda herşey olup bitmiş olsun. Tıpkı ameliyat olduktan sonra uyanır gibi.

Kollarının arasında ağılıyordum. Korkmamamı, ağlamamamı, hiçbir şey yapmayacağımızı, güzelce uyuyup enerji dolu kalkacağımızı söyledi. Biraz durgundu. Böylesine aptalca, düşüncesizce davran-

dığı için, korkacağımı, sinirli olacağımı kestiremediği için kendisini suçluyordu.

Sonra arkasını döndü, yattı. Bir de uyku ilacı içti.

«Affedersin Eugene...» dedim. «Seni seviyorum, inan.»

«Aldırma sevgilim.» dedi. Popomu okşadı. Hiç değilse ısınmıştık.

«Yarın korkmam.» dedim. Oysa korkacağımı biliyordum.

«Biliyorum. Şimdi yorgunsun. Hadi uyu, üzme kendini.»

El ele tutuştuk. Ağlamaktan soluk alacak halim kalmadığı için burnumu silmek istiyordum. Ayıp olur diye silemedim.

Uyudum.

Sabaha karşı sarmaş dolaş olmuşuz herhalde. Çünkü beni sevmesine karşı koyarken uyandım. Bunun üzerine derhal kalktı, giyindi. Özür diledim.

Pantolonunu çekerken, «Özür dilemeyi bırak.» dedi. «Özür dilenecek birşey yok, doğal birşey bu.» Koltuğa oturdu, çoraplarını giydi.

«Kalkıyor musun?» diye sordum.

«Evet, uyku tutmadığı zaman gün doğarken kalkarım. Ya yürüyüşe çıkarım, yada biraz çalışırım.»

«Bütün suç benim...»

«Bırak artık bunları. Bırak üzölmeyi.» Hava-
nın aydınlanmamış olduğuna, yüzündeki anlatımı
göremediğime seviniyordum. Yüzüne bakamazdım
yoksa.

Odadan çıktı. Sonra, bahçede ayak seslerini duydum.

Yattım ve hıçkır hıçkır ağladım. Ömrümde hiç o denli utanmamıştım. öylesine çocukca davrandığım için artık beni istemiyeceğinden, herşeyin bitiğinden emindim. Saat sekizbuçuğa doğru gün ağardığı zaman, gökyüzünde hala tek tük yıldızlar parlıyordu. Sabah yıldızlarının tümü gibi, uzak ve solgundular.

«Gidin evinize... yokolun.» Kendime mi söyledim bunları, yıldızlara mı, bilmiyorum. Aşağıdan Anna'nın sesini duyunca kalktım, giyindim. Anna'nın, Denis'in, annesinin ve Eugene'in yüzlerine nasıl bakacağımı bilmiyordum. Akşam gözüme pek şık görünen siyah, süslü bluzum sabahleyin pek yakışksız geldi. Kimseler görmeden evden kaçıp, Joanna'nın yanına dönmekten başka birşey istemi-yordum. Aynaya baktım. Yüzüm kızarmış, şişmişti. Herkes anlayacaktı!

Kar yağmaya başladı. Lapa lapa yağıyordu. Sonra tipiye çevirdi. Tarlalara doğru yağıyor, ama birikmeden yere değer değmez eriyordu. Başımı dışarı uzattım. Rüzgar yüzümün kızarıklığını giderir diye umuyordum. Sonra bana ayrılmış olan ikinci konuk odasına gittim. Yatağı bozdum. Bu saçma ve üzücü birşeydi. Ne var ki Anna'nın gözünden hiçbir şey kaçmıyordu. Divanın altında bir kutu eski oyuncak ve yırtık kitap buldum.

Üzerinde hayvan resimleri olan bir kitabın yarısı yırtılmış olan birinci sayfasında «Bu kitap Baby

Frances Caillard'ındır.» diye yazıyordu. Bir an ölüyorum sandım. Çocuğu olduğundan hiç söz etmemişti. Yine de Anna'nın çocuğuna neden o denli şefkat gösterdiğini düşünmem gerekirdi. Durum daha da beter olmuştu. Yırılmış, kırılmış, göz yaşlarıyla ıslanmış oyuncaklara baktım. Kırmızı yanaklarım, uykusuz gözlerim, rüküş bluzum, yeşil çini soba, herşey herşey utancımı arttırıyordu. Orada oturdum kaldım. Ağlıyordum. Anna kapıyı vurup kahvaltının hazır olduğunu haber verinceye dek ağladım.

Mutfığa indim. Başımı kaldırıp Eugene'in yüzüne bakamıyordum. Bana çay uzattı. «İyi uyudunuz mu Bayan Caithleen Brady» diye sordu.

Anna oradaydı, gözünü bize dikmiş duruyordu. «Evet, teşekkür ederim.»

Başını eğdi. Yan gözle yüzüme baktı. Utançtan nereye bakacağımı şaşıırıyordum. O gülüyordu.

Kolumdan tutup beni masaya götürdü. Kızarmış ekmeğe yağ sürüp verdi.

«İyi uyuduğunuza sevindim.» dedi.

Sonra annesi aşağıya indi. Beraber kahvaltı ettik. Annesi, yulaf çorbasının iyi ezilmediğinden yakındı. Dublin'de kızkardeşiyle oturuyormuş. Hayatta dayanamadığı bir tek şey olduğunu söyledi. İyi ezilmemiş yulaf çorbası görmeye bile dayanamazmış değer.

Eugene, öğleye doğru annesini götürdü. Ben de gitmem gerektiğini düşündüm. Ama biraz daha kalmam için rica etti. Benimle konuşacakları varmış. Kaldım.

Eugene kendisini arabaya bindirirken annesi bana döndü, «Yine görüşelim, canım.» dedi. Kürk mantosunun üzerine bir yün şal almıştı. Dizlerine koymak için de bir şişe sıcak su hazırlanmıştı. Hayatından hoşnut görünüyordu. Çünkü Eugene ona viski, çukolata ve yağlı kağıda sarılmış soğuk hendi vermişti. Kendisiyle ilgilenilmesinden, pohpohlanmaktan pek hoşlanıyordu. Çünkü, oğlunu yetiştirebilmek için garsonluk yaptığı yılların acısını şimdi çıkarmaya çalışıyordu. Eugene, annesine oldukça uzak; annesi de ona karşı oldukça sertti. Yine de oğlu kendisiyle ilgilendiği zaman seviniyordu.

Onlar gittikten sonra koruya çıktım. Kar düşmüştü. Hafiften yağmur çiseliyordu. Burada bir gece daha kalmayı göze almalı mıydım, almamalı mıydım, bilemiyordum. Karar vermeye çalışıyordum. Yağmurun usul usul düşüşü, karma karışık düşüncelerimi yatıştırıcı bir etki yapıyordu. Başka koruları, başka ormanları düşündüm. Bataklıkları, yüksek otların бүрүdüğü tarlaları; düşlediğim bütün erkekleri, kollarına atılmayı kurduğum bütün erkekleri düşündüm. Yine de karar veremiyordum. Ömrümde hiç karar verememiştim. Elbiselerimi hep başkaları alırdı. Yiyeceklerimi başkaları seçerdi. Çamaşırlarımı bile Baba beğenirdi. Yürüdüm durdum. Islak ağaçları elliyor, nemli ağacın o tuhaf, yabani kokusunu içime çekiyordum.

Arabanın sesini duyunca eve doğru yürüdüm. Sonra onun ıslık çalarak, beni aramak için koruya geldiğini duydum. Kafasına eski bir kahverengi şapka geçirmişti. Bana doğru yaklaşıırken, bir gece da-

ha kalacağımı, kendimi yine gülünç duruma düşürme tehlikesini göze alacağımı anladım.

Birden, «Kalıyorum.» dedim. Buna sevindi. Kalktığımdan bu yana daha iyi olduğumu, yağmurun beni yatıştırdığını, saçlarımı böyle açık bırakmanın bana yakıştığını ve daima koyu renk pardesü giymem gerektiğini söyledi.

«Hem korkmayacağım da.» dedim. Çay pişirmek için ağaçlı tepeden aşağı koşuyorduk. Çay içmeye can atıyordu. Artık uyku yoktu. Anna'nın bizi dürbünle gözetlediğini farkettilik.

«Kıracak dürbünü.» diye söylendi. Ama biz eve vardığımızda, Anna dürbünü çoktan deri kutusuna koymuş, çalışma odasındaki perde çubuğunun yanına asmıştı. Eugene bundan söz edince, Anna onun hayal görmeye başladığını söyledi. Anna ile ben sebze ayıklarken, o da hindiği hazırladı.

Yemekten önce yatak odasına beyaz çini ayaklı bir lamba götürdü. Makyaj yapabileyim diye tuvalet masasının üzerine yerleştirdi. Ben yüzüme pudra sürerken, orada durdu beni seyretti. Pudra yüzümü soluklaştırdı. Aynada suratım yuvarlak ve çocuksu görünüyordu.

Yer yer lekeli aynaya bakarak, «Koca herifle ufacık kız.» dedi. Aynanın bir köşesinde eski bir krem kavanozu duruyordu. Kuşkusuz Laura'nındı. Uzun uzadıya traş olsun mu olmasın mı diye düşündü.

Çenesindeki sakalları yoklarken, aynaya bakarak «Birisini öpecek miyim?» diye sordu.

Güldüm.

«Öpecek miyim acaba?» diye tekrar sordu. Onu öpmeye bayılıyordum. Keşke insanlar sadece öpüşmeler, keşke sevişmek orada kalsa diye aklımdan geçirdim.

Saç fırçamı aldı. Yavaş yavaş saçlarımı fırçalamaya başladı. Fırçanın usul usul başıma sürülmesi hoşuma gidiyordu. Bir süre sonra içim gıcıklanmaya başladı. Aynadan bana gülümseyip duruyordu.

«Benim çenem çok kocaman. Seninki de çok ufak. Normal çeneli çocuklarımız olur bizim.» Gülmemi bekliyordu. Oysa gülmedim. İçime pek dokunan bazı konular vardır; bunlardan biri de çocuklardır. Bebeklerden ürkerim. Sonra birden oyuncak kutusu aklıma geldi. Aslında aklımdan hiç çıkmamıştı da, düşünmemeye çalışıyordum.

«Odamda, yatağın altında bir oyuncak kutusu var.» dedim.

«Evet, biliyorum. Benim.» dedi. «Bir çocuğum oldu.»

«Ya.»

«Bir kızım var. Şimdi üç yaşında.» Sesi değişti gibi geldi, yine de emin değildim. Ufacık bir kız çocuğunu sırtında gezdirdiğini düşledim. Bunu düşünmek bana kıskançlık dolu bir acı verdi.

«Onu özlüyor musun?» diye sordum.

«Çok özlüyorum. Günün her dakikasında onu düşünmeden edemiyorum. Sesini duyar gibi oluyorum. İnsanın çocuğu oldu mu, onunla beraber olmayı, büyüdüğünü gözleriyle görmeyi istiyor.»

Saçımı fırçalamaya devam etti. Ama eskisi gibi değildi artık.

**

O gece onun yatağında yattım. Bana üzerinde tomurcuk deseni olan beyaz bir gecelik verdi. Annemin de bunun eşi bir geceliği vardı. İnsan hali, ne olur ne olmaz, bakarsın hastahaneye düşüveririm diye sandığında saklardı. Çalar saati yediye kurdu, başucundaki konsolun üzerine koydu. Sonra lambayı söndürdü. Saati New York'tan aldığını söylediği için ister istemez Laura'yı düşündüm. Gecenin geç saatymiş, sokaklarda dolaşıyormuş. Saati o zaman almış. Orada gece yarısı bile alış verişi edilebildiğini yada sinemaya gidilebildiğini söyledi. Onunla beraber Londra'ya gitmeyi çok istiyordum. Birkaç güne kadar gidecekti. Yemekten bir telgraf gelmişti. En kısa zamanda Londra'ya gelmesini istiyorlardı. «Koca herif gelip bu kanalizasyon senaryosunu düzeltebilir misin kokuyor» diye yazıyordu. Sam diye birinden gelmişti. Eugene, birkaç günlüğüne gitmesi gerektiğini söyledi. Silâh dolabından bezden yapılmış bir bavul çıkarıp, eşyalarını toplamayı unutmasın diye ortaya koymuştu.

«Ne güzel.» dedim. Bir yandan da belki beni de götürür diye düşünüyordum. Oysa o, portakalın çekirdeklerini ne yaptığını sordu.

«Yutuyorum.» dedim. O kadar çok çekirdek vardı ki, hepsini çıkartmaya kalkışsam bütün gün sürerdi.

Gözlerini yer yer çatlamış tavana kaldırarak, «Yutuyorsun ha.» diye tekrarladi. «Ben seni nasıl sosyeteye sokarım bilmem ki.»

Beni Londra'ya çağıracağından emin olarak, «Çok kibar davranırım.» dedim. Ama Londra'nın sözünü bile etmedi.

Evet, o akşam erkenden yattık, bana ütülü bir gecelik verdi ve saati yediye kurdu.

Yatağa girerken, «Bu gece o kadar soğuk değil.» dedi. Odada birkaç saattir gaz sobası yanıyordu. Hava da kırılmıştı.

Buz kesmiş dizlerimi ovuşturduktan ve geceleri bir düzine sıcak su şişesiyle mi yattığımı sorduktan sonra, «Bu gece dün geceki kadar garip de değil, değil mi?» dedi. Baba ile ben bir tek şeyi paylaşıyorduk. Daha doğrusu paylaşamıyorduk. Hangimizin kafası kızsa, ötekini yeni bir şişe almakla tehdit ederdi. Oysa hiçbir zaman yenisini almaya ne içimiz, ne durumumuz elverirdi. Bazen, şişeyi önceden kapmak için, akşamın kör karanlığında yatağa girerdim.

Eli vücudumda dolanırken, «Evet, garip değil.» diye yalan söyledim. Parmakları, okşanılmasından en hoşlandığım yerlerimde dolaşıyordu. Ertesi gün Londra'da olacağını, benden çok uzaklara gideceğini düşünüyordum. Bunu düşünürken yine kasılmaya başlamıştım. Geceliği dizlerimin altına çektim ve biraz konuşalım dedim.

«Ama ben seni sevmek istiyorum.» dedi. «Bü-

tün gün seni nasıl seveceğimi, nasıl mutlu edeceğimi düşündüm.» Okşamaya devam etti. Ben de gönülsüzce onu okşadım. Bir yandan da korkmaktan kendimi alakoymaya çalışıyordum. Oysa o gece de başarısızlıkla sona erdi.

Saatin zili çalmadan çok önce kalktık, Dublin'e gitmeye hazırlandık. Aşağıda mantomu giyerken saatin çaldığını duydum. Ama yukarı çıkıp, düğmesine basamayacak kadar yıkkındım.

Arabada hemen hiç konuşmadı. Profili kurşuni renkteydi. Çizgileri beni ürkütecek ölçüde sertti. Katı, amansız, bağışlamasız bir yüzü olduğunu düşündüm.

«Londra'da iyi vakit geçirmeni dilerim.» dedim.

«İnşallah.» dedi. Bana verdiği kitapların yarımında olup olmadığını sordu. Bir akşam önce, yatağa gitmeden iki kitap vermişti bana. Biri romandı. Ötekinin adı «Gövde ve Olgun Davranış»tı.

Çantama vurarak, «Burada.» dedim. Bir an geri isteyecek sandım, istemedi.

«Londra'dan bana mektup yazacak mısın?» diye sordum.

«Tabii.» dedi. Ama sesi soğuktu. «Kart atarım.» Yatakta başka türlü davranabilseydim, aramızdaki ilişkinin nasıl değişik olabileceğini umutsuzluk içinde düşündüm.

Dramatik birşey yapmak, haykırmak, yada yeni aldığı mantoyu suratına fırlatmak veya araba yürürken kendimi aşağı atmak istiyordum. Bir an son-

ra ise, korkmadan onun kollarının arasına atılmayı, onu hoşnut etmeyi özledim. Herşeyden çok onu sevindirmeyi, hoşnut etmeyi istiyordum. Saçımı kulağımın arkasına atıp, «Sen hiçbir zaman bırakmayacağım» dediği andan bu yana sanki haftalar geçmiş gibiydi. Oysa daha dokuz on saat önce söylemişti bunları. Yatağa girdiğimizde, göğüslerimin ucunu öperken söylemişti. Göğüslerimin ucu sertleşip kabardığı sırada, daha o titreme nöbeti başlamadan önce söylemişti.

*
**

Beni dükkanın önüne kadar götürdü. Bayan Burns yatak odasından dışarı bakıyordur diye, dükkanın önüne kadar gitmeyelim dedim. Ama ya duymazlıktan geldi, yada duymadı.

Hemen arabadan indim. Teşekkür ettim, vedalaştım.

«İyi günler.» dedi. Yolda arabasına aldığı bir yabancıymışım gibi uzak davranıyordu bana. Dükkanın kapısına koştum. Elimde hazır tuttuğum anahatarla açtım. Elimiz sallamak için arkamı dönmeden doğru içeri girdim.

*
**

Bir an sonra perdeleri açtığım zaman araba gözden kaybolmuştu. Gitmişti. Herşey bitmişti artık, Noel, öpüşmeler, herşey...

BÖLÜM VII

Gideli beş gün olmuştu. Hiç haber yoktu. Baba, belki de Londra'da karısıyla buluşacağını ve onu bir daha hiç göremeyeceğimizi söylüyordu.

«Hiç değilse sen bir manto kopardın.» diyordu. «Ben hava aldım.»

«Karısı çağırmadı.» diye öfkelen dim. «Telgrafı kendim okudum. İş için çağırıyorlardı.»

«Karısı olacak orospudandır.» dedi. Baba, bütün evli kadınların orospu olduğu görüşündeydi.

Kısa zamanda olup bitenleri öğreneceğimizi, çünkü Donnybrook'daki bir falcıya gideceğimizi söyledi. Donnybrook kilisesinde otobüsten indik. O kiliseye daha önce hiç gitmediğimiz için üç dilekte bulunmak üzere içeri girdik. Kapının arkasındaki Kutsal su kabından şişelerini dolduran iki kadın, bizi falcının olduğu yere götürdü.

Burası büyük, kargir bir yapıydı. Soğuk, taş döşeli holde yedi sekiz kız bekleyiyordu. Üç tanesi her hafta geldiklerini söylediler. Geri kalanlar da en azından bir kere gelmişlerdi.

«Üstüne yok.» dediler. Canı istediği zaman fal bakıyor, istemezse bakmıyormuş. Orası bana manastırı anımsatıyordu. Yarıya kadar taş duvarlar. Çeşitli ter, parfüm, sabun kokularının birbirine karıştığı kızlar, sigara dumanı olmayışı. Elle yazılmış «Sigara İçilmez» tabelası duvarda asılıydı. «Lüt-

fen içmeyiniz» bile demiyordu. Manastırın ardı arkası kesilmez lahana kokusunu duymam ve Baba'yı çorabı yırtık diye azarlayan rahibeyi görmem için gözlerimi kapatmam yetiyordu.

«Gel içeri gidelim.» Baba beni çekti, sigara içmek için aşağıdaki tuvalete indik. Lavabonun kenarına bir tabak içinde sedefi andıran koku giderici bir ilaç konulmuştu. Hastahane gibi kokuyordu orası.

Baba, «Aman yarabbi, burası çok sinirime dokundu.» dedi. Gitsek mi, kalsak mı diye tartıştık. Eugene hakkında birşeyler öğrenmeyi öylesine istiyordum ki, kaldık. Biz yukarı çıkıp sıramızı aldığımız zaman, dört kızın daha geldiğini gördük. *Kızların çoğu için buraya gelmek bir eğlenceydi.* Haftada bir sinemaya yada dansa gideceklerine buraya geliyorlardı.

Baba, «Sakın kadına ip ucu vereyim. deme.» diye sıkı sıkıya uyardı beni. Tam o sırada falcının odasından orta yaşlı bir kadın çıktı. Ağlıyordu. Hepimiz ona baktık. Müthiş şeyler öğrenmiş olmalıydı. Kimbilir belki de kocasının bir başka kadın yüzünden kendisini bırakacağını söylemişti falcı.

Baba, «Beraber girelim.» diye fısıldadı. Peeki dedim.

Tam bir saat bekledik.

Odaya girdiğimizde falcı ilgisiz bir sesle, «Oturun.» dedi. Keyifsiz olduğunu anladık. Çünkü dışardakiler, konuşmadığı zamanlar canı fal bakmak istemiyor demektir demişlerdi. Elektrik ocağının önüne oturmuş çay içiyor, fincanı sıkıca tutarak

elini ısıtıyordu. Baştan aşağı karalar giymişti. Yüzünün solgunluğuna bakılırsa hiç temiz havaya, güneşe çıktığı yoktu. Oda büyük ve nemliydi. Tam ortasında, odayı ikiye bölen soluk bir perde vardı. Baba, korkunç bir yer demek ister gibi kolumu dürttü.

Sonunda falcı, «Evet.» diyerek Baba'nın elini avucuna aldı. Baba'nın elini, sanki omuzundan gövdesine bitişik olmayan bir nesne gibi tutuyordu.

«Neden nişan yüzüğü takıyorsun? Sen nişanlı filan değilsin.»

Baba, annesinin nişan yüzüğünü takardı. Çıkardı, bana uzattı.

Falcı, Baba'nın avucuna bakarak, «Başında belalar dolaşıyor.» dedi. Zavallı Baba pek korkmuştu. Omuzlarını kısmış, sinmiş oturuyordu.

«Zengin birisiyle evleneceksin.» dedi falcı. «Ama bu evli adamın peşini bıraktıktan sonra.»

Baba kızardı. Sözü edilen adamın Tod Mead olduğunu biliyordum.

«Bir erkek kardeşin var. Doğumgünün Haziran-da.» Birden Baba'nın elini bıraktı ve bize yer değiştirmemizi söyledi. Önce el falına bakıyormuş. Sonra iskambil, daha sonra da kristal küreye bakıyormuş. Yandaki masanın üzerinde çok güzel, yeşil kristalden bir küre duruyordu.

Bana, «Yolculuk yapacaksın.» dedi. Başına siyah bir eşarp bağlamıştı. Saçları hiç görünmüyordu. Sesi alçak, aşırı derecede düz ve yavandı. Bana söyledikleriyle zerrece ilgilenmiyordu.

«Tatsız bir yolculuk bu. Bu yıl içinde, değişik

tipli bir adamla evleneceksin. Onunla evlenmek zorunda kalacaksın, çünkü ikiz çocuğun olacak.»

«İkiz ha.» Baba gülmeye başladı. Kendini bir türlü tutamıyordu. Ben de gülüyordum. Hem sadece tebessüm değil, gülmekten bütün gövdem sarılıyordu. Susmamızı bekledi. Oysa kahkahalarımız gitgide artıyordu. Sonunda falcı elimi bıraktı ve bizi odasından kovdu.

Baba, kendisi hakkında yeterince bilgi almış gibi, halinden hoşnut bir tavırla ayağa kalktı. Ben özür dilemeye çalıştıysam da, falcı oralı olmadı.

Baba, odaya girerken bir tabağa bıraktığımız on şilinleri alırken, «İkramiye.» diye güldü.

Falcı, «Parayı bırak bakalım küçük hanım.» diye bağırdı. Parayı olduğu yere bırakıp, gülerек çıktık.

Baba, falcının peşimizden köpekler salabileceğini söyledi. Yola kadar koştuk.

*
**

Otobüsle Grafton Sokağına kadar gittik. Orada inip vitrinlere bakmaya başladık. Çünkü ucuz satışlar başlamıştı.

Sonra Davey Byrnes'in kokteyl salonuna gittik. Ortaklaşa içmek üzere bir içki söyledik. İki içkilik paramız yoktu.

«Sarhoşmuş gibi yap.» Kapıya yakın bir yere oturduk. Baba, bize içki ısmarlayacak biri çıkar diye düşünüyordu. Bıyıkları tuhaf bir biçimde burulmuş deri ceketli bir adama hafiften göz süzdü.

«İçkiyi burası kapanıncaya kadar, yani iki saat

idare etmemiz gerek.» dedi. Likör tadı olan öksürük şurubuna benziyordu. Rengi de bulanıktı. Baba içine biraz da su kattı. Kadehteki azaldıkça su ekliyordu. Böylelikle uzun süre oturabilecektik. Barmen birşey isteyip istemediğimizi sordu.

Baba, «Beş paramız yok.» dedi. Barmen yanımızdan ayrıldı, iki bardak bira getirdi.

Üzerinde reklam yazıları olan karton bardak altlıklarının üstüne bira bardaklarını koyarken, «Benim elimden ancak bu kadarı geliyor.» dedi.

Baba, «Seni hiç unutmayacağım.» diye cevap verdi. Gençten bir çocuktı. Şehre yeni gelmişti. Bir akşam önce konuşmuştuk onunla.

Çocuk, erkekçe görünmeye çalışarak, «Tamam, oldu.» dedi.

Baba, «Sana postayla jartiyerimi gönderirim.» deyince çocukcağız kıpkırmızı kesilip yanımızdan kaçtı.

«Aferin çocuğa.» dedim. Likörden sonra bira tatsız gelmişti.

«Aferin ha! Bunları sağlayan benim dayanılmaz güzelliğim.» Sonra döndü; bıyıklı adama baktı. Adam tezgahın başında duruyordu. Yalnızdı. Onda o bıyık varken, gülmeden kimse yanında oturamaz yada suratına bakamazdı.

Baba ona doğru eğilip sordu: «Özür dilerim, saatiniz kaç?»

Saat ha! Karşımızdaki duvarda koskoca bir saat bize bakıyordu. Dokuzu yirmi geçiyordu.

Adam sinirlendi, oradan uzaklaştı. Sağ yanağı seyirmeye başladı. Sırf bizimle konuştu diye adı-

nın lekeleneyeceğini düşünüyör olmalıydı. Onu tanıyordum. D'Oller Sokağındaki bir dükkanda çalışıyordu. Birden kendimi çok bayağılaşmış, küçülmüş buldum ve Eugene'in gelmesini, beni alıp evinin arkasındaki korunun yeşil kubbesinin altına götürmesini diledim.

Baba, «Titiz'i arayalım.» dedi. Hep böyle derdi. Birini arayalım. Yapacak bir işimiz olmadı mı, hemen birini arayalım. Titiz, akşamları çoğunlukla dokuzdan sonra Blanchardstown'da her zaman gittiği meyhanede içerdi. Baba yanına üç peni alıp, telefona gitti.

*
**

Taşralı tipli bir çocuk yanıma yaklaştı, «Bovril'i arıyordum.» dedi.

«Öyle mi?» diyerek sözü ağzına tıkadım. Saçlarımı açık bırakmıştım. Yüzüme düşüyorlardı. Düzenli aralıklarla başımı arkaya atıp saçımı gözlerimin önünden çekiyordum. Çocuk orada durmuş beni seyrediyordu. Paltosunun da, ceketinin de önü açıktı. İçinden cırlak sarı bir kazak görünüyordu. Baba geldi. Çocuk ona da Bovril almaya geldiğini söyledi.

Baba, «Bir viski için.» dedi.

«Yeşilhaççıyım. Sözümden dönmem.» diye yavan bir sesle cevap verdi çocuk. Sonra masamıza oturdu.

«Titiz nerelerde?» diye Baba'ya sordum.

«Mount Mellory'ye gitmiş. Günah çıkartacaktım.» Titiz, her Noelden sonra Mount Mellory manastırına çekilir. Oruç tutup dua ederdi. Her seferinde de büyük kararlarla dönerdi, ama bir iki hafta geçmeden yine içkiye vururdu kendini.

Taşralı çocuk, Oranmore'dan geldiğini, hastaneye gideceğini, çünkü geçen yaz geçirdiği kaza yüzünden ayağının hala sakat olduğunu anlattı.

«Yarın Rotunda'ya gidiyorum.» dedi. Baba güldü. Çünkü Rotunda doğumeviydi. Cebinden bir zarf çıkardı. Zarfın üzerinde Richmond hastahanesinin adresi vardı. Zarfın üzerinde kara kara parmak izleri vardı. Açıldığı, sonradan tekrar yapıştirıldığı belliydi.

Baba, yapmacık bir tavırla, «Vah zavallı.» dedi. Çocuk bize birer viski, bir domuz pirzolası ısmarladı. Kendisine de kahve söyledi:

«Eski bir traktör çığnedi beni.» diye anlattı. «Babam olmasaydı çoktan ölmüş gitmiştim.»

Baba, onun arkasından bana işaret ederek susturmamı söyledi. Çok yüksek sesle konuşuyordu. Herkes duyuyordu söylediklerini.

Kokteyl salonu kapanınca kalktık, onunla beraber kaldığı otele kadar yürüdük. Hastahane kendisini görmeye gideceğimize söz verdik. Oysa gitmeyeceğimizi ikimiz de biliyorduk.

Son otobüse yetişmek için Amiens sokağına koşarken, Baba, «Rotunda hastahanesine mektup yazarız.» dedi.

Eve gelince çorba ısıttık.

Baba, bana «Tatsızlaşıyorsun.» dedi.

«Biliyorum.» dedim. Akşam alabildiğine tatsız, sıkıcı, anlamsız geçmişti. Eugene'le ilgili olmayan hiçbir şey bana ilginç gelmiyordu artık. Onu düşündüm. Birden sinirli bir enerjiyle yerinde duramadığı anları, kalkıp odada dans edişini, orkestra yönetiyor gibi dolaşmasını, saatlerce odun keşişini düşündüm. Çoban köpeğini anımsamak bile hoşuma gidiyordu. Kara tahtaları her zaman gıcırdayan, geceleri pancurları vuran eski evi bile özlemle düşünüyordum.

«Eugene meselesi mi?» dedi Baba.

«Evet.» diye umutsuzluk içinde cevap verdim.

Tam o sırada çorba kaynamaya başladı. Mutfığa mis gibi koku yayıldı. Koku çıksın diye pencereyi açmak zorunda kaldık. Yoksa Joanna aşağı inip, anamızdan emdiğimizizi burnumuzdan getirirdi. Çünkü çorbayı yarın öğle yemeği için saklamıştı.

«Sana birşey yapmaya kalkıştı mı?» İçtiği iki kadeh içki dilini çözmüştü.

«Hemen hemen.» Yumuşak yatağı, çarşafların temiz kokusunu ve dışardaki çam ağaçlarından gelen baykuş sesini anımsadıkça halâ utanıyordum.

«Ne kadar ileri gitti?»

«Bana öyle şeyler sorma!» Çorbayı içtim. Londra'ya çağırان telgrafın geldiği akşam aklıma geldi. Bütün yalnız insanlar gibi aşırı meraklı olan Anna,

«Birisi mi ölmüş?» diye sormuştu.

Eugene, «Kimse ölmemiş.» deyip yemeğini yemeye devam etmişti. Anna'nın suratı asılmıştı. Zaten o akşam pek tuhaf bir hali vardı. Eugene alay eder diye saçındaki bigudileri çözmüştü. Siyah saçları omuzlarına dökülmüştü. Ama ne düzdü, ne de kıvrıcık. Yer yer düzleşiyor, sonra kıvrılıyordu. Orada kaldığım günleri bütün ayrıntılarıyla düşündüm. Kullandığı sabunun markasını, yüz havlusunun rengini bile biliyordum.

Baba, «Ondan bir daha hiç haber alamayacaksınız.» diye kehanet savurdu. Oysa yanılmıştı.

Ertesi sabah bana bir mektup, Baba'ya da bir kart geldi.

Baba, kartı elimden çekerek, «Sen benim mektuplarımı okumaya nasıl cesaret edersin terbiyesiz!» dedi.

Mektubu yukarıda odamda okudum.

«Sevgili yavrum,

Nasılsın? *Kötü ayrıldık seninle ve o pasaklı dükkana girerken popondan bile öfke fışkırdığını farketmedim sanma.*

Boyuna seni düşündüm. Seni herşey için bağışlıyorum. Sözüünü ettiğim o güzelim kanalizasyon filmi üzerinde ölesiye çalışıyorum ve Amerikalı kızlarla dolu bir otelde kalıyorum. Bana eski günleri anımsatıyor. Ama sakın korkma, hiçbirisi senin kadar şirin ve utangaç değil. Sen cici, tatlı, iyi yürekli, sevimli, tombalak suratlı bir yavrusun. Kendimi sana ve saçlarına kaptırdım artık. Onun için ben genceye kadar kendini ateşe atma.

*Boş zamanın olursa, lütfen gez, yatak odalarım-
da ateşler yak ve pencereleri aç.*

*Sevgilinden sana iyi geceler,
E.»*

Mektup bir otel kağıdına yazılmıştı. Birkaç kez okudum.

İşe giderken, Eugene'in yüzü sanki yanımday-
mıscasına gözlerimin önündeydi. Uzun, duyguları-
nı belli etmeyen, kemikli yüzüne elimi uzatsam do-
kunacaktım gibiydi. Gövdesini de görebiliyordum.
Çıplaklığını, odada dolaşırken yürüyüşündeki o tu-
haf zarafeti. Tüylü bacaklarının arasından sallanın-
ken gördüğüm zamanki korkumu da anımsıyor-
dum.

«Merak etme, ısırılmaz seni.» demişti. Ve do-
kununca, parmaklarımın arasında mucizevi bir çi-
çek gibi büyüüyüşü...

Gelecek sefere korkup korkmayacağımı düşün-
düm.

*
**

Dükkana gider gitmez ona cevap yazdım, öğ-
leyin postaya attım.

Yemeğe döndüğüm zaman, mis gibi et kokuyor-
du. masanın üzerinde de daktiloyle yazılmış bir
mektup vardı. İkinci bir mektup geldi diye yüre-
ğim hopladı. Ama bu Dublin'den postalanmıştı.

*«Bu adamın kötü bir insan olduğunu ve sayı-
sız kadınla birlikte yaşadktan sonra hepsini yü-*

züstü bırakıp gittiğini biliyor musunuz? Bu söylediklerimi ciddiye almadığınız takdirde ailenizin adresini öğrenip durumu onlara bildirmek zorunda kalacağım.

Bir Dostunuz.»

diye yazıyordu. Neredeyse bayılacaktım. Yeniden okudum. Sonra «kötü» kelimesinden önce yazılıp üzeri çizilmiş iki kelime daha olduğunu farkettilim. Önce «hain» diye yazılmıştı, sonra da «fena». En sonunda «kötü» de karar kılmıştı yazan. Kimin yol-lamış olabileceğini kestiremedim.

Yemek filan yiyemedim. Birşeyler olacağını seziyordum. ,

BÖLÜM VIII

Saat tam dörttü. Müşterilerden birinin evine gönderilecek malları karton kutuya yerleştiriyordum.

Yılbaşı akşamıydı. Sipariş yetiştirmekten so-luk almaya zamanımız yoktu. Birden dükkanın ka-pısı ardına kadar açıldı ve ufak tefek iki adam ba-bamı içeri getirdiler. Sarhoştı.

«Yeni yılın kutlu olsun.» dedi.

«Merhaba.» dedim. Soluğum tıkandı, her yanım titremeye başladı. Beni yanındakilere tanıttı ve na-sıl akıllı, nasıl zeki olduğumu, memur olmak için sınavlara gireceğimi söyledi.

«Bu dükkan insana birşey sağlamaz, buranın geleceği yok...» Gözleri tozlu raflarda dolaştı, bir sandığın üzerinden tepeleri görünen şarap şişele-rinin kutularına takıldı.

«Hepsi boş.» dedim. Gerçekten de boştu. Kutu-ları sırf göstermelik koyuyor, şişeleri tezgahın al-tında saklıyorduk.

«Bir şişe şarap getir.» dedi. Gözleri kan çana-ğına dönmüştü. Tezgahın altından yarım şişe çı-kardım. Dükkanda başka şarap kalmadığını söyle-dim. Kapağın üzerindeki kağıdı kopardı. Mantarı açtı, içti. Başında yeni bir şapka vardı. Ne zaman yeni bir girişimi olsa, hemen gider kahverengi bir

şapka alırdı. Evdeki dolaplar kahverengi şapka doluydu.

Yanıdakiler, benden daha ufak tefektiler. İki si de jokeydi. Tartılmak için izin istediler. Ama babam tartının porselen ağırlıklarına dayandığı için doğru dürüst tartılamadılar. Bir süre sonra da gittiler.

«İyi dostlarımdır.» dedi babam. «Curragh yarışları için bana tüyo verdiler.» Kapıya doğru yürüdü. Adamların gidip gitmediğini anlamak için dışarıya bakacaktı. Gitmişlerse üzerime yürüyeceğini biliyordum.

«Seni hiç beklemiyordum.» dedim.

Paltosunun ceplerini karıştırarak, «Ben de bunu hiç beklemiyordum.» dedi. Bir mektup çıkardı. «Seninle biraz konuşmak istiyorum küçük hanım, orospuluk etmek nasıl oluyormuş bir anlayalım bakalım.»

Mektubu elinden kaparak, «Neymiş o?» dedim. Daktiloyla yazılmıştı. Bir solukta okudum.

«Sayın Bay Brady,

Kızınız ve kızınızın beraber yaşadığı insanlar hakkında bazı şeyleri öğrenmenizin zamanı geldi. Kızınız iki aydan fazla süredir, karısından ayrı oturan evli bir erkekle yaşıyor. Bu adam, şehrimizde tehlikeli bir kişi olarak tanınmaktadır. Parasını nerden kazandığını kimse bilmez. Üstelik dinsizdir. Karısını Amerika'ya sepetledi; şimdi evini, genç kızlarımızı zehirlemek için bir tuzak olarak kullanıyor. Kızınız tek başına oraya gidiyor. Umarım sizi uyarmakta gecikmemişimdir; çünkü namuslu bir

Katolik, İrlandalı genç kızın ne idüğü belirsiz bir yabancı tarafından mahvedilmesine gönlüm razı değil.

Bir dost.»

Mektubu gözyaşları içinde tekrar okudum. Babam gazaba geldi diye değil, Eugene hakkında böyle düşündükleri için ağlıyordum bir bakıma.

«Bana bu yaşında bunları da mı gösterecektin, bunlar da mı gelecekti başıma?» Babamın ne denli uzun boylu olduğunu ve sesinin nasıl sert, nasıl acı, nasıl gök gürültüleri gibi olduğunu unutmuşum.

«Yalan.» dedim. «Bir tek kelimesi bile doğru değil. Bu adamı tanımasına taniyom — Eugene'in adını söylemeye dilim varmıyordu — ama Baba da tanıyor, ev sahibimiz de tanıyor, herkes tanıyor.»

«Boşanmış mı karısından?»

«Evet, ama...»

Babamın ince uzun suratlı al al olmuştu. «Nerede bu herif? Beynini dağıtacağım, ciğerini sökeceğim.»

«Burada yok, gitti.» diyebildim.

«Bu adamı bir daha gördüğünü duymayacağım. Artık bitti.»

Bu kadarına dayanamazdım. «Ne yapacağıma ben karar veririm.» dedim. «Canım ne istiyorsa onu yaparım. Kimsenin sözüyle hareket edecek değilim.»

«Küstahlık etme!» diye bağırdı babam.

Bayan Burnes gürültüyü duyunca odasından fırladı. Babama benim ne denli iyi, dürüst bir kız

olduğumu anlattı; sonra babamı alıp Joanna'ya, çaya götürmemi önerdi. Babamın dükkanda kalmasını istemiyordu. Çünkü boyuna bağııyordu; görünüşü bile insana ürküntü veriyordu.

«Bakarsın en iyi kiliminin üstüne kusuverir. Zaten Gustav da evde yok. »dedi. Bunları, mutfakta çayı hazırlarken konuşuyorduk. Babam oturma odasında şarap içiyor ve Eugene'i nasıl asıp keseceğinden dem vuruyordu.

Babamın holde asılı duran eski paltosunun cebinden üç sterlin aldım. Palto içki ve tütün kokuyordu. Her cebinde birkaç sterlin vardı. Bu yüzden benim aldıklarına ihtiyacı olacağını sanmıyordum. Parayı otlakçılıktan almış olacaktı. Çünkü topraklarımızın çoğu Jack Holland'ın olduğu halde, babam arazinin bitim yerinde kendisine birkaç tarla ayırmıştı.

Babam çayını içtikten sonra, koltukta sızmaya başladığı için Joanna onu alıp evden uzaklaştırmamı söyledi.

Babamı aldım, telefon kulübesine doğru yürümeye başladık. Telefonla taksi çağırıp babamı istasyona götürmek istiyordum.

«Sen de benimle beraber eve dönüyorsun küçük hanım.» dedi.

Ondan ayrı olmak için önden yürüyordum. «İşimden ayrılamam.» dedim.

«Beni kandıracağını hiç bekleme. Benimle geleceksin. İşte o kadar.» Yeni şapkasını ensesine doğru

yıktı, şapkanın altında kırmızı bir iz bıraktığı yeri kaşıdı.

«Sokağın ortasında bağırımdan vazgeç.» dedim. Dükkanın müşterilerinden çoğu o yol üzerinde oturuyordu. Onların gözünde küçük düşmek istemiyordum.

«Benimle eve dönüyorsun.» diye tekrarladı.

Eve dönmek istemiyordum. En sevinçli günlerde, babamla aramın en iyi olduğu zamanlarda bile ev içine hüzün veriyor, kasvet çöktürüyordu. Annem boğulduktan sonra malımız mülkümüz ipotek edilmiş, sonra da Jack Holland satın almıştı. Babam, kapıcı kulübesine yerleşmiş, Jack de büyük evi rahibelere kiralamıştı. Ev çok rutubetli ve oldukça pahalı olduğu için, rahibeler bir iki yıl sonra çıkmışlardı. Evin boş kaldığı süre içinde, annemin hayaletinin eve dadandığı hikayeleri kulaktan kulağa dolaşmaya başlamıştı. Bir banka memuru, bu hortlak masalını duyunca, tam evi tutmak üzereyken vazgeçti. Bunun üzerine Jack Holland, annemle ilgili dedikodulara son verebilmek için, babamdan birkaç ay büyük eve geçip oturmasını rica etmek zorunda kaldı. Babam büyük eve geçeli bir yılı geçmişti. Molly halam da ona bakmak için eve yerleşmişti. Shannon adasındaki kendi evinde, rüzgardan ve martılardan başka konuşulacak bir yaratık olmadığı için, babama bakmak, postacıyla iki laf etmek, arada bir gelen konuklarla oturmak hoşuna gidiyordu.

En yakındaki taksi durağına telefon ettim. Bizi telefon kulübesinin önünden almalarını söyledim.

Sonra babama arkamı döndüm, beklemeye başladım.

«Bakıyorum babanla konuşacak fazla birşeyin yok.»

Acı acı, «Olması mı gerekirdi?» dedim.

Bir plan koruyordum. O taksiye biner binmez, Joanna'nın evinde birşey unuttuğumu bahane edip kaçacaktım. Bir yandan bunları düşünüyor, bir yandan da bunun bir çıkar yol olmadığını sezinliyordum.

Bekledik. Ayak parmaklarım soğuktan buz ke-siyordu. Üşümemek için pabuçların içinde par-maklarımı kıvrıp duruyordum.

Taksi bize doğru yavaşlayınca, elimi kaldırıp, «İşte geldi.» dedim.

Kapıyı açtım. Babam ezile büzüle bindi. Oto-mobile binip inerken rahat hareket edemeyecek ka-dar uzun boyluydu.

«Aah, bavulumu unuttum, bir koşu alıp gele-yim.» dedim.

«Ne diye koşup gidecekmişsin? Arabayla uğrar alırsız.» diye kuşkulu bir tavırla cevap verdi.

«Ne gerek var?» dedim. «Zaten araba buradan dönemez de. Ben bir dakikada gelirim.» O bağıra dursun, ben kapıyı yüzüne kapattığım gibi Joanna'nın evinin olduğu yönde koşmaya başladım. Ara-banın dönüp ana yola çıkmasının birkaç dakika ala-cağını biliyordum. Bu yüzden, Joanna'nın sokağına kendimi atıp, ilk evin kapısını çalabildim mi kur-tuldum sayılırdı. Ev sahibi kadını tanıyordum. Çocukları hep bizim dükkana gelir, şeker alırlardı.

Soluk soluğa koşuyordum. Yaşlı bir adama çarptım, ama özür dilemek için bile duracak vaktim yoktu. Tam Joanna'nın sokağına gelmiştim ki, arabanın sesini hemen arkamda duydum.

«Gel buraya.» diye seslendi babam. Ben daha hızlı koşmaya başladım. Bana yetişemeyecek kadar sarhoş olduğunu biliyordum. Ama araba hızlandı, beni geçti ve ben tam öteki yöne sapacağım sırada babam arabadan atlayıp önümü kesti. Mantomun kemerine yapıştı.

«Bir daha böyle birşey denemeye fırsat bulamayacaksın.» dedi.

«Eve dönmeyeceğim. Eve dönmeyeceğim.» diye bağırdım. Oradan geçen birinin beni kurtaracağını umuyordu.

«Bin arabaya.» dedi. Bahçe parmaklığına sarıldım olanca gücümle.

«Şimdi polis çağıracağım.» dedim. Bu sırada şoför de inmiş, yanımıza gelmişti. İki birden ite kaka beni kapısı açık duran arabaya sürüklemeye başladılar.

Gözümün yaşına bakmadan çekiştiriyorlardı beni. Eugene'in aldığı yeni mantom yırtılıverecek diye ödüm patlıyordu. Arabanın çevresine bir yığın çocuk toplandı. Şoför, aklımı başıma toplamamı, beni sokaklardan kurtarmak isteyen babamla gitmeye karşı çıkmamamı söylüyordu.

Babamdan mümkün olduğu kadar uzağa oturdum. Yol boyunca beni şoföre çekiştirdi durdu. Söylemediğini bıraktı. Küçükluğümden beri başla-

rına açmadık dert bırakmamışım da, yok annemi genç yaşında mezara yollamışım da, neler de neler...

Köşeme çekilmiş sessiz sessiz ağlıyordum. «Bunun canı şöyle cennetten çıkma bir dayak istiyor ya, dur bakalım.» dedi.

İstasyona gelince iki tane gidiş bileti aldı. Turnikeden geçti. Yirmi dakikaya kadar kalkacak olan trene doğru yürümeye başladık.

Tren hareket edince, «Çay içer misin?» diye sordu. Trene bindiğimizden beri ilk kez konuşuyordu. Canı bara gitmek istediği için bunu sorduğunu anladım. O trenlerde barla restoran bir aradaydı.

İnadıma, «Hayır, istemiyorum.» dedim. Nasıl kaçacağımı tasarlıyordum. İlk istasyonda mı inmeliydim, yoksa babam başka tarafa bakarken imdat koluna asılıp, trenden atlamalı mıydım? İş tasarlamaya kalınca gözüm pekleşiyordu da, babam ağzını açar açmaz bacaklarım titremeye başlayıveriyordu.

«Sen git, çayını iç.» dedim. Ama aklımdan geçenleri sezdiği için, benim de beraber gitmemde diretti. İki sıra koltukların arasından yürüyerek bara gittik.

Kendisine bir duble viski, bana da bir fincan çayla bir sandviç söyledi. Çayı plastik fincanla veriyorlardı. Fincan öylesine kızmıştı ki, mendilimle tutmak zorunda kaldım.

Birden arkamdan, «Vay, vay, vay, bu bizim Jimmy Brady değil mi yahu?» diye bir ses duydum.

Babam, «Tim» diyerek ayağa fırladı, eski arkadaşıyla sarmaş dolaş oldu. Sonra birbirlerinin palto-
larının yakasını tuttular, içkiden kızarmış suratla-

rını süzdüler, raslantılar, yaşamın gidişi üzerine birkaç söz söylediler.

Ben işlerin büsbütün zorlaştığını, babamın iki misli içeceğini farkederek «Aman yarabbi!» diyebilirdim sadece. Adamın adı Tim Healy idi; babamla beraber okul takımında oynamıştı.

Tezgahın başına geçtiler. Babam Tim Healey denilen adama içki ısmarladı. Biz gelmeden önce Tim'in yanındaki iki arkadaşı da onlara katıldılar. Babam onlara da içki söyledi.

Babam, başıyla beni göstererek, «Benim küçük.» dedi. «Eve götürüyorum.» Adamlardan üçü elimi sıktı. Dördüncüsü elime öylesine yapıştı ki, serçe parmağımdaki yüzüğün izi öteki parmağıma geçti. Tim Healey bana portakal suyu söyledi, sonra geldi benim yanıma oturdu.

«Biraz ileri git.» dedi. İleri kaydım. Koltuk buz gibi soğuktu. O da geldi, benim bir güzel ısıttığım tarafa göktü.

«Eveet, Caithleen? Caithleen'di, değil mi adın? Nasılsın bakalım? Sen ne cici kızsın böyle. Hoş başka türlü de beklenemez ya. Böyle namuslu dürüst bir babanın, böyle hanım hanımcık bir ananın çocuğu... Annen nasıl?»

Boğayı andıran suratında birden trajik bir anlam belirdi, ağlayacak sandım. Dirseğimden tuttu ve yirmibin sterlin bile verseler böyle birşeyi tanrıdan dileyemeyeceğini söyledi.

Ağlamamak için burnunu çekerek, «İyiler erken gidiyor.» dedi.

«Evet.» diye cevap verdim. Pencerelerden gü-

lünç, anlamsız Noel süsleri sarkıyordu. Bir de duvardaki şarap reklamının altında çerçevesi «Yeryüzünün iyiniyetli insanlarına barış» yazısı vardı.

Tim Healey babamın yanına gidip, baş sağlığı dilemek istedi. Göndermedim. Çünkü babama annemin ölümünden söz ettikleri anda, daha beter içkiye vuracaklarını biliyordum.

«Beni bilirsin.» diye sözünü sördürdü Tim Healey. «Karıncayı bile incitemem.» Daha sonra sosis fabrikalarını denetlemek üzere Maraborough'ya gittiğini, ertesi sabah orada işleri olduğunu anlattı.

Ağzını bir karış açıp, başını geri atarak sosis fabrikalarındaki rezaletleri işaretle, «Sosislerin nasıl yapıldığını bir görsen!» dedi. Müthiş canımı sıkıyordu. Yine de, onun kanalıyla yeni bir kaçma fırsatı yakalarım diye dayanıyordum. Babamla ikisi okul maçlarını anlatmaya, golleri sıralamaya başlayınca kalkar helaya saklanırım, sonra da gelecek istasyonda tüyerim diye düşünüyordum.

Babam, beni kötü yola sürüklemek isteyen ahlaksız adama ver yansın etmekle meşguldü. Ötekiler kafalarını sallıyor, benim daha çocuk sayılacağımı, söylüyorlardı. Her biri portakal suyu ısmarladı. Önüme dört bardak dizildi.

Tim babama dönüp, «Şöyle eskilerden bir şarkı parlat bakalım.» dedi.

Babam, «Söyleyemem.» diye direterek cevapladı bu isteği. «Yaşlandık artık, ses mi kaldı. Hadi hep beraber birşeyler söyleyelim.» Kevin Berry'yi söylediler. Kimi önce başlıyor, kimi sonradan toparlamaya çalışıyordu, ama keyiflerine diyecek

yoktu. Bardaki genç çocuk tedirgindi. Onları susturmasının doğru olup olmayacağını düşünüyordu. Oysa babam onun omzuna dostça vurarak, onun da şarkıya katılmasını söyledi.

Şarkı bittiği zaman Tim, «Allahın belası İngilizler.» dedi. Bardakilerin tümü ona katılarak iç geçirdiler.

Babam birden «Kestane rengi saçlı Jeannie'ye yanıyorum» şarkısına başladı. Bir yandan söylüyor, bir yandan da boyuna yakasını çekiştirip duruyordu. Yaka sanki boğazını sıkıyormuş gibi parmaklarını takıp germeye çalışıyordu. Gözleri doldu. Annemi anımsadığını sezdim. Çünkü Noellerde arkadaşlarıyla iskambil oynarken bu şarkıyı söyler, annem de ona karşılık iki yanağına öpücük kondurdu.

Pencereden dışarı baktım. Dublin'den uzaklaşıp, İrlanda'nın içlerine doğru gittikçe artan kara topraklı, biçimsiz tarlaları gördüm.

İşte şimdi tam sırası diye doğruldum, kapıya yöneldim.

Babam, «Nereye gidiyorsun?» diye seslendi.

«Tuvalete.» dedim. Helaya demek ayıp gelmişti.

Tim, «Doğal bir ihtiyaç canım, doğal bir ihtiyaç.» diyerek babama göz kırptı. «Ben küçük hanımı götürürüm.» dedi. Koridorda bana yetişti. Babam, bana göz kulak olmasını söylemiş olacaktı.

Hızla yürüyen trenin koridorunda sarsıla sarsıla ilerlemeye çalışırken, «Dert edinme,» dedi.

«Sen de dengin olan bir gençle karşılaşırsın günün birinde.»

Ona birşey demedim ama, kendi dengim olan, kendi sınıfımdan olan biriyle evlenmeyeceğimi çok iyi biliyordum.

Restorandan geçerken, kar gibi beyaz peçeteleri çenelerinin altına sıkıştırmış, bir yandan yumurtalar, etler yiyen, bir yandan birbirleriyle tatlı tatlı konuşan insanlara özlemle bakıyordum. Onların yaşamındaki rahat ve huzur, beni kaderime karşı büsbütün başkaldırmaya yöneltiyordu.

Restoranı, daha sonra da keten yastıklı koltuklara başlarını dayamış oturanların, iskambil oynayan üç papazın arasından geçtik. Tuvalete geldik.

«Ben seni beklerim.» dedi. O sefer de kaçamadım.

Maraborough'da Tim Healey ile iki arkadaşı indiler. Uzun uzun vedalaşıldı. Herkese viskiler ısmarlandı.

Yine babamla yalnız kaldık.

İyice sarhoş olmuştu. Taburenin üzerinde salanıp duruyordu. Cebinden ezilmiş, buruşmuş bir sigara paketi çıkardı. Eldivenlerimi ve akşam gazetesini bıraktığımız kompartmana doğru yürürken kendisine yardım etmeye çalışan barmene «Al, yak bir tane de benden.» diyordu. Sonra çocuğun koluna girmesine sinirlendi, «Kendi başıma yürürüm ben, bak nasıl ayakta durabiliyorum.» diye çıkıştı.

Çocuk, «Tabii, yürürsünüz.» dediyse de babamı bırakmadı.

Babam köşeye çekildi oturdu, gözlerini yumdu.

Gelecek istasyon Roscrea'ydı. Daha en azından otuz dakikamız vardı. O arada babam uyanır diye tasalanıyordum. Yerimden kalkmadan pencerenin yanına kaydım. Pencerenin üzerinde imdat kolu ile üzerinde kırmızı yazılarla «Gereksiz yere kullananlardan beş sterlin ceza alınır» diye bir tabela vardı. İmdat kolunu çekecektim. Bir yandan kendimi cesaretlendirmek için dua ediyor, öte yandan da babamı uyandırıp beş sterlin ceza keseceklerini düşündükçe için için gülüyordum. Ben çoktan uzaklaşmış, karanlık tarlaların içinde kaybolmuş olacaktım. Dışarısı zifiri karanlıktı. Yakınlarda bir ev olsa diye dua ediyordum. Sonra aklıma çiftlikleri koruyan vahşi köpekler düştü; yine de karımdan caymadım.

Yavaşça doğruldum Babamın uyuduğundan emin olmak için bir kez daha baktım. Alt dudağından sönmüş sigara sarkıyordu. Başını arkaya atmış, sızmıştı. Ona acıdım. Öylesine güçsüz, öylesine kırgın ve sevgiye susamıştı ki.

İmdat koluna elimi uzatırken, «Eşeklik etme, ona acımayı bırak, ananı da bu acıma mahvetti.» dedim kendi kendime. Yaprak gibi titriyordum.

Ya benim fısıltıma uyandı, yada uyumuyordu; çünkü birden doğruldu:

«Neredeyiz? Neredeyiz?» diye sormaya başladı.

Elimi indirdim, kanapeye yığıldım. Kolu çekme külfetinden kurtulduğum için nerdeyse sevinmiştim.

Bu denli korkak olduğum için kendimden nefret ederek, «Ben de nereye geldiğimizi anlamak için pencereden bakıyordum.» dedim.

«Pencereden bakmadan da nereye geldiğimizi kestirebilecek kadar çok geçtin bu yoldan.» dedi.

Sigarasını yaktı. Ve ne hikmettir bilinmez, yolculuğun sonuna dek uyanık durmayı becerdi. Köhne, loş istasyonumuzda külüstür bir araba bizi bekliyordu. Halama geleceğimizi telgrafla bildirmiştim.

*
**

Mutfağımız anılarımdan hiç farksız, hep o kasvetli mutfaktı. Sandalyelerden birinin üzerine babamın eski elbiseleri atılmıştı. Kutsal bir resmin çerçevesine sararmış bir palmiye yaprağı sıkıştırılmıştı. Önünde bir lamba yanıyordu. Babamı yatırdık. Sonra halam bana sıkı bir diskur çekti. Ben de zaten bunu bekliyordum.

Çay pişirdi, paslı bir teneke kutuda saklanmış Noel kekinden arta kalanları yedik. Berbat birşeydi, ama halamın hatırı için yedim. Benim nasıl özenle yetiştirildiğimden, nasıl okutulup büyüdüğümden, mektubu alınca babamın nasıl şok geçirdiğinden uzun uzun dem vurdu.

*
**

Daha sonra, babam ertesi gün çıkıp da yine içmesin diye halam onun ayakkabılarını aldı, sakladı. Yüksek sesle, birlikte dua ettik.

Babam, yorganı tutuşturur diye yatmadık. Orada oturduk. Bir süre sonra halam sandalyede uyuklamaya başladı. Savařtan önce, annem sigara kuponları biriktirip almıştı bu sandalyeyi. Savaş başladığında ben dört beş yaşında var-yoktum. Savaş benim için hiçbir anlam taşımıyordu. Sadece sigara paketlerine eskisi gibi kupon koymuyorlardı ve yeşil minderli açılır kapanır sandalyelerden alamıyorduk.

*
**

Halam kestirirken ben de ne yapacağımı kararlaştırdım. Ertesi sabah ilk otobüsle gidecektim. Babam uyanmadan önce fırlayacaktım evden. Bu halama saygısızlık olacaktı, ihanet olacaktı; ne var ki isterse cehennem ateşinde kavrulayım, Eugene'e dönmeye kararlıydım.

Paramı saydım ,saatleri saydım, dakikaları saydım. Halam pes perdeden horlamaya başladı. Arada bir babamın odasından bir inilti yada şişeden boşalan içkinin sesi geliyordu. Işığı yanıyordu.

Gidiyordum, bir daha dönmemek üzere gidiyordum artık.

BÖLÜM IX

Sabaha karşı halam yerinde doğruldu, şaşkın bakan gözlerini elinin tersiyle ovuşturdu.

«Ne yapıyorsun öyle?» diye sordu. Mantomu giymiştim. Kutsal resmin buğulu camında makyaj yapıyordum. Kendiminkileri unuttuğum için de halamın boyalarını kullanıyordum. Eski bir zarfın içinde sarı pudra, dua kitabının yanında da taraz taraz olmuş bir ponpon bulmuştum. Dudak boyası bile vardı. Ama kuruyup kaskatı kesildiği ve yer yer saç telleriyle kaplı olduğu için dudağına sürer sürmez insana hastalık geçirecekmiş gibi bir görünüğü vardı.

Halam hiç dudak boyası sürmediğine göre, bunu bir yerlerden bulmuş olacaktı. Tam dudağına boyarken, o da gözünü açıp konuşmaya başladı.

Mümkün olduğu kadar doğal davranmaya çalışarak, «Hazırlanıyorum.» dedim.

«Neye hazırlanıyorsun?» diye sordu. Bir yandan da elini, maşalanmaktan uçları kırılmış kırçıl saçlarında dolaştırıyordu.

«Dönüyorum.» dedim. «İşime dönmem gerek.»

«Bunu yapamazsın.» dedi. «Beni bırakıp gidemezsin.» Toparlandı. «Gitme, n'olur beni bırakma.» diye yalvardı. «Öldürür beni. Senin gittiğini görünce öldürür beni.» Yorgun gözlerinde yaşlar vardı. Gözyaşı dolu bir yaşam. Onun da kendince acı-

ları olmuştu. Gençliğinde sevdiği adamı iç savaş sırasında bir sabah Killaloe Köprüsünde vurmuşlardı. Halam, öldürülen sevgilisine sadık kalmış, boynundaki altın madalyona yerleştirdiği resmi koynundan eksik etmemişti. Onu bırakıp gitmek olmazdı. Öylesine iyi yürekliydi, öylesine fedakar...
...

Yıkkın bir tavırla, «Kalıyorum.» dedim. Halam boynuma sarıldı, kirpiklerindeki ıslaklığı boynumda duydum.

Yeni yılın ilk günüydü. Kiliseye gitmemiz gerekliydi. Halam, evde kalıp babama göz kulak olmak zorunda bulunduğumuz için tanrının bizi bağışlayacağını söyledi.

Sonra, bahçe kapısına doğru yürüyen ineklerin sesini duyduk. Sonra Maura arka kapıyı vurdu. Sabah ve akşamları süt sağmaya gelen bir köylü kızıydı.

Kapıyı aralayıp başını içeri uzattı, «Kalktınız mı anacığım?» diye seslendi. Yeni aldığı, metal çerçeveli gözlüklerin arkasından gözleri fıldır fıldır dönüyor, sırtıyordu.

«Köyümüze hoş geldiniz.» diye döndü. Hep bağırarak konuşurdu. İster uzakta olun, ister burnunun dibinde, hiç farketmezdi. Rüzgâr esiyormuş da, onu bastırmak istermiş gibi bağırırdı hep.

Halama, «İnekten ölü bir buzağı sarkıyor.» dedi.

Halam gözlerini tavana dikerek, «Kim ölmüş?» diye sordu. Maura'nın saflığı hoşuna gidiyordu.

Maura, önemli bir haber ulaştırmanın heyecanı ile «İnekten ölü bir buzağı sarkıyor.» diye tekrar-

ladı. Sonra veterineri çağıracağını söyledi ve biz daha «dur» demeye fırsat bulamadan fırladı gitti. Oysa ben gitmek istiyordum. Çünkü veteriner Bay Brennan, Baba'nın babasıydı ve ya onun yada hanımı Martha'nın bana yardım edeceklerini biliyordum. Evlerini özlemle düşündüm. Döşeme tahtaları üzerindeki beyaz kilimleri, gri duvarda asılı duran Baba'yla benim resmimizi anımsadım. Maura'ya geri dönmesi için seslendimse de kâr etmedi. Tarlada koşturup duruyordu. Arada bir havaya sıçırıyor, sevinç çığlıkları atıyordu.

Ne olup bittiğini anlamak için dışarı çıktık.

Gün ışığında çevre daha da ıssız görünüyordu.

Bahçenin çitindeki taflanlar sararmış solmuştu. Yabancı gülleri kurumuştur. İnekler, yer yer ezilmiş telin üzerinden atlayıp giriyorlar, atlayıp çıkıyorlardı.

Halam, «Amma da ayaz var.» diye söylendi. «Kuru ayaz.» Kurusun diye dışarıya astığı iki peçete donmuş kalmıştı. Paslı, içi boş su varilinin önünden geçerken, halam; «Eski günleri anımsıyor musun?» diye sordu.

Yanımızda çalışan Hickey, yaz akşamları orada durur, inekleri sulardı. Artık çoğu Jack Holland'ın olan inekler, daha aşağıdaki çimento yalaklardan su içiyorlardı.

Maura'nın dediği gibi, inekten buzağının kafası sarkıyordu. Zavallı inek inliyor, kuyruğunu sallayıp kıvranıyordu. Ama Bay Brennan gelinceye dek bizim yapabileceğimiz birşey yoktu. Halam,

sıcak yulaf getirmek için eve koştu. Tam o sırada ön kapıdan Limerick otobüsü geçti. Gözlerimden iki damla yaş yuvarlandı. Bu ölmüş, tükenmiş çevrede kalmak zorunda olduğumu sezdiğim için ağlıyordum.

İnek yulafı yemedi. Ölü buzağıyı görebilmek için başını arkaya çevirmeye çalışıyordu.

Bay Brennan gelince, halamla Maura'ya ineği ağır ağır avluya götürmelerini söyledi. Kendisi de arabasına binip onları izlemeye başladı. Yolun üzerindeki kütüklere ve ot yığınlarına çarpmamak için çok yavaş sürüyordu.

Geri dönerken, rutubetli, köhne evimizin hü-zürlü görünüşüne bakarak içimi çektim. Ve halamın dediği gibi evin üzerine bir uğursuzluk çökmüş olup olamayacağını düşündüm. Bacalardan duman çıkıyordu. Babam kalkmış, mutfakta ayakkabılarını arıyordu. Sinir içinde koştum, ayakkabıları kömür kovaşından çıkardım, el sürülmemiş bir kaz tüyü ile tozunu aldım.

«Oraya düşmüşler.» dedim.

«Demek düşmüşler!» dedi. Konsolun üzerinde duran şapkasını aldı ve ineğin başına gelenleri anlatmama bile kulak vermedi. Bir an önce gidip içmek istiyordu.

Kahvaltı sofrasını kurdum. Çay kaşıkları paslanmıştı, bir tuhaf kokuyordu. Annemin zamanında çekmecenin içinde kartonlarla kaşıkların, bıçakların, çatalların yerleri bölüm bölüm ayrılırdı. Oysa şimdi herşey birbirine girmişti. Makaslar, bıçaklar, tırbişon, konserve anahtarı, buruşmuş yağlı kâğıtlar,

hatta hatta ineğin boynuzları bile bir aradaydı. Bu boynuzları makine yağı, parafin yağı boşaltırken, yada buzağılara ilâç verirken damlalık gibi kullanıyorlardı.

Az sonra Bay Brennan ellerini yıkamak için geldiğinde, «Sen nasılsın bakalım. Merhaba demeye bile fırsat olmadı.» dedi. Çaydanlıktan çinko tasma su koydum. Temiz bir havlu çıkardım.

Keskin bakışlarını üzerime dikerek, «Sağol.» dedi. Sonra birden konuya girdi. Ben Baba'dan söz etmek istiyordum, sözümü kesti. «Babana gelen mektubu gördüm.» dedi.

«İnsanların en kötü dedikodulara böyle kapılmaları gülünç.» dedim. Bu sözü nasıl toparlayıp söyleyebildiğimi ben de bilmiyordum.

«Beni çok, ama çok düş kırıklığına uğrattın. Sana güvenebilirim sanıyordum.»

Onun dostluğunu yitirdiğimi anlıyordum. Yine de hanımı Marha'nın bana yardım edeceğini umuyordum. Çünkü o erkekleri ve aşkı anlardı. Bu yüzden Bay Brennan, kendisiyle beraber evlerine gitmemi, inek için penisilin vereceğini söyleyince bayağı sevindim.

*
**

Kaloriferli evlerine girdiğimiz sırada Martha vazoya gül yerleştiriyordu.

Bay Brennan, bana bakarken aşağılayıcı bir tarzda dudak bükerek, «Bak sana kimi getirdim.» dedikten sonra karısıyla beni yalnız bıraktı.

«Aman yarabbi, Caithleen, boyun bir karış uza-

mış.» El sıkıştık. Bizi istasyondan alan arabanın sahibi Tim Hayes geldiğimi söylemiş olmalıydı ki, beni görünce Martha hiç şaşırmadı.

Bir tuhaf tedirginlik içinde, «Ne güzel çiçekler.» dedim. Bay Brennan da yolda gelirken bir nutuk çekmişti bana.

«Güzel ya, kokla da bak.» Üzerlerine parfüm sıkılmış plastik güllerdi bunlar.

Martha, «Ne güzel değil mi?» diye sordu. Oysa midemi bulandırmışlardı. Sonra âdet yerini bulsun gibilerden, «Baba iyi mi?» dedi.

«Çok iyi.»

Mutfağa geçtik. Bana çay yaptı. Duvarlara yeni çizgili kâğıt kaplamışlardı. Çok beğendim .Karşılıklı birer sigara tüttürdük.

«Ee, anlat bakalım.» dedi. Masanın bir ucuna oturdum. Eugene hikâyesini anlattım. Haftada birkaç akşam buluştuğumuz, yemek yediğimizi, Eugene'in çok efendi ve yakışıklı biri olduğunu anlattım.

Onu yumuşatmak için, «Sen de görseñ beğenirsin.» dedim. Yüzündeki anlam değişmedi, ama gözlerini üstüste kırıştırdı.

Umutsuzluk içinde, «Buradan gitmeme yardım edecek misin?» diye sordum.

Birden, «Yardım etmek ha!» diye bir çılgık atı. Sigara dumanını baca gibi burun deliklerinde üflüyordu. Sinirli sinirli, hani nerdeyse benim acı-nacak durumumdan zevk alıyormuş gibi güldü. «Öyle bir adamı aklına koyduğuna göre iyiden iyiyeye çıldırmış olmalısın sen! Bunun sözü bile edilmez!»

«N'olur, n'olur, dinle beni.» diye yalvardım.

Hiç istifini bozmadan, «Baba'nın babası da ben de, bu adamı bir daha görmemen gerektiğini düşünüyoruz.» dedi. Bir zamanlar gezgin satıcılarla oturup cinle bilmem ne için Martha'ydı bunları söyleyen!

Başımı plastik kaplı masanın üzerine dayadım, yüksek sesle ağlamaya başladım. Ufakken, annemin jorjet elbisesini giyip de evcilik oynamama izin vermedikleri zamanki gibi ağlıyordum.

«Şşşt, şşt, bey geliyor, seni ağlarken görmesin.» dedi. Altın kol saatinin kenarına sıkıştırdığı ipekli mendili uzattı.

«Senin için dua edeceğim. Sen de tanrıya yakarırsan, bu acıya kaltanmana yardım edecektir.» Kendini dine vermiş gibi bir hali vardı.

Bay Brennan bizimle oturdu, çay içti. Martha geçen yaz Oberammergau'ya yaptığı yolculuğu anlattı.

«Onları görmek sana pek iyi gelir.» dedi. «Oradakilerin tümü aylarca önceden saç uzatmaya başlıyorlar. Çünkü hangisinin İsa rolünü oynayacağını bilmiyorlar.» Martha, «İsa» derken başını büyük huşu içinde öne eğiyordu.

Hatır için onu dinler görünüyordum. Oysa kafam, buradan nasıl kaçacağım sorunuyla meşguldü.

Bay Brennan birşey söyledi. Duymadım. Sadece bana kaşlarını çattığını gördüm.

Martha, «Sinirleri altüst olmuş.» diye durumu kurtarmaya çalıştı.

«Düzelir, düzelir. Bir iki aya kadar birşeyciği

kalmaz.» Bu sözleri duydum, ama hangisinin söylediğini farkedemedim.

Tam avaz avaz haykıracaktım ki, gözlerindeki anlamı yakaladım ve sırf onların aklını karıştırmak için bir kakhaha attım.

Elimde pensilin eve dönerken bakışlarını düşünüyordum. Acı acı ve kararlı bakıyorlardı. Martha evde kalmamı, kendisiyle birlikte enstitüye gidip nakış ve dokumacılık öğrenmemi öğütlemişti.

Hızlı hızlı yürüyordum. Gökyüzünde bulutlar toplanıyor, aralarından gökyüzü ufak göller gibi parça parça görünüyordu. Yağmur başlıyordu.

Evde kalacaktım ha! Bu gidişle bakalım manastıra girmemi ilk öneren kim olacaktı? Neden herkes hiç görmedikleri bir insandan nefret ediyordu? Bütün mutsuz evliler, benim eve dönmemi ve kendi başlarına gelenin benim de başıma gelmesini görmek istiyorlardı herhalde.

Çatlak Maura bahçe duvarının köşesine gizlenmiş, beni gözlüyordu. Halamın onu tenbihlediğine ve hatta beni gözlemesi için eline birkaç kuruş da sıkıştırdığına bahse girerdim.

O gün önemli birşey olmadı. Sadece bir keresinde halam beni bir kenara çekip, neyim olduğunu sordu. Hiçbir şeyim yok deyince de kuşkuyla suratıma baktı.

«Yok dedim ya.» diye direttim. Böylesine saygısızca sorular sormasına büsbütün tepem atıyordu. O kocaman, yumuşacık yatakta Eugene'i nasıl düş

kırıklığına uğrattığımı anımsadım. İşin gerçeği ile evdekilerin yorumu arasındaki çelişi yüzünden neredeyse kahkahalarla gülecektim.

Akşama doğru bisikletle kasabaya, bakkala indim. Babam içtiği zamanlar eve para bırakmayı unuttuğu için, onun cebinden yürüttüğüm üç sterlinden harcamak zorunda kaldım.

Sağanak durmuş, güneş çıkmıştı. Yol parıl parıl parıldıyor, çitlerin üstündeki damlalar, yeşillikler arasında elmas tanecikleri gibi görünüyordu.

Çay, şeker, ciğer ezmesi, şeftali ve evdeki gergin havayı değiştirir umuduyla, ucuza satılan bayatlamış bir pasta aldım.

Kasabada herkes bana yiyecek gibi bakıyordu. Çocuklar arkamdan bağıryorlardı. Yoksa babam mektubu her önüne gelene göstermiş miydi?

Halam her zaman, «Boşanmak, adam öldürmekten daha kötüdür.» derdi. O sözü ve köy halkının gözlerindeki yergiyi ömrüm boyunca unutamam.

Dublin'e bir yer ayırtmak için Bay Centilmen'e telefon ettim, ama karısı çıktı.

«Kim arıyor?» diye sordu. Dehşet içinde telefonu elimden attığım gibi kulübeden dışarı fırladım. Telefonu dinleyen santral memuresi böyle yaptığım için beni kınadı. Onu hiç sevmedim. Ben daha ufakken, bir gün yolumu kesip Martha'yla Bay Brennan'ın aynı yatakta mı, yoksa ayrı ayrı mı yattıkla-

rını sormuştu. Ben de söylememiştim. O zamandan beri bana kin tutardı.

Baba'ya ve Eugene'e yazmak için iki kart aldım. Sonra Jack Holland'dan yardım istemek için yokuş yukarı koşmaya başladım. Dükkanı kapalıydı. Kepekleri inikti. Alaca karanlıkta, kapı tokmağının altına asılmış bir yazı gördüm:

«Arkeolojik araştırmalar için gidiyorum. Se-kizde döneceğim.»

Halam çayı beklediği için, orada kalamazdım. Onun için eve döndüm. Akşam bastırıyordu. Bir yandan alış veriş ettiğim sepet dizlerime vura vura tekerlek çeviriyor, bir yandan Eugene'i düşünüyordum. Göğsündeki kılların altından, kaşıyıp kızarttığı tenini görüyordum. Sağılmak için ağıla dönen inek sürüsüne çarpmayayım diye yolun kenarından gidiyordum.

Sonra üzerime doğru bir arabanın geldiğini gördüm. Eski dünya modeli bir araba olduğu için belki Bay Centilmen'dir diye düşündüm. Bisikletten indim. Bisikleti şarampola ittim, arabaya durması için işaret ettim. Yanımdan geçti, ama inekler yüzünden yavaşlamak zorundaydı. Soluk soluğa peşinden koştum, Bay Centilmen'di.

O penceresini açarken, «Ben de sizi arıyordum.» dedim.

Şaşkın şaşkın, «Caithleen!» dedi. İki yıldır görmemiştim onu. Daha da zayıflamış, daha da sararıp solmuştu. Ama yüzünde, bana ay ışığını düşündü-

ren o kutsal tasvirler örneği anlatım ve beni öpüşündeki saf davranışları yine değişmemiştir.

«Evet, eve döndüm.» dedim. Dirseklerimi arabanın penceresine dayadım. Yüzüm, hemen hemen onunkiyle aynı düzeydeydi.

Sıradan bir soru sorar gibi, «Dünya nasıl kul-lanılıyor seni?» diye sordu. Sanki daha dün tanış-mışız gibi davranıyordu. Utangaçlığına verdim. Zaten her zaman utanır, söze nasıl, nereden baş-layacağını bir türlü bilemezdi.

«Pek kötü sayılmaz.» dedim. Belki onu inciti-rim diye, olanı biteni oracıkta anlatıvermek istemi-yordum. Hoş ,belki de herşeyi biliyordu. Bilmeyen yok gibiydi zaten. Her neyse, beni arabaya çağıra-cağını, belki de şöyle bir dolaştıracağını biliyordum.

«Görüşmeyeli yüzyıl oluyor.» dedim. Bir yandan da Dublin'deki bürosuna yazdığım mektupları anım-sıyor, yüzüm utançla yanıyordu.

«İşlerim çoktu, binbir işin peşinde koşmak zo-rundayım, biliyorsun.» Sesi her zamanki gibiydi. Biraz yabancı şiveli (yarım kan Fransız'dı) ve son derece yumuşak ,nazik.

«Evet, ben de neler oldu diye merak ediyor-dum.» dedim. Birkaç günlüğüne beni Viyana'ya götürmeye ikna etmişti. Sonra tam gideceğimiz akşam, beni almaya gelmemiştir.

Hüzünlü bir anlatımla bana baktı. Yüzü ala-ca karanlıkta daha da solgun görünüyordu. «Senin iyiliğin için öyle yaptım.» dedi. «Sonradan ikimiz de pişman olacaktık.»

«Ben olmazdım.» dedim. Gerçekten de öyle düşünüyordum.

Kaşlarını çattı. Birlikte olduğumuz günlerden dolayı utanç ve acı duyduğunu anladım. Oysa birbirimizin kollarına atılır, öpüşür ve «Seni seviyorum.» derdik.

«Daha gençsin.» dedi. «Gençler bir alay saçmalık yaparlar.»

«Saçmalık değildi.» dedim. «Ömrümün en güzel günleriydi..»

Birden dikleşti. Derin bir soluk aldı. «Sen ufak, akılsız bir kızsın, biliyor musun?»

«Benden utanıyor musun?»

Eskisi gibi sabırsızlıkla atıldı: «Hayır, hayır, hayır.» Hatıra defterime birşeyler yazmasını istediğim zaman da, böyle «hayır, hayır, hayır» diye direktmişti; ona daha yakın olabilmek için köpeğinin bir gece bizde kalmasını istediğim zaman da böyle «hayır, hayır, hayır» demişti.

«Burada çok kalacak mısınız?» diye sordu.

«Pek çok değil.» dedim. Sonra birden onu kırmak isteğiyle, «Nişanlanıyorum.» deyiverdim.

«Babanın haberi var mı?»

Sesimin birden tizleştiğini farkettilim. «Muhtemem bir düğün yapacağız. Limerick'ten özel ahçılar gelecek. Müzisyenler gelecek...»

«Ooo, çok güzel.» dedi. Gülümseyerek saatine baktı, gitmesi gerektiğini söyledi.

«Nasıl bir armağan istersin, söyle bakalım.»

dedi. Sonra ufak, beyaz elini uzattı, anahtarı çevirdi, motörü çalıştırdı.

Yüzünde o eski yıkkın, yalnız anlatımla «Hoşça kal.» dedi. Her zaman, sizi bırakıp gitmek istemediği izlenimini uyandırırđı. Ama ne yaparsın ki, ya iş güç, ya çoluk çocuk, yada kader onu gitmek zorunda bırakırdı. Gaza basıp uzaklaşırken, birşey söylemedim sanıyorum.

Çarşamba günleri, kasaba papazının evine briç oynamaya gittiğini biliyordum. Bu, Centilmen'in yeniden dine inanmaya başladığı son yıl içinde yerleşmiş bir alışkanlıktı. Kasabadakilerden duymuştum.

Bisikletimi aldım. Eve doğru yürümeye başladım. Halamın çayı bekleyip beklemediği artık umurunda değildi. Akşam olmuştu. Dolunay yolunu aydınlatıyordu. Öfkeden tirtir titriyordum. Bu yüzden bisikleti de yürütemiyordum. Bay Centilmen'in solgun yüzünü, güzel ama sevgisiz gözlerini ve bir zamanlar onu nasıl Tanrı diye gördüğümü düşündüm. Onu, bu yapmacık tavrı yüzünden incitmek, kırmak için bir çözüm aradım.

*
**

Ay ışığı, tarlaları ve şarampolu şaşırtıcı bir biçimde aydınlatıyordu. Ağaçların altında inekler yatıyordu. Kimi geviş getiriyor, kimi otları çiğniyordu. Ay ışığı, gölgemi önüme düşürüyordu. Arada bir, bisikletin ön tekerleğiyle kendi gölgemi çiğneyebiliyordum.

Halam öksüre öksüre bana doğru gelirken, «Nerde kaldın?» diye sordu. Müzmin bronşiti vardı.

«Hiç.» dedim. Ona kızıyor, öfkeleniyordum. Herkese kızıyor, herkese öfkeleniyordum.

«Hiç çay kalmamıştı. Bu kadar gecikeceğini sanmamıştım.» dedi. Bisikleti evin arkasına sürdüm, yan duvara dayadım. Babamın daha gelmediğini söyledi.

Çay yaptık. Bir kutu şeftali konservesi açtık. Yediğimizden tat almadan yedik.

BÖLÜM X

Üç uzun ve boğucu gün geçti. Babamın sabahın köründe evden fırlayıp, gece yarılarında dönmesinden başka bir olay olmadı. Amcasından yada kardeşinden biraz para aldığını sanıyorduk.

Üçüncü gün öğleden sonra buzağıyı gömdük. Halam artık kokmaya başladığını söyledi. Erkek gibi iş gören Maura, önceden bir mezar kazmıştı. Buzağıyı paslı bir el arabasına koyup götürdü. Biz de gittik. Çünkü halam Maura'nın gerektiği gibi gömemeyeceğini söylüyordu. Buzağıyı eski bir çuvala koymuştuk. Çuvalın içinde ne olduğu anlaşılmıyordu. Buz gibi ayaz vardı.

Eugene'i düşündüm. Bizi orada görse, Maura'nın el arabasını yan devirip çuvalı çukura devirişini, üzerine toprak atışını sonra da ayağındaki erkek potinleriyle toprağı bastırışını görse ne yapardı acaba diye kurdum. Maura potin ve pantolon giyerdi. Kasabada herkes ona Micky derdi. Fazla pahalıya gelmediği için bizim yanımızda çalışıyor; süt sağmaya, getir-götür işlerine yarıyordu. Dönüşte el arabası çamura saplandı. Maura'yla beraber tutup çıkardık.

«İnek pek yalnız kaldı» dedi. Buzağıyı gömerken ineği ahıra kapamıştık. Yoksa yavrusunun kokusunu alır peşimize takılırdı. Ahırda tepiniyor,

yerdeki taşları tekmeliyordu. Ahırlar perişan haldeydi. Ha yıkıldım ha yıkılacağım bir görünüşleri vardı. Dış duvarları yaban otlarıyla sarılmıştı.

Halam, «Hepimiz yalnızız.» diye karşılık verdi. Maura sırtıttı. O gece sinema olduğu için yalnızlık duymadığını söyledi. Kasabaya haftada bir film gelirdi.

*
**

Bir kaçış yolu arayıp duruyordum. Bir yandan da peşimden gelecekleri korkusu elimi ayağımı bağılıyordu.

«Gözlerim doldu.» dedi halam. Buzağının gömülmesi bayağı üzmüştü onu. Aklında hep ölüm fikri vardı. Oralarda ölüm öylesine önemliydi ki. Yolların kenarında ,orada İrlanda uğruna birilerinin can verdiğini belirtmek için dikilmiş, beyaz boyalı, ufak haçlar görülürdü. Gün geçmezdi ki, yaşlılardan biri soğuk algınlığından, yaşlılıktan yada kalpten gitmesin. Nedendir bilmem, hep ölümleri duyardık da, ikiz olmadıkça, ölü doğmadıkça yada ebe yerine veteriner doğurtmadıkça, doğan çocuklardan pek haberimiz olmazdı.

Halamın kederini dağıtmak için, «Yakında geceler uzayacak.» dedim. Sadece içini çekti.

Yemeği mutfakta yedik. Kabak dolmasıyla, bir önceki günden kalan patates yemeği vardı. Hiç konuşmadan yemeğimizi yerken, bir araba yaklaştı; geldi, evin yanında durdu. Halam, tanımadığımız birinin babamı kolundan tutup arabadan çıkardığını görünce haç çıkardı.

Babam içeri girerken, «iyi akşamlar.» dedi. Halama, üzeri kanlanmış, kahverengi kasap kâğıdına sarılı bir et paketi uzattı. Yabancı adam da içkiliydi, ama babam gibi sallanmıyordu.

Babam, bana döndü; «Artık aklını başına toplayıp, burada oturacaksın!» dedi. Patatesi kesiyormuş gibi yaparak onu duymazlıktan geldim.

«Kasabada Rahip Hagerty'ye rasladım. Sana iki çift laf etmek istiyor.»

Yüreğim deli gibi çarpmaya başladı; birşey söylemedim.

«Gidip onunla görüşeceksin.»

Patatesi ağızma attım, ağır ağır çiğnemeye koyuldum.

Birden bağırdı: «Ne dediğimi duyuyor musun?»

Halam, «Gider tabii ,gider.» diyerek, babamı içeri odaya aldı. Yabancı adam, halam gelinceye kadar birkaç dakika oyalandı, sonra bir sterlin istedi. Paramız yoktu. Adama, Noel'den beri saklanılan üç şişe şarabı verdik.

Halam şişeleri bir kese kâğıdına koydu. Adam söylene küfrede gitti. Kimin nesi olduğunu, nerden çıktığını bilmiyorduk.

Sobanın yanına oturduk, babamın seslenmesini beklemeye başladık.

Saat dokuza doğru babam bağırmaya koyuldu. Hemen içeri koştum.

«Galiba ölüyorum.» dedi. Midesi berbattı. Ne olursa olsun yine de sevindim —kaçabilcektim belki de— babama karbonat verdim.

O akşam erken yattık. Halamın karşısındaki

odada yattım. Kapımı kapar kapamaz, yatağın üzerine oturup, Baba'ya altı sayfalık bir mektup gönderdim. Yardım istiyordum. Mum bitinceye kadar yazdım durdum. Daha önce bir kart atmıştım, ama cevap almamıştım. Belki de postahanedeki kadına benim mektuplarımı vermemesini söylemişlerdi.

Bacadan aşağı esen rüzgâr, mumun alevini bir o yana, bir bu yana savuruyordu. Evde elektrik vardı, ama ampulümüz bitmişti. Mektubu şiltenin altına sakladım. Soyundum. Mor sütyenimi görünce, bir Pazar günü Baba'yla oturup bütün çamaşırlarımızı nasıl mora boyandığımızı anımsadım. Baba,, morun «seksi» bir renk olduğunu bir yerlerde okumuştı. Kılıseden dönerken beş paket boya almıştık. Sinsi Gustav banyonun anahtar deliğinden bizi gözetlemiş olmalı ki, Joanna birden yukarı fırlayıp banyoya dalmıştı.

Girer girmez de, «Leğenime zehirli boyalar koydunuz!» diye feryadı basmıştı.

Baba, «Kapıyı vurabilirdiniz hiç değilse. Çok özel birşey yapıyor olabilirdik.» demişti.

Joanna, leğendeki morumsu suyu göstererek, «Zehirli su!» diye bağırmaya koyulmuştu. Çamaşırlarımız hiç dalgasız boyanmış, pek de güzel olmuştu. Çocuğun biri, Baba'ya kardinallerle akraba olup olmadığını sormuş mor çamaşırını görünce.

Yatarken kazağımı çıkarmadım. Battaniyemiz azdı. Üzerime sadece ütü beziyle, halamın yaptığı yazlık yorganı örtüyordum. Ben yanıma dönüp Eugene'i düşünmek için gözlerimi yumduğum sırada mum da sonuna gelmişti. Bir akşam bana çarp-

ma yaptırtmıştı. Politika dediniz mi üstüne yoktu. Müzik deseniz öyle. Kitap, kamera, herşeyden anlıyordu da, iş toplama-çıkarmaya gelince eli kolu bağlanıyordu. Yüzotuzyedi ağacı, otuzyedi şilin altı peniden satarsa ne alacağını hesaplamıştım. Kuru çok sıklaştığı için, oradaki kereste tüccarlarından birine ağaç satmıştı. «Satılmış» ağaçların üzerine mavi boyayla işaret koymuşlardı. Ama Eugene, tüccarın çırağını gönderip, karanlık bastıktan sonra başka ağaçlara da işaret koydurduğunu söylemişti.

Kaba taslak bir hesapla, «Üçyüzelli sterlin kadar.» demiştim. Okulda öyle öğretmişlerdi. Kalem kağıdı almadan önce, kafamızdan hesabı yapar, vardığımız sonucun yanlış olup olmadığını böylelikle kontrol ederdik.

Eugene, «Adam bundan büyük para kazanacak.» demiş; sonra ağaç kesildiği andan, işlenmiş tahta oluncaya kadar geçen süre içinde ne işlemler yapıldığını bir bir anlatmıştı. O, adamın bu işten kazanacağı parayı anlatırken, ben yere yığılmış talaşların altın rengini, öte yanda da ortalarında koyu damarları olan bembeyaz keresteleri görür gibi oluyordum.

Eugene'i bir daha görüp göremeyeceğimi düşünürken uyuya kalmışım.

Sabahleyin halam çayımı getirdi. Papazın benimle görüşmek için haber yolladığını söyledi. Giyindim. Onbire doğru evden çıktım. Çatlak Maura'yı da yarım şişe viski alsın diye kasabaya koşturdular.

Evden çıkar çıkmaz canlanıyor, kaçmaya, haya-

tımı yaşamaya bir fırsat bulurum umuduna kapılıyordum.

Açık, rüzgarlı bir sabahtı. Tarlalar canlı bir yeşile bürünmüştü. Gökyüzü yeşile çalan bir mavikle ışıltı ışıltıydı. Tarlaların ötesindeki tepeler kurşuni birer yığın gibiydiler.

Derin derin soluk alırken «Oh ne güzel!» diyordum. Halamın bisikletiyle yola doğru iniyordum.

Papazın evine gitmedim. Çok korkuyordum. Nasıl olsa kimse anlamaz diye de kendimi teselli ediyordum.

Baba'nın mektubunu öteki köyden atmak için nehir kıyısındaki yola saptım.

Yol kenarındaki tarlalar, kış uykusuna dalmışlardı. Birkaçı sürülmüştü. Sürülmüş toprak soluk ölü ve kahverengi bir görünümdeydi.

Uçuşan, sonra dikenli dallara, sarmaşıklı tellere konup kalkan kuşlara baktıkça, «Ah, bir uçabilseydim.» diye düşünüyordum.

Fazla acelem olmadığı için, bisikleti ağır ağır sürüyordum. Elektrik tellerindeki vınlamanın dışında her taraf suskundu. Elektrik tellerini taşıyan kalın, kara direkler, tarlalar boyunca uzanıyor ve teller rüzgârdan sürekli, uyumlu bir ses çıkarıyordu.

Göölün tepesinin eteğine gelince bisikletten indim, yavaş yavaş yokuşa vurdum. Yarı yolda, yıkık pembe köşke bakmak için durdum. Etrafı ortanca fidanlarıyla çevrili, kocaman, gri taştan teraslı bu pembe ev, benim yaşamımda bir efsane gibiydi. Ki-reçtaşından yapılmış iki sütun arasındaki parmak-

lıklk kapı zincirliydi. Bahçe yolu otlardan görünmez olmuştı. Annemi düşündüm. Genç kızken o köşkte verilen baloya gittiğini anlatırdı bana hep. Bu balo, onun yaşantısının en büyük olayı olmuştu. Shannon adasındaki evinden sandalla gelmiş, ayakkabılarını yolda değiştirmiş. Eski ayakkabılarıyla yağmurluğunu bir ağacın altına saklamış. Ortancalar, çiçeğe kesmiş koyu kırmızı ortancalar. Annem çiçeklerin rengini ve dansettiği bütün gençlerin adını unutmamıştı. Uzun bir yemek odasında yemek yemişler. Büfenin üzerinde kızarmış kuzular duruyormuş. O akşam, birisi annem için bir şarkı uydurmuş. Annem söyler dururdu:

«Maura Neary kuğular gibiydi.
Kıracaktı kemiklerini derken.
Johnny Jones'la dans ederken.»
«Johnny Jones kimdi?» diye sorardım.
«Çocuğun biri.» der geçerdi.

Yolun ortasında durmuş, bütün bunları düşünürken nerdeyse posta kamyonunun altında kalıyordum. Şoför, beni ezmek için şarampola doğru sürmek zorunda kaldı.

Korkudan titreyerek, «Özür dilerim.» dedim. Adam güldü. Tatlı bir çocuktı. İstersem beni arabaya alabileceğini söyledi. Oysa arabanın camına «Yolcu alınmaz» diye bir yazı yapıştırmışlardı. Yine de arka tarafta, posta torbalarının üstünde iki kadın oturuyordu. Torbaların içinde hindi yumur-

tası olsa, yada birine düğün armağanı olarak gönderilmiş altın bir saat olsa ne komik olur diye düşündüm. Limerick'ten bir mektup atmasını rica ettim. Her sabah Limerick'ten çıkıp kasabalara, köylere mektup dağıtıyor, akşamları yeni postayı almak için Limerick'e dönüyormuş.

«Olur, atarım.» dedi. Baba'ya yazdığım mektubu verdim. İki şilin de avucuna sıkıştırdım.

Sonra bisikletime atlayıp, eve yollandım. Yolun büyük kısmı yokuş aşağı olduğu için pedalları pek kullanmak zorunda değildim. Pedalların yağlanması gerekiyordu. Lastikler inmişti. Gidon sarsılıp duruyordu. Yol, uzun mavi bir kurdela gibi dolanıp gidiyordu. Halama doğruyu söylemeye karar verdim. Eve geldiğim zaman en ufak bir utanç, yada çekingenlik duymuyordum.

Mutfağa girip de, papazın misafir fincanlarından biriyle çay içtiğini görünce olduğum yere yıkılacaktım nerdeyse.

Halam, «İşte geldi.» dedi. Papaz bana baktı;

«Caithleen, bir engel çıktı da gelemedin sandım. Onun için ben geldim.» dedi.

Çabucak, «Geldim ama yoktunuz,» dedim.

Sert sert baktı.

Halam, «İzninizle sayın Peder.» deyip, bizi başbaşa bırakmak için çıktı.

Peder Hagerty hemen söze girdi. «Caithleen, babandan bazı kötü haberler aldım. Otur da anlat bakalım.»

Karşısına oturdum. Halam, papazın arkasına

yastık yerleştirmişti. Uzun uzun konuşmaya hazırlanıyor gibi bir hali vardı.

«Anlatacak birşey yok. Birisiyle tanıştım, hep-si o kadar.» dedim. Doğal olmaya çalışıyordum. Kaş-larını çattı. Kaşını çattığı zaman alnında dört tane derin çizgi oluyordu. Hiç nedensiz, yeni kilise için yardım topladığı ve Pazar günleri halķevinde danslı partiler düzenlediğı günleri anımsadım. Maden su-yu satılan tezgahın ardında kendisi dururdu. Li-monatayı çoğaltmak için neredeyse şişeleri sıkacak hale geldiğini anlatırlardı. Bir keresinde Hickey bilet almak için bir sterlin vermiş, üstünü alama-mıştı da, ondan sonra hep iki şilin bozuk bulundur-maya başlamıştı.

«Neden, aziz peder?» diye sordum. Kendime hakim olmak için ellerimi kucağımda kavuşturmuş, yavaş sesle konuşuyordum. Aslında ayak ayak üs-tüne atmak istiyordum, ama bunun saygısızlık ola-cağına halâ inanıyordum.

«Bu adam tehlikeli biri. Ne dine inanıyor, ne ahlâk ölçülerine. Bir kadınla evlenmiş, sonra onu boşamış. Tanrının birleştirdiklerini ayırmak kul-lara düşmez.»

«İyi bir insana benziyor. Ne içkisi var, ne bir-şey.» dedim.

«Ah, benim zavallı yavrum.» Peder Hagerty, öğrencilik günlerimden aklımda kalan o sevimli, cana yakın gülümseyişini takındı. Çocuklara hep gülümser, şekerler verirdi. İlk kez büyük törene katıldığımda, beyaz duvağım kilisenin kapısına

takılıp yırtılınca, gönlümü almak için bana bir şi-
lin vermişti.

«Biraz daha çay içer misiniz?» diye sordum.

«Hayır, istemem.» diyerek soluk renkli elini
porselen fincanın üzerine kapadı. Çay çok koyuydu,
üzerine de süt kaymağı konulmuştu.

Mihraptan vaaz verircesine, «Ölümsüz ruhunu
düşün yavrum.» dedi. «Ona yapacağın zararları dü-
şün. Hepimiz ölüme yargılıyız. Hangimiz hangi sa-
atte, nerede öleceğimizi bilmiyoruz...»

Bu beni üzdü, başımı önüme eğdim, cevap ve-
recek birşey bulamadım. Papazın ayna gibi parla-
tılmış potinlerine bakınca, insan kendini görebili-
yordu.

«Tanrı senin sevgini sınıyor. Tanrı bu adamı
senin yoluna çıkardı ki, sen Tanrı'na olan sevgini pe-
kiştiresin. Sen sadece dile, yeter, o sana bu baştan
çıkarcılığa karşı direnme gücünü verecektir.»

Peder Hagerty'ye, Eugene'in bir sözünü aktar-
dım, «Tanrı iyiyse, beni yakmayacaktır.»

Papaz dimdik oturdu, başını üzgün bir tavırla
iki yana salladı: «Çocuğum, kâfirler gibi konuştu-
ğunun farkında mısın sen? Tanrının buyruğuna uy-
madığın sürece Cennet ülkesinin sana açılmayacağı-
nı elbette bilirsin.» Sesini yükselterek, «Tanrıya sırt
çeviriyorsun.» diye sürdürdü. Gözlerinin içine bak-
tım. Bu bakışlarda gizlenen anlamın ne olduğunu
anlamaya çalıştım; acıma duygusu muydu, yoksa sa-
dece ödev duygusu mu? Elini ağzına götürerek ki-
barca öksürdü. Birşeyler söylememi bekler gibiydi,

«Oysa ben bir tek kelime söylemedim. Söyleyecek bir şeyim yoktu.

Yan kapı açıldı. Sırtında gömleği ve uzun donuyla babam içeri girdi. Papazı görünce bir şok geçirdi.

«Özür dilerim, aziz peder. Burada olduğunuzu bilmiyordum.» diyerek hole çekildi.

«Aldırmayın, Bay Brady.»

Babam paltosunu omzuna atmış, potin bağları yerlerde sürüne sürüne mutfığa geldi. Gözleri yerinden uğramış, kan çanağına dönmüştü. Kendine çay yapmaya koyuldu. Peder Hagerty'nin benî hizaya getireceğini umduğunu, ama çok inatçı olduğumu ve kimseleri dinlemediğimi söyledi. İnatçı, evet bundan böyle inatçı olacaktım. İstedikleri kadar konuşsunlardı, oralı bile olmayacaktım. Oracıkta oturacak, hırkamın ilikleriyle oynayacak, bu küstahlıklarım için babamdan dayak yiyeceğimi bile bilsem dudaklarımdaki gülümsemeyi eksik etmeyecektim. Dediğim gibi de yaptım.

Babam, «Ne deseniz kâr etmiyor.» dedi.

Peder Hagerty, «Tanrının sesine kulak verir o.» diye cevap verdi.

«Bavulundan bir tesbih bile çıkmadı.»

Peder Hagerty, eski, siyah ceketinin ceplerini karıştırarak, «Durun bir dakika.» dedi. «Ona ufak bir kitap getirdim.»

Kenarları yaldızlı, deri kaplı bir kitaptı — *İsa'nın Sureti*.

«Teşekkür ederim aziz peder.» diyerek kitabı

aldım ve gözlerimden deri kapağa birer damla yaş düştüğünü farkettim.

Babam, «Ne kadar iyisiniz, efendim.» diyerek bana döndü, papaza teşekkür etmemi söyledi. Bir daha teşekkür ettim. Papaz, hergün birkaç sayfa okumamı ve İsa'nın suretine benzemeye çalışmamı öğütledi.

Sonra baştan beri korkuyla beklediğim noktaya geldi. Karısını boşanmış adamı bir daha görme-yeceğime, ona mektup yazmayacağıma, onunla beraber geçirdiğim anları düşünmeyeceğime söz vermemi istedi.

«Söz mü?» diye sordu.

Babam, «Söz ver bakayım.» dedi. Ama söz veremiyordum bir türlü.

Papaz, yeniden sordu. Babam bağırdı. Başımı önüme eğdim, sustum. Sonra babam daha yüksek perdeden bağırdı. Papaz, «Kendinize gelin, sakın olun Bay Brady.» dedi. Babama, çayını alıp yatakta içmesini, heyecanlanmamasını söyledi.

Yalnız kaldığımız zaman, papaza döndüm; «Babamın şu yaptıkları, bir adamın iki kadınla beraber olması kadar büyük günah.» dedim.

«Sana şaşıyorum.» dedi. «Babandan nasıl oluyor da böylesine söz edebiliyorsun? Herkes içki içer. Buranın havası zorluyor insanı içmeye.» Kaşlarını çattığı zaman yüzü kararıyordu.

«O adamı bir daha görmeyeceğine söz verecek misin?» diye tekrarladı.

«Düşüneyim hele.» dedim. Ondan kurtulmanın tek yolu buydu.

«Beraber dua edelim.» dedi ve «Tanrım» diye başladı. Sonra benim tekrar etmemi bekledi. «Yaptıklarım pişmanım.» Yine benim tekrarlamamı bekledi. Bitirinceye dek bu böyle sürdü gitti. İçimden gelmeyen sözleri söylemekle ikiyüzlülük yapmışım gibi geliyordu.

Peder Hâgerty saatine baktı, yemek zamanının geldiğini söyledi. Ayağa kalkınca, ben yukarı koştum, teşekkür etsin diye halamı çağırdım.

Papaz, «Seninle nasıl olsa kilisede tekrar görüşeceğiz.» dedi. «Bu Pazar kadınlara vaaz var. Cumartesi akşamı da günah çıkaracağız.»

Ben herhangi bir söz vermeksizin, «Peki aziz peder.» dedim.

Halam aşağıya indiği zaman, papaz, «Kısa sürede düzelecek. Yakında danslara bile gitmeye başlar.» dedi. Halam onu bahçe kapısına kadar uğurladı ve gözden kaybolana dek, orada bekledi.

Eve döndüğü zaman, «Pazar töreni için birkaç kuruş da olsa verecek birşeyimiz olmaması ne kötü, değil mi?» diye sordu.

Hiç paramız yoktu. Koskoca evdeki koskoca iki insanın cebinde iki metrelik bile olmayışı tuhafıma gidiyordu. Eve bir dilenci gelse de, paramız yok desek, o bile inanmazdı.

Halam, «Papaz efendi geldiği için tanrıya şükredelim.» dedi.

Herşeyin yoluna girdiğine, tehlikeden kurtulduğuma inanıyordu. İşin tuhafı, gitmek, kaçmak konusunda eskisinden daha kararlıydım.

BÖLÜM XI

Babam birkaç gün yemek yiyemedi. Kendisini son derece halsiz hissetmeye başlayınca doktor çağırmanızı istedi. Doktor iğne yaptı ve bize de içkisini kontrol etmemizi söyledi. Halamla nöbetleşe başında oturuyor, içine biraz viski kattığımız sodadan veriyorduk. Viskinin miktarını her seferinde biraz daha azaltıyorduk. Ne Eugene'den, ne de Baba'dan mektup gelmişti. Üzüntüden hasta gibiydim.

Ben yatağın kenarına oturup, bardağı dudaklarına götürdükçe, babam «Affedersin.» deyip duruyordu. Elleri öylesine titriyordu ki, ne bardak tutabiliyordu, ne de usturasını. Çocuk gibi ağlıyordu boynuna. Ne zaman aşırı içse, günlerce ağlar, utançından kimsenin yüzüne bakamaz, kimseyle konuşmazdı. Bu yıkıntısı insana ürküntü verecek ölçülere varırdı.

«Evde olman ne güzel.» dedi. «Sen de bir sigara yaksana. Bu devirde bütün gençler sigara içiyor, biliyorum. O kadar geri kafalı değilim ben!..» Üzerine sigara paketleri atılmış olan Eugene'in çalışma masasını, paketlerden bir kısmının üzerinde Eugene'in köşeli, okunaklı yazısıyla «Kanser çok acı verir» yazısının olduğunu anımsadım.

Babam, «Hadi, içemiyor musun yoksa?» deyince

bir sigara yaktım. Beni ne zaman geri göndereceğini düşünüp duruyordum.

«Ben senin iyiliğini istiyorum.» dedi. «O mektubu aldığım gün kederimden ölecektim. Senin öyle bir sahtekârın pençesine düştüğünü düşündükçe aklım çivisinden çıkıyordu.» «Sahtekar» sözcüğü tepemi attırdığı halde kendimi tutmasını başardım.

«Ben senden çok yaşadım, dünyayı senden daha iyi bilirim. İyiyle kötüyü senden daha iyi ayırıyorum.» Özür dileyen bir tavırla konuşuyor, gözlerini yatak çarşafının ucuna siliyor, burnunu çekiyordu.

«Geri döndüğüm zaman daha dikkatli olurum.» dedim.

Yatakta doğrularak, «Ne geri dönmesi?» dedi. «Geri döneceğin filan yok. Burada bir iş bulur, hahlanla bana can yoldaşı olursun. Düşünüyorum da...» Bilgiç bilgiç göz kırparak, çok önemli bir sır veriyormuşçasına devam etti: «Yolun üzerinde bir ufak yer açsak diyorum. Kapıcı kulübesini onarsak, orada bir iş kursak. Belki iki yakamızı bir araya getirir, evimizi yeniden satınalabiliriz diyorum, ha ne dersin?» Ciddi konuşuyordu.

Pek hevesli görünmemeye çalışarak, «Öyleyse döneyim de, Joanna'nın evinden eşyalarımı alayım.» dedim. Gitme bahanesi olsun da ne olursa olsun.

Bileğimi tutan parmaklarını biraz daha sıkı. «Bir gün seninle ikimiz Limerick'e gider; sana yeni elbiseler alırız,» dedi.

«Ne diye boşa para harcayalım?» dedim.

Bir içki daha istedi. Sodamız azalmıştı. Halam, dükkân kapanmadan önce Jack Holland'a gidip, bi-

raz soda almamı söyledi. Mutfakta kek yapıyordu. Yanındaki kese kâğıtta çörekotu vardı. Hepimiz çörekotlu ekmekleri, pastaları severdik. Sadece Ma-ura, onları bücek sanıp ayıklardı.

Boş soda şişelerini aldım, Jack Holland'ın dükkanına yollandım.

*
**

Ben dükkana girerken, Jack, «Ah benim kumral güzelim! Tatlı kumralım! Köyün en güzeli!» diye şarkı söylüyordu. Beni öpmek için tezgahın arkasından fırladı. Burnunun ucu soğuk ve nemliydi.

«Evdekiler yatıştı, hava normale döndü mü?» diye sordu.

«Evet. İş temizlik faslına geldi. Bir araba dolusu boş şişe getireceğiz size.» dedim.

Parmağıyla çenemi okşarken, «Ben de size okkalı bir fatura göndereceğim.» dedi. «Kredi açmayı kabul etmediğim zaman baban ne dedi, biliyor musun?»

«Hayır.» Oysa biliyordum.

«Dedi ki,» diye başladı. «Allahın belası fıçıda durmasıyla, Allahın belası deftere yazılması ne farkeder, dedi. Gülünç bir söz değildi. Hiç gülünecek tarafı yoktu. Ama ben şimdi gülünç birşey göstereceğim sana.» Duvara astığı tabelayı gösterdi: «Bugün veresiyemiz yok, ama yarın bütün içkiler bedava.»

Onu sevindirmek için güler gibi yaptım.

Pazartesi akşamıydı. Pek iş yoktu. Bir dilenci kı-

lıklı kadın arkası bize dönük oturuyor, önündeki boş şarap bardağına küfürler yağıdırıyordu. Omzuna soluk, ekose bir şal atmıştı. Jack ona bir kadeh daha doldurdu. Tepeleme doldurabilmek için köpüğün yatışmasını bekledi. Köpük uzun bir süre durulmadı. Kadehi tezgahın üzerine koyup, kadından parayı alınca, bana döndü :

«Bendeniz bugünlerde büyük ün kazanmak tehlikesiyle karşı karşıyayım.» dedi.

«Tebrikler. Hayrola?» diye sordum. Sıkıntılı ve kaçmak istiyordum.

Ün kazanmak ha. Demek ki dükkanda bir yenilik yapacaktı. Yapması da gerekliydi zaten. Şarap şişelerinin üstü bir parmak toz kaplıydı. Geçen yıl asılan sinek kâğıtları halâ tavandan sarkıyordu. Köşeler örümcek ağından seçilmez olmuştu. Ün kazanacaktı demek. Herşeyden önce burnunu silmesini ve doğru dürüst gömlekler giymesini bilmesi gerekliydi. Sırtında gri bir yün gömlek, tüvit yelek ve siyah potinler vardı.

«Bendenizin son zamanlarda Protestan mezarlığında yaptığım özel arkelojik araştırmalar sırasında bazı şeyler ortaya çıktı.» diye fısıldadı. Dilenci kadın duymasın diye alçak sesle konuşuyordu. Bir çekmece açtı. Şeker yığınının üzerinde duran paslı birkaç şeyi gösterdi. İki broş, bir maşrapa, bir kılinç, bir oturak ve kıvrılmış teller. Kadın yerinden kalktı, bakmak için yanımıza yaklaştı. Jack hemen çekmeceyi kapattı; kadın sönmeye yüz tutmuş ateşe sunturlu bir küfür fırlattı.

«Jack, bana bir iyilik yapar mısınız?» diye sordum.

«Haa,» dedi. «Yakında ün ve servet sahibi olacağımı anladın; benimle evlenmek istiyorsun.»

Uzun, kül benizli yüzü aydınlandı. Griye çalan gözlerinin içine baktığım zaman, bu çevrede gerçekten insan olan tek kişinin Jack olduğunu anladım.

«Jack, bana yardım eder misiniz?» diye yalvarırcasına sordum.

«Bu çok önemli bir söz, yardım etmek ha. Pe-ki, zavallı bir bekarın kuru dudaklarını şenlendirmek için bir öpücüğe ne dersin?» deyip beni öpmek için kuytuya çekti. Burası buzlu camla dük-kandan ayrılmıştı. İçerisi görünmüyordu. Bir an önce bitsin diye, hemen öptüm onu. Jack'ı öpmeyi hiç umursamıyordum. Çünkü altmış, yetmiş yaşlarında vardı, ta çocukluğumdan beri de tanırdım. Eskiden anneme aşıkmış, sonra bana aşık oldu. İki-miz için de şiirler düzerdi. Şiirleri hiç görmedik. Sadece Jack bunlardan söz eder ve Bryan Merry-man'ın «Geceyarısı Sevdası» adlı kitabının sararmış yaprakları arasında saklardı. Bu, Jack'ın şömi-nenin üzerine koyduğu iki kitaptan biriydi. Kaya tuzu ve tesbihin yanında duran ikinci kitap da «Moore Alamanağı»ydı. Bunda domuz ve sığır pa-nayırıların tarihleri vardı. Jack, bu tarihlere ba-kar, yedekte içki bulundururdu.

Geceleri müşteriler evlerine gidip, kasabanın karanlık sokaklarından el ayak çekilince, Jack oturur, yüksek sesle Merryman okurdu. Köy çocukla-

rı arada bir kulaklarını kapıya dayayıp onu dinlerlermiş. «Şeytan iniyor tepeden aşağıya-almış bir bakireyi kucağına» diye okurmuş.

Jack, aradığı aşkı bu kitapta, benim parlak, kızılımsı saçlarımda ve Pazar akşamları annemin bluzunun içine elma çekirdekleri attığı yada eline bir şişe vişne likörü sıkıştırıldığı zaman annemin utangaç teşekkür sözcüklerinde bulmuştu.

«Buradan gitmek istiyorum, beni bırakmıyorlar.» dedim.

«Ah seni gidi küçük gezgin seni. Uzak, bilinmedik yerler, adına dilimizin dönmediği yerler çekiyor seni, değil mi?» Çamurlu potininin ucuyla sigara kartonuna tekmeler atıyor, sözlerini bilinen bir melodiye uyduruyordu. Tezgaha gitti. Bana bir kadeh nane likörü koydu. Bunca yıl geçtikten sonra beğenilerimin değişmiş olabileceğini aklına bile getirmiyordu. Likör midemi bulandıracak ölçüde tatlıydı.

Onun yufka yüreğini biraz daha yumuşatmak için durumu abartarak, «Birine aşık oldum. Onu görmiyeyim diye beni eve hapsedecekler.» dedim. Bir başkasını sevdiğimi söylemem gücüne gitmedi. Çünkü onun için, zaman onbeş yıl kadar önce bir yerlerde durmuştu ve ben halâ dükkanın önünden okula doğru giden, «merhaba» demek için vitrinin camına vuran, kapının önüne bir demet boru çiçeği bırakan ufacık kızdım.

«Bütün hikayeyi biliyorum.» dedi. «Kasabada herkes bundan söz ediyor.»

«Lord Ullin'in Kızı» ndan bir bölüm okuyarak; «Bizi nehrin karşı yakasına geçirirsen sana bir gümüş lira vereceğim. — *Gel bana, gel bana — Akıntı hızlanıyordu — akıntı yavrusunu aldı götürdü — Zavallı baba kederinden dövündü*» dedi. Sonra sözünü sürdürdü: «Yerin kulağı vardır.» diyerek beni koridora çekti. Cebinden bir mum çıkardı. Mum ışığı yüzünü olduğundan da soluk gösteriyordu. Kafasını kapıdan uzatıp, dilencinin birşey çalıp çalmadığına baktı.

«Ne zaman gidebilirsin?» diye sordu.

«Ne zaman olursa.»

Kapı açıldı. Dükkana bir müşteri girdi. Elindeki parayla tezgahın üzerine vurdu. Jack, adama içki vermek için içeri geçti. Mumu da beraber götürdüğü için karanlıkta kaldım. Arkamdan farelerin seyirttiğini duyuyordum. Dükkanda elektrik vardı. Ama Jack, bütün eve elektrik bağlatmak zahmetine girmemişti. Çok pahalı gelmişti ona.

Bir dakika sonra geldi. «Cuma günü halledelim bu işi.» dedi. «Saat tam dokuzda burada ol. Seni Nenagh'a götürecek bir araba bulacağım.»

«Peki, bana biraz da ödünç verebilir misiniz? Tren bileti için.» Para istemekten nefret ediyordum. Ama başka çare yoktu. Sonradan ödemem şartıyla beş sterlin vereceğini söyledi.

«Bir şey daha var.» diye ekledi. «Ben sana yarım edeceğim, sen de bana. Babanla halanı, yine o ufacak, şirin kulübeye dönmeye razı edebilir misin?»

«Ufacak, şirin kulübe» rutubet içindeki kapıcı

kulübesiydi. Jack, büyük evi kiraya verebilmek için, onların oraya geçmesini istiyordu. Elimden geleni yapacağıma söz verdim. Oysa babamın hiç de yerinden kıpırdamaya niyetli olmadığını biliyordum.

Jack bir şişe viski, üç şişe soda verdi. Şişeler birbirine çarpıp kırılmasın diye kese kağıdının dibine talaş koydu.

«Şişelere dikkat et. Jack'a da bir öpücük ver bakalım.» dedi. Dudaklarına şöyle bir dokundum. İki üç kez ıslak dudaklarını yapıştırdı yüzüme.

Eliyle öpücük gönderirken, «Fırsat varken tomurcuk toplamalı insan» diye seslendi.

«Sen bir meleksin.» dedim. Gerçekten de öyle düşünüyordum.

Bisikletle eve dönerken Cuma akşamı dışarı çıkmak için bahaneler düşünüyordum. Terziyi görünce aklıma bir çözüm yolu geldi. Köprüden çöp tenekesini boşaltıyordu. Karanlıkta neredeyse çarpacaktım kadına. Çöp tenekesini ancak el ayak çekilince, geceleri dökebiliyordu. «Ne haberler» diye sordu. Cuma akşamı buluşalım dedim.

Eve döndüğümde, babama aspirinle çay verirken, «Cuma akşamı Limerick'e gidiyorum. Brennan'lar beni sinemaya götürecekler.» dedim.

Babam aspirinin birini yuttuktan sonra, «Kalkabilirsem ben de gelirim.» dedi.

«Doktor, Pazar'a kadar kalkmamamı söyledi.» diye hatırlattım.

«Belki halan da gitmek ister.»

«Belki.» dedim. Oysa halamın evde kalıp, terziyi ağırlamak zorunda olduğunu biliyordum.

Babamın, fırçasını aldım. Tasa sıcak su doldurdum. O traş olurken, ben aynayı tuttum.

Usturayı sabunlanmış sakalının üzerinden kaydırıyor, biriken kılları yanına koyduğum çatlak tabağın kenarına sıyrıyordu. «Ne oynuyormuş?» diye sordu.

Dublin'de gördüğüm bir filmin adını söyleyiverdim: «Teğmen Şort Giyiyordu.»

«İyi bir film olmalı.» dedi.

*
**

Ondan sonraki üç gün geçmek bilmedi. Kafamda hep kaçacağım anda yakalanıp geri getirilmenin korkusunu sürdürüyordum. Çok çalışıyor, babamla boyuna konuşuyordum. Romatizmadan tutulan yerlerini ovuşturuyor, halamın çayını her sabah yatağına götürüyordum.

«Beni şımartacaksın.» diyordu.

«Uzun sürmeyecek nasılsa.» diye düşünüyordum. Zaten o birkaç gün içinde dudaklarımdan gülümseme hiç eksik olmadı. Konuşursam kendimi ele veririm diye korkuyordum. Gülümsüyor ve iş yapıyordum boyuna. Alt katın pencerelerini pırıl pırıl parlattım. Arka avludaki tavuk pisliklerini temizledim. Maura da bana yardım etmek isitedi. İki

dakika kadar deliler gibi ortalığı süpürdü durdu. Sonra sıkıldı, halama patates toplaması gerektiğini söyleyerek gitti. Yarasa pislikleri yerleri berbat ettiği için, yedi tane yatak odasını tek başıma silip temizledim.

Babama laf olsun diye, «Yukarda iki yarasa var.» dedim.

«Nerede?» diyerek yataktan fırladığı gibi, iç donlarıyla yukarı koşması bir oldu. Merdiven başından da örümcek süpürgesini kapmıştı. Yarasaları, o kahverengi, kasvetli kış uykularından uyanırıp öldürdü.

«Allahın belaları.» diye söylendi. Halam, yarasaları süpürgeyle bir kartonun üzerine alıp, aşağıdaki sobada yaktı. Odaları bir elden geçirmemiz gerektiğini söyledi. Duvarlar rutubet içindeydi. Bazı yerlerde duvar kağıdı küflenmişti. Yine de kapıları çabucak kapatıp, aşağıya, sıcak mutfaka koştuk.

*
**

Cuma akşamı çayımızı içtikten sonra, aynanın karşısında boyandım. Sonra babama iyi geceler demeye gittim.

«Pantolonumun cebinde on şilin var, onu al.» dedi. Parayı aldım. Kat yerlerinin arasına tütünler dolmuştu. Cebindeki sigaralardan biri yırtılıp dökülmüştü.

«Şimdilik hoşça kal.» dedim.

«Olur.» dedi. «Geldiğinden bana çay yaparsın. Uyuyorsam uyandır.» Onu kuşkulandırmamak için elini sıkmadım.

Halama, «Size iyi dedikodular.» dedim. Mutfakta, terziyle oturuyorlardı. En iyi siyah elbisesini, en yeni ayakkabılarını giymişti. Ayakkabı bağı yerine de siyah kurdeleler bağlamıştı.

Gülümseyerek, «Sana da iyi eğlenceler.» dedi. Öylesine içten, öylesine tatlı gülümsüyordu ki, neredeyse oturup işin doğrusunu anlatacaktım. Pek güzelliği üstündeydi. Yüzüne pudra sürmüş, hanım hanımcık oturuyor, boynundaki madalyonun zinciriyle oynuyordu. Çay tepsisiyle pasta bir yanda hazır duruyordu.

«Beni beklemeyin.» dedim. Halamı öptüm, çıktım.

BÖLÜM XII

Evden çıkar çıkmaz koşmaya başladım. Tarlaların içinden koşuyordum (böylesi yolda koşmaktan daha güvenliydi). Mandıranın yanındaki taş sete kadar koştum. Oradan yola çıktım. Köye kadar yine koştum.

Bara girdiğimi kimse görmesin diye, Jack arka kapıyı aralık bırakacağına söz vermişti. Kapıyı ittim. Gümbürtüyle yere yıkıldı. Ta eskiden rezelerinden çıkmış, o zamandan beri de onarılmamıştı.

Jack gürültüyü duymuş olmalı ki, koşarak geldi. Elinde mum vardı.

«Aman yarabbi.» dedi. «Kapı yıkılıyor sandım.» Fısıldayarak konuşuyordu. O kapıyı yerine takarken mumu tuttum. Sonra Jack, içinde beş sterlin olan zarfı uzattı.

«En kısa zamanda ödeyeceğim.» dedim.

«Herşey tamam mı?» diye fısıldadı. Başımı sallayınca dükkana doğru seslendi: «Ben gelinceye dek bekleyin çocuklar.»

Önüme düştü ,dar koridoru geçtik. Ocağın üzerinde tavukların tünediği mutfağı geçtik.

Jack, «Tom Duggan, işte sizin küçük hanım.» dedi.

Ben kısık sesle, «Merhaba» diyebildim.

Tom Duggan'ın adını duymuştum. Ovada otur-

duğunu, bir elinin demirden olduğunu biliyordum. Şu Jack'ın da bula bula tek elli birini bulmasına ne demeliydi.

Tom Duggan birden «Nereye gitmek istiyorsunuz?» diye sordu. Ova halkının çoğunda görülen boğuk bir sesi vardı. Bu ses, rüzgarla, güçlüklerle, acılarla yoğrulmuştu ve bağırmaya alıştı.

«Onbir trenine yetişmek için Nenagh'a gitmek istiyorum.» dedim. Bir yandan da Jack'ın olup bitenleri anlatıp anlatmadığını düşünüyordum.

Tom Duggan, «Hadi atla.» dedi. Arabaya bindim. Oturduğum yer arkaya doğru kaykılmıştı. Jack bana iyi şanslar diledi. Büyük bir sevgiyle öptü. Sonra kapıyı vurdu. Marşa basarken dişliler camları titretecek ölçüde birbirine zor geçiyordu. Parke döşeli avluda üç dört kez sıçradıktan sonra ana yola çıktık. Tom Duggan bu arada makineye küfür edip duruyordu.

«Yolculuğa çıkmak için biraz tuhaf bir saat seçmişin.» dedi. Hiç cevap vermedim. Birden ondan korktum. Çünkü kızkadeşi aklıma geldi. Ne kadındı, ne erkek. İkisinin karışımı birşeydi bu kadın. Adı Freak'ti, ama herkes Ferret derdi. Fare zehirlemekle ün salmıştı. Bunlara Freak ve Ferret kardeşler derlerdi. Kadına «strip — tizci» de diyorlardı. Çünkü köyün gençleri onu soyup, nasıl birşey olduğunu görmeye heveslenirlerdi.

Ona yaranmak için, «Arabanız ne güzel.» dedim. Aslında külüstür birşeydi. Her köşesi zangır zangır öten, siyah, eski model bir Ford'du.

Bizim evin önünden geçerken, babam elinde

tüfek yolumuzu keser mi diye bir an yüreğim ağzıma geldi. Yan kapının önündeki bir karaltıdan başka kimsecikler yoktu. Terzi olmalı diye düşündüm.

Az sonra kırlarda gidiyorduk. Her dönemeçte dallar arabaya sürtünüyordu. Arabayı çok hızlı ve dikkatsiz kullanıyordu. İki eli olmadığına bütünü hayıflanıyordum.

Küstah bir tavırla, «Ne yapmak niyetindesin?» dedi. Jack'ın ona ne kadar para vermiş olduğunu ve benim de ağzını kapatmak için birkaç kuruş daha vermem gerekip gerekmeyeceğini düşündüm.

Onu gücendirmeden atlatmak için, «Bana hiçbir şey sormayın.» dedim. Beni yolun ortasında bırakıverse ne yapardım.

«Baban iyi adamdır. Herkes sever. Dürüst insandır. Geçen panayırda ondan bir sığır aldım.»

Hemen bir yalan kıvırdım, «O da hep sizden sözeder.»

«Acaba şimdi de ediyor mu?» Gülümsediğini farkediyordum. «Ne güzel saçların var senin böyle.» dedi. «Yastığa yayıldı mı daha da güzel durur.» Halam bir gün önce saçlarımı yağmur suyuyla yıkamıştı.

Kolunu arkaya uzatıp, demir elini dizime koyarsa diye korktum. Kızkardeşi için anlatılan bir hikaye geldi aklıma. Vergi memuru anlatmıştı. Ferret'lerin evine vergi almaya gitmiş. Kadın, bunu tuttuğu gibi samanların içine yuvarlamış. Vergi memuru, ne isterlerse yapsınlar, bir daha o eve

ayak basmam diyordu. Belki inip yürüsem daha iyi olur diye düşündüm.

«Kaç yaşındasın?» dedi. Aralık'ta yirmibiri doldurduğumu söyledim.

«Eh, yakında sen de evlenip barklanırsın.» dedi. Sonra «Ben bir göçebe kuş olsaydım, ısıklık çarlar, söyler, sevgilimin bindiği gemiyi izlerdim» şarkısını ısılıkla çaldı. Biraz sonra da «Benimle evlenirsen, sabahları kahvaltını yatağına getiririm.» dedi.

Sözünü şakaya aldım ve çayı nasıl yaptığını sordum. Eugene gözlerimin önüne geldi. Elinde porselen çaydanlık, sıcak suya tutuyor, bir yandan da bana «Sana öğreteceğim ilk şeylerden biri doğru dürüst çay yapmak olacak. Sonra da alçak sesle, ağır ağır konuşmasını öğreteceğim.» diyordu.

Invara köyünden geçiyorduk. Ferret, bir meyhanenin önünde durarak, «Bir kadeh atalım» dedi. Dükkanın önüne yirmi otuz bisiklet, birbiri üzerine yığılmıştı.

Omuzuna dokunup, yola devam etmesini rica ederek, «Ne olur, içmeyelim.» dedim. Yola devam ettik. Biraz sonra, «Benimle evlenir misin?» diye sordu.

Kızkardeşinin tuhaflığı yüzünden kimsenin onunla evlenmek istemediğini anımsadım. Çeşitli gazetelere evlenme ilanları vermiş, hatta Dublin'deki bir evlendirme bürosuna bile baş vurmuştu.

Bıkın, donuk bir sesle, «Hayır.» dedim. O kadar üzüntülü, endişeli olmasam, belki onunla şaka-laşırdım, ama hiç eğlenecek halim yoktu.

«Fena insan sayılmam.» dedi. «Bahçemde bir tulumbam var, bir boğam var, bir de papaz olan kardeşim. Bir kadın başka ne ister ki?»

Delice bir düşünceyle, yatağa girerken kolundaki çengeli çıkarıp, karyolanın baş ucuna mı asıyor diye aklımdan geçirdim.

Dik bir yokuşu tırmanıyorduk. Araba ha durdu ha duracak gibilerden oflayıp pofluyordu. Koltuğun kenarına büzüldüm. Tırnaklarım avuçlarıma görülmüş, dua ediyordum. Yolun kenarındaki fosforlu işaret, üç mil viraj olduğunu belirtiyordu. Çok kötü bir şoför olduğu için, üç mil ölüm tehlikesi diye düşündüm. Bir yol kavşağında duran birkaç kişinin önünden geçtik. Yabancı arabaların arkasından bağırان bütün köylü çocukları gibi, bizim arkamızdan da bağırıyorlar.

«Geliyor muyuz?» dedim.

«Yaklaştık sayılır.» dedi: Göstergenin ışığını yakıp, ne hızla gittiğimize baktı. «Bu allahın belası bozulmuş.» diyerek cama vurduysa da, ibre yerinden oynamadı.

Yol genişledi. Karşımızda pırıl pırıl parlayan gözleriyle kediler belirdi. Uzaktan şehrin ışıkları ile katedralin kara silüeti seçiliyordu. Nerdeyse gelmek üzereydik.

Tren istasyonuna yaklaşırken, «Neden bu yolculuk için beni seçtin?» dedi «köydeki iki taksiye ne olmuş ki?»

İndim, on şilinlik bir banknot uzattım. «Bu sır.» diyerek kimseye birşey söylememesini tenbihledim.

Trene daha bir saat vardı. Kadınlara ayrılmış bekleme odasına girdim. Oradaki makineye para atıp çukolata alıyor, yiyordum. Salona hamallar girdiği zaman da orada bulduğum bir gazeteyi okuyor gibi yapıyordum.

Onbire doğru tren göründü. Ben çıkmış, peronda bekliyordum. Hemen boş bir kompartman buldum. Sadece iki istasyonda duran ekspresi. Her iki istasyonda da belki polis beni arıyordur diye tuvalete saklandım. Sifonun üzerinde, «Tren dururken lütfen kullanmayın» diye bir tabela vardı. Biri altına sabit kalemle şöyle yazmıştı; «Yine bizim zavallı çiftçi boku yedi.»

Dublin'e gelince öteki yolcular trenden inip gidene dek saklandım. Sonra trenden indim. Yaya kaldırımından, başımı duvara çevirerek en son sıradaki taksiye yürüdüm.

On dakika sonra Joanna'nın evindeydim. Ev kapkaranlıktı. Saat üçe geliyordu. İki ev aşağıdaki bebek, gece sütünü istiyor, avaz avaz ağlıyordu. Joanna, her zamanki gibi süt şişelerini kapının önüne koymuştu. Başlangıçta kuşlar sabahları gelir, sütün kaymağından birer yudum alırlardı, ama Joanna kısa sürede bunun önüne geçmişti.

Yatak odamız sokağa bakıyordu. Evin önündeki saksılardan bir topak yaş toprak alıp cama attım. Sonra yerden bir iki çakıl taşı fırlattım. Islık çaldım, seslendim. Ne yaptırıyorsa kâr etmedi, Baba'yı

uyandıramadım. En sonunda kapıyı çalmak zorunda kaldım. Gustav sırtına paltosunu atmış, geldi kapıyı açtı. Yüzümde öylesine ürkek bir anlam vardı ki, dırdırcı Gustav bile tek söz etmeden beni içeri aldı. Yemek odasındaki elektrik sobasını yaktı. Sonra kakao pişirmeye gitti. Elektrik ocağı, patlayacakmış gibi çıtır çıtır sesler çıkarıyordu. Tır tır titriyordum.

Gustav elinde tepsiyle gelip de beni ağlar bulunca, «Bay Eugene ile mi başın dertte?» diye sordu.

«Döndü mü?» dedim.

«Tabii ya, tabii ya» diye başını salladı. «Baba'yla beraberler. Dışarda yemek yiyorlarmış.» Yeni bir korkuyla midemin tutuştuğunu farkettim.

«Hadi sen yat, Gustav.» dedim. Gitti yattı. Ben de oradaki kanapede kestirdim. Saat yedi olunca yavaşça yukarı çıktım, Baba'yı uyandırdım.

Esneyerek, «Vay, vay, vay!» dedi. Yatağın içinde oturdu, gök mavisi pijamasının iki düğmesini ilikledi.

«Geldim.» dedim.

«Geldiğini görüyorum.» dedi.

«Bana Eugene'den söz et.»

«Otuzbeş yaşında ve saçları dökülüyor.» dedi.

«Beni sordu mu?»

«Evet.»

«Tabii sen de bir sürü yalan kıvırdın. Sana mektup yazıp da istediğim parayı bile göndermedin. Beni hapsettiler. Dün gece kaçtım.»

«Sana iki sterlin gönderdim.» dedi. Baba'nın

parayı göndermiş olduğunu düşünmeliydim. Öylesine iyi yürekliydi ki.

«N' olur Baba, Eugene'den haber ver bana. Ona gitsem mi dersin?»

«Yirmibir yaşındasın. Yasalara aykırı da olsa, istersen kafanı havagazı musluğuna tutmak özgürlüğüne bile sahipsın.» dedi. Kalktı. Bana biraz para verdi. Bir de eşyalarımı koyayım diye valiz verdi. Yüzüme sürmem için de pudrasını uzattı. Yüzüm, uykusuzluktan ve üzüntüden şişmiş, ben-zim kül gibi olmuştu. Yastığın altından altın saatini çıkardı, baktı.

«Hadi çabuk ol, yoksa senin moruk elinde bahçe tırmığıyla neredeyse düşer.» dedi. Sonra bana sarıldı öptü.

«Talihin açık olsun. İyi yaptın.» dedi.

Sokağa çıkınca, Baba'nın içtenliğinden duygulanıp ağladım. Dublin'e inen ilk otobüse yetiştim. Otobüste beş altı kişi vardı. Hepsi de benim gibi yorgun ve renksizdi.

Büyük Postahaneden iki telgraf çektim. Biri si Eugene'e: «ÖĞLEN OTOBÜSÜYLE GELİYORUM» diye; öteki de halama: «TEK BAŞIMA İNGİLTEREYE GİDİYORUM ÜZÜLMİYİN BENİ BAĞIŞLAYIN MEYTUP YAZACAĞIM.»

Bu telgrafın onları şaşırtacağını ve bana rahat rahat düşünüp karar verebilmek için birkaç gün kazandıracağını umuyordum.

Saat dokuzda en yakındaki kafeterya açılınca gittim, kahve ile tost yedim. İnsan korktuğu zaman, herkesin kendisine düşman olduğunu sanıyor. O

sabah vakit öldürmek için, o kafeterya senin, bu pastahane benim dolaşır dururken, her gördüğüm insanın yüzüne düşman görmüş gibi bakıyordum.

Onbire beş kala rıhtımdan kalkan otobüse bindim. Okuyacak birşeyim olmadığı için pencereden dışarısını seyrediyordum. Cam buğulanınca elimle silip, bakmaya devam ediyordum. Bakıp da birşey gördüğüm yoktu ya, boş gözlerle çevreyi seyrediyordum işte. Eugene'e söyleyeceklerimi kararlaştırıp ezberleyebilirdim, ama onu dahi yapamıyordum.

Yol bitmiyecekmiş gibi geliyordu. Oysa topu topu bir saat sürüyordu. Oraya vardığımız zaman, öteki yolcuların inmesini bekledim. Çünkü onunla karşılaşmaktan utanıyordum. Pencereden baktım, ama arabası görünürlerde yoktu. Hemen indim. Arabayı sokakta bir yere park etmiştir diyordum. Oysa ondan hiç iz yoktu ortalıkta.

Şoföre, «Bu otobüs Dudlin'e ne zaman dönüyor?» diye sordum. Şoför otobüsün tepesine çıkmış, bavulları, bisikletleri indiriyordu.

«Beşte.» diye seslendi.

Beş saat bekleyecektim demek. Gururumu çiğneyip, ne olursa olsun diyerek Eugene'e gitmeye karar verdim. Beni görünce sırt çeviremezdi, biliyordum.

Yürümeye başladım. Yarım mil kadar gitmiştim ki, bana doğru gelen siyah paltolu birini gördüm.

Ya bir papazdır, yada polis diye düşündüm ve bir bahçe kapısına sığınıp, şarampolun arkasına

gizlenmeye çalıştım. Tepeden gelen derecik şarampolun içinden akıyor, oraya yerleştirilmiş bir borudan geçip gidiyordu.

Başımı uzatıp, gelen adama baktım. Eugene'di: Tahta parmaklığın üstünden atlayıp ona koştum. Beni görünce kollarını açıp bekledi.

«Merhaba, merhaba.» diyerek bana sarıldı. Kendimi onun kollarına attım, bir solukta herşeyi anlattım. Çok korktuğum ve çok yorgun olduğum için çabuk çabuk konuşuyor, bütün hikayeyi birbirine karıştırıyordum.

Gülerek, «Bu dehşetengiz birşey!» dedi. Abarttığımı sanıyordu.

«Beni öldürecekler.» dedim.

«Saçmalama, yirminci yüzyıldayız.» diye cevap verdi. Bavulumu aldı. Döndük, evine doğru yürümeye koyulduk. Rüzgar yüzümüze vuruyordu. Arabayı bir türlü çalıştıramadığını anlattı.

«Seni bir daha hiç göremeyeceğimi sandım.» dedim. Koluma girdi, yün eldivenimin açıkta kalan yerinden bileğimi okşadı.

«Birşeycikler olmayacak sana. Seni öldürmelerine izin vermeyeceğiz.»

Onunla beraber kalmama izin verip vermeyeceğini düşünüyordum. Kalmak istiyordum. Bir daha hiç bir yere gitmek istemiyordum.

Bahçe kapısına geldiğimiz zaman, ilk aklımdan geçen onun evinin nasıl güzel, nasıl huzurlu ve mutluluk dolu bir havası olduğu düşüncesiydi. Be-

yaza boyalı ev kış güneşinin altında parlıyor, alt kattaki pencereler ısıll ısıll yanıyordu.

«Görüyorsun ya.» dedi. «Güneş parlıyor, sen ölmemişsin, herşey yolunda.» İçeri girdik.

Anna bana bir hoş geldin bile demedi. Mutfaktan bir kavanoz reçel alıp ,suratını asa asa arka tarafa yürüdü gitti.

«Balım benim.» dedi Eugene. Öyle yüksek sesle söyledi ki bunu, Anna da duydu. Bir kapının hızla çarpıldığını duyduk. Eugene, Anna'nın sinirli olduğunu, çünkü Denis'in kendisine para vermediğini, bu yüzden de postayla ısmarlayacağı korseyi alamadığını anlattı. Beni de sevmiyormuş; çünkü ben pek ahım şahım değilmişim, üstelik ona verecek elbiselerim de yokmuş.

«Hadi sen otur. Ben sana bir güzel kahvaltı hazırlayayım.»

Beline bir peçete bağladı. Onu öptüm — daha doğrusu kaçamak bir öpücük kondurdum. Ve onun yanında olmanın rahatlığını duydum. Tenini koklamanın, onu öpmenin getirdiği sevinçli yeniden yaşadım. Ben mutfaktaki büyük masanın bir ucuna sofrayı kurarken, o da yağa yumurta kırdı; bana Jambonlu yumurta yaptı. Sonra sofranın başına oturdu. Ben parmaklıkları pencereye ve ardındaki vişne ağacına bakan tarafa oturdum.

«Mektuplarımı vermediler.» dedim. «Baba bana para yollamış, onu da vermediler.»

«Yemek yerken bunlardan hiç söz etme, yoksa ülser olursun. Herşeyi unut şimdi.» Eğildi, yavaşça alnımı okşadı.

Çay fincanını dudaklarına götürürken «Şerefte.» dedi. Çayı şampuan tadındaydı, benimki de öyle. Çünkü Anna fincanların içine şampuan, yada adi bir parfüm koymuştu. Ne kötü kadın diye düşündüm. Çayları döktük, fincanları yıkayıp yeniden doldurduk.

Üzüntüden midem bulanıyordu. Boyuna pençereden dışarısını gözlüyordum.

«Bize komşu köyde, bir Yehova Şahidini yirmidokuz yerinden bıçakladılar.» dedim. Eugene'in yüzü üzüntüyle kırıştı. Aşırı titiz, güç beğenen biri olduğunu bildiğim için, yersiz bir söz söylediğimi farkettim.

Biraz sonra, «Sırat köprüsünden geçmiş gibi bir halin var.» dedi.

Berbat bir görünüşüm vardı. Üstelik donuyor, titriyordum. Kahvaltıdan sonra uyumak için yukarı çıktım.

«Benim yatağıma yat, daha sıcaktır.» dedi. Elbisemi ve ayakkabılarımı çıkarıp kendimi yatağa attım.

Yattığım yerden bir çam ağacının tepesini görüyordum. Dalları ağır ağır sallanıyordu. Ağacın ötesinde, üzeri sarmaşıklarla kaplı sebze bahçesinin duvarını, onun gerisinde de sıra sıra ağaçları seçebiliyordum. Bir türlü gözüme uyku girmedi.

Kapı yavaşça açıldı. Eugene benim uyuyup uymadığıma bakmak için başını uzattı.

«Merhaba.» dedim.

«Uyumadın mı?»

«Uyuyamıyorum. Korkuyorum.»

Yanıma geldi. Saçlarımı alnımdan geriye çekti. Sonra alev alev yanan alnımı okşadı. Nemli bir bez koydu ve beni yatıştırıcı sözler söyledi. Bez alnımı ve gözlerimi kapattığı sürece, karanlık ve nemli bir dünyada gibiydim. Eugene'in sesinin güven verici tonunu duymaktan hoşlanıyordum. Sonra bezi kaldırdı, gözlerimi sildi.

«Şimdi daha iyi misin?» diye sordu. İçimde bir kıpırtıdır başladı.

«İstersen sen de yanıma yat.» dedim.

«Hayır, olmaz.» diyerek başını salladı ve kuru dudaklarıyla beni öptü. «Seviştiğimiz zaman, istek duyduğumuz için sevişmiş olacağız.» dedi.

«Ama ben istiyorum.» dedim.

«İstiyorsun, ama neden başka. Sadece beni işine katıştırmak istiyorsun. Seninle bir kez seviştikten sonra, bir sorumluluk yükleneceğimi biliyorsun.» dedi. Gözlerimin içine baktı. Suçlu suçlu başımı öte yana çevirdim. Gözlerim yanıyordu.

«N' olur, bana darılma.» diye yalvardım.

«Darıldığım filan yok.» dedi. Serinkanlıydı. «Ama insanlar arasındaki ilişkilerin bu denli kaba saba, bu denli basit olmadığını bilmen gerek. Seks, bağımsız, herşeyden kopuk birşey değildir. İnsanların birbirlerine olan duygularının bir parçasıdır. Şu sinirlerinin tükenmiş durumunda seninle sevişmek, ayağımdaki çorapları çıkarıp yemek kadar akıl dışı birşeydir benim için...»

Benden kurtulmak istediği düşüncesine kapıldım, «Hemen gideyim mi?» diye sordum.

«Düşünüyordum da...» diye başladı. «Aslında

senin için yapılacak en akıllıca iş buradan gitmek olur.»

«Gidecek hiçbir yerim yok.» dedim.

«Heyecanlanma öyle. Serinkanlı ol, beni dinle. Seni kurtlara yem olası diye sokağa attığım yok. Sana para veririm, bir iki haftalığına Londra'ya gidersin. Sonra ortalık yatışınca geri dönersin.»

«Seni bırakmak istemiyorum.» dedim. Solgun yüzünü, iri, kara gözlerini seyrediyordum. Güçlü, yapılı bir gövdesi vardı. Beni evdekilerden ve korktuğum herşeyden korumasını istiyordum.

«N' olur.» dedim.

Yumruğunu alnına vurarak, «Tanrım, sen bilirsin.» dedi. İçini çekti. Bir an, yumuşayacağını, orada kalmama izin vereceğini sandım.

«Dinle bak.» dedi birden. Kapıya bir araba yanaştı sandım, kulak kesildim. Oysa gelen giden yoktu. Eugene devam etti: «İkimiz burada kalırsak, gelirler, seni belki de zorla götürürler. İkimiz beraber Londra'ya gidersek, belki peşimize polis salarlar. Akla en yatkın olanı, senin Londra'ya gitmen. Ben burada kalırım. Eğer gelirse babanla konuşur, yatıştırmaya çalışırım. Bir iki hafta sonra da Londra'ya seni görmeye gelirim.»

Biz acı dondurdu içimi. Beni başından atıyordu.

Bıkkın bir tavırla, «Peki.» dedim. Elimi uzattım, elini tuttum. Hiç konuşmadan, öylece oturduk.

Bir süre sonra, «Bugün gelirler mi dersin?» diye sordu.

«Hayır, bu kadar çabuk gelmezler. Bu sabah telgraf çektim, İngiltere'ye gittiğimi, mektup yazacağımı bildirdim. Onun için birkaç gün beklerler.»

«Peki öyleyse, bugün iyice dinlen. Yarın seni Collinstown'a götürürüm. Orada uçağa bindiririm.»

Hiç uçağa binmemiştim, bağlanmaktan korkuyordum. Baba, uçağa binince insanı koltuğa bağladıklarını anlatmıştı.

«Bana mektup yazacak mısın?» diye sordum.

«Hergün yazarım. Uzun uzun mektuplar yollarım sana.» Beni kollarının arasına aldı. Uzun bir süre öyle tuttu. Bir yandan ağlıyor, hıçkırıyordum.

Sonra, «Gittiğim zaman sana ufak bir armağan almıştım.» dedi. Getirmek için aşağı koştu.

Portatif bir radyoydu bu. Bana düğmelerini, nasıl kullanılacağını, istasyonların yerlerini gösterdi.

«İstedğin yere götürebiliyorsun.» dedi. Düğmeyi çevirdi. Hafif müzik çalıyordu. Bir an radyo elinde dansetti. Nasıl olup da bu denli neşeli olabildiğine şaşıtım.

Kalktım, yüzümü yıkadım. Yemekten sonra yürüyüşe çıktık.

Anna'ya, «Gelen olursa içeri alma,» diye selamladı.

Anna, anlamlı bir tonda «Polisleri mi bekliyorsunuz?» diye cevap verdi.

Eugene kaşlarını çatdı. Anna'nın çizmeden yurkayı çıkmaya başladığını sert, ürkütücü biçimde sert söyledi.

Dışarısı ılıktı. Rüzgar dinmişti. Hafiften yağmur çiseliyordu. Herşey büyük bir suskunluğa gömülmüştü. Ta uzaktan, ormanda ağaç kesenlerin seslerini duyabiliyorduk. Eşarbımı çıkardım. Yağlanmış saçlarımı, al al yanan yüzümü yağmura tuttum. Ne zaman uykusuz kalsam gözlerim ve yüzüm kızarır kaşınırdı. Yürürken, Eugene Londra'da gördüğü bir filminden söyletti: «Altın Marie» diye bir filmmiş. Filmin hikayesini anlattı, Marie rolünü oynayan sarışın, dişilik saçan kıızı tarif etti. O, kızıdan söz ederken kendimi öylesine anlamsız, çirkin buluyordum ki. Eugene elleriyle kızın vücudunun nasıl olduğunu gösteriyor, ballandıra ballandıra anlatıyordu. Büsbütün eziliyordum.

Ormanın kenarındaki koruya giden patıkaya saptık. Bir yanımızda tek sıra halinde yürürken askerleri andıran çam fidanları diziliydi. Yolun öteki tarafında yer yer yıkık bir taş duvar vardı. Taşlarından çoğu yere düşmüştü.

Eğildi, yerden üç tane beyaz taş aldı. «O filme sen de yetiyeceksin» dedi. «Ginger'a yazarım, seni götürür.» Ginger, beni karşılaması için telgraf çekeceği kadının adıydı. Kırmızı saçları varmış, onun için «Ginger» diyorlarmış. Kadının Eugene'e aşık olup olmadığını düşündüm. Onu tanıyıp da aşık olmayacak bir kadını ne aklım ne duygularım kabul edemiyordu.

«Güzel mi?» diye sordum.

«İyi kızdır.» dedi. Önemsemezmiş gibi bir tavrı vardı. Zaten hiçbir şeyi önemsemiyordu. Ne yağmuru, ne beyaz taşlar, sise bulanmış çam ağaçla-

rını — herşey aynı derecede önemli yada önemsizdi onun için. Biraz vurdumduymaz olduğunu düşün-
düm.

Elini omuzuma atıp, surat asmamamı söylerken, «Bana gücenmedin, değil mi tatlım?» dedi. Yağmur, inci taneleri gibi paltomun üzerinden dökülüyordu. Çevrenin sessizliği sinirlerimi yıpratıyordu. Herşey gerçek dışı gibi görünüyordu. Ağaçlar, sessiz, yoğun bir sisin içine gömülmüştü. Gövdeleri sanki boşlukta duruyor gibiydi. Tarlalar da sisle örtülüydü.

«Seni bırakıp gitmek bana çok güç geliyor.» dedim. Gölün yakınındaki korunun kıyısına gelmiştik. Suyun üzerinde ufak sis kümeleri uçuşuyordu.

Kayıkhanenin yassı damına otururken, neşeyle, «Sadece birkaç haftalığına gidiyorsun.» dedi, Gölün öteki yakasında uzanan taşlı teplere gözünü dikti. Sis iyice bastırmamıştı. Yer yer tarlalar seçiliyordu.

Elinin geniş bir kavisiyle gölü, kumsalı, sığ sudaki çakılları, yolun öteki tarafındaki, bacasında paratoner olan beyaz, sarmaşıklı evi kapsayarak, «Hiç bu denli güzel olduğunu düşünmemiştin, değil mi?» dedi. O evde Bayan Walkers'ın oturduğunu söyledi.

«Çok şirin bir ev.» dedim. Oysa eve meve al-
dırdığım yoktu.

«Yazın burası daha da güzel olur. Sana yüzme de öğretirim.» dedi.

«Yaz» diye mırıldandım. Yaza çıkmayacakmı-
sız gibi bir duygu vardı içimde. Başka yazları dü-

şündüm. Gölde Laura'yla nasıl yüzmüş olduğunu, kocaman bir kestane ağacının gölgesindeki kumsalda nasıl uzanıp yatmış olduklarını gözümün önüne getirmeye çalıştım. Onunla beraberken hep Laura'yı anımsıyordum. Babamla beraber olduğum, zaman annemin aklımdan çıkmayışı gibiydi bu da.

«Laura burada ne kadar kaldı?» diye sordum.

«Tam olarak bilemeyeceğim. Bir yıl kadar kalmış olmalı.» dedi.

«Yüzmesini bilir miydi?» Baba hem yüzerdi, hem de dalardı. Ben ikisini de beceremezdim.

«Evet, bilirdi.» Başka birşey daha söylemesini bekliyordum; söylemedi.

Yağmur olduğu için hava erkenden karardı. Alaca karanlıkta tarlalar insana hüznün veren bir görünüş alıyordu. Beni arkamdan iterek tepeye tırmanmama yardım etti. Yolu gözü kapalı biliyordu. Tavşan yuvalarının yerlerini söyleyerek beni uyarıyordu.

«Bu akşam senin yatağında yatabilir miyim?» dedim. Bir yanı çam fidanları, öte yanı taş duvarla çevrili yolda yürüyorduk.

Nazik bir tavırla, «Herhalde.» dedi.

*
**

Orada kalabilmem için birşeyler olsun diye dua ediyordum. Oldu.

BÖLÜM XIII

Çay saatine doğru rüzgar çıktı. Pancurlara vuruyordu. Anna, çalıların üzerine serdiği peçeteleri toplamaya koştu. Bahçenin taşları üzerinde bir kova yuvarlandı.

Er geç geleceklerini bildiğim için bütün gün korkmuştum. Ama dağda fırtına başlarsa, onları engelleyebilirdi. Yarın da ben gitmiş olacaktım.

*
**

Çaydan sonra çalışma odasına geçtik. Dizlerimizin üzerine bir Londra haritası yaydık. Bana çeşitli sokaklar, gitmem gereken yerleri gösteriyordu. Ertesi sabah erkenden gidecektim.

Pancurların vurması sinirime dokunuyordu. «Kapıları kilitleyelim.» dedim.

«Peki, her tarafı kilitleriz.» dedi. Ben el fenerini aldım. Sundurmaya açılan kapıyı, arka kapıyı, yan kapıyı kilitledik. Anahtarlar paslandığı için kolayca dönmüyordu. Onun için Eugene bir tahta parçasıyla üstlerine vuruyor, kapıların sürgülerini gevşetiyordu. Anna'yla Denis arka tarafa, kendi dairelerine çekilmişlerdi. Radyolarından gelen dans müziğini duyuyorduk.

«Kapı çalınırsa açmamalarını söyle.» dedim.

«Saçmalama.» dedi. «Bir kez kendi odalarına gittiler mi, dünya yıkılsa aşağı inmezler. Saat dokuzdaki haberleri hemen dinleyip yatarlar.»

«Şimdi sıra sokak kapısına geldi.» dedi. Kapıyı bir an açtık, rüzgarın ve ağaçların sesini dinledik.

İçeri girdik. Çalışma odasındaki şöminenin önüne oturacağımız sırada, «Hadi bakayım öcüler, çekilin pencereden.» dedi. Odun sandığı tepeleme doluydu. Orada güven içinde olduğumuzu, kimse-
nin bize kötülüğü dokunamayacağını söyledi.

Holün bir köşesinde tüfek vardı. Onu da yanımıza alsa iyi olur diye düşündüm.

«Saçmalama.» dedi. «Senin canın işi melodrama çevirmek istiyor.»

Rüzgarın sesini duyuyordum. Sonra eve yaklaşan bir araba sesi duydum gibi geldi. Kulaklarım-
da her an bu ses vardı. Oysa böyle birşey yoktu. Saçını okşadım, ensesini ovdum. Ovulunca çok rahatladığını söyledi.

«Seninle iyi anlaşıyoruz.» dedi.

«Evet.» dedim. O zaman, «seni seviyorum» dese, yada «seni sevebilirim, seni sevmeye başlıyorum» dese herşeyin nasıl da kolay ve güzel olacağını düşündüm. Söylemedi. Sadece, iyi anlaşıyoruz dedi.

Bendeki düş kırıklığını sezmiş gibi, alevlere bakarak, «Birbirimizi tanıyalı ancak birkaç ay oldu.» dedi. Ağır, gözle görülmez bir gelişim süreci-
ne inandığını; gün ışığına çıkmadan, bir kişinin içinde kök salan oluşumları kabul ettiğini biliyordum. Ağaç dikmesini, onların büyüüşünü seyretmesini seviyordu. Arkadaşlığımızın da sürecini bulmasını istiyordu. Daha hazır değildi.

Birden hiç yeri yokken, «Tanrıya inanır mı-

«Sın?» diye sordum. Neden sorduğumu da bilmiyordum.

«Böyle şöminenin karşısında otururken inanmıyorum. Ama saatte seksen mil hızla araba sürerken inanabilirim. Duruma göre değişir.» Bu, bana oldukça çapraşık geldi.

«Nelerden korkarsın?» dedim. Bana açılacağını, büyük korkularından söz edip beni kendi korkumdan koparacağını umuyordum.

«Sadece bombalardan korkarım.» dedi. Bu da tuhafıma gitti.

O anda duyduğum ikinci büyük korkuyu dile getirdim: «Peki ya cehennemden korkmaz mısınız?»

«Cehennemde bana ateş yakma görevini verecekler nasılsa. Bu işi iyi beceririm.» dedi. Sesinin nasıl bu denli serinkanlı, yüzünün bu denli huzurlu olabildiğine şaşıyordum. Arada bir ensesini ovuyor, sonra kolumu dayayıp yanına sokuluyordum. Londra'da onsuz ne yapacağımı, durumlar düzele ne dek nasıl kalacağımı düşünüyordum.

«Cehennem konusunda yapılacak en iyi şey...» diye söze başladı, ama sözün arkasını getiremedi. Çünkü bahçedeki köpek havlamaya başladı. Birkaç dakika havladıktan sonra, neredeyse insan çığlığını andıran bir tarzda uzun uzun uludu. Yerimden fırladım.

Yerdeki çay tepsisine takıldım. «Şşşt, şşt» dedi Eugene. Koştı, lambanın fitilini kıstı. Bekledik. Hiçbir şey olmadı. Ne ayak sesi, ne araba gürültüsü. Rüzgarın ve pancurlara vuran yağmurun sesinden başka birşey duyulmuyordu. Yine de geldikle-

rini birkaç dakikaya kadar kapıyı çalacaklarını biliyordum.

«Ya bir tilki, yada yoldan geçen biriydi.» dedi. Bana bir kadeh viski koydu.

Viskisini yudumlarken, «Kireç gibi oldun.» dedi. Sonra köpek yeniden havlamaya başladı. Bu kez daha yüksek sesle ve sürekli havlıyordu. Arka bahçedeki kapıya doğru havladığını seziyordum. O kapıyı kilitlememiştik. Her tarafım titremeye başladı.

Buz gibi kesildim. «Onlardır.» dedim. Bahçe-deki çakılların üzerinde ayak sesleri duyduk. Sonra erkek sesleri geldi. Birden kapı gümbür gümbür vurulmaya başladı. Köpek havlıyordu boyuna. Kapının gümbürtüsü ve rüzgarın uğultusu, yüreğimin güm güm atışı yanında hiç kalıyordu. Pencereye vurdular. Pancurlar ses verdi. Daha hızlı vurmaya başladılar. Eugene'in koluna yapıştım, dua etmeye başladım.

«Tanrım.» dedim.

Bir erkek sesi, «Kapıyı açın.» diye gürledi.

«Kapıyı kıracaklar.» dedim. Beş altı kişi kapıya yükleniyordu. Yüreğim göğsümü delip çıkacak sanıyordum.

Hale doğru yürürken, «Nasıl olur da benim kapıma böylesine dayanmaya cüret edebilirler?» dedi.

«Gitme! Gitme!» diyerek önünü kestim, çılgınlık yapmamasını söyledim. «Açmayız kapıyı.» dedim. Ama çok geç kalmıştım. Bizimkilerden biri evin arkasına dolanmıştı. Arka kapıdaki kilidin sa-

bırsızlıkla zorlandığını duyduk. Sonra sürgü çekildi. Anna'nın sesini duydum:

«Gecenin bu saatinde ne istiyorsunuz?»

Yeni uykuya dalmış olmalıydı. O sersemlikle ya bizim dışarda kaldığımızı, yada beni almaya polis geldiğini sanmıştı.

Ferret'in bana seslendiğini duydum. «Kızı buradan almaya geldik.»

Anna, küstah bir tavırla, «Benim birşeyden haberim yok. Bekleyin orada.» diye seslendi. Herhalde Ferret onu itip geçmiş olmalı ki, «Ne cesaretle evimize giriyorsunuz?» diye bağırıldığını duyduk. Çoban köpeği havlayarak mutfaktan koridora fırladı. Ötekiler sokak kapısına vuruyorlardı.

Eugene, «Dayanılır gibi değil.» diyerek sokak kapısını açmaya gitti. Ben çalışma odasına kaçtım, saklanacak bir yer aramaya başladım. Eugenenin onları oturma odasına alacağını umarak, çalışma odasındaki karyolanın altına saklandım. Çalışma odasına başkalarının girmesini istemezdi.

«Size bu konuda cevap veremem.» dediğini duydum.

«Kızı bırak.» diye bir ses yükseldi.

Kim olduğunu anlamaya çalıştım.

«Hadi, hadi.» Andy'ydi bu, babamın amcasının oğlu. Sığır tüccarıydı. Sığırların sesini anımsadım birden. İneklerin yabancı bir ahıra girdikleri zaman çıkardıkları sesi düşündüm. Panayırda satmak için getirdiği inekler ilk kez bahçeye girerken böyle bağırırlardı. Sonra Andy amca gelir, bizimle çay içer, kruvaze kahverengi elbisesiyle mutfakta ba-

bamla oturur, sığır fiatlarını tartışırdı. Bir keresinde bana üç metelik vermişti. Para öylesine elden ele gezmış, yıpranmıştı ki, üzerindeki kralın kabbartması bile silinmişti.

Babam, «Bir tanecik yavrum nerede?» diye haykırıyordu.

Nerede olacak diye içimden geçirdim, yatağın altında, neredeyse havasızlıktan boğulacak. Bir yandan da orada sadece bir dakika için, Eugene onları kapıdan oturma odasına getirinceye kadar kalabilmek için dua ediyordum. Sonra ahıra saklanabilirdim. Fareleri kaçırmak için de çıra yakardım.

Babam yine bağırdı, «Biricik yavrum benim!»

Az daha olduğum yerden fırlayıp, biricik yavrusuna da, kendisine de başlayacaktım!

Eugene, «Kimi arıyorsunuz?» diye sordu. «Şu odada konuşalım.»

Ne var ki babam çalışma odasında şöminenin yandığını farketmişti. İçim ürpererek yaklaştıklarını sezdim. Biri yatağın üstüne oturdu. Yay sırtıma battı. Potinlerindeki inek gübresi kokusunu alınca, bunun Andy amca olduğunu anladım. İki kişinin sesini daha tanıdım. Biri Jack Holland'dı, öteki Ferret.

Eugene, «Ziyarete gelmek için biraz geç değil mi?» dedi.

Andy amcam, «O saf, zavallı yavrucağı istiyoruz.» dedi. Bütün ömrünce ineklerle öküzlerden başka kimseye iki çift söz etmemiş olan, müzmin bekar amcam konuşuyordu böyle: «Kızı verin. Eğer kılına halel gelmişse, pahalıya ödetiriz size»

diye bağırdı. O sinsi suratı ve kızıl bıyığının altında gözden kaybolan ufacık ağzıyla ne halde olduğunu düşündüm. Her zaman yanında mide ilacı taşırdı. Bir keresinde annem, babamın otlaklarından ineklerini bedavaya otlattığını söyleyince küplere binmiş, anneme el bile kaldırmıştı. O zaman babam, ömrümde ilk ve son olarak gördüğüm bir şövalyeliikle, «Karıma elini uzatırsan, seni öldürürüm.» demişti.

Eugene, «Bu bir rezalet.» dedi.

Birkaç kibrit çakıldı. İyice yerleşiyorlardı demek.

Jack Holland, kendilerini tanıtmak için, «İzninizle...» diye atıldıysa da babam bağırarak sözünü kesti.

«Karısını boşamış bir adam. Kızımın babası olacak yaştasın nerdeyse utanmadan kızımı kaçırıyor bir de.»

Eugene, «Doğrusunu isterseniz,» dedi; «Onu ben getirmedim, kendisi geldi.»

Şimdi beni onlara teslim edecek, onlarla beraber gönderecek diye düşündüm ve anneme hak verdim. Annem hep, «İnsan ne yaparsa kendine yapar.» derdi.

Babam, «Ona uyuşturucu ilaçlar verdin. Herkes biliyor bunu.» dedi.

Eugene güldü. Onların gözünde Eugene'in ne tuhaf, ne ahlaksız bir adam olduğunu düşündüm. Kadife pantolonu, eski ekose ceketiyse onu pek yadırgamış olmalıydılar. İnşallah önü iliklidir, diye

aklımdan geçirdim. Tozdan burnum yanmaya başladı.

Eugene, «Siz babası mısınız?» diye sordu.

Jack Holland yeniden atıldı, «İzin verirseniz tanıştırayım.» Bu kez herkesi tanıştırdı. Beni ele verenin o olup olmadığını merak ediyordum.

Babam gücenik bir sesle, «Evet, babasıyım.» dedi.

Andy amcam, «Hadi git de, kızı getir.» diye bağırdı.

Yeniden titremeye başladım. Soluk alamıyordum. Bu paslı yayların altında havasızlıktan boğulacaktım. Onlar orada oturmuş benim yaşamım üzerine kararlar alırken, ben burada ölecektim. Andy'nin pis kokulu potinleri burnumun dibinde, gübre kokusunu koklaya koklaya ölecektim. Gülünçtü bu. Andy bize gelip gittikten sonra, annem eline sabunlu bezi alır, oturduğu sandalyeyi baştan aşağı silerdi. Kendimi bu düşüncelerden kurtarmak için sürekli dualar okuyor, kerrat cetvelini tekrarlıyor, Latince fiillerin çekimini yapıyor, ezberimde ne varsa okuyordum. Bir zamanlar ezbere okuduğum Jül Sezar'dan bir dize aklıma geldi. Okuldaki müsameredeydik. Kırmızı bir tuvalet giymiştim. «Seni ve kalkanınla mızrağındaki kan lekelerini görür gibi oluyorum...»

Ferret, bir polis edasıyla, «Katolik misiniz?» diye sordu.

Eugene, «Katolik değilim.» dedi.

Bu kez babam sordu: «Kiliseye gider misiniz?»

Eugene, «Bakın aziz dostum...» diye başladı.

«Aziz dostunuz filan değilim ben. Kesin bunları. Kiliseye gider misiniz, gitmez misiniz, o kadar? Cuma günleri et yer misiniz?»

Eugene, «Tanrı İrlandayı korusun.» dedi. Her zamanki gibi ellerini sabırsızlıkla havaya kaldırdığını görür gibi oluyordum.

Andy amca, yumruğunu avucuna vurarak, «Kafirliğe son vermeli!» diye haykırdı.

Eugene, «Sinirlerimizi yatıştırmak için birer kadeh içkiye ne dersiniz?» dedi. Sonra sesini sertleştirerek ekledi: «Belki içmesek daha iyi olacak. Siz yeterince içmişe benzersiniz.»

Soluklarındaki içki kokusunu yatağın altından bile duyabiliyordum. Yol üstündeki bütün meyhanelere uğramış olduklarını anladım. Pek muhtemelen de içkilerin çoğunu babam ısmarlamıştı.

Jack Holland, o yumuşak, terbiyeli tavrıyla, «Bilmem ki... Belki de birer yudum şarap içsek daha rahat konuşurduk.» dedi.

Babam, «Bir bardak su rica etsem...» dedi. «Aspirin içecektim de.»

«Bakın bu iyi fikir. Ben de bir aspirin içerim.» dedi Eugene. Bir an için işlerin yoluna gireceğini sandım. Bardağa su koydular. Gözlerimi kapattım, dua ettim. Alnımı elimin tersine dayadım. Yüzüm buz gibi terlemişti.

«Kızınızın sizden kaçtığını belirtmek isterim.» diye söze girdi Eugene. «Ben onu kandırmıyorum. Onu sizden ve sizin yaşantınızdan kaçmaya zorlamıyorum.»

Andy amca, «Ne martaval atıyor bu?» dedi.

Jack Holland, «Cennet ülkemizin trajik kadeleri» dedi. «Yabancı güçler, direnme gücümüzü bitiriyor. Bu hep böyledir.»

Ferrèt, «Kızlara uyuşturucu ilaç veriyorlar. Irlandalı kızların çoğu Piccadilly'deki beyaz kadın tüccarlarının eline düşüyor sonunda. Bu işi yabancılar yönetiyor. Ülkemizdeki bütün yabancılar.»

Andy amca, «Karınız nerede beyim? Buna cevap verin bakalım.» dedi.

Babam, tüyler ürpertici bir sesle, niçin geldiklerini birden anımsamış gibi sordu: «Kızımı ne yaptınız?»

Eugene, «Kızınıza birşey yapmadım.» dedi. Benim için herhangi bir sorumluluk yüklenmediğine göre beni sevmiyor diye düşündüm.

Andy amca istifini bozmadan, «Siz de yabancısınız.» diye sözünü sürdürdü.

Eugene tatlı tatlı, «Hiç de değil.» Dedi. «Sizin o çipil, Alman gözleriniz kadar bile yabancı sayılmam dostum.»

Babam, «Niyetiniz nedir?» diye atıldı. O sırada imzasız mektubu çıkarmış olmalı ki, şöyle ekledi: «Şurada yazılı olanlar tüylerini diken diken etmeye yeter de artar.»

Ferret, «Diken diken olacak tüyü de yok ki. Nerdeyse dazlaklaşmış.» dedi.

«Hiçbir niyetim yok. Belki zamanla onunla evlenmek, çocuk sahibi olmak isterim.. Kim bilir...»

Jack Holland, «Ah, yavruların minicik ayak

sesleri doldurur burayı.» diye saçmaladı. Babam, sesini kesmesini, budalalık etmemesini söyledi.

Kesik kesik soluk alır ve dua ederken, aslında beni istemiyor diye düşündüm. Sonumun yakın olduğunu seziyordum. Neden karyolanın altında saklandığımı da bilmiyordum. Donacaktım neredeyse.

Babam, «Döner misiniz?» dedi.

Tabii Eugene onun ne demek istediğini anlayamadı.

Ferret, «Yani Katolik olur musunuz?» diye açıkladı.

Eugene içini çektikten sonra, «Çay içelim mi?» dedi.

Babam, «Yaa, iyi olur.» diye atıldı.

Bütün gece böyle sürüp gidecek, sonunda burada ölümü bulacaklar diyordum kendi kendime. Bir yandan da kürek kemiklerimin arasında bir yeri kaşımak için içim gidiyordu.

Eugene çay hazırlamak için kapıyı açtığı zaman Anna'yı kulağını kapıya dayamış içeriyi dinlerken yakalamış olacak ki, «Anna, demek burdaydın. Lütfen bize çay yapar mısın?» dediğini duydum. Sonra odadan çıktı herhalde. Çünkü ötekiler hep bir ağızdan konuşmaya başladılar.

«Belki de arka kapıdan kaçırmıştır kızıl.» dedi babam.

Andy amca, «Sallanma oğlum, sallanma. Koş peşinden, yakala.» dedi.

Babam dışarı çıkınca, Ferret, «Zavallı Brady. O burnu büyük yumurcağı manastırlara yollayıp, okutup adam etmenin karşılığında neler gördü. Bes-

le kargayı, oysun gözünü diye boşuna dememişler.» dedi. Andy amca, «Zaten hiçbir zaman doğru dü-rüst bir kız olmadı ki canım, yok kitap okumakmış, yok çıkıp ağaçlarla çiçeklerle konuşmakmış, ne arasanız var küçük hanımda. Anası şımarttı bunu böyle.» diyerek fikrini açıkladı.

Jack Holland, «Ah ne güzel kadındı o.» diye-rek annemin güzelliğinden, hanımefendiliğinden dem vurmaya başladı. Öteki ikisi ise Eugene'in şöminenin üzerindeki portresi hakkında konuşuyorlardı.

Andy, «Şundaki buruna bakın hele...» dedi. «Ne-nin nesi olduğunu biliyor musunuz? Bunlar yakında ülkeyi işgal edecekler.» Sonra devam etti : «İnsan böyle bir kıza nasıl kıyar?» Koskoca iki geceyi onun yatağında geçirmiş olduğum halde, halâ baş-tan çıkmamış olduğumu bilseler nasıl da afallar-lardı.

Eugene'le babam odaya girerken, çay fincanla-rının şangırtısını duydum.

Babam, «Yıldı ne kadar kazanıyorsunuz?» diye sordu. Eugen'in farelerle, kanalizasyonlarla ilgili filmler çevirdiğini bilseler burun bükeceklerini tah-min ediyordum.

Eugene, «Çok kazanıyorum.» diye yalan söyledi.

Babam, «Onun babası olacak yaştasınız.» dedi. «Neredeyse benim kadar varsınız.»

Eugene bir an durdu. «Bakın,» dedi, «Bu sinirli hava bizi hiçbir çözüme ulaştırmaz. Neden köye inip bir otelde kalmıyorsunuz? Sabahleyin gelir,

Caitleen'la güzel güzel konuşursunuz. Sabahleyin onun da korkusu yatışmış olur; ben de konuşur, yanınıza çıkmaya razı ederim.»

Andy amca, «Yağma yok.» dedi.

Babam tehdit eden bir havayla, «Onu almadan şurdan şuraya gitmeyiz.» dedi. O zaman elim ayağım çözüldü, kurtuluş olmadığını anladım. Beni bulup çıkaracaklardı. Ayazda dışarı çıkacak, Ferret'in arabasına binecek, bütün gece gidecektik. Yol boyunca başımın etini yiyeceklerdi. Keşke Baba burada olsaydı, o bir çözüm yolu bulurdu...

Eugene, «İster İrlanda'da, ister dünyanın başka bir yerinde olun, ona zor kullanamazsınız; yirmibir yaşında.» dedi.

«Kullanamaz mıyız kullanır mıyız görürsünüz. Biz özgürlüğümüzü kanımızı, canımızı feda ederek kazandık. Burası artık bağımsız bir ülkedir beyim.» diye Andy amca söze girdi.

Babam, «Onu kapattırabiliriz. Aklı başında değil.» dedi.

Ferret, «Aklî dengesi bozuk.» diye tamamladı.

Andy amca bağırmaya başladı: «Buna ne dersiniz beyim? Aklî dengesi yerinde olmayan bir kızla ilişki kurmak ciddi sonuçlar doğurur. Bunun için yirmi yıl bile yersiniz.»

Dışlerimi sıktım. Beynim zonkluyordu. Neden böylesine korkaklık ediyor, saklanıyordum? Bunlar, insanın yüzünü yere geçirirlerdi. Gözlerimden

utanç ve öfke dolu yaşlar süzülüyor, elimin üstüne damlıyordu. Avaz avaz haykırmak istiyordum. Ailemi reddetmek istiyordum. Onların benimle hiçbir ilişkisi yok, benimle onlar arasında bağ kurma sakın diye bağırarak istiyordum. Oysa hiçbir şey söyleyemedim. Sustum ve bekledim.

Babam, «Hadi, gidip getirin kızını.» dedi. «Hadi diyorum size!» Öfkeyle bağırırken ağzından saçılan tükürükler gözümün önüne geldi.

Andy amca, «Bay Brady'nin ne dediğini duymadınız mı?» diye bağırdı. Ayağa kalkmış olmalıydı ki, karyolanın yayları sırtımdan kalktı. Boncuk mavisi gözleri, ülserli midesi ve kırmızı bıyıklarıyla nasıl da tahammül edilmez bir görünüşü olduğunu sezebiliyordum.

Eugene, «Peki öyleyse,» dedi. «Kendisi kanunen benim güvenliğim altındadır. Evimde konuktur. Eğer buradan gidecekse, zorla değil, kendisi istediği için gider. Hemen evimi terkedin, yoksa polis çağıracağım.» Evde telefon olmadığını farkedip etmediklerini düşündüm.

Eugene, «Duydunuz dediklerimi.» diye sesini yükseltti. İşte şimdi vuracaklar onu dedim. Bu adam, buralarda bu tür olayların nasıl bittiğini bilmiyor muydu yoksa? Gün geçmezdi ki, gazetelerde, «Ve adamı elliye bıçak yarasıyla hastahaneye kaldırdılar» gibilerden bir haber çıkmasın. Karyolanın altından çıkmaya çalıştım.

Yumrukların sesini duydum. Sonra lambayı devirmiş olmalılar, çünkü lamba yere düştü kırıldı.

Karyolanın altından çıkıp ayağa kalkarken bir çığlık attım. Şöminedeki alevler çevremi görmeme yetecek ışık veriyordu. Eugene yerdeydi. Kalkmaya çalışıyordu .Andy amcayla Ferret, tekmeliyorlar, yumrukluyorlardı. Jack Holland onları tutmaya çalışıyor; ne yaptığının pek de farkında olmayan babam da Holland'ın ceketine asılmış; «Yapma Jack, yapma Jack, tanrı yardımcımız olsun, yapma Jack.» deyip duruyordu.

Babam birden beni gördü. Herhalde yer yarıldı da yerin dibinden çıktım sandı. Üstüm başım toz toprak içindeydi. Saçlarım darmadağın olmuştu. Ağzı bir karış açık kaldı. Hem öylesine ki, zaten gevşek duran takma dişi dilinin üzerine düşüverdi. Bir dişçi kalfasına ucuza yaptırmıştı dişlerini.

«Ben yapmadım, ben yapmadım, Maura.» diye fısıldadı. Dişlerini tutarak benden uzaklaştı. Sonradan anladım ki, beni annemin hayaleti sanmıştı. Herhalde hayalete de benziyordum o halimle. Yüzüm gözyaşlarıyla yol yol olmuş, saçlarım gözlerime inmişti.

Ferret'e bağırdım, dur dedim. Tam o sırada kapı açıldı, kırmızı-sarı bir parıltı yandı söndü. Anna, tüfekte tavana ateş etmişti. Patlamanın sesinden serseme dönmüş bir halde, sendeleye sendeleye yatağa doğru geriledim. Başım dönüyor, kulaklarım uğulduyordu. Hiç kıpırdamamaya çalışıyor, ölmeyi bekliyordum. Vurulduğumu sanıyordum; oysa kulaklarımdaki zonklama patlamanın so-

kundan başka birşey değildi. Barut dumanı genzimize doldu; öksürdüm. Jack Holland diz çökmüş, bir yandan öksürüyor, bir yandan dua ediyordu. Andy amcayla Ferret ise, kulaklarını tıkamışlar, kapıya dönmüşlerdi. Babam soluk soluğa bir sandalyeye yaslandı. Eugene yattığı yerde inledi. Elini kanayan burnuna götürdü. Tavandan dökülen alçı parçaları halının üzerine yayıldı ve yükselen alçı tozu barut dumanıyla karıştı. Koku dayanılacak gibi değildi.

Anna, tüfeği doğrultarak, «Defolun.» diye bağırdı.

Ferret, «Aman yarabbi. Ben bu işte yokum.» dedi. «Bunlar adamı öldürürler.» Yerde oturan Eugene'in yanına koştum. Burnu halâ kanıyordu. Mendilimi burnuna tuttum.

Babamın beti benzi atmıştı. «Tehlikeli ve yabani insanlar bunlar!» dedi. Takma dişlerini eline almıştı. «Kadın neredeyse öldürecekti bizi!»

Anna sesi titreyerek, «Buradan gitmezseniz ateş edeceğim.» dedi.

Eugene ayağa kalkarak, «Gidin. »dedi. «Derhal burayı terkedin. Bir daha buraya adımınızı atmayın.»

Babam : «Bir yudum viskiniz var mı?» diye sordu. Zangır zangır titriyordu. Elini kalbinin üstüne koymuştu.

Eugene, «Hayır.» dedi. «Derhal evimi terkedin.»

Giderlerken, Jack Holland üzüntülü bir sesle, «Ne güzel bir gece geçirdik, ne güzel bir gece.»

diye söyleniyordu. Anna onlara yol vermek için kenara çekildi; Denis sokak kapısını açtı. En son gördüğüm, Ferret'in bize doğru sallanan demir eli oldu.

Eugene kapıyı çarparak kapadı. Denis sürgüyü çekti. Ben titreyerek yatağa çöktüm.

Anna, tüfeği masanın üzerine koyarken, «Bunlarla ancak böyle baş edilir.» dedi.

Eugene, «Hayatımı kurtardın.» diyerek kanapeye oturdu. Pantolonunun paçalarını sıvadı. Tekmeledikleri baldırında kan vardı. Burnu da kanıyordu.

Hıçkırarak «Özür dilerim. Özür dilerim.» dedim.

Dışarda halâ tartışıp bağırıyorlardı. Köpek de bir yandan havlıyordu. Denis, «Aman ne sert adamlar.» dedi.

Eugene, «Tendürdiyot getir.» dedi. Yukarı çıkıp aradım, ama bulamadım. Anna gitti getirdi. Bir tas suyla temiz bir havlu da getirmişti. Eugene koltuğa uzandı. Ayakkabılarının bağlarını çözdüm, çıkardım. Denis, «Şşşt» dedi. Arabanın uzaklaştığını duyduk.

Anna, Eugene'in yüzündeki, bacaklarındaki yaraları yıkadı. Tendürdiyot sürülürken, Eugene acıyla yüzünü buruşturup inledi.

Masasının üst çekmecesinden aldığım temiz mendili ona uzatırken, «Keşke hiç saklanmasaydım.» dedim. «Keşke buraya hiç gelmeseydim!»

Eugene mendili burnuna kapattı. «Git kendine

bir içki al.» dedi. «Titremeni geçirir. Bir kadeh de bana getir.»

Bir süre sonra burnunun kanaması durdu. Başını kaldırıp bana baktı. Üst dudağı şişmişti.

«Korkunç birşeydi.» dedim.

«Gülünçtü.» dedi. «Tıpkı bu ülkenin kendisi gibi.»

Anna, «Ben olmasaydım görürdünüz gününüzü.» dedi.

Eugene, üzüntülü bir sesle, «Bir fincan çay içelim mi?» diye sordu. Onun olanları hiçbir zaman unutmayacağını ve benim de onların huyunu az da olsa kapmış olduğuma inanacağını anladım.

*
**

Geç yattık. Bacağı ağrıyor, gözünün üstündeki yara zonkluyordu. Bir saat kadar uyuyamadı. Gecenin büyük bölümünü, ayışığının aydınlattığı duvara bakıp düşünmekle geçirdim. Sabaha karşı, onu uyanmış, bana bakarken buldum.

Birden, «Seni seviyorum.» dedim. Bu sözü ne hazırlamıştım, ne birşey. Öylece ağzımdan dökölüvermişti.

Anlamsız bir sözmüş gibi, «Sevmek!» diye tekrarladı ve yastığın üzerinde başını döndürüp yüzüne baktı. Sonra gülümsedi ve gözlerini kapadı. Yeniden dalmıştı. Bu durumu düzeltmek, kendimi bağışlatmak için ne yapabilirdim. Bırakın tüfekte ateş etmeyi; yatakta da bir işe yaradığım yoktu.

Baba'nın yanına dönecektim. Bir süre ağladım. Son-
çay yapmak için kalktım.

Anna mutfaktaydı. İpek çoraplarını, yeni ayak-
kabılarını giyiyordu. Kiliseye gidecekti.

«Daha akşamın etkisini atlatamadım.» dedi.

«Ben, hiçbir zaman atlatamayacağım.» dedim.
Sonra kendi kendime, «Beni mahvettiler, mahvetti-
ler, mahvettiller.» diye söylendim. Bir daha yüzü-
me bakmaz artık. Buradan gitmem gerek.

BÖLÜM XIV

Anna kiliseden bir yığın haberle döndü.

Mavi şapkasındaki iğneyi çıkartıp, gelecek Pazara kadar saklamak üzere yerine koyarken, «Köyde seni film artisti sanıyor herkes.» dedi. Köydeki üç dükkanda da benden başka birşey konuşulmadığını anlattı. Babamla arkadaşları, yola çıkmadan önce otele uğrayıp içki içmişler.

Tavayı ateşe koyuyordu. Donmuş yağın üzerinde fare izleri gördüm.

«Herhalde bugün gidersin.» dedi.

«Herhalde.» dedim.

Saat onu geçmişti. Eugene'in çayını hazırladım, yukarı götürdüm. Elimde tepsiyle kapıda durduğum anda, o uyurken odasına girme hakkım olduğunu, bunun bir ayrıcalık sayılacağını farkettim. Uyurken yanakları daha da çökük duruyordu. Yüzünde belli belirsiz bir acılı anlatım vardı. Güzel, ve arzu uyandıran bir ağzı vardı. Dudakları biçimliydi.

Perdeleri açtım.

Yerinde doğrularak, «Perdeleri koparacaksın.» dedi. Uyku sersemliğiyle açılmış gözleri iki kat daha büyümüş duruyordu.

Beni gördüğüne şaşırarak, «Merhaba.» dedi.

Sonra gözlerini ovuşturdu ve herhalde herşeyi anımsadı. Omzuna bir kazak atıp, kollarını çenesinin altından bağladı.

«Ne güzel çay.» dedi. Başını karyolanın abanoz arkılığına dayamış öylece yatarken İsa'yı andırır bir görünüşü vardı.

Anna kapıya vurdu ve daha dur demeye fırsat kalmadan içeri daldı.

«Telgrafı çektim. İlk onu verecekler.» dedi. Telgraf Eugene'in avukatına çekiliyordu.

Ocağın üzerine bıraktığı pudingin, inip yemezsem soğuyup kuruyacağını söyledi.

Eugene, «Sabah sabah puding mi?» diye homurdandı.

Anna, «Ne güzel olmuş burnunuz!» dedi.

Eugene, hiç gülümsemeden, «Belki de kırılmıştır.» diye cevap verdi.

«Yoo, kırılmamıştır!» dedim.

«Allahtan ekmeğimi burnumla kazanmıyorum. Yada burnumla sevişmiyorum.»

Anna ellerini beline dayamış odanın ortasında duruyordu. Yatağın karışıklığını ve bir sandalyenin üzerine atılmış geceliğini görünce, bir «Himmm!» çekti.

Eugene, ikimize birden, «Hadi bakalım, yayla'nın.» dedi. Ben çıktım Anna kaldı. Kapıdan dinledim.

«Hayatınızı kurtardım, öyle değil mi?»

«Evet, kurtardın. Sana minnettarım Anna. Unutturma da sana bir deri madalya vereyim.»

«Bana elli sterlin ödünç verir misiniz? Dikiş

makinesi ile çocuğa biraz öte beri almak istiyordum. Dikiş makinesi alırsam, bütün gömleklerinizi onarırım.»

Eugene, alaylı alaylı «Demek öyle ha?» dedi.

«Bu parayı ödünç verecek misiniz?»

«Neden tutup da «Bana elli sterlin verin» demiyorsun? «Ödünç» sözünün hiçbir anlamı olmadığını biliyorum.»

«Amma da yaptınız.» Alınmış gibiydi.

«Anna, bu parayı sana bir armağan olarak vereceğim.»

«Ne iyi adamsınız. Ama sakın Denis'e söylemeyin. Bende elli sterlin olduğunu bir bilse, gider boğa filan almaya kalkar.»

Sevinçten ısılt ısılt çıktı odadan. Hemen uzaklaştım. Kapıdan dinlerken yakalanmış olmak utan-cımdan yerin dibine geçirmişti beni.

Koridorun halısı üzerinde suçlu suçlu koşarken, «Seni gidi seni!» dedi. «Hadi bakalım, aşağıya kadar yarışa var mısınız?» Mutfığa kadar koştuk.

Anna Pazar gazetelerini okudu.

Günün şöhretlerinden bir kadının berberiyle seviştiğini yazıyordu. Anna kadının resmini göstererek, «Tıpkı Laura.» dedi. Sonra gazeteyi okumaya devam etti: «Terzi cinsiyet değiştiriyor. Aman yarabbi, bu insanları bir türlü anlamıyorum. Bunlar hiç soyunurken şöyle bir kendilerine bakmazlar mı?»

Sonra fallarımızı okudu. Denis'inkini, bebeğinkini, Eugene'inkini, benimkini ve Laura'ninkini,

Laura'yı her işe karıştırmasa olmuyordu. Yemekten sonra Denis'i ve çocuğu alıp sokağa gittiği zaman, Laura ha geldi ha gelecek gibi bir duyguya kapıldım. Evi ilk kez bu huzursuzluk içinde baştan aşağı dolaştım. Eugene tulumbaya bakmak için tarlaya inmişti.

Beş tane yatak odası vardı. Yorganlar katlanmıştı. Gardroplar boştu. Sadece askılar asılıydı. Eşyalar kara renkli tahtadan, eski ve birbirini tutmaz şeylerdi. Yatakların başucundaki komodinlerde, içleri pembe güllü porselen lâzımlıklar vardı.

Çamaşır dolaplarından birinin çekmecesinde bir gece çantası buldum. Simli çantanın içinden Laura'nın not defteri çıktı. Hiçbir anı yazılmamıştı. Sadece çeşitli adlar ve telefon numaraları vardı. Bir de çok güzel koku mor bir gece eldiveni vardı. Eldiveni giydim. Nedendir bilmem, yüreğim delicesine atlamaya başladı. Öteki çekmecelerde birşey yoktu. Her çekmece tebeşirle numaralanmıştı.

Hava kararırken aşağı indim. Anna'nın gitmeden önce yaktığı lambanın fitilini açtım. Masanın üzerinde, derisi yüzülmüş, yıkanmış, pişirilmeye hazır durumda tavşan duruyordu, Denis bir gün önce yakalanmıştı.

Yüksek sesle, «Akşam yemeği.» dedim ve yemek kitabını alıp, «T» harfini açtım.

Tavuk

Tavuksuyuna çorbalar

Tirit

Tereyağlı pilav

Tatar böreği

Tarhana

Turp salataları

Tavşandan söz edilmiyordu. Kitap Laura'nındı.

İç kapağında hem kızlık soyadı, hem de evlendikten sonraki soyadı el yazısıyla yazılıydı.

Ağlamamak için kendimi zorlayarak, «Akşam yemeği.» dedim yine. Sonra Eugene'in, «Yemek pişirmesini bilir misin?» diye soruşunu anımsadım.

«Biraz bilirim.» demiştim.

Oysa yalandı. Gustav'la Joanna'nın vasiyetname hazırlatmak için avukata gittikleri bir Cuma günü dışında hiç mi hiç yemek pişirmemiştim. O gün de iki tane balık almış eve gelmişim. Birisi Baba'ya, birisi bana. Ben balıkları kızartırken, Baba sofrayı kurmuştu. Balıkların nasıl temizleneceğini bilmiyordum. Daha doğrusu temizlenmesi gerektiğini bile bilmiyordum. Kaygan, kurşuni balıkları oldukları gibi tavaya koyup, ateşe oturtmuşum. Birkaç dakika hiçbir şey olmamış, sonra balıklardan biri patlayıp, ortasından yarılmıştı.

Baba, yemek odasından, «Berbat bir koku geliyor.» diye seslenmişti.

«Balıktan geliyor.» demiştim. O sırada ikinci balık da patlamıştı.

Baba burnunu tutarak mutfığa koşmuş, «Nereden geliyor dedin?» demişti.

Balıkların durumunu görünce, tavayı kaptığı gibi doğru bahçeye koşmuş, Gustav'ın çöpleri boşalttığı yığının üzerine boca etmişti.

Eve gelince de, «Vay be.» demişti. «Sen, inekleri canlı canlı kesip yedikleri devirlerde yaşamalıymışım. Kızım. Yabani misin, nesin?» Sonra tavayı musluğa koyup suya tutmuştu.

Sonra da çıkıp lokantada yemek yemiştik. Elimizde tepsiyle kafeteryada dolaşmak, canımızın çektiğini almak çok daha hoştu cips, sosis, muhallebi, kahve, krema ve limonlu kek.

Mutfakta oturmuş, Baba'yı düşünüyor, ağlıyordum. Onu çok arıyordum. Ömrümde hiç yalnız kalmamıştım. Hiç kendi başıma hareket etmemiştim. Vanilya esansı sürünüp, neşe içinde gezmeye gittiğimiz akşamları özlemle düşündüm. Genellikle sinemaya giderdik. Karanlık, o koskocaman perde ve arada bir aldığımız dondurma hoşumuza giderdi.

Baba'yı, babamı, herkesi anımsayarak, «Ah tanrım.» diye iç çektim. Yüzümü avuçlarıma gömdüm, ağladım. Neye ağladığımı ben de bilmiyordum.

Üç dört kez bahçenin ön kapısına gidip, ıslak, beyaz parmaklıklara yaslanarak gelen giden var mı diye bakındım. Bir polisten başka kimsecikler görünmedi. Polis bisikletiyle geliyordu. Kapıcı kulübesinin yanında durdu, duvara işede. Sonra yoluna devam etti.

Eugene geldiği zaman gözlerimi kurulamıştım. Belki de kendini yokken gizlice gitmiş olmamı bekliyordu.

«Halâ buradayım.» dedim.

Beni öperken, «Buna sevindim.» dedi. Karanlık çökmüştü. Lambaları yaktık.

Çalışma odasındaki şöminenin başında otururken, «Benim zavallı tomurcuğum. Pek de neşeli bir balayı geçirmiyorsun, değil mi?» dedi. «Güzel şeyleri düşün... Güneşi, dağlardan akan suları, çiçekleri, kuşları bütün doğayı düşün...»

Kollarına uzandım. Bundan sonra ne olacak diye merak ediyordum. Gramofona plak koymuştu. Odayı müzik sesi dolduruyordu. Dışarda yağmur camlara vuruyordu. Pencerenin pervazına yağmur suyu birikmişti. Müziğin ve yağmurun sesinden başka birşey duyulmuyor, Eugene gözlerini kapamış müzik dinliyordu. Müzik onu tuhaf bir biçimde etkiliyordu. Yüzünün çizgileri yumuşuyor, bütün ruhuyla müziği yaşıyordu.

Tam, «İster kal, ister git, nasıl dilersen.» demesini beklerken, «Bu Mahler'in bestesi.» dedi.

Durumu kurtarmak için, «Ben şarkısı olan müzikleri severim.» dedim. Ama gözleri kapalıydı ve sanırım beni duymadı. Müzik bana yine kuşları anımsatıyordu. Bir yaz akşamında dallardan uçan, havada daireler çizen kuşları. Evimizin arkasındaki eski bir korkuluğun üzerine tüneyen, kendi gölgeleriyle çoğalıp, kendi gölgelerinden ürke rek bağırıyan kargaları anımsıyordum. Sonra ba-

bamı düşündüm ve yine geleceklerini, hem de o gece geleceklerini sezdim.

Eugene hiç beklemediğim bir anda, «Ama bu müziğin sözleri var.» dedi. Demek beni duymuştu. «Daha yüce düzeyde sözler bunlar. Bu müzik insanları insanların yaşantılarını, gelişimleri, savaşları, açlığı, devrimi anlatıyor... Müzik, kamış gibi basit araçlarla bile, insanlığın o bitmez tükenmez, kasvetli, ağır, yüklü acısını dile getirebilir.»

Böyle konuşmak için biraz kafadan çatlak olması gerektiğini düşündüm. Hele ben babam gelirse diye telaşlanırken... Kendimi ondan büyük ölçüde kopuk bularak fırladım ve yemeğe bakmam gerektiğini söyledim. Tavşanı ocağa koymuştuk.

Tavşan ağır ağır pişiyor, bembeyaz etleri kemiklerden sıyrılıyordu. Suyunu koyulaştırmak için biraz mısır unu attım, ama topak topak oldu. Suyun yüzünde ufak un topakları yüzüyordu.

Yüzüme biraz daha pudra sürmeye giderken, «Bu da idare eder» dedim kendi kendime. Tence-
renin buharından yanaklarım kızarmıştı. Odaya döndüğümde, Eugene okuyordu.

Karşısına oturdum. Tavanda alçının döküldüğü yere baktım. Anna'nın ateş ettiği yerdı burası. Yarın buradan gittiğim zaman bunu anımsayacağım, hiç aklımdan çıkmayacak diye düşündüm.

Birden, «Yarın gidiyorum.» dedim. Lambanın sarı ışığı alnına vuruyor, vazunun gölgesi gözlüklerinin üst kısmına düşüyordu. Bağa çerçeveli gözlük takmıştı.

Başını dizlerinin üzerindeki gazeteden kaldı-

arak, «Gitmek mi?» dedi. «Nereye gideceksin?»

«Londra'ya gidebilirim.»

«Gitmek istiyor musun?»

«Hayır.»

«Öyleyse neden gideceksin?»

«Başka ne yapabilirim ki?»

«Burada kalabilirsin,»

«Bu doğru olmaz.» dedim. Orada kalma önerisinin benden değil de, ondan gelmiş olması hoşuma gitmişti.

«Neden doğru olmayacakmış?»

«Başına ekşimek gibi birşey olur bu.» dedim. «Giderim. Bana mektup yazarsın. Sonra belki gelirim.»

«Peki ya gitmeni istemiyorsam, o zaman ne olacak?»

«Buna inanmam.» dedim. Gözlerini tavana kaldırdı. Biraz sinirlenmişti. Bana acıdığı için, yada yalnızlıktan sıkıldığı için kalmamı istedi sanıyordum hep.

«Kalmamı neden istiyorsun?» diye sordum.

«Senden hoşlanıyorum da ondan. O kadar uzun süre köstebek gibi yaşadım ki, yani bazen çok yalnızlık duyuyorum demek istiyorum.»

Birden durdu, gözlerimin dolduğunu farketmişti.

Yavaşça, «Caithleen.» dedi. Her zaman Kate yada Katie derdi. «Caithleen, kal burada.» elini uzattı, elimi tuttu.

«Bir iki hafta kalırım.» dedim. Beni öptü ve ne

denli sevindiğinden söz etti.

Pancurları kapattık. Yemeğimizi yedik. Tavşanın etiyle patatesler, unla koyulaştırdığım suyun içinde ezilmişlerdi. Yemek çok lezzetliydi. Bana bir nişan yüzüğü alacağını, böylelikle de hem Anna'nın, hem komşuların beni can sıkıcı sorularla rahatsız etmelerini önleyeceğini söyledi.

«Gerçekten evlenemeyiz. Ben boşanmadım, üstelik çocuk var.» Bunları söylerken yüzüme bakmıyor, barografin mürekkeple çizilen zikzaklarını seyreliyordu. Ben de oraya baktım ve bu zikzaklar bizim yaşamımızdaki iniş çıkışlara benziyor diye aklımdan geçirdim. Sonra uğradığım düş kırıklığını gizlemek için,

«Zaten seninle evlenmeye hiç niyetim yok.» dedim.

«Görürüz.» dedi. Güldü. Sonra beni neşelendirmek için ailesinden söz etti.

«Annem evham hastasıdır» diye söze başladı. Annesiyle tanıştığımı unutmuşa benziyordu. «Babamla evlenmesi, kadınların bacaklarını uzun etekler altında gizledikleri mutlu günlere raslamış. Mutlu günler diyorum, çünkü annemin bacakları kibrit çöpü gibidir. Grafton Sokağında karşılaşmışlar. Babam gezmeye gelmiş bir müzisyenmiş. Uzun boylu, esmer, yabancı bir adam. Fransızca — İngilizce sözlük almaya gidiyormuş. Büyük bir nezaketle, hanımefendiden kendisine bir kitapçı dükkânı göstermesini rica etmiş. İşte ben —göğsüne vurdu— bu raslantının bir ürünüyüm.»

Güldüm. Annesinin bir yabancıyı böylesine çabuk baştan çıkarabilişine şaşıtm. Eugene anlatmaya devam ederek o beş yaşlarındayken babasının kendilerini bırakıp gittiğini söyledi. Babasını, elinde keman ve portakallarla işten dönen biri olarak hayal meyal anımsıyordu. Annesi, kendisini ve Eugene'i geçindirebilmek için garsonluk yapmış. Eugene, insanlığın onda dokuzu gibi çetin günler geçirmiş ve mutsuz bir çocukluk dönemi yaşamış.

Elini zarif bir hareketle bana uzatarak, «Şimdi sıra sende.» dedi.

Çocukluğumdan bölük pörçük anılar üşüştü kafama — mutfağın arka kapısının önündeki taş basamaklara oturup ekmekle şeker yiyişim, soğusun diye dışarıya bırakılan sıcak jöleyi içişim. Bazen bir tek sözcük, bütün bir yaşamın çağrışımı oluyor.

«Annem gençliğinde Amerika'ya gitmiş.» diye başladım. «Onun için herşeye Amerikanca bir ad takardı.»

Tek tek olaylar aklıma geliyordu - mutfak penceresinden annemin yeni ayakkabılarını çalan dilenci kadın, annemin dava etmek için mahkemeye gidişi, dilenci bir ay hapse mahkûm olunca annemin pişman oluşu; saralı köpek; yüz günlük tavuklarımızın hepsini sansarın yiyişi. Anlattığım yerleri yeniden görür gibi oluyordum. Yemyeşil tarlalar, insanın içine huzur veren taş ev, yazları yolun kenarında açan beyaz çiçekler, Hickey'in paslı ot biçme makinesinin üstüne krallar gibi kurulup şarkı söyleyişi, dükkanda tütün diye kuru gübre sattıklarını yeminle anlatışı. Tabaklardaki yağ çok-

tan donmuştu. Ben halâ Eugene'e anlatıyordum. O güne dek hiç böyle konuşmamıştım. Çok iyi bir dinleyiciydi. Ona babamın içki fasıllarından söz etmeyi aklımdan geçirdimse de yine de hiç söz etmedim.

*
**

Geceyarısından çok sonra yattık. Merdivenleri topallayarak çıkıyordu. Ben elimde lambayla arkasından gidiyor, bir yandan da lambayı düşürür de, kırmızı yol halısını tutuşturur muyum acaba diye endişeleniyordum.

«Demek ikimiz de babasız sayılırız. Ortak bir yanımız bu.» dedi.

O gece beni sevmedi. Çok uzun konuşmuştuk. Zaten yediği dayaktan her yanı ağrıyordu.

«Acelemez yok.» dedim.

Karnımı okşadı. Uykuya dalarken birbirimize tatlı, sıcak, huzur taşıyan sözler söyledik.

BÖLÜM XV

Pazartesi öğleden sonra Eugene'in avukatı Dublin'den geldi. Onu beklediğimiz için oturma odasındaki şömineyi yakmıştı. Kızıl saçlı, kızıl kaşlı, açık mavi gözlü bir adamdı.

«Bu adamların Bay Gaillard'a saldırdıklarını söylüyorsunuz demek?»

«Evet, saldırdılar.»

«Siz tanık oldunuz mu?»

«Hayır. Ben yatağın altındaydım.»

«Yatağın mı?» Kaşlarını kaldırdı, ayıplayan, soğuk bakışlarını yüzüme çevirdi.

Eugene, «Hikayeyi karıştırdı. Çalışma odamdaki yataktan söz ediyor diye atıldı. «Onlar gelince korktuğu için yatağın altına saklanmıştı.»

İkisine de kızmıştım. «Evet, orada bir yatak vardı.» dedim.

Avukat birşeyler not alırken, soğuk bir tavırla, «Evet, anlıyorum.» dedi.

«Evli misiniz, Bayan şey...»

«Hayır.» dedim. Ve Eugene'in, evleneceksin der gibilerden bana gülümsediğini gördüm.

Sonra avukat bana babamın adını soyadını, ötekilerin adlarını ve adreslerini sordu. Onlara avukatın mektup yazmasına yol açtığım için üzülüyordum. Ama Eugene bunun yapılması gerektiğini söyledi.

Avukat, «Bu her zaman yapılan bir işlemdir.» dedi. «Onlara mektup yazıp ihtarda bulunacağız, bir daha Bay Gaillard'ı rahatsız etmemelerini bildireceğiz. Yirmibir yaşınızı doldurduğunuza eminsiniz, değil mi?»

Onun gibi konuşarak, «Eminim.» dedim.

Sonra ben bir kenarda oturmuş, mendilimi parmağıma dolayıp çözerken, o da Eugene'i sorguya çekti. Eugene olayın gelişimiyle ilgili notlar almıştı. Çok metodik bir insandı.

Çay hazırladım. Elma marmeladıyla taze kaymak ve bisküvi getirdim. Bunlar bile avukatın asık suratını değiştirmede. Sonra Eugene'le ağaçların satışı hakkında görüştü.

Saat dördü geçtikten az sonra avukat gitti. Arabanın arkasından el salladım. Sadece alışkanlıktan gelen bir davranıştı bu. Hava kararıyordu. Ortalık, akşamları duyulan usul usul seslerle doluyordu. İnekler ahırlara dönüyor, ağaçlar hışırdıyor, tavuklar kümese kapanmadan birkaç dakika daha açık havada kalabilmenin sevinciyle gıdıklıyorlardı.

Odaya döndüğümüzde Eugene, «Neyse bu da bitti.» dedi. Çayın soğuyup soğumadığını anlamak için çaydanlığı tuttu.

Sonra yarım fincan koyu çay koydu. «Bir daha bizi rahatsız etmezler.» dedi.

«Her zaman rahatsız edeceklerdir.» dedim. Olayı bütün ayrıntılarıyla konuşmak bana yeniden hüznü vermişti.

«Durumu kabul etmek zorundalar.»

Oysa iki gün sonra halamdan ağır bir mektup aldım.

«Sevgili Caithleen,

Sen gittiğinden beri hiç birimiz ne bir an gözümüzü kırptık, ne de ağzımıza bir lokma koyduk. Başına gelenler bizi çığına çeviriyor. Eğer içinde biraz acıma duygusu kaldıysa, bana yaz, ne yaptığını anlat. Gece gündüz senin için dua ediyorum. Ne zaman dönersen, kapımızın sana açık olacağını bilmeni isterim. Bana hemen cevap yaz. Tanrı ve Meryem Anamız yardımcın olsun, senin iffetini, onurunu korusun. Baban ağlamaktan başka birşey yapmıyor. Ona mutlaka mektup yaz.

Halan Molly»

Eugene, «Cevap verme.» dedi.

«Ama onları böyle üzüntüde bırakamam.»

«Bak, bu duygusallık seni hiçbir yere vardır-
maz. Bir karar verdiğin zaman, o karara bağlı kal-
mayı öğren. İnsanlara acımayacaksın, sert davra-
nacaksın; kendine de acımayacaksın.»

Sabahtı ve öğle yemeğinden önce hiçbir konu-
da tartışmaya girmemeye söz vermiştik. Sabahları
genellikle keyifsiz, somurtkan oluyor ve benimle
konuşmadan önce bir iki saat yürüyordu.

«Bu gaddarca birşey.» dedim.

«Evet.» dedi. «Nalçalı kunduralarla beni tekme-
lemek de gaddarca bir şey. Eğer onlara mektup ya-
zarsan, yine kalkıp gelecekler ve bu sefer onlarla
başa çıkman için seni yalnız bırakacağım.» Acı ko-

nuşuyordu. Ama bu, onu sevmekten alakoymuyordu benî.

«Peki.» dedim. Düşünmek için dışarı çıktım. Koruda herşey nemliydi. Ağaçlardan sular sızıyor, dallardan damlalar düşüyordu. Dağ, kahverengi bir heyula gibi yükseliyordu. Ev hüzünlü bir görünümdeydi, koru da öyle. İnsan burada kendini çok yalnız buluyordu.

Sonunda ağlamaktan başka birşey yapamadım. Öğleden sonra Eugene daha keyifliydi.

O akşam, «Yarın kasabaya iniyoruz.» dedi. Bir çekmecedен boş bir cüzdan çıkardı, içine para koydu, bana verdi. Bej renkli derinin üzerine adının baş harfleri altınla işlenmişti. Birisinin armağanı olduğunu söyledi.

«Sana bir yüzükle, ufak tefek birşeyler alacağız.» dedi. Sonra bana arkasını dönüp, ocağa kütük atarken, çabucak cüzdanı açıp paraları saydım. Tam yirmi sterlin vardı.

*
**

Ertesi gün, kuru ayazda Grafton sokağında yürürken, gelip geçen işlediğim günah yüzünden beni lanetleyecek gibime geliyordu.

Eugene, düşsel düşmanlarımıza ateş ediyormuş gibi yaparak, «Dan — Dan» dediyse de ben yine korkuyordum. Bir kuyumcu dükkanına girdiğimiz zaman bayağı sevindim kaçtık diye.

Geniş bir altın yüzük aldık. Daha dükkandayken parmağıma taktı. «Bu pahalı yüzükle seni kendime alıyorum.» dedi. Ürperdim, güldüm.

Bakkaldan alışveriş ettik. Şarap da aldık. İki tane roman, biraz da kağıt aldık. Kitapçıdayken, çok mu zenginsin diye sordum.

«Pek değil.» dedi. «Param neredeyse bitmek üzere. Ama ya senin drahomanı alırım, yada çalışırım...» İlkbaharda, bir kimya firması adına sula- ma tesisleriyle ilgili belgesel film yapmak için Gü- ney Amerika'ya gitmesi söz konusuydu. Daha şim- diden beni de götürüp götürmeyeceğini merak edi- yor, üzüliyordum.

Bir otelin yanındaki berberde saç traşı oldu. Beni otelin salonunda bıraktı. Elime de bir viski soda tutuşturdu. Ama o gözden kaybolur olmaz, viskiyi bir yudumda dikip, belki bir gören / olur korkusuyla kendimi tuvalete attım. Birkaç kez elle- rimi yıkadım. Yeniden makyaj yaptım. Elim her yıkayıştta oraya bakan kadın temiz bir havlu ko- şturuyordu. Elimi o kadar sık yıkadığım için kadın beni deli sanmıştır herhalde; ama vakit geçirmeme yarıyordu. Yıkandıktan sonra yüzüğüm daha da güzel parlıyordu. Elimi yüzüme yaklaştırdığım za- man, kendimi görebiliyordum.

Artık tırnaklarımı yemekten vazgeçmeliyim di- ye düşündüm. Tırnak diplerindeki etleri geri it- tim. Ufakken de tırnaklarımı yerdim hep ve onyed i yaşıma geldim mi birden büyüyüp hanım olacağım, o zaman tırnaklarımı uzatıp oje süreceğim, bu dert de bitecek derdim. Kır saçlı kadına beş şilin verdim. Şaşırdı. Hatta üstünü isteyip istemediğimi sordu.

«Üstü kalsın.» dedim. «Bugün evlendim de...»

Bunu birisine söylemek gereğini duyuyordum. Elimi sıkı, bana mutluluklar dilerken gözleri doldu. Ben de onunla birlikte ağladım. Çok anaç bir kadındı. Oturup ona gerçeği anlatmak ve doğru hareket ettiğimi söylemesini istiyordum. Ama bu saçma olurdu. Onun için dışarı çıktım.

Allahtan Eugene geldiği sırada yerime oturmuştum. Bu kadarcık bir ayrılıktan sonra bile onu ilk gördüğüm zaman esmer teni ve kemikli çenesiyle ne yakışıklı olduğunu düşünmekten kendimi alamıyordum.

«Tamam.» diyerek eğildi, yanağını yanağıma sürttü. Sakal traşı da olmuştu.

Parfüm sürünmüştüm. Ne güzel kokuyorsun dedi. Sonra o günü kutlamak için salondan geçtik, boş yemek salonuna girdik. O akşam yemeğe gelen ilk müşteri bizdik. Yarım şişe şampanya ısmarladı. Ama garson buz dolu kovanın içinde şampanyayı getirdiği zaman, yarısı boş şişenin öylesine içe dokunur bir hali vardı ki, Eugene geri gönderip bütün şişe söyledi. Mantarı bana vermesini söyledim. Hala da saklarım. Yuvarlak, gümüş renkli tıpasıyla bu mantar, gerçekten benim diyebildiğim tek şeydir.

Kadeh tokuşturduk. «Şerefimize» dedi. İçtik. İçerken hep genç kalayım diye dua ettim.

Çok hoş bir geceydi. Saçları kesildiği için yüzü genç, çocuksu görünüyordu. Ben de onun verdiği parayla aldığım yeni bir siyah elbise giymiştim. Kadınların çoğu belirli ışık altında ve belirli an-

larda güzel görünürler. O akşamki ışık ve yaşadığımız anlar benim eşref saatimdi. Duvardaki aynaya baktığım zaman, gerçekten güzel olduğumu görüyordum.

«Seni bir dondurma gibi yiyebilirim.» dedi. Sonra eve dönüp yatağa girdiğimizde de aynı sözü tekrarlardı. Beni sevmek için yanıma sokulmuştu. Yüzüğü parmağımda çevirip duruyordu.

«Sana biraz büyük.» dedi. «Daralttıralım.»

«Böyle de iyi.» dedim. İçtiğim şampanyadan ve saçlarıma öpücükler kondururken kulağımın dibinde duyduğum soluğunun verdiği güvenden tembellik ve uyuşukluğa gömülmüştüm.

«Bu yüzük uzun süre dayanmalı.» dedi.

«Ne kadar süre?»

«Bu çocuksu gülüşünü sürdürdükçe.»

«Her zaman, ilelebed» gibi tehlikeli sözcükleri hiç kullanmadığını içim yana yana düşündüm bir an.

Yavaşça içime yönelerek, «Hadi, beni içeri al.» dedi.

«Korkmuyorum, korkmuyorum.» dedim. Günlerdir kendi kendime korkmadığımı söylememi öğütüyordu. Böylelikle korkmadığıma ben de inanacaktım. İlk girerken büyük acı duydum; ama duyduğum acı bana heyecan verdi ve kendi kendime şaşırarak onun çıplak omuzunu emmeye başladım.

İnledim. Öperek susturdu beni. Sessizce uzandım. Topuklarımla baldırlarını okşuyordum. Böylesine tuhaf, böylesine komik bir durumun bir par-

çası olmak garipti. Sonra, Baba ile olayı konuştuğumu, merak ettiğimizi, kendi merakımızdan utanıp heyecanlandığımızı anımsadım. Baba'yı, Martha'yı, halamı, beni hala çocuk yerine koyan herkesi bir bir düşündüm. Artık, geri dönülmez biçimde kadınlık dünyasına adım attığımı biliyordum.

Hiç zevk almadım. Sadece doğarken bana yüklenmiş bir ödevi yerine getirmiş olmaktan belirli bir doyum duyuyordum. Aklımda saçma, budalaca şeyler vardı. Demek buymuş, bu kadar zamandır korktuğum, özlediğim sır demek buymuş diyordum.. Süründüğüm bütün parfümler, iç çekişleri, bütün o mor sütyenler, geceleri saçlarımı sarmalar, cin içmeler, kolye takmalar, hep bunun içinmiş demek. Gülünç, aynı zamanda da çok güzel birşeydi bu. Onun gövdesinde giderek artan heyecan beni de çekiyordu. Denizin uyumlu dalgalanışı gibiydi. Kulağıma fısıldadığı sevgi dolu sözler de öyle. Hafif inilti ve öpücükler; öpücükler ve inilti gövde doluyordu. Bu, o boşalınca, beni sevgisiyle yıkayınca dek sürdü.

Sonra herşey sustu. Büyük bir sessizlik; sessizlik ve yumuşaklık ve bacaklarımın arasındaki ıslak bir çiçek gibi duran kabarıklık. Bütün bu süre boyunca ay, kahverengi halının üzerine ışıklarını yayıyordu. Perdeleri kapatmamıştık.

Beni kollarının arasına aldı. Kıpırdamadan yatıyordu. Sonra gözlerim doldu, yaşlar yanaklarımdan süzölmeye başladı. Ağlamama yanlış bir anlam

vermesin diye başımı çevirdim. Çünkü çok mutluydu o.

Bir süre sonra, «Artık mahvolmuş bir kadınsın.» dedi. Sesi çok uzaktan geliyor gibiydi. Çünkü, fısıltıyla söylediği sevgi sözleri, konuşurken sesinin nasıl sert olduğunu unutturmuştu bana.

Tuhaf bir heyecanla, «Mahvolmuş!» diye tekrarladım.

Kendimi Baba'dan ve tanıdığım bütün kızlardan ayrı buluyordum artık. Baba'nın da bunu denemiş olup olmadığını, korkup korkmadığını, hoşlanıp hoşlanmadığını merak ediyordum. Annemi düşündüm. Tabağımdaki sıcak çorbayı üfleliğini, çoraplarım düşmesin diye konçlarına lastik geçirisini anımsadım.

Eugene döndü, sırt üstü uzandı. Yalnızlık duydum. Ağırlığı üzerimden kalkınca terkedilmiş gibi bir duyguya kapıldım. Bir mum yaktı, mumun alevinden de sigarasını ateşledi.

«Al sana yeni bir yükümlülük, yeni bir sorumluluk, yeni yeni dertler.» dedi.

«Çağırılmadan geldiğim için özür dilerim.» dedim. Yükümlülük sözünün hakaret anlamına geldiğini sandığım için böyle konuşmuştum.

«Zararı yok, senin gibi cici bir kızı yatağımdan atacak değilim ya.» diye şaka yaptı. Benim için gerçekten neler düşündüğünü merak ettim. Monden değildim, doğru dürüst konuşmasını beceremiyor, araba kullanmasını bile bilmiyordum. Sürüyle ekşiğim vardı.

«Çalışacağım, ben de monden olacağım.» dedim.

Saçlarımı kesecek, daracık eteklikler ve korseler giyecektim.

«Monden olmanı istemiyorum ki.» dedi. «Ben sadece bana yumuk yumuk bebecikler vermeni istiyorum.»

«Bebecikler mi?» Bunu duyduğum zaman neredeyse kalbim duracaktı. Doğrudum, telaşla, «Ama çocuğumuz olmayacağını söylemiştin.» dedim.

Sesimdeki değişiklikten şaşırmış olarak, «Hemen değil.» dedi. Çocuk denilince tüylerim diken diken oluyordu. Baba'nın bana emzirmenin nasıl olduğunu anlattığı günü anımsadım, yine midem bulandı. Babayla bunu konuştuğumuz gün pestil yiyecek parkta dolaşıyorduk. Midem bulanmış, pestili çıkarmıştım. Sonra da baba kendisinininkini yiyinceye dek görmesin diye yapraklarla üzerini örtmüştüm.

Eugene beni yatağa çekerek, «Bu gibi şeylerle kendini üzüp durma.» dedi. «Sonunda herşey düzelecek. Şimdi bunları düşünmenin sırası değil. Bu senin balayın.»

«Yatak darmadağın olmuş.» diyerek, kafamı başka şeylerle meşgul etmeye çalıştım. Ama kalkıp da yatağı yeniden düzeltmeyecek kadar rahat yatıyorduk. Eugene yatağın ayak ucuna uzandı, gömleğini, atletini aldı. Giyinmesine yardım ettim. Kürek kemiklerinin arasındaki boşluğa bir öpücük kondurdum. Öptüğüm yerin, gün ışığında nasıl kayısı renginde olduğunu düşünüyordum.

Yattığı zaman, «Aç mısın?» diye sordum. Hiç

uykum yoktu ve bu gecenin mutluluğunu elimden geldiğince uzatmak istiyordum.

«İstemem. Uykum var.» diyerek esnedi ve bana sokulup yattı.

Elini karnımın üstüne koyduğu zaman, «Bu kez akıllı uslu bir kız oldum, değil mi?» dedim.

«Mükemmeldin.»

«O kadar korkulacak birşey değilmiş.»

«Hadi çeneni kapat artık bakalım. Uyu.» Elinin altında karnımın yavaş yavaş inip kalktığını duyuyordum.

«Ne düşünüyorsun?» dedim.

«Yarın akşam dokuzda Jacobs'un önünde buluşuruz Bayan Tombalak.» dedi. Konuşurken uyu-ya kaldı, eli yavaşça karnımın üzerinden kaydı.

Uyuyamacağım sanıyordum, ama ben de dalmışım.

Uyandığımda oda aydınlıktı. Eugene beni seyrediyordu.

Güneş gözümü kamaştırdığı için gözlerimi kırpıştırarak, «Merhaba.» dedim.

«Kate, öyle huzurlu bir uykun var ki.» dedi. «Yarım saattir seni seyrediyorum. Uyurken taş bebek gibi oluyordun.»

Mutluluk içinde bir «Ooh!» çektim. Ayaklarını uzatıp gerindim. Ayak parmaklarımız yatağın ayak ucundan dışarı çıkıyordu. Kalkıp yıkanmadan önce bir kerecik daha dedi. Beni çabucak ve arzuyla sevdi. Artık eskisi gibi tuhaf gelmiyordu bu bana ve öldüresiye bir lezzet duyuyordum.

Banyoda beraber yıkandık. Soba yanmadığı ve su soğuk olduğu için banyo yapamıyorduk. Korudaki su deposundan gelen suya, dağların ayazı vurmuştu. Soğuktan soluğum kesildi bir an. Islak süngerle Eugene beni ovalarken, bir yandan soğuktan, bir yandan zevkten ürperiordum.

«Yapma, n' olur yapma» dediysem de kan dolaşımına iyi gelir diye devam etti.

Soyunmadan orasını yıkadı. Musluğa bağlı lastik boruyu onun üzerine tuttu ve uzun süredir onun bir keşiş yaşantısı sürdüğünü söyledi.

Temiz bir havluyla onu kuruladım. «Kaybettiğimiz zamanı karşılamak gerek.» dedi. Aptallık edip, beni seviyor musun diye sordum.

«Allahtan horlamıyorsun.» dedi. «Yoksa geri yollardım seni.»

«Beni seviyor musun?» diye tekrarladım.

«Bunu bana on yıl sonra, seni daha iyi tanıdığım zaman sorarsın.» dedi. Koluma girdi. Kahvaltıya indik. Anna'ya evlendiğimizi söyledi.

Anna, «Aman ne sevindim, ne sevindim.» diye karşıladı haberi. Oysa yalan söylediğimizi anladığını biliyordum.

BÖLÜM XVI

Günlerimiz belirli bir düzene girdi. Ona onbire dek uyuyor, kalkıp hafif bir kahvaltı ediyorduk. Kahvaltı ederken, Eugene bir yandan mektuplarını okuyordu. Arada bir yüksek sesle bana da okuduğu oluyordu. Çoğunluğu iş konusundaydı mektupların. Sulama işiyle ilgili film için birkaç haftalığına Güney Amerika'ya gitmesi kesinleşiyor gibiydi. Beni götürmesine pek olurluluk yoktu.

«Nasıl olsa, Nisan'dan yada Mayıs'tan önce gidecek değilim. Onun için bu güzel günün tadını kaçırmayıp, keyfimize bakalım.» diyordu. «Yaşam işte şu an, yaşadığımız an, seninle karşılıklı yumurta yediğimiz an.»

Kahvaltıdan sonra genellikle yürüyüşe çıkıyorduk. Sık sık yağmur yağıyordu; ama yağmura aldırış ettiğimiz yoktu. Bana meşe palamutlarını, budak deliklerini, daha önce gözüme çarpmayan bir yığın şeyi gösteriyordu. Patikalarda, ağaçların arasında dolaşmaya, nehri seyretmeye bayılıyordu.

Bazen, «Bak, bak.» derdi. Birisi geldi sanıp dönerdim. Karşımda bir hayvan bulurdum. Çoğunlukla da geyik görürdük. Yada ağaçların arasından sızan aydınlığı gösteriyor olurdu. Gökyüzü her an rengini değiştirirdi. Bir bakardık kurşuni olmuş, bir bakardık lacivert, sonra masmavi, sonra beyaza ça-

lan bir yeşile bürünmüş. Beni eğlendirmek için maskaralıklarla; sırtını kamburlaştırıp ihtiyar taklidi yaparak oyalandı.

Çiftlikte de biraz iş yaptık. Taş bir duvarı onardık. Parmaklıkların kırılan yerlerini değiştirdik. Sürüyü bir tarladan alıp bir başka tarlaya sürdük.

Bir gün, tepenin üzerinde dolaşırken, «Kate, burada kalacağa benzersin.» dedi.

«Birkaç hafta daha kalacağım.» dedim. Onunla beraber olmak, onun yatağına yatmak hoşuma gidiyordu; ama Baba ile birlikte sinemaya gitmeyi de özlemiştim.

Öğleden sonraları, ben Anna'ya akşam yemeği için yardım ederken, Eugene odasında çalışıyordu. Türlü pişiriyorduk, külde patates pişiriyorduk, bazen de çorba yapıyorduk. Pazar günleri şarap da içiyorduk. Perşembe günü, bakkal geldiği için meyva ve fındık fıstık yiyorduk. Eugene çok çeşit sevmiyor, zaten oldukça az yiyordu.

Yemekten sonra çalışmak istediği zamanlar (B.B.C. için İrlanda'da İlkbahar diye bir kısa film hazırlıyordu), Anna ile ben yürüyüşe çıkıyorduk. Önce Anna çocuğunu uyutuyor, sonra benimle geliyordu. Tepeye doğru yaptığımız bu yürüyüşlerden hoşlanır oldu. Bana yaşantısını anlatırdı. Bütün özlemi büyük bir konakta ahçı olmakmış. Ama bir dansta Denis'e raslamış ve ilk gecelerini bir çitin kenarında geçirmişler. Tabii bu tanıştıklarından çok, ama çok sonraymış.

«Senin durumun yine iyi.» diyordu. «Bay Gail-

lard konuşuyor seninle.» Oysa Denis sadece çocuğa ve köpeğe bir iki tatlı söz söylüyormuş, o kadar. Bunu ben de farketmiştim. Sanki karısını cezalandırmak istermiş gibi günlerce konuşmaz, kadın birşey sorsa bile cevap vermezdi. Anna'yı eskisinden çok sever olmuştum. O da Laura'dan söz etmeyi bırakmıştı. Arada bir eline on şilin sıkıştırır yada naylondan ufak tefek verirdim. Yeni aldığı dikiş makinesinde bana bir elbise dikmeye başladı. Yine bana kolye alabilmek için yulaf unu kutularının kapaklarındaki kuponları biriktiriyordu. Her sabah yulaf unu çorbası yiyorduk.

Eugene'in çalışmadığı akşamlar çalışma odasında oturuyorduk. Onun saçlarını okşayarak plak ya da radyo dinliyorduk. Saçlarını okşarken, kokusunu duymak için eğiliyor o güzelim boynunu öpüyordum. Sarmaş dolaş oluyor, sonra da yatmaya gidiyorduk. Çabucak soyunuyor, karanlık odada, serin çarşafların arasında sevişiyorduk. Dışarda, her zamanki yerine tünleyen baykuş ötüyordu. Sonra kalkıyor, yıkanıyor ve yeniden yürüyüşe çıkmadan önce akşam yemeğimizi yiyorduk.

O gecelerin tatlılığını, güzelliğini anlatamam; çünkü öylesine mutluydum ki, pek çok şey gözümünden kaçıyordu. Her zaman ayışığı varmış gibiydi. Her zaman yağmurdan sonraki o taze toprak kokusunu duyar gibiydim. Bazı erkeklerin, bir kadınla yattıktan sonra ona yabancılaştığını, uzaklaştığını söylerler; Eugene hiç de öyle değildi.

«Sevişmek sana yarıyor.» diyordu. «Daha bir güzelleşiyorsun.»

Ben de güzelleştiğimi sezinliyordum. Mutluydum. Ağaçların altından yürüye yürüye korunun kıyısına kadar iniyor; göle ve gölden denize uzanan nehre vuran ayışığını seyrediyorduk. Bir keresinde koca bir geyik sürüsüne rasladık. Ama bizi görür görmez hemen kaçmaya başladılar. Vurulmuş bir ölü geyik gölün sularıyla sürüklendi geldi. Denis Eugene'e yardım etti, eve taşıdılar. Geyik etinin büyük bölümünü konu komşuya dağıttık. Çok eskiden bizim evde bir domuz öldürmüşlerdi de, etini tabak tabak komşulara taşımıştım; onlar da bana metelikler, şilinler vermişlerdi. Onu anımsadım. O kadar dağıtmıştık da yine bize bir yığın et kalmıştı. Yiye yiye tüketememiştik. Bittiği zaman kokusu içime sinmişti, nereye gitsem o kokuyu da beraber taşıyor olmuştum.

Geceleri koruya tuhaf bir el değmemişlik iniyordu. Sanki meşe palmutlarının, yaprakların, çalılarının üzerinde kimseler dolaşmamış gibi oluyor, zaman kavramı ortadan kalkıyordu. Eugene, bu kordandan herhangi bir biçimde yararlanmıyordu. Sünlünlerin, geyiklerin sığınağıydı burası. Bir gece doğum yapmış bir geyiğin orada kalmış sonuna rasladık. Çok önemli bir şeymiş gibi ayışığında uzun uzun baktık ona. Belki de Eugene için gerçekten önemliydi.

Bir ay kadar sonra, birgün Baba çıkageldi. Tiz'i de getirmişti. Eve yaklaşırken kornayı öylesi-

ne sürekli çaldılar ki, polisler beni almaya geliyor sandık. Oysa gelen Titiz'in köpek kokan mavi kamyonetine kurulmuş olan Baba'dan başkası değildi. Titiz, Baba'yı arabadan indirmek için kamyonetin arka kapısını açtı (Yan kapı onarılamayacak gibi kırıldı oldum olası). Kapı açılır açılmaz bir yığın köpek atladı yere ve sürüyü kovalamak için tarlaya koştu.

Eugene, «Bu da kim?» dedi. Ön odada oturmuş çay içiyorduk.

«Titiz.» dedim. Karşılaşmalarının hiç de hoş olmayacağını bildiğim için yüreğim tedirginlikle buruldu.

Baba merdivenleri çıktı — sırtında benim Joanna'nın evinde bıraktığım bir yeşil ceket vardı. Titiz de babasının eviymiş gibi bir rahatlık içinde geldi. Büfeden viski şişesi aldı, kadehine koydu. Oysa şişede, Eugene'in o gün veterinerine götüreceği ineğin idrarı vardı. Titiz bir yudum alır almaz şişeyi fırlattığı gibi şömineye koştu, ağzındakileri tükürdü.

Baba, «Eugene!» diyerek ona sarıldı. Onun bu davranışı durumu biraz kurtardı; çünkü Eugene Baba'yı severdi.

Titiz beni tepeden tırnağa süzdükten sonra, «Ne olmuş sana böyle? Hiç de eskisi gibi değilsin.» dedi. Kaşlarını çatarak, bendeki değişikliğin ne olduğunu kestirmeye çalıştı. İçimden, yatmak, sevmek, sevişmek değiştirdi yüzümü diye düşündüm. Aslında Eugene daha az makyaj yapmamı istediği

için hanım hanımcık bir görünüş almıştım. Eugene bana açık renk pudra, saçıma bağlamam için siyah kadife kurdele ve Baba'nın bir an gözünü ayıramadığı topuksuz, bağlı ayakabılar almıştı. Topuklu ayakkabı yüzünden biçimi bozulmuş ayak resimleri göstermişti bana. Yine de sokağa giderken topuklu pabuçlar giyiyordum.

Titiz, «Ben sizi tanıyorum.» dedi. «Şehirde sık sık karşılaşırdık. Amerikalı olduğunuzu sanıyordum.»

Eugene'in ters bir cevap vermesinden korkuyordum. Ama hiçbir şey söylemedi. Baba'ya oturması için yer gösterdi. O yumuşakcık koltuklardan birine değil de, sert arkalıklılı sandalyelerden birine oturttu Baba'yı. Daha önce bana koltuklardan bazılarının artık dağılmak üzere olduğunu, o yüzden de şişman konukları oralara buyur etmememi söylemişti. Onunla beraber yaşamak, içten içe karşı çıktığım bir sürü kuralla doluydu.

Büfeden fincan çıkardım. Daha soğumamış olan çaydan onlara da koydum.

Baba, olanı biteni anlatmamı bekleyen bir bakışla bana dönerek, «Eee, anlat bakalım. Neler oldu?» dedi.

Eugene, «Bir alay sarhoş İrlandalı çiftçi beni öldürecekti nerdeyse.» diye cevap verdi.

Titiz gözlerini kırptırdı. İçinden, Caitheleen bu küstah heriften ne anlıyor diye geçirdiğini biliyordum; ama ona Eugene'in beni çocuk gibi koruduğunu, bana bilmediklerimi öğrettiğini, kitaplar ver-

diğini ve geceleri gövdeyi hazla doldurduğunu anlatma olanağı yoktu.

Baba, «Yaralarını gösterebilirsin.» dedi. Eugene pantolonunu sıyırdı, çorabını indirdi, yara izlerini gösterdi.

Baba Dublin'liler gibi konuşmaya çalışarak, «Bu başka türlü bir şey.» dedi.

Titiz, kibrit çöpüyle dişlerini karıştırırken, baba, «mutlu musun?» gibilerden bakarak gülümsedi.

Dört köpek pencereye geldiler. Kara, nemli burunlarını cama dayadılar. İçeriye girmek için sızlanmaya başladılar.

Eugene, Titiz'e «Bunlar sizin mi?» diye sordu.

Titiz övünerek, «Benim ya.» dedi. Köpeklerden birini göstererek, «Şu küçük hanım günün birinde büyük bir servet getirecek.» diye devam etti. «Mick the Miller bunun tozuna bile yetişemez.» Eugene, Mick the Miller adını hiç duymamıştı tabii. Oysa benim çocukluğum, üzerinde bu köpeğin resmi olan takvimler arasında geçmişti. Onun çocukluğu benimki gibi değildi. Müzik, kavgâ gürültü, tatlılar, babasının getirdiği portakallarla örülüydü Eugene'in çocukluğu. Babası onları bırakıp da gidene dek böyle geçmişti.

Titiz çayını bir dikişte yuvarladı, sonra Eugene'e biraz hava almak istediğini söyledi. Dışarı çıkaraklarken rahat bir soluk aldım. Titiz, «Hikayeyi biliyor musunuz,» diyordu. «Kadının biri oğlunu almış, pahalı bir otele gitmişler. Kadın boyuna, «Oğlum, behey akılsız oğlum, aç ağzını, daha çok aç. Burada hava için bu kadar para döküyoruz.» diyor-

muş.» Kendi anlattığı hikayeye kendisi güldü. Bundan sonra anlatacağı hikayenin Başkan yardımcısıyla ilgili fıkra olacağını ,ondan sonra da Limerick'te dedesinin saatine nasıl çarpıp kıldığını anlatacağını biliyordum.

Baba, «Aman yarabbi, ne belalara soktun başını!» dedi.

«Belaya falan girdiğim yok, çok mutluyum.»

«Hallettin mi işi?»

«Hangi işi?»

«Evlendin mi diyorum a koca ahmak.»

Sözü değiştirmek için, «Sırtındaki benim ceke-tim» dedim.

Ceketin eteğini ışığa tutarak, «Bu paçavra parçası mı?» dedi. «Elek gibi olmuş, baksana.»

«Elbiselerimi getirdin mi?» Elbiselerimi göndersin diye yazmıştım.

«Ne elbisesinden söz ediyorsun sen? Birkaç parça paçavradan başka birşeyin yoktu. Joanna da onları eskiciye verip karşılığında bisiklete sele aldı. Zaten bir haftalık borcum varmış, ona saydı.»

«Peki, bisikletim nerede?» Gidonu paslanmasın diye üzerine eski bir yağmurluk örtüp sundurmaya bırakmıştım.

«Gustav işe giderken biniyor. Halini bir görmelisin! Günün birinde düşüp kafasını kıracak ya, bakalım ne zaman. Bisiklete binışinden bile buralı olmadığı anlaşılıyor. Şöyle bir baktın mı, doğru dürüst tek kelime İngilizce konuşmadığını anlarsın.»

«Benim bisikletim o.» dedim.

«Gebe misin?» diye sordu. «Çünkü gebeysen

bisiklete binemezsin. Baban hergün bana mektup yazıp, seni geri getirmemi istiyor.»

«Kendisi gelecek mi?» Yüreğim yine çarpmaya başlamıştı. İki haftadır onlardan tek haber almamıştım.

«Gebeyesen, çocuk çamaşırları filan hazırlaman gerek.» diye takıldı.

«Babam gelecek mi?» dedim.

«Nereden bileyim ben? Belki günün birinde kafayı bulur gelir, hepinizi vurur gider.» Eugene'in şöminenin üzerindeki resmine ateş eder gibi yaptı: «Tabanca, cinayet, kan — ondan sonra da Ben tabancanın dolu olduğunu bilmiyordum, inanın ki bilmiyordum, bir daha yapmam, tabancanın dolu olduğundan haberim yoktu.» diye teraneye başlar.» Baba hiç değişmemişti.

«Sen ne alemdesin?» diye sordum.

«Müthiş eğleniyorum.» dedi. «Her akşam gezmeye gidiyorum. Dün gece bir buz revüsündeydim. Harika birşeydi. Bu gece de Titiz'le beraber yemekli bir dans partisine gideceğiz. Geçen hafta bir ressam portremi yapmak istedi. Bir partide tanıştık, ömründe benimki kadar güzel profil görmediğini söyledi. Ertesi gün buluşmak üzere sözleştik. Kalktım atölyesine gittim. Resmimi çıplak yapmak istedi; «Tanrıaşkına, çıplak resimle profilin ne ilgisi var?» diye sordum. Ayağına şort giymişti. Elinde br köpek kırbacıyla dolaşıp duruyordu. Hemen tüydüm tabii. Tozumu bile göremedi.» Odaya göz gezdirdi. Kahverengi kaplamalı döşemelere, kitap raflarına baktı. «Burada ne kadar kalacaksın?» Sonra sorusu-

na kendisi cevap verdi: «Herhalde senden usanın-caya kadar. Bu topuksuz ayakkabılarla da tam şapşala dönmüşsün.» Kendisi siyah topuklularını giymişti.

«Sevgilin var mı?» diye sordum. Huzurumu kaçıırıyordu.

«Sorar mısın! Günde kaç arabanın beni almaya geldiğini Joanna'ya sor. Peşimde sürüyle erkek var. John Ford da bu hafta benimle deney filmi çevi-recek.»

«Yalan söylüyorsun.» dedim.

«Tabii yalan söylüyorum.» dedi. «Biraz daha çay koy bakalım. Evde hiç içki bulunur mu?»

Silah dolabında bir şişe viski vardı, ama burası kendi evim olmadığı için açmak istemiyordum. Döndükleri zaman Eugene de şişeyi ortaya çıkarmadı. Onlar da kısa bir süre daha oturduktan sonra, içki ikram etmediğimize alınarak kalkıp gittiler. Giderlerken Baba, annesinden mektup aldığını , babamın köyün papazıyla beraber beni görmeye geleceğini söyledi. Söylediklerinin doğru olmadığını sandım. Meğer doğruymuş.

Ertesi gün babam geldi. Çalışma odasıındaydık. Tavandaki deliği nasıl kapatması gerektiği hakkında badanacıya talimat veriyorduk.

Ferret'in arabasının sokak kapısına yanaştığını görünce, «Babam! Babam geldi!» dedim.

Eugene, «Pencereden çekil.» dedi.

Badanacı, «Ne oluyor?» diye sordu.

Sonra kapı çalındı.

Anna'ya kapıyı açmamasını söyledim. Arka kapıyı da kilitledik.

Kapının sesi bütün evi sarsıyordu. Köpek havlıyor, yüreğim güm güm atıyordu. İlk geldikleri akşamki gibiydim.

Babamın, posta kutusunun deliğinden, «Caitheen, Caithleen.» diye seslendiğini duydum. Çalışma odasına koştum.

«Yalnız gelmişse, belki de içeri alıp konuşmamız daha iyi olur.» diye Eugene'e fısıldadım. Sesi, içime dokunmuştu.

Eugene, arabada kimler olduğunu görmek için dürbünle bakıyordu. Fısıldayarak, «Yanında üç kişi daha var» dedi. «Bir papaz mıdır, piskopos mudur, öyle biri var. Mor pelerinini görebiliyorum.»

Babam, «Caithleen.» diye seslendi. Sonra iki dakika kadar sürekli kapıya vurdu. Allahtan kapının zili yoktu, yoksa kulaklarımızın zarı patlardı.

«Ben şimdi hallederim.» diyerek dışarı çıktı Eugene. Sokak kapısını zincirledikten sonra birden açiverdi. Kapı zincirli olduğu için ancak birkaç santim açılıyordu.

«Kızınıza söylemek istediğiniz birşey varsa, mektup yazarınız» dedi.

Babam, «Onu görmek istiyorum.» dedi.

Çalışma odasının kapısının arkasında soluk soluğa duruyor, dua ediyordum. Badanacı öleceğimi sanmış olmalı. Kardığı çimento kuruyordu, ama Eugene ona çıt çıkarmamasını söylediği için işe başlayamıyordu.

Eugene, «Kızınız sizi görmek istemiyor.» dedi. Böyle pat diye söylenince çok gaddarca geliyordu kulağa sözleri.

«Kızımın şöyle bir görüşmek istiyordum. Yanımda onun da çok sevdiği bir dostumuz var, Piskopos Jordon. Caithleen'i şu kadarcıktan beri tanır. O vaftiz etmişti. Emin olun, elimizi bile sürmeyeceğiz ona.» Babamın ses tonundan ürktüğünü ve utandığını seziyordum.

«Bakın Bay Brady,» diye cevap verdi Eugene. «Avukatlarım kanalıyla buraya gelmemenizi, ne sizi, nede sayın Monsenyörlerinizi istemediğimi bildirmiştim. Yeterince açık seçik anlatmış, bu işi çözümlenmişlik sanıyorum.»

Babam yalvaran bir tavırla, «Bir zararımız dokunmuyor ki.» dedi.

«Benim arazime izinsiz giriyorsunuz.» Utançla ellerimi oğuşturdum. «Kızınız yirmibir yaşındadır ve burada kendi isteğiyle bulunuyor.»

Babam, «Kendinizi çok önemli biri sanıyorsunuz.» dedi. «Ama öyle canınızın çektiği zaman buraya gelip, kuşaklar boyu bu topraklar üzerinde yaşamış insanları mahvedemezsiniz. Burası bizim ülkemiz. Sanmayın ki...» Eugene kapıyı yüzüne kattığı için babamın sesi birden kesildi.

Babam kapıyı yumruklamaya başladı. Ama birkaç dakika sonra merdivenlerden indi. Arabanın uzaklaştığını gördüm. Babam arkaya oturmuştu. Giderlerken arka camdan bakıp duruyordu.

Bu olay Cumartesi öğleden sonra oldu. Bütün

akşam ağladım. Babama bu denli haşın davrandığım için kendime öfkeleniyordum. Ne saçımı taramdım, ne üstüme başıma özen gösterdim. İstiyordum ki, Eugene bu halimi görsün de nasıl bir yıkıntı içinde olduğumu anlasın.

Yüksek sesle kendi kendime «Seviyorum ve perişanım.» dedim. Eugene dediklerimi duydu.

«İki aspirin alıver.» dedi. O farkına varmadan ne ağlayabiliyordum, ne saçımı düzeltebiliyordum, ne de kendi kendime konuşabiliyordum.

«Yarın beni kiliseye götürür müsün?» diye sordum. Beş haftadır kiliseye gitmemiştim. İçimdeki iyiliğin, nurun, saflığın uçup gittiğini duyuyordum sanki.

«Tabii götürürüm.» dedi. İşte böyle dakikası dakikasına uymayan bir adamdı. Hayır diyeceğini beklediğiniz bir sırada tutup «evet» diyordu.

«Tabii götürürüm, benim zavallı, ufacık güvercinim.» diyerek kolunu boynuma attı ve omuzumu okşadı.

«Hiç omuzun yok senin.» dedi. Omuzlarım çok düşüktü. Anneme çekmiştim. Çok bembeyaz ve narindiler.

*
**

Köydeki kiliseye gitmedik. Çünkü papazın yolunu kesip benimle konuşmak isteyeceğini biliyordum. Daha önce üç mektup yazmıştı. Sekiz dokuz mil ötedeki bir köye gittik. Çıplak bir tepenin üzerinde yeni beton bir kilise yapılmıştı. Kapısının önüne de kilisenin yapımı için ne kadar yardım top-

landığını, ne kadar borçlanıldığını gösteren beyaz bir tabela asılmıştı. Şubat ayında olduğumuz halde, pırıl pırıl bir güneş vardı. İrlanda'da hep böyle olur. Bir bakarsınız bir hafta sürekli yağmur yağar. Sonra hava birden açiverir. Eugene'i kilisenin bahçesinde bıraktım. Güneşin yaladığı, yosunlu taş duvarın üzerine oturdu, *New Statesman* gazetesini okumaya koyuldu. Kilisenin içi kasvetliydi. Kahverengi sıvalı duvarlar badana edilmemişti. Yan duvarlardan birinde hala iskele kuruluydu.

Yanımda dua kitabı yoktu. Sadece manastırdaki rahibelerden birinin armağanı olan beyaz tesbih vardı. Onun için dua okumakta zorluk çekiyordum. Çevremdekiler beni rahatsız ediyordu. Öksürükleri, kılıksızlıkları, yüzlerini kirli havlulara silmekten gelen ekşimsi kokuları sinirime dokunuyor, midemi bulandırıyor. Eugene'in gözleri ıslı ıslı yanarak benimle alay ettiğini görür gibi oluyordum: «Sadece egomanyaklar İsa'yı *salt kendilerini* kurtarmaya gelmiş bir tanrı olarak görürler. İsa, bütün insanlardaki iyiliğin ortaya konulmasından başka birşey değildir.» derdi. Alnımı, daha kurumamış olan meşe parmaklığa dayadım. Bir zamanlar rahibe olmayı düşlemiştim. Bir başka sefer de azize olacağım diye tam bir hafta nefsime eza etmek için ayakka-bılarım içine taş doldurup giymiştim.

Vaaz, tanrının büyüklüğü ile ilgiliydi. Kiliseden çıkarken tanrının büyüklüğüne acâba karşı mı geldim gibilerden bir duyguyu yaşıyordum. Bir an Eugene'in beni beklediğini unuttum. Başını *New*

Statesman'den kaldırıp da, «İyi dua ettin mi bari?» diye sorunca, hafifçe irkilerek, *beni* beklemekte olduğunu farkettim.

Güneşten gözlerim kamaşıyordu. «Kiliseden çıkıp da seni burada görünce, beni beklediğini unuttuverdim bir an, ne tuhaf değil mi?»

«Yoo, hiç de tuhaf değil.» dedi. Birden paniğe kapıldım. Sözlerim ona ağır geldi, alındı; şimdi günlerce bana soğuk durur diyordum.

«Demek kiliseye girdin mi, hemen manastırlı kızcağız oluveriyorsun.» dedi. Siyah çoraplar, siyah pabuçlar ve serj üniformamla karga yavrusuna benzediğim günleri anımsadım. Üniformam hiçbir zaman doğru dürüst ütülenmezdi; annem, ben yatılı okula gitmeden önce öldüğü için elbiselerimi kendim ütölemek zorundaydım.

«Hiçbir zaman gerçekten manastırlı olmadım.» dedim. Bir yandan da, Baba'nın üzerine yazdığı ayıp yazı yüzünden manastırdan kovulmamıza sebep olan gök mavisi Kutsal Resmi düşünüyordum.

Benim iki yönlü davranışımı kastederek, «Bunu nasıl başarabiliyorsun, anlamıyorum.» dedi. «İkili bir yaşam sürüyorsun sen. Oradayken —Başıyla kiliseyi işaret etti— kendini haçlara, cehennemlere, ateşlere kaptırıyorsun. Bense burada oturmuş atom bombasıyla ilgili bir yazı okuyorum ve gelip bana «ben kimim» diye soruyorsun. —Parmağıyla çenemi okşadı— Gerçekten kimsin sen ve benim yaşamımda ne işin var?» Bunları söylerken hep

gölüyordu. Ama ben yine de söylediklerinden hoşlanmamıştım. Başımı önüme eğdim. Yüzümdeki mutsuzluğu farketmişti. Dudaklarım bükülmüş, yanları aşağıya sarkmıştı. Duvarın öteki yanına atladı, tomurcuklanmaya yüz tutmuş kestane ağacından bir dal kopardı, yerlere kadar eğilerek bana sundu.

Tomurcuğu burnuma doğru uzatarak, «Kadınlarla erkekleri birleştiren ne tanrıdır, ne de New Statesman.» dedi. Sonra yanağımı öptü. Arabaya bindik, eve döndük.

Ağaçların arasındaki yolda ilerlerken, «Akşama kadar surat asmayacaksın, değil mi benim tatlım?» diye sordu. Güneş parlıyordu. Yaşlı kadınlarla çocuklar, yani kiliseye gidemeyecek kadar yaşlı yada ufak olanlar, kulübelerin önüne oturmuş, biz geçerken el sallıyorlardı. Çocuklar bayramlıklarını giymişlerdi. Beyaz kireç boyalı bir duvarın üstüne oturmuş, bacaklarını sallayan, saç, kaşı, kirpiği bembeyaz, al yanaklı bir albino kızı bugün bile anımsıyorum. Hatta, gümüş tokalı rügan ayakkabılarını bile. Kendi kendime, bu anı ömrüm boyunca unutmayaçağım demiştim. Nedenini bilmiyordum, ama yine seziyordum. Pembe yanaklı kıza elimi salladım. Eugene'e döndüm: «Hayır, surat asmayacağım.» dedim. Oysa daha şimdiden suratımı asmaya, kilisenin bahçesindeki olayı kafamda yeniden yaşamaya başlamıştım. Uzaklardan bir tehlike kokusu alıyor, bir takım zor günlerin gelmekte olduğunu seziyordum.

Ne var ki, Eugene'e karşı silahlanamazdım, onu o denli seviyordum.

Çaresizlik içinde, «Sana göre hava hoş.» dedim. «Sen aklınageleni söyleyebiliyorsun, içini boşaltıyorsun. Ben öyle değilim. Ben başkayım.»

«Hepimiz başkayız.» dedi. Sonra şarkı söylemeye başladı: «Şimdi kim nefret ediyor acaba ondan». Bu şarkıyı sık sık söylerdi. Laura için söylediğini sanıyordum. Havayı değiştirmek için şarkı söylediğinden söz etti.

«Katolik kilisesinde evlenmezsem, evlenmem.» dedim birden.

«İyi ki söyledin, bunu unutmamalıyım.» diye cevap verdi. Sesinde biraz alay vardı. Ufukta bir gökkuşağı tepelerin üzerinden yaylanıyordu. Yedi rengi saydım. Gökkuşağının ardında, gökyüzü maviden yeşile dönüyordu. Ben de gökteki renklerin değişmesi gibi, ona karşı tutumumun değiştiğini fark ediyordum.

Onyedil mil ötedeki gençler pansiyonuna gitmekte olan iki delikanlıyı arabamıza aldık. Arka tarafa oturdular. Fısıltıyla konuşuyorlardı. Birşey söylemek için geri döndüğümde, dizleri gözümüne çarpıyordu. Ayaklarında şortlar vardı ve kemikli dizleri yüzümün hizasına kadar yükseliyordu. Hem en hem benim yaşımdalardı. Onlarla beraber olmam, köyden köye yürüyerek dolaşmam ve içeceğim çayın parasından başka birşey düşünmemem gerektiğini farkettim. Sonra, kemikli dizleri ve kişiliğini bulmamış sesleriyle gençlerin beni sıktığını düşünerek kendi kendimi ayuttum.

BÖLÜM XVII

Eve döndüğümüzde Eugene'in annesini bulduk. Çoğunlukla Pazarları yemeğe geliyordu.

Bana ufak bir armağan getirmişti — el işlemesi bir tepsi örtüsü. Bu düğün armağanıydı. Evli olduğumuzu söylüyorduk, parmağıma da yüzük takıyordum. Vişne likörü içtik. Sonra Eugene'in annesi yemek saatine kadar bahçede güneşlendi.

Yemekte bir tartışma patlak verdi. Sosun içine sovan doğradım diye Eugene'in anası bana çıktı. Kendisine dokunduğunu bildiğim için sovanı özellikle koyduğumu söyleyerek, tepsi örtüsünü geri aldı.

Hiç konuşmadan yemeğimize devam ederken, sürahiye söylüyormuş gibi yüzümüze bakmadan «Zaten kızıl saçlı bir kadına güvenilmeyeceğini bilmem gerekirdi.» dedi. Tabagını itmişti. «Shep, Shep,» diye köpeğe sesleniyordu.

Eugene bana göz kırptı. Yemeğe devam ettim.

«Burada çok iyi günler geçirdik. Laura havaiydi, hoppaydı, ama konuk ağırlamasını bilirdi.»

Eugene, «Biraz portakal reçeli alsana.» dedi. Ama anası, reçele de birşey yapmışımdır diye yemedi

«Zahmet olmazsa biraz ekmekle yağ istiyorum.»

dedi. Eugene, onun iğneleyişini anlamazlıktan ge-
rek ekmek getirdi, sonra çıktı. Kavgadan kaçardı
hep. Yemeğimi bitirdim, ben de kalktım.

Eugene, bulaşığa yardım etti. Yemek odasının
anahtar deliğinden içeri baktı. Annesi, reçeli de ye-
meği de silip süpürüyordu. Zehirlenmeyi falan unut-
muştu.

«Gel de bak.» diye fısıldadı. Gözümü deliğe uy-
çurdum. Annesi, reçeli kaşık kaşık atıştırıyordu.

Musluk başına döndüğümüzde,« Sana bir sır
söyliyeceğim.» dedi. «Bu, hepimizi mezara gönderir,
bak görürsün.» Sonra beni öptü. Kollarının arasın-
dayken, içimde sıcak sıcak, ıgıl ıgıl aşk kıpırtıları
başladı.

Tam biz öpüşürken bir araba geldi. Dublin'den
çağırdığı iki konuğu karşılamak için Eugene dışarı
çıktı.

«Ben şu saçımı başımı bir düzelteyim.» diye-
rek yukarı koştum. Eugene'in dostlarından müthiş
çekiniyordum. Bir pot kırarım, bir münasebetsizlik
ederim diye ödüm kopuyordu. Bu eksiklerimi ört-
mek için alabildiğine boyandım. Adam tarih öğret-
meniydi. Pazar günleri de şiir yazarmış. Bir de uka-
la karısı vardı. Küçük dağları ben yarattım gibiler-
den bir kurum, bir avır tavır, sanırsın dünyada bil-
mediği yok. Üçüncü bir konuk daha çıkageldi. Si-
mon adında bir Amerikalıydı. O da şairmiş. Glenc-
ree'den bisikletle gelmişti. Eugene'in annesi sırtına
ekose bir şal almış, ateşin yanındaki kadife koltuğa,
baş köşeye kurulmuştu. Sobanın kendisine nasıl do-
kunduğunu anlatıp duruyordu.

Beni tanıştırdıkları zaman, Simon denilen şair, bir «Vaay.» çekti. Sonra kızılımsı sakalını sıvazladı. Daha önce Eugene, onun Laura'nın arkadaşı olduğunu söylemişti, bu yüzden çekiniyordum. Bütün kadınlara «inek» diyordu «Şişko inek», «sıska inek», «güzel inek».

Eugene'in annesi, karşısında oturan öğretmenin yeşil tüvid pantolonlu karısına, «Bugün yemek berbattı.» diye yakınıyordu.

Çay yapmak için mutfığa gittim. Simon da bana yardıma geldi. Mutfığın ortasında durdu. Birbirine yakın yeşil gözlerini bana dikerek: «Yeşil dalların ardında suskun ve pırıl pırılsınız.» dedi.

Okuduğum hiçbir şeyi unutmadığım için, «Bunu, James Joyce'dan yürüttünüz.» diye atıldım.

«James Joyce da kim oluyormuş?» dedi. Sonra Eugene'le geçinip geçinemediğimi, neler konuştuğumuzu, yatakta iyi olup olmadığını sordu.

Ne küstahlık diye düşündüm. Aklıma annemin bir sözü geldi. «Dostunu söyle, sana kim olduğunu söyleyeyim.» Böyle bir adamı tanıdığı için Eugene'e içlerlemiştim.

Şair, «Boyunu ölçtünüz mü?» diye sordu. Gözünü kırptı, sonra öyle bir bakış baktı ki, birden midem bulandı.

«Neyin boyunu?»

«Neyin mi? Bir de soruyor! Size biraz ders vermek gerek. Neyin olacak, onunkinin. Bütün kadınlarım benimkini ölçerler. Çok matrak olur. Deneyin bakın.»

Kızardığımı görmesin diye başımı önüme eğ-

dim. Ondan nefret ediyordum. Gülünç olmayan, açık saçık hikayeler anlatanlardan nefret ettiğim gibi nefret ediyordum. Sakalında kıvılcık tüyler ve Amerikan aksanının gerisinde bir İrlandalı havası vardı. Oysa ailesinin soylu İngilizler olduğunu iddia ediyordu.

Dilim dilim kestiğim keki göstererek, «Bunlara yağ süreyim mi Caithleen?» dedi.

«Evet.» dedim. İkide bir adımı söylüyordu. Bir bakıyordunuz şirin, cana yakın biri olmuş, bir bakıyordunuz çirkin mi çirkin. Kötü yürekli kişiler hep böyledir zaten.

«Eugene'in işleri nasıl gidiyor? Büyük yapıtlar mı? Moby Dick gibilerden büyük bir film yapmak için içi gider onun.»

«Hiç sanmam.» dedim. Bir keresinde, Eugene'e ünlü bir film çevirmek isteyip istemediğini sormuştum da, başını sallamış; «Hayır, ünlü bir film yapmak istemem. Tek istediğim, çağlar boyunca insanların insanlara yaptıkları haksızlıkları, kötülükleri ve ayakta kalmak, iyiye, doğruya, güzele yönelmek için verdiğimiz savaşı gösteren uzun bir film yapmak. Kimse metelik vermez böyle bir filme!»

Simon, «Onun en büyük isteği nedir, biliyor musunuz?» dedi. «M. G. M. den birisiyle oturup kadeh tokuşturabilmek.»

«Siz çok gerilerde kalmışsınız.» Tir — tir titreyordum. Önemli birşeyler söylemeye hazırlandığım zamanlar hep böyle aşırı duygulanır, titrerdim. «Eugene, önemli olanın yaptığınız işe inanç duyma-

nız, ödevinizi kendi bakış açınıza göre yerine getir-
menizdir diyor.»

«Ödevmiş, vay, vay, vay.» Simon gülmeye baş-
ladı. İçinde bir gülme makinesi varmış da, kurul-
muş gibi gülüyordu. «Laura bunu duysa bayılırdı.
Paha biçilmez bir söz bu. Propaganda dedin mi, üs-
tüne yoktur! Ödevmiş! Laura geldiği zaman bayıla-
cak buna.»

«Geldiği zaman mı?»

«Evet. Yoksa size haber vermedi mi? Herhalde
sürpriz yapmak istemiş olacak. Çünkü gelecek haf-
ta Cobb'a gelen vapurla dönüyor. Çayırma biraz ri-
mon verir misiniz Bayan Caithleen Brady?»

Büfenin üzerindeki meyve sepetini göstererek.
«Orada.» dedim. Limon buruşmuş, kararmıştı. Ama
aldırmıyordum. Duyduklarımdan sonra ayakta dura-
cak gücüm kalmamıştı.

«Geldiği zaman yatağın yüzü gülecek. Epey te-
pişirler artık. Hiç gördünüz mü onu? Vay bee!»
Sonra şarkı söylemeye başladı. «*Düğün gününmüz-
de beni bırakma sevdiğim...*»

Laura'nın bir resmini görmüştüm. Kısa saçlı,
yüz çizgileri keskin bir kadındı. Birgün Eugene dı-
şarı çıktığında resimlerini karıştırmıştım. Resimle-
ri kilitli bir kutuda saklıyordu. Kutunun anahtarını
halının altında bulmuştum. Kızının bir yığın resmi
vardı. Her resmin arkasında tarihini, nerede çekil-
diğini, çocuğun ne yaptığını yazmıştı: «Elaine mama
sandalyesinde reçel ekmek yerken,» «Kahverengi
köpek Elaine'in arabasında». Resimler bana hü-

zün vermişti. Yerine kaldırırken çocuğun doğum gününün ne zaman olduğunu ve Eugene'in armağanlar gönderip göndermediğini merak etmiştim.

Simon, benim endişelerimi pekiştirerek, «Bizim koca herif halâ tutkundur ona. Bilirsiniz eski nefretleri çabuk sönmez.» dedi.

«Çay hazır.» dedim. Ondan kaçmak istiyordum. İlk geldiğinde kuş yumurtalarını çiğ çiğ içtiğini, bunun kendisine canlılık verdiğini anlatmıştı.

Alaylı alaylı, «Doğa ve kuşlarla başbaşa.» dedi.

«Çay hazır.» diye tekrarladım. Ve son birkaç parça şeyi de tespiye koydum...

«Amma da beceriklisiniz ha! İşte böyle kızlara biterim. Becerikli ve serinkanlı! Hem de ne serinkanlı! Gözünüzde kurnaz bir damla yaş var Caithleen. Kurnaz diyorum, çünkü gerçekten ağlamıyorsunuz. Ben şairim, böyle şeyleri iyi bilirim. Siz önden buyurun.» Ben önden yürüdüm. O arkamda, elinde tepsiyle geliyordu. Daracık, loş koridordan yemek odasına yöneldik.

«Ne güzel poponuz var.» dedi. Yüksek ökçeli ayakkabımın topuğu her zaman olduğu gibi yerdeki fare deliğine takıldı. (Bir kar fırtınasında eve fare girmiş. Anna anlatmıştı. Laura da, her kadın gibi sandalyenin üstüne çıkıp çığlıklar atmış).

Ben tepsiyi boşaltırken, Eugene «Yanlış fincanları getirmişsin.» dedi. Mutfakta çay içerken kullandığımız fincanları getirmiştım.

Kızarak, «Farketmez, bunlar da idare eder.» dedim.

«Hayır, olmaz, olmaz. Bugün Pazar. İyi fincan-
canlarla içmemiz gerek.» diye şakalaşarak fican-
ları tepsiyi doldurdu götürdü.

Annesi, şöminedeki kütüğe bakarak, «Başka
ne beklenirdi ki.» dedi. «N'olunacak, taşralı dilber.
Dağdan inme.»

Simon sakalını sıvazlıyarak bir ona baktı, bir
bana. Öteki ikisi şaraplarını yudumluyorlardı. Ka-
dın gülümsedi. Ya olanlardan duyduğu üzüntüyü be-
lirtmek istiyordu, yada olanlar hoşuna gimişti.

«Oturun şekerim.» dedi. Bana şekerim diyen-
lerden nefret ederim oldum olası.

«Özür dilerim.» diyerek odadan çıktım. Palto-
mu giydim, bahçeye çıktım, saklandım.

Geçirdiğimiz o bir saat yüzünden Eugene'den
nefret ediyordum. Güçlülüğünden, onurundan, ken-
dine güveninden nefret ediyorum. Onu gözümde
düşürecek bir kusuru olsa diye dua ediyordum. Kı-
rılmaz onurundan başka kusuru yoktu. Güçlü bir
kaya gibiydi. Sonra-öfkelenen herkeste olduğu gi-
bi-kötü huyları aklıma geldi. Bazen ne denli kaba,
acımasız, ölçüsüz olabildiğini anımsadım. Bir gün,
«Sen musluk kapatmasını bile beceremeyen bir
budalasın!» diye bağırıyordu bana. Musluğu açması-
na açıyordum da, iş kapatmaya gelince beceriksiz-
leşiyor, kapatacağım diye büsbütün açıyordum. Bu
sefer, Eugene bağırıma başlıyordu. O bağırınca
elim ayağım daha çok birbirine dolanıyordu. Za-

man zaman söyledikleri aklıma geliyordu: «Baba, günün birinde harem kurarsam, mutlak seni de alırım.» «Kate'i sosyete'ye sokmadan önce ona doğru dürüst konuşmasını öğretiyorum.» yada «O köylü bacaklarıyla yukarıya kadar koşuver bakalım.» gibisinden sözler. Bunlar şimdi iyiden iyiye batıyordu bana.

Yuvalarını kurmak için erken davranmış kuşlara. «Ondan nefret ediyorum.» diye fısıldadım. Kuşlar o güzelim sevda şakımalarına başlamadan önce ne öksürerek boğazlarını temizliyorlar, nede saçma sapan girişler yapıyorlardı.

«Aşk.» diye acı acı söylendim ve o anda Baba'nın kiminle beraber olduğunu, Tod Mead'i hala görüp görmediğini merak ettim. Tanıdığım bütün erkekleri aklımdan geçirdim, daha doğrusu geçirmeye çalıştım. Hepsi de Eugene'le karşılaştırıldıkları zaman basit birer delikanlıdan öteye geçmiyordu. Sonra Eugene'in anlattığı bir olay geldi aklıma. Londra'da bir adamla aynı odada oturuyorlarmış. Her Cumartesi, odanın kendilerine düşen bölümünü silip temizlerlermiş. Bu bana soğuk insana aykırı birşey olarak görüldü. Kendimi bu durumda bir türlü düşünemiyordum. Odanın öteki yarısına geçmeden, sadece bana ait olan bölümü nasıl silebileceğimi aklım almıyordu. Oysa onlar bu işi son derece metodik bir biçimde çözümlemişlerdi. Muşamba döşemenin ortasına bir çizgi çekmişler, ayırmışlardı. Bir yandan bunları düşünüyordum, bir yandan da Simon'un keklere yağ sü-

rerken Laura'nın geleceğini söyleyip beni yıkmasını, bu arada da «Göğüs konusunda ne düşünürsünüz?» demesini aklımdan geçiriyordum. Simon'un tiz kahkahası kulaklarımda çınlıyordu. Eugene'in böyle bir insanla dost olmasından üzüntü duyuyordum.

Orada öylece durdum, bekledim. Eugene beni aramaya gelir diye umuyordum. Granit güneş saatinin çevresini kış yaseminleri sarmıştı. Sarı çiçekler, hüzünlü güne renk ve ışık katıyordu. Eugene, burada daha sonra yabani kekik otu biteceğini ve bütün bahçenin kekik kokusuyla dolacağını söylemişti. O zamana kadar evlenmiş olur muyum acaba diye düşündüm.

Baba, «Seninle evlenmez, bak görürsün.» demişti. Doğru diye düşündüm. Ödün vermez tavrını, asık suratını, bağırıp çağırmaclarını, sonra da bana gösterdiği sevgi ve şefkati-bir sabah kahvaltımı yatağıma getirmişti, bir keresinde de yatakta okuyabileyim diye üç yastık almıştı bana-anımsadıkça bir kötü huyları aklıma geliyordu, bir iyi yönleri. Bir an, yaşlanıp, kuruyup kalmayı hiçbir erkeğin yüreğimde fırtınalar estirmeyeceği çağı gelmeyi diledim.

*
**

Güneş batınca hava serinledi. Konuklar gittikten sonra Eugene beni aramaya geldi.

Alaca karanlıkta yanımda ayakta durmuş, saçlarımı okşayıp özür dilediği zaman, «Beni herkesin

yanında küçük düşürüyorsun.» Akşamın koyu, mor gölgesi bastırmıştı.

«Özür dilerim.» dedi. «Seni incitmek istemedim. Fincanların kötü olduğunu, annemin yine dır-dıra başlayacağını, yeni fincanları alırsak işi çö-zümleyeceğimizi düşündüm, o kadar.»

«Fincanların ne önemi var.» diye bağırdım. «Fincanların önemi yok. Sen hep ikinci plandaki şeylerden söz ediyorsun. Fincanlar ikinci plandaki bir sorun.»

Beni yatıştırmak için okşayarak, «Pekala.» dedi.

«O kadar insanın içinde bana öyle davranmamalıydın.» Olayın, o terbiyesiz şairin ve ömürleri boyunca bunu unutamayacak olan iki kadının önünde geçmiş olduğunu düşünmek bile beni deli ediyordu.

«Hiç iyi, içten bir tanıdığın yok, dostun yok.» dedim.

«Yavrum,» dedi. «Her yönüyle iyi, her yönüyle içten insan diye birşey yoktur. Senin söylediğin anlamda, bir solucan içtendir belki.»

Annemin herkese nasıl «içten» dediği aklıma geldi. Bizi çaya çağırıp da domates salçalı sandviç ikram eden bir kadın için de «içten» derdi; savaş yılları boyunca hiçbir karşılık düşünmeksizin kendilerine köy yağı göndermemizi isteyen Dublin'deki akrabalarımız için de «içten» derdi. Annem insanlara hep o gözle bakardı.

«Sonra o Simon denilen adam... Bana çok özel bazı şeylerden söz etti...»

«Seni bu konuda uyarmam gerekirdi... Erkeklik organı oldukça ufakmış galiba, kadının biri alay etmiş... Ondan...»

Mora dönük gökyüzüne baktı. Kararmaya başlamış ağaçlardaki kuşların gece şarkıları ona öylesine haz veriyordu ki, beni duymuyor gibiydi. Arkadaşları beni hiçe saydıkları, bana terbiyesiz şeyler söyledikleri zaman mutlu oluyor bu adam, dedim kendi kendime.

«Dostluk etmek için biraz tuhaf birisi!»

«O dostum filan değil.» diye düzeltti. «Bu ülkede iki çift laf edebileceğin öylesine az kişi var ki, insan kendi dilini konuşan birini bulunca dost da olsa, düşman da olsa, yılanı sarılır gibi sarılıyor.» Gökyüzünün o suskun yalnızlığına ulaşabilmeyi istercesine, gözlerini yukarı kaldırarak içini çekti.

Tam o sırada sözü patlattım: «Simon, Laura'nın Cobh'a geleceğini söyledi.»

Şaşırmamış gibi bir tavırla, «Sahi mi. Onu göreceğime sevindim.» dedi.

Tahta sıradan kalktım, duygularını göstermeyen yüzüne baktım.

«Ne yaptın, ne yaptın?»

«Onu göreceğime sevindim. Konuşmamız gereken şeyleri konuşabiliriz. Belki boşanmayı baştırırım, seninle evlenebilirim. Çocuğu görürüm. (Çocuğun adını hiç ağzına almıyordu.) Laura da buraya gelir, hepimiz dostça yaşarız. Sen onun saçını yıkarsın, o seninkini...»

«Yani...» diye başladım, ama arkasını getire-

medim. Söyliyecek birşey yoktu. Ukalanın, duygusuz ukalanın birisi diye düşünüyordum. Umutsuzca iç çektim.

«Peki. Boşanma konusunda ona yazarım. Evlenmemiş olmak senin taşralı ruhunu inciltiyor.»

Sözleri iğne gibi deldi geçti beni. Yaşamımın o gülen, o neşeli tadını kaçıran birşey, birşeyler vardı. Herşey yüreğime **batıyordu**.

**

O akşam ben ateşin karşısında oturmuş *Anna Karenina*'yı okumaya başlarken, o da Laura'ya mektup yazdı. «Sevgili Laura», «Çok sevgili Laura» yada «Sevgilim» diye başlayıp başlamadığını merak ediyordum, ama bir türlü yanına gidip de bakamadım.

Mektubu postaya vermek için köye kadar yürüdük. Gece ılıktı. Bahar havası vardı. Yolun iki kıyısında uzanan tarlalar çiğden nemlenmişti. Koluma girmedi.

Tozlu dağ yolunun yarısına geldiğimiz zaman, yolu ziftlemeye başlamış olduklarını gördük. Ayak izlerimiz kara ziftin üzerinde kalıyordu.

«Vay, vay, vay,» dedi. «Yolumuz asfaltlanacak ha.» Yola çıktığımızdan beri ilk olarak konuşuyordu.

Hüzünlü bir sesle, «Haksızlık bu, değil mi? Bizi bir türlü baş başa bırakmıyorlar.»

Babam üç mektup yazmıştı. Köyün papazı yazmıştı. Manastırdaki baş rahibe dualar göndermişti. Şimdi de Laura geliyordu.

Bıkkın, yıkkın bir sesle, «Hiçbir şeyde hak arama, bu dünya haksızlıklar dünyası.» dedi.

*
**

Köyün içinden geçerken otelden piyano sesi geliyordu. Baba ile birlikte geçirdiğimiz neşe dolu akşamları anımsadım birden. Yalnızlık duydum. Mektubu attıktan sonra,

«Otele gitmek istiyorum.» dedim.

Penceresinin önüne şarap fıçıları dizili, sarıya boyalı yapıyı kaşlarını çatarak işaret edip, «Oraya mı gitmek istiyorsun?» diye sordu.

«Bir kadeh içer çıkarız.» dedim. Eugene sıkkın bir tavırla iç geçirmesine rağmen, kasketini çıkardı, otelin salonuna girdik. Çok kalabalıktı. Sigara dumanından göz gözü görmüyordu. Birisi şarkı söylüyordu. Coğunluğu köylüydü. Herkes bize baktı. Evli olmadığımız için bakıyorlardı bize. Eugene iki viski söyledi. Biz içeri girince yatışmış olan gülrültü-çünkü herkes bize bakıp fısıldaşmaya başlamıştı-yeniden başladı. Piyanodaki şişman kadın düçalmaya devam etti. Piyano beyaza boyanmıştı. Beyaza boyalı piyano banyo küvetine benzemişti.

Alçak sesle, «Buradakilerden hiç birini tanıyor musun?» diye sordum. Ona selam veren olmamıştı. Anna, köy halkının Eugene'i sevmediğini söylemişti. Çünkü ne sarhoş oluyormuş, ne de panayır zamanlarında onlara içki ısmarlıyormuş. Bazıları, koyunlarını, davarlarını geceleri Eugene'in topraklarına sokuyorlarmış, sabahleyin de Denis

dışarı sürüyormuş. Bir keçi sürüsü vardı, sürekli geliyordu. Eugene birkaç kez onların sahibine mektup yazdıysa da, kadın hiç oralı olmadı. İzin istemiş olsaydı, Eugene sesini çıkarmazdı. Oysa çevredekilerin çoğu keçilerin sahibi olan kadın da herhangi bir yakınlık, dostluk göstermiyordu. Ben geldikten kısa bir süre sonra, birisi Eugene'in yeni diktiği yüzlerce fidanın tepesini kesip atmıştı. Benim orada olmamın köyün onurunu lekelediği düşüncesindeydiler. Her pazar kiliseye gittiğinde Anna'yı sıkıştırıp duruyorlardı.

«Bir ikisini tanıyorum.» dedi.

Adamlardan birinin ötekine, «Demek Amerikalı kadını dehledi, şimdi bunu peydahladı» dediğini duydum. Kızardım. Başımı üzeri camlı masaya doğru eğdim.

Masanın çatlak camının altındaki sarı kâğıt örtülere bakarak, «Soda getirmeyi unuttular.» dedim. Viskiye alışık olmadığım için, sodasız berbat birşey oluyordu.

Tam o sırada sarhoşun biri geldi, kasketini çıkarıp selam verdikten sonra Eugene'den şarkı söylemesini rica etti.

Eugene, «Biz şarkı söylemeyiz.» deyince, sarhoş söylememi istedi.

Eugene, «Biz şarkı söylemeyiz.» deyince, sarhoş bir şarkıya başladı. Birkaç dize söyledikten sonra, içine para atmamız için kasketini uzattı. Ne yapacağımı şaşırmıştım. Yanaklarımın al al olduğunu seziyor, adamın bir an önce gitmesi için dua edi-

yordum. Adam birden yün bereme vurduğu gibi havalandırdı. Bere masanın üstüne yuvarlandı, kadehi devirdi.

Eugene ayağa kalkarak, «Hadi yürü.» dedi. Çabucak çıktık. Arkamızdan güldüklerini ve sarhoşun «Dinsizler, dinsizler!» diye bağırdığını duydum.

Dışarı çıkınca, «Özür dilerim.» dedim. «Kabahat benim. Böyle davranacaklarını hiç kestirememiştim.»

«Taş Devrinden kalma bunlar.» dedi. Ama bana kızmadı. Koluma girdi. Eve yürürken, «Yarın bambaşka olacak. Yeniden mutlu olacağım.» diye düşünüyordum.

«Gerçekle fantazi arasındaki ayırım ne tuhaf.» dedi. «Dublin’de seninle ilk karşılaştığımız zamanlar, «Basit, sevimli bir kızcağız» diyordum. «Kuşlar gibi tasasız, ikinci bir dilim pasta uzattın mı sevinen, akşama dek yorulup ölü gibi uyuyan, basit, anlaşması kolay bir kız» diyordum.» Ölmüş birinden söz edercesine üzgün konuşuyordu.

«Yine öyle olacağım.» dedim. Üzüntüyle başını salladı. Bütün bunlar bir hayaldi, beni bu düşünceye sürükleyen gözlerinin maviye çalan akları, kadife gibi yumuşacık sesin, boynuna taktığın şifon eşarptı diye düşündüğünü seziyordum. Yada buna benzer birşeyler düşünüyordu. Belki başka bir anlatım başka bir biçim içinde düşünüyordu, ama aynı şeyleri düşünüyordu.

Şair Simon hiç vakit geçirmemişti. Laura’nın ilk telgrafı Perşembe günü geldi. Eugene evde

yoktu. Telgrafları açmamı söylediği için hemen açtım:

«HERKESİN BİRAZ EĞLENMEYE HAKKI VARDIR KEYFİNE BAK — LAURA»

diyordu.

Eugene'i aramaya koştum. Anna, onu dağda bulabileceğimi, Denis'in sürüyü indirmesine yardıma gittiğini söyledi. Koyunları, kuzulama mevsiminden birkaç hafta önce evin yakınına indiriyorlardı. Evden fırladım. Dağa giden yolu tutmak için korunun içinden koştum. Eugene'i görmeden önce, koyunların melemesini duydum.

Dar bir patikadan koşuyordum. İki kişinin yaklaştığını gördüm. Eugene, «Sen misin, Kate?» diye seslendi. Denis'in elinde fener vardı. Sürüyü eve doğru indiriyorlardı.

Öfkeli bir sesle, «Benim.» dedim. Yanına yaklaşınca da telgrafi haber verdim. Denis Köpeğe seslenerek uzaklaştı. Beni duymamış gibi yapıyordu.

Sırıtarak, «Demek bunun için böyle soluk soluğa kaldın ha?» dedi. O öfkeyle buruş buruş ettiğim telgrafi uzattım.

«Bu korkunç birşey.» dedim. «Postahanedekiler, herkes, herkes okudu bunu.» Ayak bileklerimi dikenler dalıyordu. Çorabım bir çalıya takıldı. Hiç birine aldırıyordum.

«Bu şakadan başka birşey değil.» dedi «Sen de hiç şakadan anlamıyorsun.»

«Şakaymış!» Dikenli çalıların arasında daracık

bir patika vardı. Ama b yuna yoldan çıkıyor, çalılara basıyordum.

«Gel bakayım, gel.» diyerek koluma girdi. Kolumu  ektim. Alaca karanlıkta koyunlar, tepeden aşağı yuvarlanıyorlarmı  gibi görünüyordu.

Yemek boyunca gazete okudu. Ne zaman aramızda bir soğukluk olsa hemen kendini okumaya veriyordu. Kavga çıkmasını  onlemek için ne kadar okuması gerekirse o kadar okurdu. Hatta günlerce okuyabilirdi.

Laura'nın mektubu Cumartesi günü geldi. Pembe zarfın arkasına adını, daha doğrusu Eugene'in adını yazmıştı: Bayan Laura Gaillard. Mektubu bana göstermedi. Ama   leden sonra o dışarı çıkınca kağıtlarını karı tırdım, mektubu bulup okudum :

«Eugene, sevgilim,

Aylardır yazamadım. İkimiz de iyiyiz. Havalarda çok güzel. Simon (bilirsin nasıl dedikoducu kadınlara benzer) bana yazdı ve yanlış fincanlar hikayesi de dahil herşeyi haber verdi. Her zaman sana kadınlara karşı feodal tutumun olduğunu söylerim zaten! Sonra, «Bir kızla tanıştım, İrlandalı, romantik ve mantıksız» diyen tatlı mektubunu aldım. Ben de diyorum ki, «Bu kızın benim kocamla ne i i var?» Doğrusunu istersen küplere bindim. Bunları okuyunca sevincinden yerlere filan yıkılıyım deme, ama bütün yer çekimi kurallarına karşı biçimde halâ bizi birbirimize bağlayan, çeken bir eyler var. Bazen, geceleri yatak odamda yapayal-

nızken (Boo kendi odasında uyuyor), «Yarabbi, mü-kemmel bir adam, üstelik tatlı, üstelik yetenekli, üstelik beni seviyor» diye düşünüyorum. Bu, aşk olmalı. Bütün mektuplarını saklıyorum. Seninle Snope'un partisinde tanıştıımızdan sonra yazdığın, «Heug» imzalı ilk mektubunu da. Adlarımızı değiştirerek nasıl eğlenirdik, anımsıyor musun? Sana Heug derdik, bana da Alura. Mektuplarını, «G» harfinin altına istifliyorum. Onları okuduğum zaman, senin nasıl yumuşak, nasıl zeki olduğunu ve bir zamanlar beni nasıl sevdiğini düşünüyorum. İstersen göndereyim, sende oku. Ama sonra tekrar geri yollamak şartıyla.

Hava çok güzel. Dünyanın en güzel ikliminin burada olduğundan hiç söz etmiş miydin sana? Geceleri denize sis iniyor (Killarney'de çirılçırık yüzdüğümüzü anımsıyor musun hiç? Hani sen soğuk almıştın)

Boo-boo iyidir. Sana söylemek bana üzüntü veriyor ama, seni hiç özlemiyor. Saatlerce oynuyoruz, eğleniyoruz. Onun bu neşeli, güvenli çocukluğuna imreniyorum. Ama geldiğin zaman seni tanıyacağından eminim.»

Buraya gelince kağıt elimde titremeye başladı. Alev alev yanarak okumaya devam ettim:

«Film ne zaman çekilecek. Önce Güney Amerika'ya mı gideceksin, buraya mı geleceksin? Bana mutlak haber ver. Seni en güzel biçimde karşılamak isterim. Duvarları açık maviye, tavanı güvercin grisine boyattım. Göreşen bayılırsın. Sergi aç-

maya hazırlanıyorum. Nefis bir resim bitirdim. Yıllardır düşlediğim ölçüyü bu resimde tutturdum sanırım. Yaşam, ruh, bunalımlar, aşk ve ölüm hakkında düşündüklerimin tümünü dile getiren bir resim...

Boo, elini yanağının altına koyup, sağ tarafına dönerek uyuyor. Taş bebek gibi.

*Sevgiyle Öperim,
Laura.»*

Not : Beni asıl üzen, annemin, Ricki'nin Jason'un ve herkesin, birbirimiz için yaratılmış olduğumuzu düşünmeleri.»

Eugene geldiği zaman, kendisi yokken ne yaptığımı sormasına gerek kalmadı. Mektup elimdeydi. Dudaklarım titriyordu.

Elini gözlerine götürerek, «Yoo,» dedi. «Böyle birşeyi senin burnunun dibinde bırakmakla aptallık ettim.»

Deli gibiydim. «Korkunç birşey.» dedim.

«Benim işlerime burnunu sokmamalıydın.» Kasketini çıkardı. Sıkıntılı sıkıntılı başını kaşıdı.

«Bu benim işim.»

«Seninle hiçbir ilgisi yok.» dedi serinkanlılıkla. «Bu mektubu okumanı istememiştim, okumaya hakkın yoktu.»

Mektubu masanın üzerine attım. «İyi ki okumuşum.» dedim. «Hiç değilse kendimi ne duruma düşürdüğümü öğrenmiş oldum. Amerika'ya onu gör-

meye gideceksin. Bundan bana bir tek sözle olsun bahsetmiyorsun.» Benden ölünceye dek nefret edeceğini bilsem, yine beni de götürmesi için elimden geleni ardıma koymayacaktım. O öfkeyle böyle düşünüyordum.

«İşte herşeyi öğrenmiş oldun.» dedi. «Kimse senin kadar bilmiyor. Ne zaman sana baksam, birşeylere ağılıyorsun. Onun için olmazsa-başıyla mektubu gösterdi-baban için, baban için olmazsa başka birşey için ağılıyorsun.»

«Beni kandırıyorsun.» dedim. Söyleyebildiğim bu kadardı.

Son derece soğuk ve ölçülü bir sesle, «Özür dilерim.» dedi. «Geçmişteki yaşantımın mı seni aldattığını söylüyorsun?»

«Hayır, o değil,» diye açıklamaya çalıştım. «Davranış tarzın, yaptıkların... Bağımsız hareket ediyorsun, bana hiçbir şey söylemiyorsun.»

«Tanrım!» diye içini çekerek, kasketini başına geçirdi. «Demek imzalı ve mühürlü tapu istiyorsun sen de? Demek bir saat yatmanın bedelini ömür boyu mahkum olarak ödeyeceğiz?»

Utanmıştım, ürkmüştüm. yüzüne bakamıyordum. «Şok etkisi yaptı.» dedim. Aşağıdan alıyordum. İyi davranmaya karar vermiştim, üstelik beni de götürmesini istiyordum.

«Beni götürecek misin?» diye sordum. Cevap vermedi. Yeniden sordum; eline dokundum. Elini çekti, kasketini çıkardı, masanın üstüne fırlattı. Kasket, kapağı açık bırakılmış mürekkep şişesini devirdi. Mürekkep, kahverengi halıya döküldü. Eu-

gene'in küfrettiğini ve dişlerini gıcırdattığını duydum.

Ondan bir söz koparabilmek için son bir çabayla, «Beni de götüreceksin mi?» dedim.

Kurutma kağıdıyla mürekkebi çekmeye çalışırken, «Tanrı aşkına, git başımdan şimdi. Kavgayı daha sonraya bırak.» dedi. Beni odadan fırlatıvermiş gibi hızla çıktım. Yukarı koştum. Eşyalarımı toplamaya başladım. Onun valizlerinden birine koyuyordum.

Pek çok elbisem yoktu. Yine de valiz tıka bası dolmuştu. Fermuar kapanmıyordu. Bir külotun ucu, sütyenimin askıları valizin kenarından sarkıyor, üç çift pabuçum valizin üstünde duruyordu. Hiç param yoktu.

Aşağı indim, çalışma odasının kapısını hafifçe vurarak. «Otobüs bileti için bir sterlin verebilir misin?» dedim. Kapı aralıktı. Eugene diz çökmüş, halıdaki mürekkep lekesini siliyordu.

«Otobüs bileti için bir siterlin mi? » diyerek başını çevirdi. Mantomu giymiş olduğumu gördü. Sonra gözü tıklım tıklım dolu valize takıldı.

Birşey söyleyeceğini sezdiğim için, «Valizi geri gönderirim.» dedim. «En iyisi-gitmek.» Oradan uzaklaşınca kadar kendimi tutmaya çalışıyordum.

Para koyduğu yeşil kutudan beş sterlin aldı, bana uzattı.

Son dakikadaki bu cömertliğinden duygulanarak, «Biri yeter.» dedim.

«Dönüş bileti de gerekecek, öyle değil mi?» diye gülümsedi. Sonra valize baktı (çamaşır askıla-

ıyla hiç de hoş görünmüyordu), «Böyle apar topar gitmekle yanlış izlenim uyandıracaksın.» dedi.

«Özür dilerim.» dedim. Vedalaşmak için dudaklarını dudaklarıma kapattı. Neden özür dilediğimi bilmiyordum. Her zaman haklı çıkmak gibi bir yeteneği vardı, kim kabahatli olursa olsun, hep ben özür diliyordum.

«Seni otobüse kadar götüreyim.» dedi. Ne var ki bunu dediği zaman beni öpmüştü, ben ağlıyordum ve ikimiz de gitmeyeceğimi biliyorduk. Valizi yere bıraktık. Kanapeye oturduk. Artık büyümem, duygularımı kontrol etmeyi öğrenmem gerektiğini söyledi. En çok önem verdiği erdem , disiplin ve kontrol oldu. Bir de sadelik, tutumluluk. Bende de bunların hiçbirisi yoktu.

«Çay içelim.» Bana sabırlı olmaktan, kendime hakim olmaktan söz ettikten sonra, «Sana düsturu mu söylemiş miydin?» diye sordu.

Başımı salladım.

«Dördüncü karını öldürüp de, mutfağın altına gömeceğin zaman, bir an dinlen ve çay iç.»

Sandalyeye oturup, serinkanlılıkla, insanın kendini en mükemmel hale getirmesinden, kontrol etmesinden, ölçülü davranmasından filan söz etti. Sonra bunları acaba Laura'ya da söylemiş miydi diye düşündüm. Laura öylesine sık sık aklıma geliyordu ki, Eugene'in sözleriyle benim arama giriyordu boyuna.

Çay içtik, bisküvi yedik. Sonra yürüyüşe çıktık ve mevsimin ilk karını gördük. Çok mutluydum. Bana söyledikleri moralimi düzeltmişti. Başka bir insan olacaktım-büyük, güçlük ve serinkanlı.

O gece beni sevdiği ve içime gömüldüğü zaman, birbirimizi gerçekten bağışlamamız ancak bedenlerimizde belirleniyor, diye düşündüm. Akıl bağışlamış gibi yapıyor, ama olanları bir yana yığıp, kararlık anlarda yeniden anımsıyor. Onunla sevişirken bile içinde bulunduğumuz zorlukları, ayrı dünyalardan geldiğimizi düşünüyordum. O ölçütlü, mantıklı, akıllıydı. Herkesi tanıyor, herşeyi biliyordu. Ben her rüzgara kapılıyor, ürküyordum. Havaiydim, bilgisizdim, (onun deyimiyle) deli fişektim, (yine onun deyimiyle) Taş Devri cehaleti ve dinsel bir yabanilik içinde yetiştirilmiştim. Tanrım bana doğru yolu gösterecek diye dua ettim.

BÖLÜM XVIII

Dört beş hafta herşey yolunda gitti. Eugene, boşanma işini Laura'ya yazdı, ben halamı sevindirmek için yakında evleneceğimi yazdım.

Tomurcuklar, umut parıltıları gibi kahverengi, siyah dalların ucunda belirdiler. Yeşil tomurcuklar, kara tomurcuklar, gümüş rengi tomurcuklar. Üzerimize doğru açılıverirken şarkı söyleyecek gibiydiler. Günün her saatinde kuzular doğuyor, gecenin her saatinde yeni meleyişler duyuyorduk. Anaları ölen iki kuzuyu eve aldık, Anna'yla bakmaya başladık. Ama başımıza bela oluyorlardı.

Hafta arası bir gündü. Bahçede çiçek topluyordum. Baba geldi. Oysa her zaman Pazarları gelirdi. Bahçe kapılarını açmak için Eugene'i yola kadar geçirmiştım. Süt fazla geldiği için, buzağı almak üzere yakındaki bir panayıra gitmişti. Yolun iki yanında zerrin çiçekleri açmıştı. Dönüşte vakit geçirmek için bir kucak dolusu çiçek toplamıştım. Kökleri ıslaktı. Zerrinlerin o kekremsi kokusu burnuma geliyordu. Tam o sırada bir araba sesi duydum. Ağaçların arasından baktım. Tanımadığım bir araba olduğunu görünce, belki babamdır diye, saklanmak için eve koştum. Meğer Baba'ymış.

«Baba! Baba!» diyerek kapının kilidini açtım, ona koştum. Beyaz bir pardesü, kırmızı bere giymişti.

Sarılıp öperek, «Ne iyi ettin de, geldin.» dedim. Bir yandan da, keşke beni makyajsız görmeseydi diye düşünüyordum.

Gözleri irileşmişti. Heyecan doluydu. Önemli birşey söyleyeceği zaman hep öyle olurdu. Hole girdiğimizde kuzular, meleyerek, ondan ürkmüşler gibi kaçışmaya başlaçılar.

Baba onları kovalayarak, «Mee, mee» diye sesleniyordu. «Burayı hayvanat bahçesine döndürmüşsünüz.» Sonra, «Seninle konuşmam gerek. Çok önemli.» diye fısıldadı. «Çehov nerede?»

«Dışarda.» dedim. Çalışma odasına girdik, kapıyı kapadım. Çünkü Anna her gelenle oturup konuşmaya bayılıyordu. Şarap koydum. Kadehler tozluysa ama gidip yıkamaya üşendim. Baba pek sinirli görünüyordu.

«Üşüyor musun?» diye sordum. Bir akşam önce yaktığımız ateşin külleri halâ sıcaktı. Duvarlar bile ılıktı.

Kadehini benimkine vurarak, «Kendini tut, kötü haberlerim var.» dedi. Yüreğim atmaya başladı. Babamdan bir haber var diye düşünüyordum.

«Başım dertte.» dedi.

Umutsuzca, «Ne gibi?» dedim.

«Aman yarabbi, dünyada bir tek dert vardır.»

«Yoo, olamaz.» dedim. Sanki bana hakaret etmiş gibi geriledim. «Bunu nasıl yapabildin?»

«Konuşana da bakın yarabbi!» dedi. «Peki sen ne yapıyorsun?»

«Ama sen yapamazsın.» diye atıldım. «Sen birisiyle oturmuyorsun bile.»

«Yapamazmışım! Bundan kolay ne var ayol! Bu, insanın iki mantosu olmasından yada bir baloya çağırılmasından daha kolay olan birşey.»

Elini tutarak, «Ah Baba!» dedim.

«Hadi bana içki ver.» dedi. Kendisine acınmasından, elinin okşanmasından nefret ederdi.

Ben Eugene'in masasında otururken, o iki kadeh daha doldurdu. «Koyma, Eugene anlar.» dedim.

«Neee? Burası manastır mı?» Sonra uçlu sigarayı ters tarafından ağzına soktu. Oturduk. Ne yapacağımızı düşünmeye başladık.

«Kimden?» diye sordum. Söylemedi. Sadece adamın evli olduğunu ve karısı **duyarsa diye telaş**landığını söyledi. Tod Mead olmalı diye aklımdan geçirdim. Adamın bunu çok olağan karşıladığını ve birgün önce iki katlı otobüsün üst katında kendisine elveda dediğini anlattı. Son sözleri de, «Arada bir görüşürüz.» olmuş.

«Ya İngiltere'ye giderim,yada buraya gelirim.» dedi. «Buraya gelirim» sözü, bir an sesimi soluğumu kesti. Olacakları şimdiden görür gibiydim. Bizim yatağımıza kurulacak, bana kalkıp çay getirmemi söyleyecekti. Üstelik evde çocuk istemiyordum. Çocuk denildi mi tüylerim ürperiyordu.

«Birşeyler yapamaz mısınız?» dedim.

«Birşeyler yapmak mı?» diye bağırdı. . «Boşuna. Herşeyi yaptım. Çeşit çeşit ilaç içtim, bahçeyi kazıp küreledim. Muşambaları baştan aşağı cilaladım. Hatta Joanna benim hamaratlığıma bakıp hizmetçiye yol verdi.»

Joanna'nın Baba'yı iki büküm cila yaparken görünce nasıl için için gülüp takıldığını anımsaya rak, nerdeyse «Hangi dağda kurt öldü ki...» diyecektim. Ama Baba öylesine üzgündü ki, şakalaşmanın sırası değildi. Dişleri birbirine çarpıyordu. Eugene gelinceye kadar onu avutmaya, yatıştırmaya çalıştım.

«İğrenç birşey» deyip duruyordu. «Herşey iğrenç. Baggot Sokağındaki bir bodrum katında birisi dayadı ha cini, dayadı. Erkeksi bir tavırla, «Baba, sen soylu bir kadınsın» diyordu da başka birşey demiyordu. Artık eve gitsem iyi olacak diyemedim bir türlü. Al işte» diye mırıldandı. «Eve gidelim diyemez misin, böyle olur sonu.»

İngiltere'ye gitmesini öğütledim. Yirmibir yaşına basınca sigortadan üçyüz sterlin almıştı. Ailesinden o parayı almak gerekiyordu.

Oysa Eugene olanları duyduğu zaman, çok beklenmedik bir engel çıkmazsa Baba'nın bize gelebileceğini söyledi.

Şakalaşarak, «Harem kurarız.» dedi. Baba hemen neşeleniverdi. Bn bunalmaya başladım. Ona zerrece acımıyordum. Kahverengi sabahlık giymiş, bacak bacak üstüne atmış oturuyordu. Bacakları yanmıştı.

«Halâ traş oluyor musun?» diye bana döndü.

«Ne traş? Neler söylüyorsun sen?» dedim.

«Bana da mı lololo?» diyerek çeneme yakından baktı. Bir gün cımbızımız yoktu da, çenemdeki iki tüyü keskin dişleriyle koparmıştı.

Yemek yedik. Baba, daha önce mide bulantılarından yakındıysa da tıka basa yedi. Sonra Eugene, o günün tarihsel bir değeri olduğunu söyleyerek resmimizi çekmek istedi. Saçlarımızı fırçaladık, bahçeye çıktık. Güneş çıksın diye bekledik. Baba, benim kadar boylu görünsün diye bir taşın üstüne bastı.

Birbirine dolanmış sarmaşıklara, çimenlerin üzerindeki çiğ tanelerine, şarap rengindeki goncalara bakarak, «Burası bana fenalık getiriyor.» dedi. Sadece zerrinler çiçek açmıştı.

Resim çekilirken Baba dişlerini göstererek gü-lümsedi. O resmi halâ saklarım, çünkü çekildiği anda, yaşamımın böylesine değışeceği hiç aklıma gelmemişti.

Baba'yı Dublin otobüsüne götürürken, Eugene, işler kötü giderse ve ne yapacağını bilmezse bize gelebileceğini söyledi.

İyi yürekli davranışına ben de katılmak için, «Biz sana yardım ederiz.» dedim.

Baba bana, «Evet, sen hastahanedeki hastalara portakal getirmesini iyi becerirsin zaten.» dedi.

Eugene, Baba'yı otobüse bindirirken, yaşlı bir kadınımış gibi özen gösterdi. Belki çocuğum olursa benimle evlenir diye düşündüm.

Hareket eden otobüs el salladığımız ve tozdan gözlerimizi kapattığımız sırada, «Zavall ıBaba.» dedi. «Zavall ı kızcağız.»

Ben Baba'ya karşı onun duyduklarını duymuyordum. Kadınlar genellikle kendilerini düşünürler, yada kendilerinin bir uzantısı olan çocuklarını veya günlerini, düşüncelerini, gövdelerini dolduran ko-

calarını düşünürler. Onun beni doldurduğu gibi. Kocam olmadığı halde üstelik. Yakında evleneceğimizi umuyordum. Çeyiz için para biriktiriyordum.

Her hafta kutuya on şilin koyarken, çeyiz için adet olan sözü tekrarlardım. «*Bir eski, bir yeni, bir ödünç, bir mavi.*»

Eve döndük. Bir iki gün içinde de Baba'yı unuttum. Sadece arada bir bize gelmesi olurluğunu düşünüyor, belli belirsiz üzüliyordum. Havalar yağmurluydu. Leylaklar açmıştı. Nisan havasıydı. Bir güneş açıyor, ardından üzerindeki yağmur taneceklerini, beyaz elma baharlarını ordan oraya estiriyordu. Gökten çiçek yağıyormuş gibi oluyordu. İki üç hafta mutluluk içinde geçti. Eugene'in çimenleri biçmesine yardım ettim. Kesilen çimler keten ayakkabılarımın topuklarına yapışıyor, yatak odamızın penceresini açtığımız zaman çimen kokuları burnumuza geliyordu .

Bir gün, Anna taş merdivenlere sürterek bıçakları bilir ve bir yandan da şarkı söylerken, bahçeye iki leğen çıkardık. Eugene benim saçımı yıkadı, sonra yağmur suyuyla duruladı. Sonra (filmi bitirmek için ıslak saçlı resimlerimi çekti, bir de Anna'nın bıçak bilirken resmini çekti. Birden sağnak başladı. Yukarı çıktık. Elllerine dolaşmasını diye saçımı sıkıca bağladı. Dışarda yağmur bahçeye taze bir soluk verirken, o da beni sevdi. Yağmurun,

kesilmiş çimenlerin ve güllerin kokusunu duyuyorduk. «Anna ne der bize?» dedim.

«Ne diyecek, azıttılar bunlar der!» dedi. On-
dan bana sevdâ ırmakları aktı boşaldı. Haz dolu
çığlıklarla akan bir ırmaktı bu. Bir yandan çığlık
atıyor, bir yandan da kapı kilitli olmadığı içinde
Anna birden üstümüze geliverirse diye telaşlanı-
yordum.

Sevgi dolu bir sesle, «Bunca tohumu ziyan edi-
yoruz.» dedi. Ertesi yıl çocuk doğururum gibiler-
den birşeyler söyleyip geçiştirdim. Biz yataarken,
postacı o köhne bisikletiyle gelmiş ,iki telgraf ge-
tirmiş. Biri ona, biri banaydı.

Benimki Baba'dan geliyordu:

*«GÖZÜNAYDIN BELAMİ BULDUM YAKIN-
DA İNGİLTEREYE GİDİYORUM.»*

Keşke daha terbiyeli yazsaydı diye düşündüm.
Bu haliyle Eugene'e gösteremezdim.

«Baba'danmış.» diyerek başımı ona çevirdim.
Yüzü bembeyaz olmuştu. İnce dudaklarını öfkeyle
sımsıkı yummıştu. Uzandım, elindeki telgrafı oku-
dum:

*«ONUNLA EVLENİRSEN BİR DAHA NE
BOO'YU NE BENİ GÖRMEZSİN BİLMİŞ OL
LAURA»*

(Köye yeni haber çıkmıştı.)

«Önemli değil.» dedim. Korkuyordum ve bizi
birbirimizden koparacak müthiş birşeylerin olaca-

ğını kadınsı bir duygu birikimi içinde sezinliyordum.

«Önemli değil, sıkma canını.» deyip duruyordum. Odaya gelsin, ben de çay yapayım istiyordum. Oysa biraz yürüyeceğini söyledi. Başı önünde, köpek ardında tarlalara doğru yürüyüşünü seyrettim. Köpeğin kuyruğu pantolonuna sürtünüyordu. Benimle onlar arasında bir seçim yapıyor diye düşündüm ve bir mucize olsa da hemen doğuruversem diye aklımdan geçirdim.

Elinde bir demet kırmızı beyaz çiçekli akdikentle geri döndü. Çiçeklerin iç bayıltıcı bir kokusu vardı. «Eve sokma onları. Uğursuzdur.» dedim.

Sözüme aldırış etmedi. Çiçekleri holdeki büyük vazoya koydu.

O gün ve ertesi gün birbirimize çok iyi davrandık. Ne düşündüğünü, Laura konusunda ne yapmak niyetinde olduğunu sormadım.

Yüzü yorgun görünüyordu. Gözlerinin çevresindeki çizgiler derinleşmiş gibiydi. İkimiz de doğru dürüst uyuyamıyorduk. Uykusuzluk kadar sinirleri yıpratıcı birşey yok. Dördüncü gün, germegece olmuştu. Önemsiz şeylere takılıyor, banyodaki havlulardan, eskimiş bulaşık bezinden yakınıp söyleniyordu. Sulama filmiyle ilgili hazırlıklarına devam etmek için çalışıyordu. Masasının üzerine haritalar, ansiklopediler sermişti. Yemeklerini tepsiyle odasına götürüyordum. Onu öylesine çalışırken ve bana kaçamak kaçamak bakarken görünce, Brezilya'ya bensiz gitmeyi tasarladığını düşünüyordum.

ve her seferinde de budalaca bir söz etmemek için odadan kaçıyordum.

Akşamları müzik dinliyor, kıpırdamadan oturuyordu. Hiç kuşkusuz, bunun ben büyüttüğüm için çözülmez bir sorun haline geldiğini düşünüyordu. Bana öyle geliyordu ki, sadece Laura kendisini tehdit ettiği için değil, bu durumun sevgimizi etkilemesine yol açtığı için de üzülüyordu. Yağmurlu akşamlarda dağdan tarlalara sisin inmesi gibi, evin üzerine bir hüznün çöktü. Onu hiçbir zaman tanımamış olduğumu farkediyordum. Bir yabancıydı o, sandalyesine mihlanmış, düşünen, iç çeken ve sigara içen bir azizdi. Üstelik ruhumda öncelik alan bir aziz...

Perşembe günü Baba'dan mektup aldım. Veda etmek için Pazar günü geleceğini yazıyordu. Artık gebe değilmiş. Tanrı dualarını kabul etmiş! Ama yine de İngiltere'ye gidecekmiş.

«Bu Allahın belası ülkeyi bırakıp gidiyorum. Onun için Pazar günü bana biraz para hazırla.» diyordu. Titiz'in Gresham Otelinde yirmi sterlinlik banknotları savurduğu geceyi, o güne dek gördüğüm en büyük konyak şişesini alıp, St. Bernard köpeklerine benzemek için boynuna bağladığını anımsadım.

Mektubu bitirdiğim sırada ,içi telgraf direkleri ve mavi tulumlu şadamlarla dolu gibi görünen bir kamyonet yanaştı. Adamlardan biri kapıyı çalıp, telefon bağlamaya geldiklerini söyledi. Şubat-

ta elektrik bağıladığından beri telefon almaya uğraşıyorduk. Eugene'i çağırdım, nereye taktıracağımıza karar verdik - hole koyacaktık.

Çiçeklerini halının üzerine dökmüş olan akdiken vazosunu masadan kaldırırken, «Ne güzel olacak, değil mi?» dedim.

İşçilerden ikisi holde telefonu takıyorlar, ikisi de ön bahçeye direk dikeyorlardı.

Pencereden işçilere bakarken, «Manzarayı bozacak bu direk.» dedi. Zerrinler bir akşam önceki yağmurdan dökülmüşler, sarı bir deniz gibi yola yayılmışlardı. İşçilere çay yaptım, çalışmalarını seyrettim. Telefon bir an önce bağlansa da bakkala, yada bir başka yere telefon edebilsem diyordum.

*
**

Öğleden sonra tam elime kitabımı alıp oturmuştum ki, şair Simon eski model bir Austin'le çıkageldi. Yanında bir kız vardı. Uzun boylu, Mary adında bir Amerikalı. Onları oturma odasına alıp, Eugene'e haber verdim.

Kız, «Ne güzel bir yer.» dedi. Alçak sesle konuşuyordu. Bir yaz bize gelen annemin Amerikalı yeğenleri gibi bağırıp çağırıyordu.

Eugene'e, «Simon sizden söz etmişti.» dedi. «Buraya gelip kendinizi cehennemın dibine gömeniz muhteşem bir şey. Şimdilerde akıllı fikirli sandığımız adamların çoğu kendilerini öylesine dağıtıyorlar ki, bunlardan kaçan birini görmek gerçekten güzel.»

Eugene, «İrlandalılar da nerdeyse beni dağlacaklardı.» diye şaka yaptı. Gereksiz yere bu konuyu açmasına sinirlendim.

Şair Simon, «İrlandalılar onu az kaldı çarmıha geriyorlarmış.» diye sırttı. «Bıçakla mı, yoksa muştayla mı üzerine geldiler?»

Eugene, «Nalçalı kunduralarla.» diye cevap verdi.

Simon, «Şansın varmış ki takım taklavatına birşey olmamış.»

Uzun boylu kız, onların konuştuklarından hiçbir sorumluluk yüklenmediğini belirlemek istercesine bana başını salladı. Sabah akşam fırçalanıyormuş duygusunu veren uzun, kahverengi, parlak saçları vardı. Sim işlemeli siyah pantolon giymişti. Vücudu biçimliydi.

Simon, «Papa hazretleri Galway'e gelsin de görürsün.» dedi kıza. «Kardinalin bayılma hikâyesini biliyor musun?» Kız başını salladı, anlatmasını istedi.

«Bakire Meryem Hazretleri son defa görüldüğünde, gelecek Papanın işkencesine uğrayacağını söylemiş. Bunu duyar duymaz Kardinal Spellman düşmüş bayılmış. Hah-hah-ha.» O mekanik gülüşüyle güldü. Kız da ona katıldı. «Aman ne komik.» dedi.

Bana döndü. Sık saçlarını parmaklarına dolayarak, «Tarağınız var mı. Saçım darmadağınık oldu gibi geliyor.» dedi. Yukarı götürdüm. Kaç yaşında olduğunu kestiremiyordum, ama yirmiiki yaşlarında olsa gerekti. Yani benim kadar. Oysa benden çok daha bilgiliydi. Yatak odasında, eğilmiş ayakkabısı-

nı bağlayan kız resmiyle Renoir'a hayranlığını belirtti. Arka pencereden görünen çam ağaçlarına bayıldı. Kendi memleketini, New England'ı anımsatıyormuş. Büyüdüğü yerleri anlatmaya başladı. Anlattıklarını bir kitaptan ezberlemiş olduğuna yemin edebilirdim. Fazla «edebi» bir anlatımdı, «Gökyüzüne kollarını uzatan çam dalları» filan.

«Tarağım pek temiz değil.» dedim. Beyaz bir taraktı. Dişlerinin arasındaki en ufak kiri gösteriyordu.

«Yoo, iyidir.» dedi. Gülümsedi. Tarağı saçından geçirdi. Aynada kendine gülümsüyordu. Budalaca sorular sormaya başladım:

«İrlanda'yı beğendiniz mi? Amerika'yı sever misiniz? Giyim kuşamdan hoşlanır mısınız?»

«Tabii. İrlanda'yı da, Amerika'yı da, giyiniş kuşanmayı da severim.» diye sırtarak, pembe süveterini pantolonunun içine soktu. «En çok da süveter giymekten hoşlanırım.» Gardrobunun askılara asılmış bir yığın süveter ve her süvetera uyacak kemerlerle dolu olduğunu düşündüm. Baldırındaki pire ısırtığını kaşımak için pantolonunun paçasını sıvadı. Bacakları kıllıydı. Ama pantolon giydiği için görünmüyordu. Topuksuz ayakkabılar giymişti. Birden, herşeyinin Eugene'i çelmek için düşünüldüğü taşınmış olduğu duygusuna kapıldım.

«Sinirli ve güvensizim, beni incitmeyin.» diyecektim nerdeyse. Tam o sırada devetüyü bir fırçayla dudak boyasını tazelediğini gördüm. Katı ve kurnaz olduğunu farkettim.

«Dudaklarımı hiç fırçayla boyamadım. Zor mu

oluyor?» dedim.

«Çok kolay. Bunu size bırakayım. Öğrenirsiniz.» dedi. Fırçanın yaldızlı kutusunu, pudriyerin üstüne bıraktı. Sonra aşağı indik. Sürekli gülümsüyor, hatta sahanlığın duvar kağıdının kenarındaki «o güzelim örümcek ağlarına» bayıldığını söylüyordu.

Oturma odasına gelince gri gözlerini Eugene'e dikerek, «Burasını çok sevdim.» dedi. «Manzaraya bittim!»

Eugene, «Buraya gelin.» dedi. Parmagıyla pencereden görünen vadideki huş ağaçlarını gösteriyordu. Kız onun yanına gitti. Huş ağaçları, o eski mor renklerinden sıyrılmışlar, yeşile dönmüşlerdi. Eugene pencereyi araladı. Kız, uçmak için kanat çırpıp bir kuş gibi elini oynattı.

Londra'daki National Thetaer'da Eugene'in «harika bir filmini» gördüğünü söyleyerek onu şaşırttı. Birkaç dakika hiç durmadan konuştu. Sonra gözlerini tavanda, duvarlarda dolaştırarak, «Bu evin müthiş çekici bir yanı var.» dedi. Eugene'in yarattığı odaya göz gezdirdim ve bu odaya en ufak bir katkıda bulunmadığımı farkettim. Bir tek yastık bile yapmamıştım. Çay yapmak için dışarı çıktım.

Geri geldiğimde Eugene onlara plak çalıyordu. Bana kuşları anımsatan o klasiklerden. Kız pencerenin önünde durmuş, herşeye hayran oluyor ve müziğe tempo tutarak olduğu yerde sallanıyordu. Eugene, tepsiyi almak için yanıma geldi ve günlerdir özlemini çektiğim biçimde gülümsedi.

Şair Simon bana döndü, «Demek telefonunuz

bağlanıyor, Caithleen.» dedi. «Artık bütün arkadaş-larınıza telefon edersiniz.»

«Evet, öyle.» dedim. Sadece iki arkadaşım var-dı: Baba ve Titiz. İkisinin de telefonu yoktu.

Çayları Eugene koydu. Önce Mary'ye verdi. Sonra şekerliği dolastırdı, yanıma geldi, «Şeker ister misin?» diye sordu.

«Şeker mi?» Sanki, «Arsenik ister misin?» de-miş gibi sert bir tonda tekrarlamıştım sorusunu. Başımı salladım, yüzüne bakarak, «Hayır, şeker is-temem.» dedim.

Başka zaman olsa aldırılmazdım, ama o gün her günkünden daha alıngandım.

«A, tabii sen *hep* şekersiz içersin. Ben başka-sıyla karıştırdım.» diye sırıtarak, şekerliği Simon'a ıvıztattı.

«Dikkat et.» diye Simon Mary'ye göz kırptı. Kız, nezaketle şekerini şişmanlattığı için mi istemedi-ğimi sordu.

Eugene, «New York nasıl?» diye sordu. San-ki bir şehirden değil de, bir kızıdan söz ediyormuş gibi heyecanlıydı.

Kız, «New York mu? O berbat yer mi?» diye takıldı. «Bir daha gitmeyeceğim oraya. Ben Av-rupa'yı seviyorum. Burada entellektüel maya var. Bütün yazarlar, çizerler, sanatçılar, halkla kaynaş-mışsınız burada. Geçen gün otobüse bindim. Biletçi James Joyce okumuştı. Size New York'u sever misiniz?»

«Bir bakıma —yüzünü buruşturdu— severim galiba. Nefret ederim oradan, ama yine de severim.

Ruhumun bir parçası orada. Diyelim ki, Brooks Brothers dükkanında çok para harcadım.»

Güldüler. Ben espriyi anlayamamıştım.

Şair Simon, «Ben de» dedi. «Hiçbir zaman yirmibin dolardan fazla nakit bulundurmam üstümde.»

Kendimi büyük bir yalnızlık içinde buldum. Onlarla beraber olmak istemiyordum. Eugene'le yalnız kaldığımız zaman herşey yolunda gidiyordu. Ne var ki, bir yabancı geldi mi, Eugene hemen onlara dalıveriyordu. Tavuklara bakmaya gelen yün çoraplı kadınla bile sohbete giriyordu. Aslında benim söyleyecek pek sözüm de yoktu. Çocukluk anılarından başka birşey anlatamıyordum, onları da ezberlemişti artık.

Mary, bana, «Amerika'ya gittiniz mi?» diye sordu.

«Daha gitmedim, ama gelecek yıl gideceğimi sanıyorum.» dedim.

«Ölürüm de bırakmam.» diye atıldı Eugene. «Ben eski kafalıyım. O «Hep böyle tatlı tatlı kal» şarkısına bayılırım.

Mary, bir kızın gezip dolaşmak istemesini hoş karşılamasını, üstelik kadınlara da sert davranmamasını, bunu önleyen yasalar olduğunu söyledi. Birbirlerine takıldılar bir süre. Sonunda, kız ona çaydanlığın üzerindeki örme örtüyle şakadan vurunca, Eugene, «Erkeksen dışarı çık da görelim.» diye işi tatlıya bağladı.

Sırtını kahverengi pancurlara vermiş pencrenin önünde dururken, uzun boylu ve çok güzel gö-

rünüyordu. Eugne ona baktıktan sonra Simon'a döndü, «Öylesine «seninkine» benziyor ki, bakmadan edemiyorum.» dedi. Simon güldü. İkisinin de vitamin almaları gerektiğini söyledi.

Simon, «Şimdi bunları böyle yetiştirmek için bir sistem bulmuşlar.» diye sıırıttı. Mary'nin Laura'ya benzediğinden söz ettiklerini anladım. Boğazıma birşeyler düğümlendi. Ağlamadan önceki sızıyı duydum gözlerimde. Yeniden çay getireyim gibilerden birşeyler mırıldanarak kapıya yürüdüm ve kimse birşey farkına varmadan kendimi dışarı attım.

Zaman zaman oturup ağlamak için oturdüğüm bahçedeki sıraya koştum. Demek Laura'ya benziyordu. Demek Laura böyleydi - göz alıcı, konuşkan, çaydanlık örtülerini zarif bir biçimde atan ve hiçbir şeyi devirmeyen. Benim gibi sakar olmayan. Her an aklımdan geçiyordu. Ona nasıl gülümsediğini, manzarayı göstermek için pencerenin yanına çağırışını, kızın herşeye hayran oluşunu, kolundaki erkek saatini bir bir görüyordum. (Anna, Laura'nın da erkek saati taktığını söylememiş miydi?)

Ağladım. Kendimi bitkin hissediyordum. Böylesine gaddar olduğu için bütün dünyaya lânet ediyordum. Geceleri beni sevip, gündüzleri «Şeker ister misin?» diyecek ölçüde yabancılaşması bana şok gibi geliyordu.

O ana kadar, yatakta onunla yekvücut olmanın, yaşamda da yekvücut olmam demeye geldiğini sanıyordum. Oysa yanıldığımı, sevgililerin za-

man zaman birbirine yabancılaştıklarını anlıyordum.

Demek Laura'ya benziyordu. Uzun boylu, uzun bacaklı. Demek Laura gelse böyle olacaktı. Yada o Brezilya'ya giderken Laura'ya da uğrasa böyle olacaktı. Demek böyle olacaktı, hatta daha da better. Çünkü bir de kızı vardı. Bir gün önce kızının resmini çerçeveleyip banyoya asmış, «Umarım, artık seni rahatsız etmiyordur.» demişti.

Deliler gibi ağladım. Öfkemi atmak için bir tutam çim yolmuş, dişleyip duruyordum. Uzun uzun yürüdüm. Bir de akrabalarımın olan hikayeyi anlatmıştı. Sırası mıydı bunun. Hep böyle yapıyordu. Onların o sarhoş, kızarmış suratlarından, kaba saba davranışlarından söz eder, beni yerin dibine geçirirdi. Günün birinde onların yüzünden beni bırakacağını biliyordum. Bütün bunları, uzun süre uyuşukluk içinde geçirdikten sonra bir anda insanın kafasına dank etmesi gibi farkediyordum. Ağzımdaki otları çiğneyerek usul usul eve yanaşım. Oturma odasının yan penceresinden içeriye göz attım. Gördüklerim beni paniğe sürükledi. Konuşuyor, gülüşüyorlardı. Mary, ayaklarını altına almış divana oturmuştu. Ayakkabıları yerde duruyordu. Bence, başkalarının yanında ayakkabılarını çıkaran kadınlar çok tehlikeli ve cüretlidir- bu elbiselerini çıkarmaktan farksızdır. Ben kendi hesabıma böyle birşeyi yapamazdım.

Viski içiyorlardı. Eugene onlara fıkra anlatıyor olmalıydı ki, kahkahalarla gülüyorlardı. Son-

ra Mary, elini böğrüne götürerek, böyle komik şeyler anlatmamasını söyledi. Herhalde ameliyat yeri ağrıyordu, onu gösteriyor olmalıydı. Simon salıncaklı koltuğa oturmuş, sallanıyor, gülüyordu. Kimsenin beni aradığı yoktu.

Uzaklaştım. Biraz daha ağladım. Bana hiç zararı dokunmayan bir çiçeği alıp ezdim. Laura'nın yazdığı mektupları düşündüm. Onun ne cevap verdiğini merak ettim. Telgraf kelimesi kelimesine gözlerimin önüne geldi —Onunla evlenirsen bir daha ne Boo'yu ne beni göremezsin bilmiş ol.» Altta da «cevabını Western Union'la yolla» diye yazıyordu. Cevap verip vermediğini bilmiyordum. Ne yaparsa, bana söylemeden yapıyordu.

En iyisi ya içeri gidip hiçbir şey olmamış gibi onlarla konuşmak, yada eşyayı toplayıp gitmekti. İkisini de yapamadım. İkinci defa içeriye göz attığımda Eugene şömineyi yakmıştı. Alevler yükseliyor, pembe duvara vuruyordu. Oda son derece sıcak, sevimli, çekiciydi. Alaca karanlıkta, insanlar oturmuş, konuşur, viski içerlerken bütün odalar öyledir. Bütün yüreğimle, içeri gidip sıradan bir söz söyleyebilmeyi, yada gülünç birşey anlatabilmeyi, beni onların arasında yabancı kalmaktan kurtaracak birşeyler yapabilmeyi diledim.

Böyle yapacağım yerde, yan kapıdan eve girdim. Odama çıktım. Yüzüme pudra sürdüm. Birbuçuk saat kadar daha oturdular.

Aşağıdan Eugene'in, «Bakayım buralarda mı?» dediğini duydum. Bana seslendi: «Kate, Kate, Kate.»

Sonra ıslık çaldı. cevap vermedim. Sonunda arabanın kapısının kapandığını ve motorun çalıştığını duydum. Gitmişlerdi.

Eugene bana seslenerek eve girdi. Ama'ya sormak için mutfığa gitti «Caithleen nerelerde?» diyordu.

Anna, yatak odasını işaret etmiş olmalı ki, doğru yukarı geldi. ıslıkla «Acaba onu şimdi kimler öpüyor» u çalarak merdivenden çıktığını duyunca bir yandan öfke, bir yandan sevinçle yüreğim oynadı. Hava hemen hemen kararmıştı, üzerime bir bataniye almış, yatağa uzanmıştım.

Odaya girerken, «Dinleniyor musun?» dedi. Cevap vermedim. Yanıma geldi, eğildi, «Yine alınganlık nöbetinde misin?»

Ters ters, «Evet, öyleyim.» dedim.

Birden ciddileşerek, «Nen var senin tanrıaşkı na?» dedi. Beni nazlatacağını beklediğim için, böyle sert çıkmasına şaşırıvermiştim.

«Beni küçümsüyorsun, hiçe sayıyorsun.» dedim.

«Hoşça vakit geçirmek seni küçük düşürmek mi oluyor? Sen daha konuşmasını öğrenemediğin için, ben de mi konuşmaktan vaz geçeyim? Benim başka insanlarla gülüp eğlenmemi görmeyi kendine yediremiyorsan, yapılacak en doğru iş, hemen ayrılıp kendi yollarımıza gitmektir.»

«Beni buraya hiç getirmemeliydin.» dedim.

«Kendin geldin. Seni ben getirmedim. Peşinden gelen akrabalarını de ben kırmızı balmumuyla çağırmadım.»

Haklılığından çok güvenliydi. Kesin konuşuyordu.

«Sana herşeyi veriyorum. Yiyecekse yiyecek giyecekse giyecek...» Gardropta asılı elbiselerimi gösterdi. Gardrop kapağı bazen içinde hayalet varmış gibi birden açılıveriyordu. O anda açılmıştı. «Seni eğitmeye, nasıl konuşulacağını, insanlara nasıl davranılacağını, kendine nasıl güven kazanacağını öğretmeye çalışıyorum. Ama bunlar yetmiyor. Bana sahip olmak istiyorsun.»

Sesini alçaltsın diye yavaş sesle konuşarak, «İkimiz yalnız olduğumuz zaman herşey iyi.» dedim.

«Dünya ikimizden ibaret değil. Dünya demek, bu kızın gelmesi, demek, Simon'un, tanıdığın bütün insanların ve tanıyacağın bütün insanların gelmesi demek. Doğrusunu istersen, —yatağın üzerine oturdu— bu işi sürdürebileceğimi sanmıyorum. Tamamen basit bir düzeyde, herşeye sıfırdan başlayabileceğimi sanmıyorum. Bu çok zor. Buna yetecek kadar vaktim kalmadı. Dünyada eğitilmiş, yetiştirilmiş, hazırda bekleyen yüzlerce kız var.» Mary koridordaymış gibi kapıya doğru başını salladı.

Sonra parmağıyla beni göstererek:

«Senin kusurların, korkuların, çekingenliklerin, baban...» diye başladı. Kusurlarımı avucumun içi gibi bildiğim için gözlerimden yaşlar boşanıverdi.

«Genç kızlar taş gibidir. Aslında hiçbir şey ger-

çekten dokunmaz onlara. İnsan bir taşla ilişki kuramaz, en azından ben kuramam.»

«Ama bana birşeyler öğretmek hoşuna gidiyor.» diye karşı çıktım. «Sen söyledin bunu. Bazı kızlar buna dayanamaz, ama ben, buzul çağından, canlıların evriminden, insanın kendi kendini yönetmesinden ve kazanç kavramından söz etmene hiç ses çıkarmadım. Belki o, böyle şeyler anlatmaktan hoşlanmaz..» Bacaklarının da kıllı olduğunu söyleyecektim, ama kendimi büsbütün ele veririm diye sustum.

«Belki hoşlanmazdı, ama bu, beni onunla konuşmaktan, ondan hoşlanmaktan engellemez.»

«Ama sen *benden* hoşlanıyorsun. Yatakta *benden* hoşlanıyorsun, hem...»

Buz gibi bir sesle, «Kes, lütfen.» dedi. Açık pencereden giren bir pireyi tutmak için ellerini uzattı. Sonra kalktı.

«Laura gelse de böyle olacaktı.» dedim.

«Belki.» dedi. «*Bir ilişki bir başka ilişkiyi ortadan kaldırmaz. Siz hepiniz... —söyleyeceği kelimeyi özenle seçti— başka başkasınız.*»

«Eğer böyle düşünüyorsan, o zaman benim burada ne işim var?»

«Böyle bar kadınları gibi davranışlarınla, burada ne işin olduğunu gerçekten anlamıyorum.» dedi. Yavaşça şömineye yürüdü. Şöminede kağıtlar, kibrit çöpleri ve tıraşından temizlediğim saçlar vardı.

«Seninle hiç karşılaşmasam daha iyi olurdu diye düşünüyordum.» dedim. Dirseğini şöminenin

üstüne dayadı. Gül vâzosunu ileri itti.

«Sen düşünmesini ne bilirsin.» dedi. «Neden kalıp yüzünü gözünü yıkamıyor, süslenmiyorsun? Hadi, birşeyler yap. Yetersizliğini, kusurlarını duvarları temizlemekle, çoraplarımı yamamakla yada pis huylarını bırakmakla örtmeye çalış.»

Onu seyrediyordum. Katıydı. Sertliği yüz çizgilerine sinmişti. Orada durmuş, bir yabancı, gibi konuşuyordu.

«O kızı yine görecek misin?» diye sordum.

«Herhalde. Neden görmiyeyim?»

«O Simon'la beraber. Simon'un sevgilisi.»

«Lütfen papazlar gibi ahlak dersi vermeye kalkışma. Değişmez, dönülmez olan birşey yoktur.» dedi. Bu bizim için de, beraberliğimiz için de söz konusu diye düşündüm. Sonra, onu yeterince sevsen herşeyine katlanırdım dedim.

«Onu bir daha görürsen, buradan giderim, bir daha da gelmem.» Kıskançlığım sadece kızın çekiciliği, güzelliği değildi —tabii o da vardı ya— aslında Laura'yı anımsatmasını kıskanıyordum. Eugene'in sadece benim olmasını istiyordum.

«Öyleyse eşyanı toplamaya başlasan iyi edersin. Çünkü yarın öğlen yemeğini onlarla yiyeceğim.»

«Peki ya ben?» diye sordum. Beni katmamasına öfkelenmişim.

Bıkkın bir tavırla, «Sen de.» dedi. «Hanım hainimcik hareket eder, sinir nöbetlerine kapılmazsan sen de gelirsin.» Kapıya yürüdü. «Aynada haline bir

bak. Kıpırmızı, şişmiş suratıyla çamaşırcı kadınlara benzeyorsun.»

«Eugene, Eugene,» diye yataktan fırladım.

«Efendim?» diyerek döndü. Ama yüzündeki sertlik, söylemek istediklerimi yutmama yol açtı .Sus-tum. Ona yaklaşmıyordum.

Aşağı indi. Müzik çalmaya başladı. Ona nasıl ders vereceğimi düşünmeye koyuldum. Ortadan kaybolmaya ve beni arayıp sıkıntıya girmesine karar verdim. Baba'nın anlattığı bir hikâye geldi aklıma. Sally Mead (Tod Mead'in karısı) bir keresinde ortadan kaybolmuş, Tod tam üç gün sokak sokak dolaşmış, şehrin meyhanelerini, otellerini aramış. Sonunda bir polis, Sallay'yi sinemanın **arka kol-**tuğunda dondurma yerken bulmuş. Gündüzleri sinemaya gidiyormuş, geceleri de bir pansiyonda kalıyormuş. Benim öyle yapmama gerek yoktu, Joanna'ya gidebilirdim. Baba'nın toplanmasına yardım ederdim. Eugene de bu arada merakla beni arar, bir daha gözünün önünden ayırmamaya yemin ederdi.

BÖLÜM XIX

Gece uzundu. Gardrobun üstünden bir bavul aldım. Elbiselerimi yerleştirdim. Mücevherlerimi (annemden kalan bir iki ufak tefekle Eugene'in aldığı altın zinciri) bir kutuya koydum. Saat ikiye doğru, süt ısıtıp içmek için aşağı indim. ' Çalışma odasının önünden geçerken içeriye kulak verdim. Odada dolaşıyordu. Radyoda, hüznü bir flüt çalıyordu. Bir an kapıyı vurup içeri girmek, özür dilemek geldi içimden. Onunla beraber oturayım, müzik dinleyeyim istedim. Sonra mutfağa yürüdüm. Sütü ısıttım. Aldım, yukarı çıktım. Nasıl olsa yukarı geldiğinde özür dileyebilirdim. Ama o gece konuk odasında yattı. Bu bana herşeyden çok dokundu.

Sabahleyin konuşmadık. O traş olurken, bavulu arabanın arkasına koydum. Nişan yüzüğünü de çalışma masasının üstündeki tablanın içine bıraktım. Bir hafta ortadan kaybolmaya, kendimi yeterince özletmeye karar vermişim. Dublin'e iner inmez ona vermek üzere yazdığım mektup, çantamdaydı. Tabii, mektupta bir daha dönmek üzere gittiğimi yazmışım.

Telefon holde duruyor, yepyeni, pırıl pırıl bir halde kullanılmayı bekliyordu. Anna telefona bak-

tı, biz yokken çalmamasını diledi. Can sıkıntısından siyah saçlarını sarıya boyamıştı. Ama kötü boyandığı için, diplerinden siyahlar görünüyordu. O-na temelli gittiğimi söylemedim. Çünkü söylesem, ya kalmam için direnecek, yada kendisini de beraber götürmemi isteyecekti.

Dağ yolundan, kahverengi tarlaların arasında

Dağ yolundan, kahverengi tarlaların arasından, çimenlere, ineklerin otladığı alanlara açılan kayalık tepeden, bakır sulfat döküldüğü için mavi bir buluta bürünmüş patates tarlalarının içinden geçerken toplanınız on kelime etmedik.

«Yemeği nerede yiyoruz?» dedim.

«Shelbourne'da.» dedi. Pencereden baktım. Ki-reçtaşından bir duvarın üzerine kargacık burgacık bir yazıyla, «YAŞASIN İRLANDA CUMHURİYETİ» ve «KÖLELİĞE PAYDOS» yazılmıştı. Yazıları ezberledim. Bir daha belki de hiç burarlardan geçmem diyordum, ama kendi dediklerime kendim de inanmıyordum.

Scots çamlarıyla kaplı bir alandan geçerken, «Artık ağaçların adlarını öğrendim.» dedim. Cevap vermedi. Çamların dalları, güneşte parıldıyordu.

Stephen's Green'e gelince, indim, ondan önce otele yürüdüm. Döner kapıdan geçerken, «Ben bir dakika tuvalete kadar gidip geleceğim.» dedim. Birsey söylemeden salona yürüdü.

Tuvalete gidince mektubu kese kağıttan çıkardım (kirlenmesin diye sarmıştım), dışarı çıktım.

Komilerden birine iki şilin verdim. Mektubu salon-
da oturan Bay Gaillard'a götürmesini söyledim.
Sonra koşa koşa otelden fırladım. Uzun süredir
böylesine sevinçli olmamıştım. Kendimi kuş gibi
hissediyordum. Arabanın bagajından (hiç kilitle-
mezdi) bavulumu aldım, bir taksiye atlayıp Joan-
na'ya gittim. Arabada giderken, mektubumu oku-
yunca nasıl şaşıracağını, beni aramak için hemen
Joanna'ya geleceğini düşünüyordum. Mektup kısa-
cıkıttı.

*«Seni seviyorum. Ama sana yük olmak isteme-
diğim için gidiyorum. Hoşça kal.»*

Joanna'nın evine indiğimde çok kötü görünme-
yeyim diye arabada yüzümü pudraladım.

Baba bana kapıyı açtıktan sonra, Joanna'ya
seslendi: «Gel de bak. kuş ne getirdi.»

Joanna, «Aman yarabbi, yoksa karnını doldur-
dun da, adam seni başımıza mı gönderdi?» diye sor-
du. Elimde bavulla duruyordum. Bavulun bir kilidi
açılmıştı. Joanna'nın sırtında benim bıraktığım bir
yazlık elbise vardı. Bu haliyle pek tuhaftı. Kendine
göre düzelttirmiş olmalıydı. Baba blucin ve kolsuz
bir bluz giymişti. Hava çok sıcaktı.

«Hayır, birkaç günlüğüne size yardıma gel-
dim.» dedim. «Baba'nın toplanmasına yardım ede-
ceğim, sonra onu uğurlayacağım.» Neşeli görünme-
ye çalışıyordum. Beni içeri aldılar .

Joanna, sarı bir tozu eritip limonata yapıyor-

du. Mutfak penceresi açıktı. Çiçekli perde, tatlı tatlı esen rüzgarla balon gibi şişiyordu. Dışarda bisikletimi gördüm ve ona son binişimden bu yana olanları üzüntüyle aklımdan geçirdim. Baba sorular yağdırmaya başladı. Az sonra olduğu gibi içimi döktüm.

Baba, «Annem haklı.» dedi. «Erkeklerin hepsi birer domuz.»

Gustav dışarda olduğu için, Joanna da, «Öyle, öyle» diyerek doğruladı. «Sigara desen gırla, içki desen gırla. Birşey söyleyecek olsan da hem suçlu hem güçlü olur, bağırmaya başlarlar. Sinir hastası oldum ben. İçime ata ata kuruyup kaldım.»

Baba, Joanna'nın sözünü ağzına tıkayarak, «Bırak da Cait anlatsın.» dedi. Baba, son günlerde başına gelenlerden dolayı biraz süzülmüş görünüyor ve her zamankinden çok sigara içiyordu.

«Benimle beraber İngiltere'ye gelsene.» dedi. «Bir eğleniriz ki deme gitsin. Soho'da striptizcilik yaparız.»

Baba, İngiltere'ye ertesi Cuma günü gidecekti. Anası babası, artık onun sınavları verip okulu bitiremeyeceğine kesinlikle inandıkları için, bankadaki sigorta parasını çekmesine razı olmuşlardı. Baba onlara hastabakıcılık kurslarına gideceğini söylemişti.

«Hastabakıcılıkmış! Adamları oturtup traş edeceksin, çarşaflarını değiştireceksin. Yok efendim, yok. Ben Soho'ya gidiyorum. Yaşam ne de-

mekmiş orada öğreneceğiz. Sen de benimle gelmelisin.»

«Olmaz, beni geri çağırır.» dedim. Sonra ko-
miyle gönderdiğim mektubu söyledim. Joanna he-
men bizi koşturdu, ön odayı derletip toparlattı. Eu-
gene geldiği zaman ortalık dağınık olmasın isti-
yordu. Dışarda güzelim çiçeklerin açtığı bir yaz gü-
nünde, odadaki kauçuk saksısının tozunu almak
insanın tuhafına gidiyordu. Sarmaşıklar yapraklan-
mıştı. Güller açıyordu. Eugene'i üçbuçuk dörde ka-
dar beklemiyordum. Çünkü herşeyden önce ortada
hiçbir şey yokmuş gibi oturacak, Mary ve Simon'-
la yemek yiyecekti, biliyordum.

Dörde çeyrek kala, Baba Joanna'ya, «Kıza bir
içki ver.» dedi. Pencerenin önüne oturdum. Tül
perdeyi kaldırıp kaldırıp bakıyordum. Bazen, per-
deyi kapattığım anda gelecek diye bir umutla ka-
patıyordum. Ellerim titriyor, midem bulanıyordu.

Saat dörtbuçuğa kadar çıkmayınca Baba süs-
lenip Eugene'i aramaya çıktı. İnsanların umutsuz-
luğa düştükleri zamanlar yaptıkları gibi, bahaneler
buluyor, kendimi budalaca umutlarla avutmaya
çalışıyordum. «Mektup eline geçmedi.» diyordum.
Yada «Nereye gittiğimi bilemedi.», «Joanna'nın
evinin numarasını hep unuttur.» Böyle diye diye bir
hole çıkıyordum, bir oturma odasına giriyordum,
ardından yukarı kata koşuyordum. Sonunda Joan-
na'nın kafası çalıştı, sökeyim diye eski bir yün
kazak tutuşturdu elime. Nasıl karşılaşacağımızı
kafamda kuruyor, Baba ile beraber geldiklerinde su-

rat mı assam, koşup kollarına mı atılsam diye karar veremiyordum.

Bu arada Gustav geldi, elimi sıktı. Sonra Gi-anni geldi. Her zamanki gibi sevimsizdi.

«Köy yaşamını nasıl buldun?» diye sordu. «Çok yabani hayvan gördün mü?»

«Hem de ne yabani hayvanlar!» diyerek fincanımı kaptığım gibi, Joanna'nın kiler olarak kullanıldığı arka odaya geçtim.

Şöminenin üstündeki alçıdan heykele, «Baba neredeyse gelir» dedim. Joanna heykelin yanaklarını zaman zaman ovar temizlerdi, çünkü odadaki herşey rutubetten küfleniyordu. Dam akıyordu.

Sonunda kapının açıldığını duydum. Hemen koştum. Baba yalnızdı.

«Baba, Baba» diye atıldım. Yanakları kızarmıştı. İki kadeh yuvarladığını anladım.

Ötekilerin duymasını istemediğini belirtmek istercesine yemek odasını göstererek, «Yukarı gel.» dedi.

«Dışarda mı bekliyor?» diye sordum. Beraber yattığımız odaya doğru koluma girip sürükledi beni Kapıyı kapattık.

«Nerede?» diye sordum.

Bir an yüzüme dik dik baktıktan sonra, «Eve döndü.» dedi.

«Bensiz mi?» Şoke olmuşum. «Beni almaya gelmiyor mu?»

«O Mary denilen kızla beraber mi gitti?»

«O züppe mi! Herşeyin «şipşirin ve duygulan-
dırıcı» olduğundan başka söz etmeyen o budala mı!
Bir de tutmuş ona güzel diyorsun ha! Bizimle kar-
şılaştıracak olursan metelik etmez ayol. Bütün üs-
tünlüğü güzel çamaşırları olması, bir de göbeğine
kadar inen kolyesi. Kızı perişan ettim.» diyerek mu-
zaffer bir tavırla gülümsedi.

«Peki nerde? Onunla beraber mi gitti?»

«Kız ahmağın biri .O sakallı casus evine götür-
dü onu. Herif bana dönüp «Vay!» dedi mi, hemen
«Vay ki vay»ı bastırıverdim. Sen bu tip adamlara
çok yumuşak davranıyorsun.»

«Peki Eugene'den en haber?»

Bana bir sigara uzattı. «Otur.» dedi.

Sonra başladı: «Senin burada olduğunu söyle-
dim, «Başka ne olabilirdi ki.» dedi. Bana konyak ısı-
marladı. Ötekiler gittikten sonra, senin bir bunalım
geçirdiğini söyledim. Senin hakkında kesin kararlı
olduğunu söyledi...»

Her yanım titriyordu. En kötüsüne hazırlıklı
olmak için çarşaflara tırnaklarımı geçiriyordum.

Baba, donuk bir sesle, «Burda kalmanı söyle-
di.» dedi. «Yaşlı erkeklerle genç kızların ancak ki-
taplarda güzel bir beraberlik kurduklarını, yaşam-
da böyle birşeyin olamayacağını söylüyor. Burada
kalacaktıydın.» Pirinç karyolaları işaret ederek,
«Biraz daha aklını başına toplayıncaya ve o Ame-
rika'dan dönünceye kadar belki. Gebe filan değilsin
ya?»

Başımı salladım. Zaten yatak örtüsünü öyle bir sıkışmışım ki, yırtarım diye korktu. Sonra yüzüstü yatağa uzandım, ağlayıp sızlanmaya başladım.

Omuzlarımdan tutup beni yatıştırmaya çalışarak, «N» olur, sinir krizi filan geçireyim deme.» diyordu. «Aklını başına topla.»

«Ya sinir krizi geçireceğim, yada deli olacağım.» diye bağırdım. Tam o sırada Joanna geldi. Beni avutucu birkaç söz söyledikten sonra, Baba'ya yatak örtüsünü kaldırmasını, yoksa yırtılacağını söyledi. Ayakkabılarım ayağımda, öylece yatıyordum. Baba beni yatağın kenarına itti. Kahverengi muşambanın üzerine uzandım, onlar örtüyü katlayıp çekmeceye kaldırıncaya dek tepindim durdum.

Joanna, «Biraz histerik, değil mi?» diye sordu. Baba, dostumuz Tom Higgins'in bundan daha önemsiz bir nöbet için nasıl hastahaneye kaldırıldığını hatırlattı. Ölmüş olan kızkardeşine benzediği için, O'Connell Köprüsünün ortalık yerinde bir rahibeyi tutmuş ,öpmüştü. Kızkardeşi sanatoryumda Baba'nın yanındaki yatakta ölmüş. Ondan önce de ağabeyi İspanya'da vurulmuş.

Dizlerimin üzerinde doğrularak, «Ben Eugene'e gidiyorum, Ona gidiyorum.» dedim.

Baba sertçe, «Hayır, hiçbir yere gittiğin yok.» dedi. «Seni istemiyor»

«İstiyor, istiyor.» diye haykırarak tepinmeye başladım. Tam o sırada Gustav içeri girdi. Beni ayıplıyormuş gibi ağzını açmış bakıyordu. Sonra yerdeki halimi görünce büsbütün şaşkına döndü.

«O kadar nazik olan Bayan Caithleen mi bu?» dedi. Evet, o kadar nazik olan Bayan Caithleen, bir yabani, bir Allah'ın belası adam yüzünden bu hal- lere düştü diye düşündüm. Yere boylu boyunca uzandım. Ağlamaya başladım.

Beni kaldırıp yatağa yatırdılar. Sinirlerim yatışsın diye haplar verdiler, viski verdiler, sonra yeniden haplar verdiler. Baba'nın koynunda yattım. Uykumun arasında Baba'nın eli karnıma değmiş. Onun eli sandım. Birden uyandım ve gerçekten yüz- yüze gelince büyük bir boşluk duygusuna kapıldım. Onu en çok özlediğim an, o oldu. Bana sarılan Ba- ba'nın koluydu. Oysa ben Eugene'in kokusunu, uyurken ki o tatlı, erkeksi kokusunu duyuyordum. Göğsündeki sık kılları, derisinin bal rengi parlak- lığını, geceler boyu bizi içine almış olan sıcaklığı yeniden yaşıyor gibiydim. Uyuyamadım bir türlü. Kafam içtiğim haplardan ve ağlamaktan karışmış- tı.

Baba okula gitmekten vazgeçmişti. Onun için ertesi sabah onbire doğru evden çıktık. En yakın- daki telefon kulübesinden onun evine telefon et- tik. Santraldaki memur telefonun henüz bağlan- madığını, daha sonra aramamızı söyledi.

Eve dönünce pencerenin yanına oturdum. Bah- çede açmaya başlamış olan gülleri, dalları gökyü- züne yönelen huş ağacını seyretmeye koyuldum. Baba bana çay yaptı. Sonra üç dört kez gitti tele- fon etti, ama telefon bağlanmamıştı.

Gül kıpkırmızı açarken o da bana gelecek diye düşünüyordum. Oysa yanılmışım. Çünkü akşamın geç saatlerinde Baba telefonla konuşmayı başardığı zaman, Anna Bay Gaillard'ın gittiğini, giderken de yanına bir bavul aldığını söylemiş.

Baba, «Birkaç haftalığına Londra'ya yada bir başka yere gitmiş.» dedi.

«Birkaç haftalığına mı? Haftalarca beklemek zorunda kalırsam çıldırırım ben.»

Baba bana parmağını sallayarak, «Ben bu hafta İngiltere'ye gidiyorum » dedi. «Lütfen burada kalıp da sana hastabakıcılık etmemi isteme. Aylardır gitmeyi düşünüyordum ve hiç kimsenin hiçbir şeyin bana engel olmasını istemiyorum.»

Eugene'in nasıl olsa birkaç gün içinde bana geleceğinden güvenli olarak, «Sana engel olacak değilim.» dedim. «O gelecek.»

«Ya gelmezse?»

«Gelir.»

«Peki ama, ya gelmezse» diye sürdürdü. Benî kıskandığı için moralimi bozmak istiyor diye düşündüm. Onunla birlikte İngiltere'ye gitmek isteyip istemediğimi sordu yeniden.

«Onu da görürsün orada. Belki şimdiden gitmiştir bile.» Bu olabilirdi. Çünkü film yaptığı şirketlerin çoğu Londra'daydı. Yine de bir geceliğine bir otele, yada balık avlamaya gitmiştir diye düşünüyordum. Bir şeye canı sıkıldı mı, mutlak balığa

çıkardı. Şu anda da beni özlediğinden öylesine emindim ki.

O gece Baba'yla İngiltere'ye gideceğime söz vermedim. Ama Baba ertesi gün aynı konuyu yeniden açtı. Bu kez, belki gelirim dedimse de, yine kesinlikle gideceğime inanmıyordum. Yola çıkmak fikri bana düşünecek, oyalanacak bir bahane oluyordu; Üstelik Eugene'e ne denli bağımsız olduğumu da kanıtlamak istiyordum. Mektup yazıp gittiğimi bildirdim. Zarfın üzerine *Önemlidir ve Kişiyeye Özel* diye yazdım.

Bu arada Baba gitme planlarımızı yapıyordu. Annesine telefon edip, babama benim Eugene'i bıraktığımı, kendisiyle beraber İngiltere'ye gideceğimi haber vermesini söyledi. Babam sevincinden ne yapacağını şaşırmış. Hemen oturup bana mektup yazdı. Aileme ve dinime böylesine bağlı olduğum için beni övgülüyor, göklere çıkarıyordu. Bana armağan olarak da elli sterlin gönderdi. Kuşkusuz, bu parayı Andy amcadan ve öteki zengin akrabalarından toplamıştı. Birkaç gün için eve gitmemi istiyorlardı. Ama Baba telefonda annesine vaktiniz olmadığını söyledi. Biletleri almıştı bile. İçimden Eugene geldiği zaman bileti geri verip parasını alacağımı, yada yoksul birine bileti vereceğimi kuruyordum. Gelmesi gerek diye düşünüyordum. Eğer gelmezse aramızdaki herşey anlamsız olacaktı.

Ona tekrar yazdım ve vedalaşmak için bizimle iki kadeh birşeyler içmesini önerdim. Geçirdiğim nöbetlerden hiç söz etmiyordum, çünkü beni bir

kez görünce yeniden seveceğini, beni yine korumak isteyeceğini biliyordum. İnsanlar bana karşı hep böyledir diyordum kendi kendime — beni çabucak unuturlar, ama yeniden gördükleri zaman da onlara çekici gelen, beni koruma duygusu uyandıran bir yanımdır.

Mektuba cevap gelmedi. İki kez telefon kulübesine gittim. Ama ya ürkekliğim, ya çabamın boşuna olduğunu sezmem beni telefon etmekten alakoydu. Üstelik onunla telefonda konuşmak istemiyordum. Gelmesini, beni görmesini istiyordum. Aslında, gerçekten bir yerlere gitmiş olmasından korkuyordum.

Baba'yla boyuna dolaşıp duruyorduk. Eşe dostta veda ediyor, yeni elbiseler, çamaşırlar alıyor, saçımızı yaptırıyor ve Baba'nın arkadaşlarıyla içmeye gidiyorduk. Bazen, bir meyhanede otururken Eugene'in Joanna'nın evine gelmiş olduğu inancına kapılır, bir taksiye atladığım gibi doğru eve koşardım. Koşardım, ama düş kırıklığından başka birşey beklemezdi beni.

En kötüsü de geceleriydi. Onun çalışma odasında oturmuş müzik dinlediğini, santranç tahtasına dizili fildişi piyonların başına geçip düşündüğünü, yada ellisinde kan pıhtılaşmasından ölmek için sütün kaymağını üflediğini düşünmek beni büsbütün yıkıyordu. Dudaklarımın içi kabarmış, su toplamıştı. Onların verdiği acı, onun yanında olmak arzumu daha da kamçılıyordu. Genç kızların taş

gibi olduğunu söylemişti. Ona bunun gerçek olmadığını göstermek istiyordum.

Dört gün, dört gece geçirdik böylece. Beşinci gün gidecektik. Baba iki kişilik bir kamara almıştı. Biletleri selofan kağıdına sarmış saklıyordu. Hep gerçekten gidecekmişim gibi yapıyordum. Oysa gemiye adımımı atar atmaz, onun üzüntülü bir tavırla karşıma dikileceğini, «Kate» diye omuzuma dokunur dokunmaz da herşeyi bırakıp onunla gideceğimi biliyordum. Vapurun nereden ve saat kaçta kalkacağını yazmıştım. Onun için geleceğini biliyordum.

BÖLÜM XX

Hareket edeceğimiz gün bavullarımıza etiket aldık. Akıl hastahanesinde yatmakta olan Tom Higgins'e sigara gönderdik (giçmeye çekiniyorduk), Joanna da gidişimiz onuruna tavuk pişirdi.

Yemekten sonra, en son dakikaya bıraktığımız ufak tefeği topladık. Joanna çevremizde dolanıyor, kendisine elbiselerimizden ve şişelerin dibinde kalan parfümlerden bırakmamızı söylüyordu. Baba, Joanna'nın sevincini kırmamak için üç parfüm şişesini yarısına kadar suyla doldurup verdi.

Bavullarımız hazır olunca komşuları bir bir dolaşarak veda ettik. Baba benimle beraber çalıştığım dükkana gelerek Bay ve Bayan Burns'e veda etti. Bay Burns bana bir sterlin vererek, beni o belalı adamın elinden tanrının kurtardığını söyledi. Baba'dan başka hiç kimse, benim Eugene'e dönmekten başka birşey istemediğimi farketmiyordu.

«Hadi, neşelen biraz. Londra'ya gidince ona yazsın. Gelir, bizi gezdirir, yemeğe götürür.» diyordu. Eve yürüyorduk. Bahçelerden akdiken çiçeklerinin kokusu geliyordu. Bir iki kez Baba'ya tekrar telefon etmesini söylemek geçti içimden. Ama sonra herşeyi berbat ederiz de, gelmekten vazgeçer diye sustum.

Joanna'nın ön bahçesindeki güller kan kırmızı açmıştı. Joanna bahçeyi sulamıştı. Her yan nemli,

taze bir görünümdeydi. Eugene halâ ortada yoktu. Baba, Titiz ve Tod Maad'le bir meyhanede buluşacaktı.

Saat altıda taksi geldi. Gustav bavulları yerleştirmeye yardım etti. Hepsi arabaya bindikleri zaman koştum, sokak kapısının tokmağına bir not sıkıştırdım —Rıhtımdaki meyhanedeyiz— Böylelikle geldiği zaman nerede olduğumuzu anlayacaktı. Kapıya not bıraktığımı Joanna bilsin istemiyordum. Çünkü bu tür notların hırsızları çağırmaktan başka bir işe yaramadığını söyler dururdu hep.

Meyhane loştu. İçi gemi gibi dekore edilmişti. Şöminenin üstünde şişe içinde irili ufaklı gemi maketleri vardı. Duvarda Robert Emmett'in bir resmi asılıydı. Ayakkabımın ucuyla yerdeki talaşın üzerinde halkalar çiziyor ve ona telefon etmeden daha kaç dakika sabredebileceğimi merak ediyordum.

Titiz bana içki uzatarak, «Hadi Caithleen, biraz neşelen be şekerim.» dedi. Verdiği içki limonlu romdu, hiç sevmedim.

Tod Mead, «Bir yayınevi sahibiyse filan tanışır-sanız, hemen bana haber uçurun.» diyordu. Günün birinde romon yazıp, üne kavuşmak gibi bir özlemi taşır dururdu..

«Sally nasıl?» diye sordum. Sally'yle lııç karşılaşmadığım halde, Baba gebe kaldığından beri kadıncağıza çok acıyordum.

«Çok iyidir. Bahçede çiçek yetiştirmekle uğraşiyor.» dedi. Gerçekten nasıl olduğunu sormak istedimse de, sustum. Tod Mead'in alıngan tavrı, ona önemli birşey sormaktan alakoyuyordu insanı.

Uzun bir şişede duran beyaz gemi maketini başıyla işaret ederek, «Bunları şişeye nasıl sokuyorlar, bir türlü anlamıyorum.» dedi. Her zaman böyle yapardı. Ucu kendisine dokunacak bir söze girildi mi, ne yapar eder konuyu değiştirirdi. Mavi gözleri, alıngan tavrı, paltosunun toka yerine düğümle bağlanan kemeri, şarap, Amerikan yazarları ve gemiler konusundaki uzmanlık iddialarıyla onu hep anımsayacağım.

Trinity Kollejden iki öğrenci Baba'yı uğurlamaya geldi. Baba, onlardan bir kollej eşarby yürütmeye çalıştı. Londra'da gösteriş yapmak istiyordu.

Baba'yı seyreder ve Tod Mead'i dinlerken, birden sinirlerim bozuldu. Ayağa fırladım. Artık dayanamayacaktım. Baba'ya döndüm, «Ona telefon edeceğim.» dedim.

Eşarby başına bağlarken, «Peki et, seni tutan mı var?» dedi.

*
**

Telefon salondaydı. Para bozdurmam, sonra da santral onun numarasını bağlayıncaya dek birkaç dakika beklemem gerekti.

Telefonu Anna açtı.

Bağırarak, «Hayır, burada yok.» dedi. Konuşmasından, telefonu ömründe ilk yada ikinci kez eline aldığı anlaşılıyordu.

Sonra sesi boğuklaştı. Arkasını dönmüş, birisine birşeyler söylüyormuş gibi geldi.

«Anna, İngiltere'ye gidiyorum ve ona sadece veda etmek için açtım. Lütfen ona söyle, gelsin benimle vedalaşsın.»

«Burada yok. Dışarı çıktı. Tanrı biliyor ya, yok burada.» dedi. Ağladığımı farkedince, «Gelirse, söylerim.» dedi. «Gelip seni görmesini söylerim. Neredesin? Ne zamana kadar orada bulur seni?»

Meyhanenin adını sormak için bara seslenmek zorunda kaldım. Birkaç kişi birden bağırarak cevap verdi

Anna, «İngiltere'ye gitmen ne iyi.» dedi. «Şekerim, başım yine belada. Gebe kaldım. Bana oradan hap gönderebilir misin?»

«Göndermeye çalışırım.» dedim. «O orada mı?»

«Hayır yok. Evde benden ve çocuktan başka kimse yok. Hapları gönderirsin, değil mi?»

«Sen de onu buraya göndereceksin, değil mi?»

«Buraya gelirse söylerim.»

«Anna, ona mektup yazmıştım.»

«Biliyorum Holdeki masanın üstünde bir yığın mektup var, hiçbirini açmadı.» Eugene'in en beğendiğim yönü buydu. Bir zevki yada üzücü bir mektubu açmayı günlerce, haftalarca erteleyebilecek o yalnız adama özgü gücüne hayrandım.

Anna'ya Mary denilen o Amerikalı kızın eve gelip gelmediğini sordum.

«Hiç kimse gelmedi. Sen gittiğinden beri burası manastıra döndü. Kendisi de iki gece yoktu. Geldiğinden beri de ne kimseyle konuşuyor, ne de yüzü gülüyor. Hapları gönderecek misin?» diye yalvardı. Zaman dolmuştu. Veda ettim. Eskisinden de beter bir durumda yerime döndüm. Kahverengi gözlerini, son kez otelde gördüğüm haliyle anımsıyordum. Hüzün doluydu. Kafasında kurguladığı

Kızla hiç ilişkim olmadığını anlamanın getirdiği bir hüznü doluydu. Taş gibi demişti. Sıcak güneşin altında parçalanmış taşları, nehirlerin akıntısıyla yassılan taşları düşündüm.

Meyhaneden çıkarken, ona haber bırakarak rıhtıma, gemiye gelmesini söyledim. Gelir diyordum halâ. Kalkma saati yaklaşıyordu. Onun ufak arabasında hızla dağ yolundan indiğini, bana yetişmeye çalıştığını düşünüyordum. Anna bahçeye çıkıp onu arayacağına söz vermişti, ama nerde olduğunu bilemiyordu.

*
**

Titiz geminin kamarotunu tanıyordu. Hepsinin bizimle beraber gemiye binmeleri için izin aldı. Gemiye binerken hamallara bahşiş verdi. Baba, kontrole göstermek için biletini dışlerinin arasına kısırmıştı. Çünkü elleri çiçekler bavullar ve yeni aldığı yağmurlukla doluydu. Vapurun köprüsüne doğru yürürken geri dönüp beklesem, nasıl olsa gelecek diye düşünüyordum. Ama yoluma devam ettim. Bir yandan Titiz'in içtenlik dolu sesi, öte yandan arkamdan bavuluyla beni iten birisi, beni yürümeye zorlamıştı.

Ufacık kamara tıklım tıklımdı: Tod, Titiz, Joanna, Gustav ve buket buket çiçekten kıpırdıyacak yer kalmamıştı. Titiz yarım şişe İrlanda viskisi çıkardı, hepimize ısrarla içirdi.

Joanna, «İçersem mikrop kapmam.» dedi. İçtiği birkaç kadeh vişne Likörüyle iyiden iyiye kafayı bulmuştu. Titiz onun başındaki şapkayı yana eğdi.

Böyle yapınca, kadının her yanı ters dönmüş gibi oluverdi.

Titiz, Joanna'ya «İsa efendimiz aziz anasıyla karşı karşıya» diye takıldı. Birden onunla baloya gittiğimiz geceyi, Joanna'nın merdivenlerinde nasıl soyunup dökündüğünü anımsadım. Bir an hepimiz hüzünlü hüzünlü sustuk. Sonra Titiz, «Baba, Caithleen, sizin sağlığınıza içiyorum.» diye bağırdı. «Hep böyle tatlı kalın, hiçbir şey sizi değiştirip bozmasın.» Son sözleri şarkı söyler gibi söylemişti. Baba'nın poposuna el attığı gibi, onu havaya kaldırdı.

Baba, başı beyaz porselen abajura çarpınca, «Hey yarabbim!» diye bir çığlık attı.

Tam o sırada bir çan çaldı ve hoparlörde bir ses, yolcu olmayanların gemiden inmeleri gerektiğini bildirdi.

Titiz, «Vay canına, sonra yüzmek zorunda kalırsız ha.» dedi.

Joanna, «Aman yarabbi» dedi. Tod, paltosunun yakasını kaldırarak, papaz taklidiyle üzerimize doğru haç çıkarıp bizi kutsadı. İtiş kakış kapıya yürüdüler. Bizi ezilmiş çiçekler ve hepsinin dudak izini taşıyan yarım şişe viskiyle baş başa bıraktılar.

«Gelmedi.» dedim. Baba bana sarıldı, beraberce ağladık.

«Çıldıracağım. Çıldıracağım.» diye hıçkırıyordum.

«Ama şimdi çıldırma da ne yaparsan yap. Bak İngiltere'ye gidince nasıl rahatlayacaksın. Orada

her dilediğini yapabilirsin.» Sonra yanımızda çok para olduğu aklına geldi «Ama yarabbi, çantalarımız, paralarımız!» diye yerinden fırladı. Yatakların üstündeki çiçekleri yere fırlattı. Çantalarımızı paketlerin altından buldu çıkardı. Son dakikada bütün elbiselerimizin bavullara sığmadığını görmüş, paketlere sarmıştık. Baba, Liverpool'a inince, bunları vapurdan indirmek için el arabası gerekeceğini söylüyordu.

«Gece hiç uyumayalım.» dedi. «Ne olur ne olmaz. Bakarsın biri gelir, hem bize tecavüz eder, hem de paramızı çalar.»

Lavabonun üstündeki aynanın karşısına geçtim. Bir yandan gözlerimi siliyor, bir yandan da «Onu hiç unutmayacağım.» diyordum.

«Sana unut diyen mi var?» dedi. «Hem şimdi bunları bırak da, biraz neşelen bakalım. Bak gör, Soho'da nasıl eğleneceğiz.»

Hoparlörde yine birşeyler söylüyorlardı. Belki onunla ilgilidir diye kulak kabarttım, ama birşey çıkmadı.

«Bana bakınca bir geçmişim olduğu anlaşıyor mu?» diye sordum. Artık zayıf görünmek için yanaklarımı içime çekmemeye gerek kalmamıştı.

Aynaya bakarak cevap verdi. «Altı aydır doğru dürüst uyumadığın anlaşıyor.» Sonra yatakların yanındaki zillere bastı. Ne olacağını merak ediyordu. Bir kamarot geldi.

Baba, «Laf olsun diye bastım.» dedi. Kamarot kamaranın karışıklığına, yerdeki elbiselere, çiçeklere, benim ağlayışına baktı. Baba, viski şişesini ku-

cağına almış oturuyordu. Kamarot başını sallayarak çıktı.

Baba yüksek sesle, «Yarın esaslı bir bahşış almak istiyorlarsa dikkatli olsunlar, yoksa karışmam.» dedi.

«Aşkın temelinde anlatılmaz bir acı yatıyor.» dedim. Viskiden hafifçe başını dönüyordu. Konuşukça içim boşalıyor, rahatlıyordum.

Baba kulaklarını tıkadı. «Yapma, n'olur yine vaaza başlama.» dedi.

«Çoraplarını hep kendisi yıkardı. Buruşmanın diye de içlerine madeni kalıplar koyardı. Bir kereinde kedife pantolonunu sıcak suya sokup yıkadı. Pantolon çekti. O da korkuluğa giydirmekten başka çare bulamadı.»

Eliyle alnına vurarak, «Sana birşey söyliyeyim mi?» dedi. «Sanıyorum biraz kafadan kontaklı, ondan uzaklaştığın iyi oldu. Bu gidişle keşiş olur o.»

Gemi sallanmaya başladı. Sendeledim. Baba, «Kalktık. Hadi gidip el sallayalım.» dedi. Elimi tuttu, güverteye koştuk. Dublin'dekilere elimizi sallamaya başladık. Titiz ve ötekiler rıhtımdaydılar. Katlanmış gazeteleri, mendilleri, şapkaları sallıyorlardı. Ondan eser yoktu.

Baba'ya, «Titiz ne can çocuk.» dedim.

Baba, yeni mendillerinden birini sallıyordu. Küpeşteye yaslandık. Geminin ilerlemesini, altımızda dalgalanan bulanık suları seyrediyorduk.

Martılar küpeşteden havalanıp bizimle aynı yönde uçarlarken, Baba, köpüren sulara bakarak, «Yüzlerce sifon birden çekilmiş gibi.» dedi. Hare-

ket ettiğimize, İrlanda'dan ayrıldığımızı inanamıyordum. Göz yaşlarımın arasından, bize el sallayan dostlarımızı, rıhtımdaki vinçleri, demirli gemileri ve kasvetli kordon boyunu seçiyordum. Giderek, Dublin şehri, Gümrük yapısının önünde onunla ilk öpüştüğüm şehir, iki dişimi çektirdiğim şehir, annemin yüzüğünü rehine verdiğim şehir, sevdiğim şehir, Mayıs akşamının karanlıklarına gömüldü. İkiimiz de ağlıyorduk.

Baba, sanki ona ağlıyormuşcasına, «Zavallı Tom Higgins» dedi. «Tımarhanede şimdi.» Oysa onun da kendi yaşamı için, geçirdiği zor günler için, kırıştırdığı otobüs şoförleri için göz yaşı döktüğünü seziyordum.

Dollymount kumsalının önünden geçiyorduk. Oraya önce Bay Centilmen'le, sonra onunla gitmiştim. İki seferinde de aşıkıttım. Kum tepeliklerini, aralarından fışkıran otları gözlerimin önüne getirdim ve ister aşık olayım, ister olmayayım, oraya bir daha ayak basmamaya yemin ettim. Mantolarımızı omuzumuza almayı unuttuğumuz için üşüyorduk. Hava kararmaya, körfezdeki ışıklar yanmaya başlamıştı.

Aşağıda, üçüncü mevki yolcuları içkilerini yanlarına almışlar, küpeşteye dayanmışlar, içiyor ve şarkı söylüyorlardı.

«Aşağıda olsak daha büyük gırgır olurdu.» dedi Baba. Birinci mevkide daha çok papazlarla evliler gidiyordu.

Martılar bizimle beraber uçuyorlar, onların çığlıkları benim içimden yükselen çığlığı örüp örüp.

çözüyordu. Giderek hava karardı, denizden sis yükseldi, yıldızlar parladı.

Baba, «Kusup da bütün gemiyi berbat etmeye-
lim diye yanıma ilaç aldım» dedi. Kamaraya indik,
üçer tane hap yuttuk...

O anda, onu her zamankinden çok özledim. Ya-
tağın üzerinde öylece oturmak, onun bana gelme-
meyi seçmiş olduğunu bilmek korkunçtu.

Baba, «Midem bulanırsa herşey berbat olur.»
diyerek bir yandan öğürüyor, bir yandan da ne olur
ne olmaz diye yeni elbisesinin üstüne havlu tutu-
yordu.

«Unutturma da inerken birkaç havlu yürüte-
lim.» dedi. Beni çıldırmaktan kurtaracak birisi var-
sa, bu gevezeliği, cırcır sesiyle Baba'dır ancak diye
düşündüm.

Kollarını tavana doğru kaldırarak, «İşte yola
çıktık.» dedi. «Yola çıktık. Bütün İngiliz ve bütün
Amerikan gazeteleri, bu haberi atlamayın sakın.»
Ve Hibernia gemisi, karanlık gecenin içinde, Liver-
pool sabahına doğru yol alıyordu.

BÖLÜM XX

Bayswater'da bir şekerçi dükkanında çalışıyorum. Geceleri de İngilizce kurslarına, Londra Üniversitesine gidiyorum. Baba Soho'da çalışıyor. Ama umduğu gibi bir striptiz kulübünde değil. Büyük bir otelde resepsiyon memuru olmayı öğreniyor. Ufak bir odada oturuyoruz. Halam iki haftada bir köyden tereyağı gönderiyor. Baba, kötü sicimlere sarılmış paketi postadan alırken, tam taşralılara benzediğimizi söylüyor. Halama, burada tereyağının karneyle verilmediğini yazıyorum, ama söz anlatamıyorum. Sevgisini kanıtlamak için tek yapabildiği bu.

Hava çok sıcak.Tarlaları, rüzgarı özlüyorum. Arada bir salkım söğütlerin eğildiği bir bulanık dağ deresi gözlerimin önüne geliyor. Oraya, onunla balık tutmaya gittiğimiz günü, ayağındaki kocaman çizmeleri ve suya girip yürüdüğünü anımsıyorum. Son derste, yada pencereden başımı uzatıp saçlarımı kuruturken (bahçeye çıkmamıza izin vermiyorlar), boş bulunduğum anlarda, onu neden bıraktığımı, neden dört elle sarılmadığımı, yaban otlarının kayalara sarıldığı gibi neden sarılmadığımı kendi kendime sorup duruyorum.

Buraya geldikten sonra bana yazdı. Çok güzel bir mektuptu. Benim çok iyi, çok cici bir kız oldu-

ğumu ve kendisinin daha genç (kafaca) yada benim daha yaşlı olmadığımı nasıl yandığını yazıyordu.

Cevap verdim. O da tekrar yazdı. Ama birkaç aydır hiç haber almıyorum. Ya karısına döndü, yada Güney Amerika'da o sulamayla ilgili filmi çeviriyor.

Onu tekrar görürsem, koşar öperim hemen. Bir daha görmesem bile, her haliyle gözlerimin önünde ormanda yürüyüşü, beni bırakırsa diye duyduğum korkulara cevap veriş... Demişti ki: *aşkı tanımak ve birgün onu sadece anmak durumunda' kalmak pek çok kişinin kaderidir.*

«Hepimiz birbirimizi bırakıp gidiyoruz. Ölüyoruz —çoğunlukla değişiyoruz— en iyi dostlarımızı bırakıyoruz. Ama seni bıraksam bile, sana kendimden birşeyler vermiş olacağım, beni tanımış, olduğun için başka bir insan olacaksın, bu kaçılmaz...»¹ demişti.

Doğruymuş. Baba bile değiştiğimi farkediyor. Gece okulunu bırakmazsam, bu gidişle gözlük takan, topuksuz ayakkabı giyen ukalanın biri olup çıkacakmışım. Baba'nın bilmediği, ayaklarımın yere sıkıca basmaya başladığı. Konuşmasını becerebildiğim zaman, sanırım bu denli yalnız olmayacağım, yada onun beni içine çekmek istediği o dünyadan pek uzak düşmeyeceğim. Yakında, pek yakında.

Edna O'brien

YALNIZ KIZ

oluş yayınevi